

αχοηιαστής

**ΑΦΙΕΡΩΜΑ:
ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΤΣΕΡΝΟΜΠΙΛ**

**ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΑ
ΣΥΖΗΤΗΣΗ:
ΠΟΙΟΣ ΝΙΚΗΣΕ
ΣΤΟ ΚΚΕ ΕΣ.;**

ΨΥΧΟ-ΤΕΣΤ: ΑΓΑΠΑΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ;

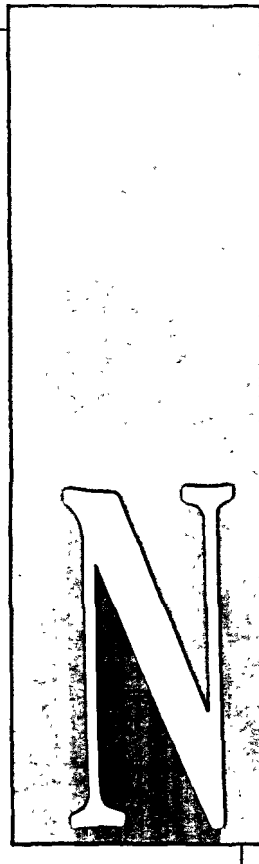
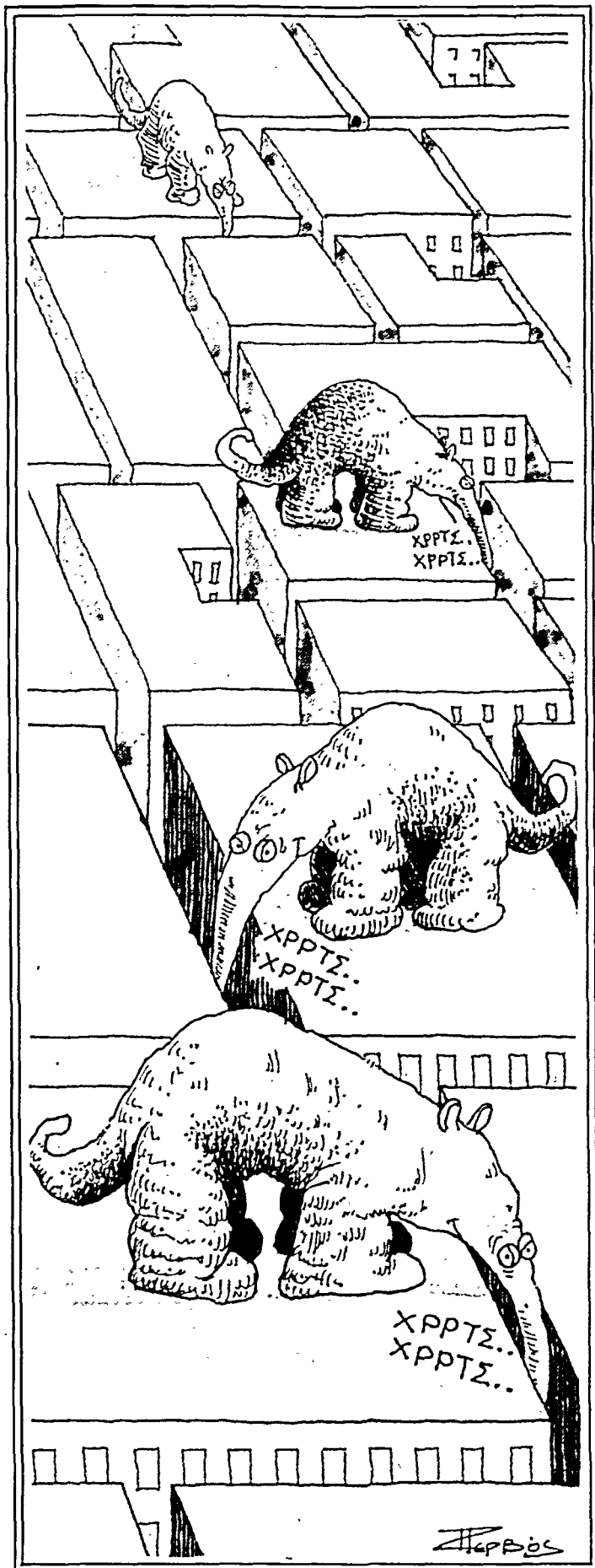
Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ, ΗΠΙΟ ΚΛΙ...ΜΑ	4	ΤΕΣΤ: ΑΓΑΠΑΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ;	28
ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΣΕΡΝΟΜΠΙΛ	6	ΓΡΑΜΜΑΤΑ	31
ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΞΑΦΝΙΚΑ;	8	ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΔΕΝ ΘΑ ΜΕΙΝΟΥΝ ΜΟΝΑ	33
ΡΑΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΧΩΡΙΣ ΟΡΙΑ	10	ΠΟΙΟΙ ΔΙΩΚΟΝΤΑΙ;	34
Η ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ ΤΟΥ ΤΣΕΡΝΟΜΠΙΛ	12	Η ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ	36

Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ	13	ΑΡΚΑΣ. SHOW BUSINESS	38
ΚΚΕ ΕΣ: ΟΙ ΤΑΞΕΙΣ ΣΥΖΗΤΟΥΝ	15	ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΟΥ ΣΩΣΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ	40
Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟ ΜΗΝΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ	18	Η ΠΟΡΝΕΙΑ ΣΤΙΣ ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	42

ΓΙΑΤΙ ΠΕΘΑΝΕ Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΒΙΛΓΙΝ	20	ΤΟ ΒΡΑΖΙΛΙΑΝΙΚΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ	46
ΧΡΟΝΙΚΟ ΜΙΑΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΨΥΧΑΣΘΕΝΕΙΑΣ	24	ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗ	48
ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ	25	ΩΣ ΔΙΑ ΜΑΓΕΙΑΣ	49
ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ-ΜΙΚΡΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ	26	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ	50
		ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ: ΤΟ ΑΛΛΟ ΒΑΝ	51
		ΟΠΟΙΟΣ ΠΡΟΛΑΒΕ, ΤΙΣ ΤΑΙΝΙΕΣ ΕΙΔΕ	52
		ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΤΡΥΠΕΣ	53
		ΟΙ ΘΑΥΜΑΤΟΠΟΙΟΙ: GRECOS	54

α είσαι νέος. Να 'χεις μπουχτίσει από λόγια δίχως νόημα. Να σε πιέζουν από παντού. Από το Τσέρνομπιλ να σου δηλητηριάζουν το γάλα, τα κόρτα, τη διασκέδαση. Να σου απαγορεύουν να φωνάξεις. Να σε συλλαμβάνουν προληπτικά. Να σου «αναβαθμίζουν» τη γειτονιά. Να σε κτυπάνε βάρβαρα χωρίς λόγο. Να σε κωδικοποιούν σε μια νέα ταυτότητα. Να βλέπεις να

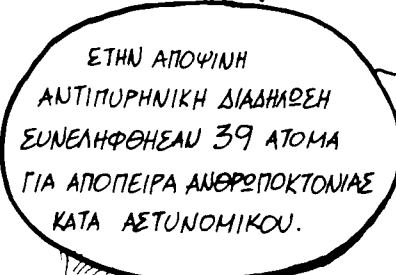
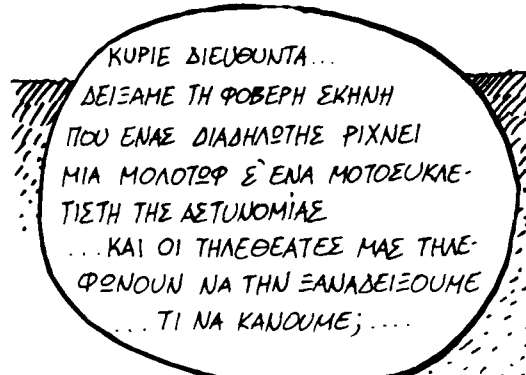
καταδικάζουν τους φίλους σου σε βαριές ποινές. Ξέρετε καλύτερη συνταγή για τα κοκταιπλ Μολότωφ; Όμως η αγανάκτηση δεν αρκεί. Μόνο η ανάπτυξη ενός δημοκρατικού κινήματος μπορεί να ανακόψει τις εξόχως αντιδραστικές κατασταλτικές ροπές του σύγχρονου κράτους. Μόνο ένα διεθνές μαζικό αντιπυρηνικό κίνημα μπορεί να διεκδικήσει αποτελεσματικά το κλείσιμο όλων των πυρηνικών εργοστασίων σ' Ανατολή και Δύση. Απ' το εβαπορέ στην εξέγερση υπάρχει δρόμος πολύς. Καιρός να κάνουμε το πρώτο βήμα.

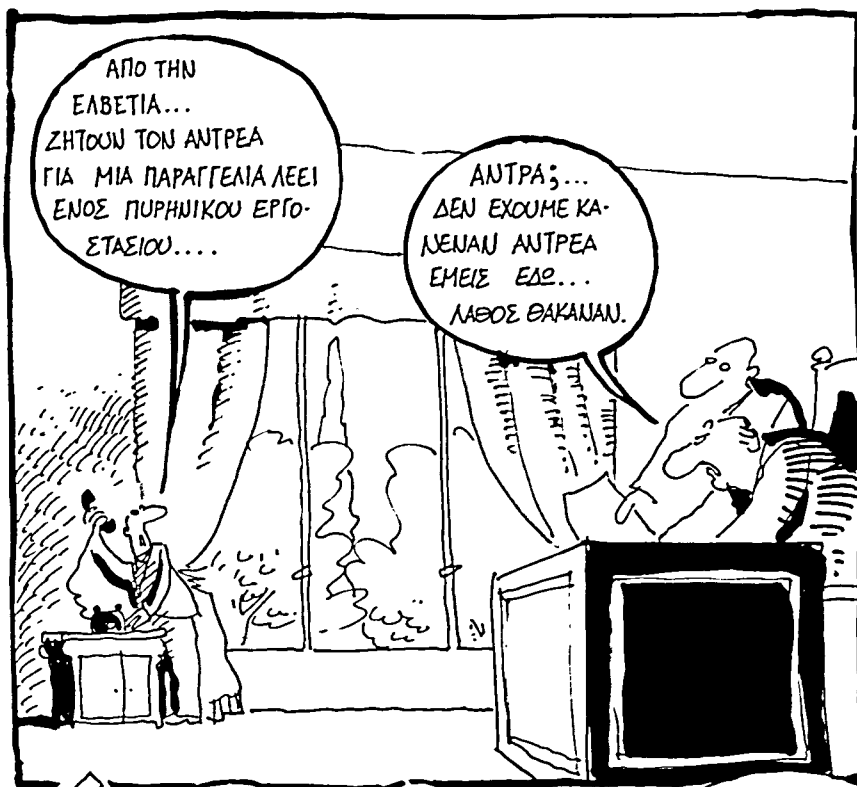
Σ.

Σ

ΗΠΙΟ ΚΛΙΜΑ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΗ ΛΩΝΟΥ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΒΕΤΙΑ... ΖΗΤΟΥΝ ΤΟΝ ΑΝΤΡΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΛΕΕΙ ΕΝΟΣ ΠΥΡΗΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ....

ΑΝΤΡΑ;... ΔΕΝ ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΛΕΝΑΝ ΑΝΤΡΑ ΕΜΕΙΣ ΕΔΩ... ΛΑΘΟΣ ΘΑΚΑΝΑΝ.

ΘΥΜΑΜΑΙ ΠΑΛΙΑ, ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΜΙΑ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕΦΤΕ ΕΥΛΟ, ΚΡΑΤΗΤΗΡΙΟ ΤΑΛΑΙΠΟΡΙΑ..... ΕΙΣ ΤΩΡΑ ΜΕ ΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ...

ΛΟΙΠΟΝ ΦΡΗΝΤΡΙΧ... ΔΕΝ ΘΑ ΞΑΝΑΔΟΥΜΕ ΤΟ ΕΣΟΤΕΡΙΚΟ;

ΓΙΑΤΙ... ΟΣ ΤΩΡΑ ΤΟ ΒΛΕΠΑΜΕ ΚΑΡΑ;

ΔΕΝ ΠΕΡΙΜΕΝΑ ΟΤΙ ΘΑ ΜΟΥΒΙΝΙΣΕΣ ΚΑΙ ΚΥΡΚΙΚΟΣ ΕΣΤΟ ΤΕΛΟΣ!

ΚΙ ΑΠΟ ΣΕΜΑ ΠΟΙΟΣ ΠΕΡΙΜΕΝΕ ΟΤΙ ΘΑ ΒΓΕΙΣ ΜΠΑΝΙΑΣ ΤΩΡΑ ΣΙΑ ΓΕΡΑΜΑΤΑ;

ΠΑΝΤΟΣ ΚΑΙΡΟΣ ΗΤΑΝ... ΚΟΝΤΕΥΑ ΝΑ ΠΑΘΩ ΔΙΧΑΣΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΔΥΟ ΚΚΕ.

ΧΟΟΥΜ ΣΟΥ'Τ ΧΟΟΥΜ

ΟΧ ΚΙ ΑΛΛΟΣ ΜΑΡΕ! ΒΕΣΤΕ ΕΠΙΘΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙ ΔΙΧΑΣΜΟ;

ΕΝΑΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΜΑΡΕ! ΕΓΩ!

ΑΛΛΑ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΜΕ ΝΑ ΤΑ ΒΡΟΥΜΕ ΑΝ... ΑΝ ΑΛΛΑΞΕΣ ΟΝΟΜΑ ΑΣ ΠΟΥΜΕ.

ΤΟ "ΜΠΑΜΠΗΣ" ΠΡΟΣ ΣΑΣ ΦΑΙΝΕΤΑΙ;

ΕΙΣ ΘΑ ΤΟΝ ΦΡΩΛΑΞΟ ΜΕ ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑ, ΜΑΡΕ

ΓΙΑ ΔΕΕ ΤΗΝ ΑΝΑΦΟΡΗΤΑΡΑ ΤΟΝ ΦΡΗΝΤΡΙΧ ΠΟΥ ΤΟ ΠΑΙΖΕΙ ΜΑΡΕΙΣΤΗΣ ΓΙΑ ΝΑ ΜΟΥ ΤΗ ΕΠΑΞΕΙ.

ΑΜΑΝ ΠΙΑ... ΓΙΑ ΝΑ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙ ΚΑΘΕ ΦΟΡΑ ΜΙΑ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΝΑΤΟ, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΑΣ ΚΑΤΑΞΕΥΤΙΛΙΣΕΙ ΠΡΩΤΑ

ΒΕΕ ΜΟΥ ΜΕ ΑΠΕΛΩΣΩ ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ!!!

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Αντίδραση κι αντιδραστήρες

Αξίζει να επιστημόνουμε το κοινό υπόβαθρο της επιχειρηματολογίας που νομιμοποιεί την πυρηνική ενέργεια τόσο στη Δύση όσο και την Ανατολή, και στην οποία μένει δέσμη η σημαντική μερίδα της κερικής που ζητάει περισσότερο έλεγχο, ελαχιστοποίηση των κινδύνων κ.λπ. Είναι χαρακτηριστική η δυτική αντίδραση στο ατύχημα του Τσερνόμπελ που εστιάζεται περισσότερο στον κρήστη καθ'αυτὸν παρά στην τεχνολογία του.

Η σκέψη «κόστους-ωφελείας», πάνω στην οποία στηρίζεται η θεωρητική αλλά και η νομικοπολιτική φιλολογία για τα σκευιά, επιπρεπτά κ.λπ. όρια ξεχωρίζει ιδιαίτερα στη σύγκριση μεταξύ διαφόρων ενεργειακών πηγών (άνθρακας, πετρέλαιο, πυρηνική ενέργεια) και μάλιστα σε συγκρίσεις απυχημάτων και βλαβών υγείας που προκύπτουν από την καθεμιά, με μέτρο την αποδοτικότητα κάθε ενεργειακής πηγής.

Με τη σειρά της, η σύγκριση αυτή οδηγεί και τονίζει την τρέχουσα και ευρύτατα διαδεδομένη αντίληψη ότι το ρίσκο είναι εγγενές στην τεχνολογία, δηλαδή πως είναι ουδέτερη και εκτός κοινωνικοπολιτικής συνάφειας, απλό προϊόν μιας απέρμονης, εξελικτικής διαδικασίας ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των ανθρώπινων κοινωνιών. Στη βάση του αναπτυξιακού μοντέλου που προκύπτει από τη θεωρία αυτή παρουσιάζονται οι αδήριτες κοινωνικο-οικονομικές «αναγκαιότητες» για παραγωγή πυρηνικής ενέργειας που, με τη σειρά τους, οφείλουν να συγκαλύψουν τις διάφορες παρεμβάσεις στη ραδιοφυσική, την τοξικολογία κ.λπ.

Ας τονίσουμε εδώ ξανά τα προβληματικά σημεία της σημερινής πυρηνικής τεχνολογίας, χωρίς να χρειαστεί να ξεπεύσουμε σε αφορισμούς και συντελεστικές δεξιοειρίες:

- Το υψηλότερο τεχνολογικό επίπεδο οργάνωσης απαιτεί έναν υψηλότερο βαθμό εξειδίκευσης.

- Στις σύγχρονες κοινωνίες, η εξειδίκευση αυτή (συνήθως δεν ονομάζεται, πάντως) είναι ο κοινωνικός καταμερισμός εργασίας. Ειδικά -μόναξερ- ανεπίδικευτοι εργάτες (στη Δυτ. Ευρώπη χαρακτηριστικά συντηρητικοί και απροσπέλαστοι).

- Τα παραπάνω συνιστούν μια τεχνοκρατική οργάνωση με στεγανά, τόσο στο εξωτερικό όσο και σε σχέση με την υπό-

λοιπη κοινωνία, πράγμα που κάνει την πρόσβαση δύσκολη, τον πολιτικο-κοινωνικό έλεγχο αδύνατο και την πυρηνική ενέργεια διπλά επικίνδυνη.

Δ.Κ.-Γ.Κ.

Σιδερένιος, Ρολφ

Η βάρβαρη κακοποίηση του συνεργάτη μας Ρολφ Πόλε από δυο «αγνώστους», τις μέρες που η κυβέρνηση «Αρετής» στα Εξάρχεια βρισκόταν σε πλήρη εξέλιξη, θυμίζει έντονα ότι η εγκληματικότητα κι η βία δεν προέρχονται από την κατεύθυνση που διαφημίζει ο στρατηγός αλλά από την ακριβώς αντίθετη.

Μέσα στο κλίμα της γενικευμένης αστυνόμευσης, η αυθαιρεσία κράτους και παρακράτους είναι φυσικό ν' αρχίσει ν' αυθεί. Κι αυτό το γεγονός κάνει ακόμα πιο αποκρουστικό το ρεπορτάζ ορισμένων εφημερίδων που βρήκαν την ευκαιρία για να επεθεθούν όχι στους αυτοργούς της άναδρης πράξης, αλλά στο θύμα. Γι' αυτές τις εφημερίδες σκάνδαλο δεν είναι η απειλή της ζωής ενός πολίτη, αλλά η ίδια η παρουσία του Πόλε στην Ελλάδα.

Δ.Ψ.

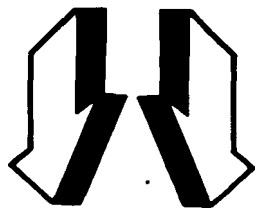
Πρώτη και τελευταία;

Όταν πριν από λίγα χρόνια το ΚΚΕ δοκίμαζε διάφορα «μετωπικά» σχήματα για να διευρύνει την εκλογική του βάση (βλ. ΚΕΑ) κανείς δεν περίμενε, κρίνοντας απ' τη μιζέρια αυτών των προπαθειών, ότι θα κατέληγαν και σε δημοσιογραφικό εγκέλημα. Φαίνεται όμως ότι η σημερινή συγκυρία στους οργανωμένους φορείς της αριστεράς, μετά τις εκλογές και τη φθινοπωρινή ρήξη με την κυβέρνηση, ευνοεί την ύπαρξη ενός μη στενά κομματικού εντύπου. Ενός θήματος, όπου θα διασταυρώνονται οι προοπτικές των δύο κομμουνιστικών κομμάτων και θα επηρεάζεται κι ο περίφημος χώρος των ανέντακτων. Η διαδικασία αυτοκατάργησης του ΚΚΕ εσ. και η επίδραση του «πνεύματος Γκορμπατσόφ» στο ΚΚΕ επιτρέπουν σήμερα «συνευρέσεις» που μέχρι πριν λίγο καιρό θεωρούνταν αδιανόητες. Έτσι η «Πρώτη» μπορεί να πει κανείς ότι ήταν το φυσικό αποτέλεσμα της ωρίμανσης κάποιων πολιτικών συνθηκών.

Όμως για την έκδοση μιας εφημερίδας δεν αρκεί η βούληση ενός ή περισ-

Ρε'Αλια

• Ήδη κάποια από τα νεότερα στελέχη των υποστηρικτών της μετεξέλιξης στο ΚΚΕ εσ., οι ίδιοι περίπου που είχαν πρωτοστατήσει στην

περιινή κίνηση των 116, συζητούν το ενδεχόμενο κοινής καθόδου στις δημοτικές εκλογές με το ΚΚΕ. Συγκεκριμένα θέλουν κοινό υποψήφιο δήμαρχο τον κ. Δρεττάκη. Το αν θα το υποστηρίξουν στην ΚΕ του ΚΚΕ εσ. που είναι μέλη της δεν το γνωρίζουμε. Πάντως προετοιμάζουν το έδαφος να «δικαιωθούν» μετά από ενδεχόμενη αποτυχία της αυτόνομης καθόδου στις δημοτικές εκλογές. • Οι αναγνώστες μας Μ.Σ. και Α.Π. μας επισήμαναν ότι ανάμεσα σε δεκάδες άλλα «καταναλωτικά είδη» φιγουράρει μια ετήσια συνδρομή του Σχολιαστή στον κατάλογο δώρων του Συλλόγου Προσωπικού Ελληνοαμερικανικής Ένωσης. Ο συναγωνισμός αναμένεται σκληρός.

Πολύ περισσότερο που λίγο πιο κάτω, στον κατάλογο, προσφέρεται μια κούτα γάλατα ΝΟΥΝΟΥ... • Οδυνήρη έκπληξη προκάλεσε η παντελής απουσία απ' το τελευταίο τεύχος του ANTI κείμενου ή ρεπορτάζ για την στρατιωτική επιχείρηση στα Εξάρχεια. Ούτε καν στον απολογισμό του δεκαπενθήμερου δεν θεωρήθηκε σκόπιμη κάποια σχετικά αναφορά. Μόνο παρεμπιπτόντως, σ' ένα σχόλιο για την επίθεση κατά του Ρολφ Πόλε υπάρχει μια νύξη. Περί τίνος πρόκειται; Ανθρώπινο σφάλμα, ή πίστωση χρόνου στο στρατηγό; Ελπίζουμε σε επανόρθωση στο επόμενο. • Μας ευχαριστεί ο κ. Γ. Μαρinos, από τις στήλες του Οικονομικού Ταχυδρόμου (22.5) επειδή στο

σοτέρων κομματικών μηχανισμών, όσο κι αν έχουν μαζική επιρροή. Η πείρα απ' τις αλληπάλληλες αποτυχίες του ΠΑΣΟΚ μας το 'χει διδάξει. Κι αυτό το «παράπνο» που χρειάζεται, ούτε η Πρώτη φαίνεται να το διαθέτει. Αρκούμενη να ξαναμεταφέρει το ήδη δοκιμασμένο μοντέλο, είναι κάπως σαν «μέσος όρος» των απογευματινών εφημερίδων της συμπολίτευσης, και είναι αδύναμη να συγκροτήσει ένα δικό της κοινό. Κι ακόμα χειρότερο: Τα κάποια δημοσιογραφικά ανοίγματα που υποσχέθηκε πριν την έκδοσή της κατέρρευσαν κάτω απ' την πίεση του Τσερνομπιλ. Στην πρώτη μεγάλη ευκαιρία να δώσει ένα διαφορετικό στίγμα περιορίστηκε στο ρόλο του απογευματινού Ριζοσπάστη. Και είναι σίγουρο ότι μια τέτοια κατάληξη ούτε οι εμπνευστές της εφημερίδας δεν επιθυμούσαν.

Δ.Ψ.

Τα μέσα και τα έξω

• Η ανανέωση του Π.Γ. του ΚΚΕ, και ιδίως η άνοδος σ' αυτό (ως αναπληρωματικό μέλος) του Μίμη Ανδρουλάκη, είναι ίσως μια έμμεση απάντηση στις προβληματικές (και πιθανότατα φραξιοσπικτικές) εμφανίσεις των ΚΝΑΤ μετά τις φοιτητικές εκλογές. Η «ανανέωση» του ΚΚΕ, τώρα που το ΚΚΕ εσωτ. μοιάζει να του αφήνει ελεύθερο πεδίο, είναι φαίνεται περισσότερο από ποτέ επίκαιρη...

• Από ανανέωση όμως περνάει αυτό τον καιρό και τα κομματικά βιβλιάρια των μελών του ΚΚΕ. Κάποιοι σύντροφοι πληροφορούνται ότι δυστυχώς «δεν κρίθηκαν ώριμοι», μπορούν όμως να συνεχίσουν να βοηθήνουν το κόμμα... απέξω. Η πολιτική σκοπιμότητα και οι ενδεχόμενες συνέπειες αυτού του ξεσκάριασματος είναι άγνωστες προς το παρόν.

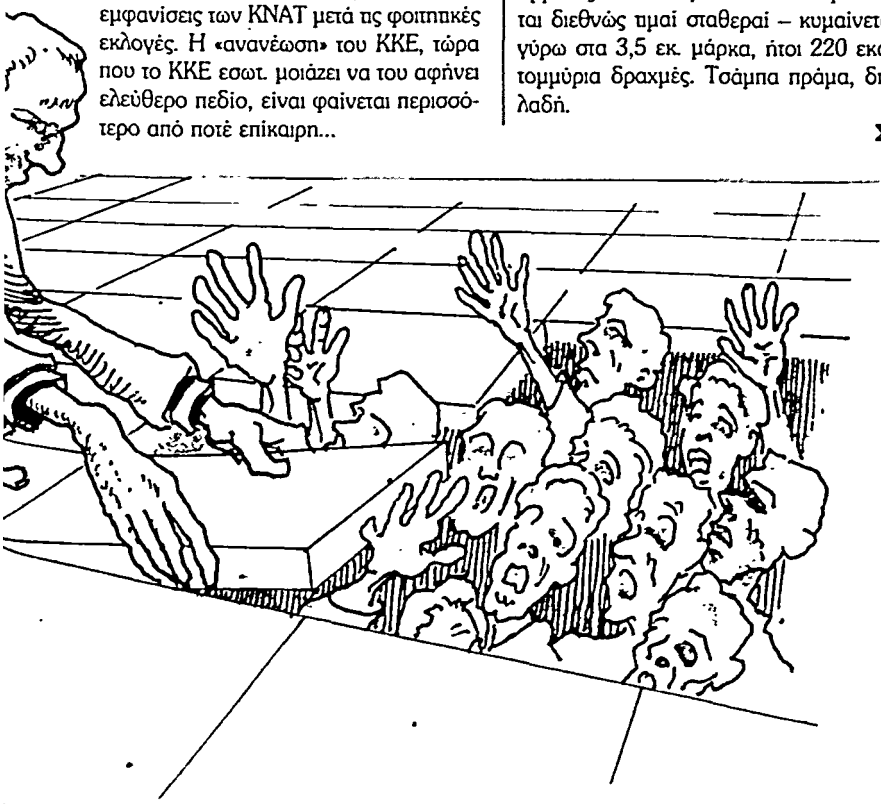
Κ.Β.

Στη φτίνηια

Με αφορμή τη συνέχιση στο ΑΝΤΙ των ανακαλύψεων γύρω απ' την προμήθεια των γερμανικών τανκ Λέοπαρντ 1, ας δώσουμε μια εικόνα της κίνησης του γερμανικού αυτού προϊόντος ποιότητας (πεπαλαιωμένο ήδη για τον γερμανικό, πολυπόθητο όμως ακόμα για άλλους στρατούς):

Έχουν παραχθεί ως τώρα 4.800 κομμάτια. Εξαγωγές σε δέκα χώρες. Πελάτες η Ιταλία με 970, η Ολλανδία (468), ο Καναδάς (114) και σύντομα η Ταϊλάνδη (300). Η Τουρκία που έχει ήδη 77 θα λάβει ως στρατιωτική βοήθεια άλλα 250. Η Ελλάδα διαθέτει 106, για τα οποία γίνεται κι ο καυγάς. Η μπιτό του κάθε θωρακισμένου και δρεπανηφόρου άρματος – αν και για όπλα δεν υφίστανται διεθνώς πμια σταθεραί – κυμαίνεται γύρω στα 3,5 εκ. μάρκα, ήτοι 220 εκατομμύρια δραχμές. Τσάμπα πράμα, δηλαδή.

Σ.

Ραδιενεργά ανέκδοτα ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΟΤΣΗ

Στην Τσεχοσλοβακία, μετά τον Ντούμπσεκ και τη σοβιετική εισβολή, κώριζαν τα ανέκδοτα σε τρεις κατηγορίες: τα καλά, τα κακά και τα... ραδιενεργά. Τα τελευταία σε οδηγούσαν κατ' ευθείαν στα ορυχεία ουρανίου του Γουακίμσταλ, όπου δούλευαν κυρίως φυλακισμένοι. Η μία μέρα μετρούσε για δύο κι έτσι οι κρατούμενοι γλιτώναν τη μισή ποινή τους κι έκαναν τη μισή ζωή τους: οι έρευνες έδειξαν ότι ο ένας στους δύο πέθαινε από καρκίνο (Δεν ξέρω αν το σοβιετικό κράτος έλαβε κάποια ανάλογη πρόνοια μείωσης της ποινής για τους κολασμένους της Σιβηρίας, οι οποίοι –όπως λένε κακοήθεις δυτικές φήμες– μεταφέρθηκαν στο Τσερνομπιλ, για να καθαρίσουν την περιοχή από τα ραδιενεργά κατάλοιπα).

Στο δικό μας μετατσερνομπιλικό μικρομεσαίωνα κάποιες ιστοριούλες προσφέρονται για ανεκδοτολογική εκμετάλλευση. Όπως λ.χ.:

- Το μεγαλοπρεπές «φιάσκο» της 11 Μαΐου, όταν ο πρωθυπουργός Αν. Παπανδρέου, ακολουθούμενος από 16 υπουργούς και σύμπασα σχεδόν την πολιτική, στρατιωτική και εκκλησιαστική ηγεσία, ύψωσε τη γαλανόλευκη στο μεγαλύτερο δεξαμενόπλοιο του κόσμου – το εθνικοφρόνως ευώνυμο «Ελλάς-Φως» του Λάτση. «Φιάσκο», όχι τόσο γιατί ο υπερπατριώτης εφοπλιστής (με πρωτοπαλίκαρα στον ιδιωτικό στρατό του γνωστού βασιανιστή) δεν συγκινήθηκε από τους πρωθυπουργικούς ασπασμούς και αντιμετώπισε τον κ. Παπανδρέου εξίσου αγέρωχα (με τα χέρια στις τσέπες) όπως τον δικτάτορα Παπαδόπουλο πριν 15 χρόνια. Όσο διότι διαδίδεται ήδη ότι το 550.000 τόνων δεξαμενόπλοιο δεν πρόκειται να πλουτίσει, όπως είπαν, τον ελληνικό εμπορικό στόλο, αφού θα παραμείνει δεμένο και θα χρησιμοποιείται από τον Λάτση ως αποθήκη υγρών καυσίμων...
- Η άλλη ιστοριούλα δεν είναι τόσο διασκεδαστική, όσο διδακτική – ως προς το περί δικαίου αίσθημα της σοσιαλιστικής μας κυβέρνησης: Αθόρυθα, μέσα στον ορυμαγδό των μιλιρέμ και των μπκερέλ, συνέχισε τη δίκαιη κατανομή μεγάλων έργων και παραγγελιών σε μεγαλοεργολάβους και μεγαλομεσάζοντες συνδεδεμένους άμεσα ή έμμεσα με την έκδοση εφημερίδων: ο Καλογρίτσας αναλαμβάνει τη σήραγγα της Κατάρρας, αφού ο Μπόμπολας είχε πάρει τη μονάδα βιολογικού καθαρισμού στην Ψυτάλεια και ο συνεχώς ανερχόμενος Κόκκαλης εξασφάλισε τις ταμειακές μηχανές και τα τηλέφωνα.

Η ανεκδοτολογική εκμετάλλευση αυτών των ιστοριών θα ήταν, επιπροσθέτως, ακίνδυνη, προς το παρόν, διότι:

- Τα ορυχεία ουρανίου, που προανήγγειλε πέρσει ο Βερυβάκης στη Δράμα, ας ελπίσουμε ότι δεν πρόκειται πλέον να ανοίξουν, μετά το Τσερνομπιλ.
- Ο Ε.Κ.Α.Μ. μόλις που βγήκε φρέσκος φρέσκος από τη Βουλή και μάλλον θα καθυστερήσει κάπως το ηλεκτρονικό μας φακέλωμα, με το κομπιούτερ, που δώρισε ο Λάτσης στην κυβέρνηση. Και
- Ο στρατηγός Δροσογιάννης, επικεφαλής του εσμού ένοπλων και άστολων σαδομαχιστών των ΜΑΤ και ΜΕΑ, είναι πιθανότερο ότι θα φάει σύντομα το κεφάλι του (προς άρσην πάσης παρεξηγήσεως: θα χάσει το υπουργείο του, εννώς) πριν προλάβει να μας φορέσει κράνη και αρβύλες.

Μια απλή περιδιάβαση στα άδυτα του «Δημόκριτου» θα πρόσφερε, επίσης, πλούσιο ανεκδοτολογικό υλικό. Θα μαθαίναμε λ.χ. ότι ο κατ' εξοχήν υπεύθυνος για τις επίσημες ανακοινώσεις ως προς τις υψίστης σημασίας για τη δημόσια υγεία μετρήσεις ραδιενεργείας καθηγητής Παπαθανασόπουλος υποστήριζε σε ανύσπαστο (;) χρόνο (Μάρτιος 1980) ότι σε περίπτωση πυρηνικού «ατυχήματος» αποκλείεται οι λαοί να πληροφορούνται την αλήθεια για τη ραδιενέργεια από τις επίσημες εκθέσεις και ανακοινώσεις. Θα μαθαίναμε ακόμη ότι την ημέρα (21 Μαΐου), που απαγορεύθηκε (για «εμπορικούς λόγους») η σφαγή αμνών και εριφίων, σε κάποιο δείγμα από κατσικίσιο κρέας στο «Δημόκριτο» είχε μετρηθεί ιδίως σε μπκερέλ 60 φορές πάνω από το ανεκτό όριο. Και θα ανακαλύπταμε ότι επικεφαλής του εργαστηρίου, όπου αξιολογούνται οι μετρήσεις (για να διαβαθμιστούν κατόπιν ως κραπκά απόρρητα) είναι ο κ. Κρηπίδης, που έχοντας αποκτήσει ειδικές γνώσεις σε πανεπιστήμιο της Βουλγαρίας, αρθρογραφεί στο «Ριζοσπάστη» για να πείσει τους αναγνώστες του (δεν είναι δύσκολο δα) ότι οι πυρηνικοί αναδραστήρες –ακόμη και οι αναπαραγωγικοί, οι συνδεδεμένοι με το πλουτόνιο και τα πυρηνικά όπλα– κάνουν καλό...

Αλλά στη χώρα μας, όπου παραπαίρνουμε στα σοβαρά την πολιτική, άρα δεν περισεύει το χούμφορ, αποκλείεται να επιδοθούμε στην ανεκδοτολογία, όπως στην Τσεχοσλοβακία ή την Πολωνία (το τελευταίο από τη Βαρσοβία: «Πίνε φρέσκο γάλα για ν' ακτινοβολείς»)...

«μελλοντολογικό» πρωταπριλιάτικο αφιέρωμα του Σχολιαστή προβλέψαμε ότι το 1996 θα έχουμε ακόμα πλουραλιστική δημοκρατία με τις ελευθερίες της, όπως λ.χ. την απρόσκοπτη έκδοση του Οικονομικού και του Σχολιαστή. «Γιατί αν ευδοκίμοιαν οι προσδοκίες και οι αγώνες του Σχολιαστή το πιθανότερο θα ήταν να κλεισθούν εκ των πρώτων τα δύο αυτά "ενοχλητικά" έντυπα» (ο.π.). Αλλά είναι γεγονός πως οι απόψεις που εκφράζει ο Σχολιαστής δεν κινδυνεύουν να επικρατήσουν σε μια μόλις δεκαετία. Αντίθετα, όμως, οι προσδοκίες και αγώνες του Οικονομικού, μετά την κυρίαρχη θέση που απολαμβάνουν από καιρού στη Δύση και την πρόσφατη δικαίωσή τους στην

Κίνα, κατέκτησαν ακόμα και αυτήν την αγνή Σοβιετία: «Ο Μιχαήλ Γκορμπατσώφ υιοθετεί τις απόψεις του "Οικονομικού"!» διεκήρυττε από το εξώφυλλο του περιοδικού ο κ. Μαρίνος στις 3.4. Επομένως, ουδείς κίνδυνος για την πλουραλιστική δημοκρατία, η οποία ανδρώνεται και δυναμώνει παντού γης. Αν κάποιος κινδυνέψει, τελικά, ίσως να 'ναι ο Γκορμπατσώφ. • Κι αν ο τύπος δε γέμισε ήδη από έρευνες και αποκαλύψεις για το AIDS τα τους κινδύνους που μας ζώνουν, τούτο δε σημαίνει πως βρέθηκαν τα θαυματουργά μαντζούνια, αλλά ότι υπάρχουν άλλα θέματα που συγκινούν ακόμα. Το καλοκαίρι όμως караδοκεί: Τσερνομπιλ είναι, θα περάσει, και πάλι εδώ είμαστε.

ΚΑΘΕ ΦΟΡΑ που απειλείται η βιτρίνα της κοινωνικής γαλήνης στη χώρα μας, συγκροτείται ένας συνασπισμός αποτελούμενος από δημοσιογράφους, κρατικούς υπαλλήλους, υπουργούς και, εφόσον οι συνθήκες το απαιτούν, ειδικούς επιστήμονες, με στόχο να αποκαλύψει και να καταπολεμήσει τον επικίνδυνο «εσωτερικό εχθρό»: το λεγόμενο καταναλωτικό κοινό, τους Αθηναίους που σπεύδουν να αδειάσουν τα ράφια των καταστημάτων τροφίμων.

Επί του θέματος, δεν έχουμε παρά να παραπέμψουμε σε μία αναδημοσίευση του Βήματος από το Newsweek με τίτλο «Οι κατοικοί της Ευρώπης σε κατάσταση υστερίας», στο οποίο περιγράφονται ανάλογα φαινόμενα στην Ευρώπη αλλά και στη μακρινή και «πειθαρχημένη» Ιαπωνία. Το αστείο είναι ότι σ' αυτό το ίδιο φύλλο του Βήματος ο κ. Μπουσμπουρέλης δημοσιεύει ένα ακόμη άρθρο στο οποίο εξυμνεί τους «πολύ ψυχραιμούς Κεντροευρωπαίους» και ευχεται στους συμπατριώτες του «κουράγιο και λιγότερα υποχονδριακά φαινόμενα» (Βήμα, 18-5). Χωρίς υπερβολή, ο τρόπος με τον οποίο χειρίστηκαν το ζήτημα οι Σοβιετικοί αποτέλεσε το πρότυπο που, με παραλλαγές κατά περίπτωση, ακολούθησαν και οι δυτικοευρωπαϊκές κυβερνήσεις. Τα ίδια τα χαρακτηριστικά της Σοβιετικής στάσης που καταγγέλλθηκαν από τους Δυτικούς –θραδύτητα, μυστικότητα, απόκρυψη στοιχείων– υιοθετήθηκαν απ' αυτούς και όχι πάντοτε με μεγαλύτερη φινέτσα, κρίνοντας τουλάχιστον τους χειρισμούς της γαλλικής κυβέρνησης. Και ιδού η μέθοδος:

Αφού περάσει ένα διάστημα, όπου η κυβέρνηση ανακοινώνει ότι παρατηρείται αύξηση της ραδιενέργειας σε όλες τις γειτονικές χώρες αλλά όχι και στη δική μας, κάποια στιγμή το παίρνουν απόφαση και κατά τις 12 τα μεσάνυχτα το αμολάνε σοβαροί - σοβαροί: το ραδιενεργό νέφος εισέβαλε στα πατρώα εδάφη και τα λοιπά. Στη συνέχεια ανακοινώνονται τα μέτρα, τα οποία συνοψίζονται στο σύνθημα: «να μην πίνεις το γάλα της κατσίκας, αλλά να τρως την κατσίκα».

Αυτά τα αυτουπονόμευμένα μέτρα, τα αντιφατικά και προφανώς αναποτελεσματικά, και πάλι έχουν για πρότυπο τους Σοβιετικούς που, να μεν απομακρύνουν τον πληθυσμό σε ακτίνα 30 Km από το Τσερνομπίλ, αλλά για τους υπόλοιπους δεν συντρέχει λόγος ανησυχίας.

Τελικά, μπαλιντισμένος ο άνθρωπος έχει μπροστά του δύο επιλογές. Η πρώτη είναι να τους πιστέψει ότι πράγματι ο κίνδυνος πέρασε και να το ρίξει στα πλατύφυλλα και στις φράουλες με σαντιγύ και ό,τι ήθελε προκύψει. Η δεύτερη επιλογή είναι να μη τους πιστέψει ακριβώς, μεταφράζοντας τις καθησυχαστικές διαβεβαιώσεις στο εξής περίπου μήνυμα: «Δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας, όχι γιατί δεν υπάρχει ραδιενέργεια, αλλά γιατί το μεγαλύτερο ποσοστό της ραδιενέργειας που ήταν να δεχθείτε, το δεχθήκατε ήδη κυρίως στο διάστημα που δεν σας είχε ανα-

κινωθεί τίποτα. Τώρα, κυρίες και κύριοι, που φάγατε τον γαϊδάρo, ασφαλώς δεν θα τρομοκρατηθείτε που απομένει να φάτε και μία τόση δα ουρίτσα ραδιενεργών ισotόπων. Ελάτε... αφήστε κατά μέρος τις υστερίες και τα κατοχικά σύνδρομα: ό γέγονε, γέγονε».

Κάπου εδώ έρχονται και τα πολιτικά κόμματα για να αποτελέσουν το κλου της ιστορίας. Προεξάρχοντα εδώ ρόλο έπαιξε βέβαια το ΚΚΕ που ανέλαβε να βγάλει τα κάστανα από τη φωτιά, για να μη πούμε το πλουτώνιο από την καρδιά του αντιδραστήρα. Το ΚΚΕ ανέλαβε το ρόλο της συμπολίτευσης, καθώς με ζήλο υποστήριξε ότι δεν υπάρχει πρόβλημα και μάλιστα κατηγορήσε την κυβέρνηση ότι το παράκανε με την ενημέρωση, θεωρώντας την υπαίτιο του «παικίου». Από κει και πέρα τα πράγματα ήταν εύκολα για όλους. Το ΠΑΣΟΚ κολακευμένο προφανώς από τις κατηγορίες περί υπερπληροφόρησης δεν είχε παρά να αρχίσει τα γνωστά περι πυρηνικών και πρωτοβουλίας των «6» και όλα αυτά είναι κάποιο ευρύτερο θέμα κ.λπ. Από κοντά και η Ν.Δ. που βρήκε ευκαιρία να ξαναθέσει θέμα ΕΡΤ και πρασινοφρουρών στο Δημόκριτο και να παραιτηθεί ο κ. Παπαϊωάννου και τι υπανάπτυκτοι αυτοί οι Ρώσοι Θεέ μου, και άλλα παρόμοια. Και στο τέλος, όλα μέλι-γάλα, σε πνεύμα εθνικής ομοψυχίας κατέληξαν ότι ο κίνδυνος πέρασε.

Το εντυπωσιακό είναι ότι δεν κατέληξαν ούτε καν στη θέση για κατάργηση της πυρηνικής ενέργειας, κάτι που στο κάτω-κάτω θα τους ήταν και ανέξοδο, αφού δεν έχουμε πυρηνικό σταθμό στη χώρα μας. Η Ν.Δ. και το ΚΚΕ επέμειναν στη χρήση τέτοιων σταθμών μετά κελύφους ή άνευ αντιστοιχίας, το δε ΠΑΣΟΚ έδωσε τελικά και τη λύση: «διεθνής έλεγχος». Το ΚΚΕ εσωτ. που εμφανίστηκε πολύ αντιπυρηνικό προσφάτως (να κλείσουν τα εργοστάσια και τα λοιπά) έφθασε σ' αυτή τη θέση κάτω από την πίεση των μελών του στο συνέδριο. Γιατί είναι γνωστό, ότι στην Κεντρική Επιτροπή του κόμματος, η πρόταση του κ. Γαθρόγλου για κατάργηση της πυρηνικής ενέργειας συγκέντρωσε μόλις 7 ψήφους και καταψηφίστηκε – ούτε την τάση του δεν έπεισε ο άμοιρος.

Αδιάφορο, τελικά, με ποιο τρόπο τα κόμματα, μαζί με τις εφημερίδες και τους εμπειρογνώμονες, οδηγήθηκαν σ' αυτή την «εθνική ομοψυχία» απέναντι στον πυρηνικό κίνδυνο, το μόνο βέβαιο είναι ότι αυτή η ομοψυχία είναι δυσοίωνη για το μέλλον μας – αν όχι και επικίνδυνη για το παρόν μας. Γιατί, στα πλαίσια αυτής της «ομοψυχίας», ο όποιος κίνδυνος υποβαθμίζεται, το ίδιο αυτό το ατύχημα απωθείται με έκδηλες διαθέσεις κουκουλωμάτος, η μελλοντική –οχι και στο πολύ απώτερο μέλλον– χρήση της πυρηνικής ενέργειας προαγγέλλεται. Αξίζει τον κόπο αυτή η «ομοψυχία» να διασαλευθεί, ο εφησυχασμός να αναστατωθεί, τα μεγαλόπνοα σχέδια για εγκατάσταση ατομικών σταθμών να ακυρωθούν.

T.M.

Μαρτυρία απ' τον «Δημόκριτο»

Ρωσική

Δημοσιεύουμε παρακάτω τη μαρτυρία του φυσικού Α. Καρακάσογλου, υπότροφου στο Δημόκριτο. Ο συγγραφέας, γνωστός απ' τη δράση του στο φοιτητικό κίνημα, αναφέρεται στην αντιμετώπιση του «ραδιενεργού νέφους» απ' την ελληνική «επιστημονική κοινότητα» και επισημαίνει τις ευθύνες των προοδευτικών επιστημόνων.

Σ.

ΟΤΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ από τον «Σχολιαστή» ζήτησαν βοήθεια για ν' «αντιμετωπισθεί» το ραδιενεργό νέφος του Τσερνομπίλ, ήταν φανερό ότι βρισκόμαστε σε μια περίοδο όπου πολλά πράγματα συμβαίνουν.

Η μαρτυρία που μπορούμε να καταθέσουμε την ώρα αυτή, αφορά τελικά το θίασο που μας κυβερνάει και την ξεπουλημένη ιντελιγκέντσια που τον ακολουθεί.

Η έκρηξη του Τσερνομπίλ ράντισε την ατμόσφαιρα και το έδαφος με μια σειρά ραδιενεργά προϊόντα-κατάλοιπα της σχάσης του ουρανίου. Τα πιο σημαντικά είναι:

Ιώδιο 131: χρόνος ημιζωής 8 μέρες – απορροφάται από τον θυρεοειδή.

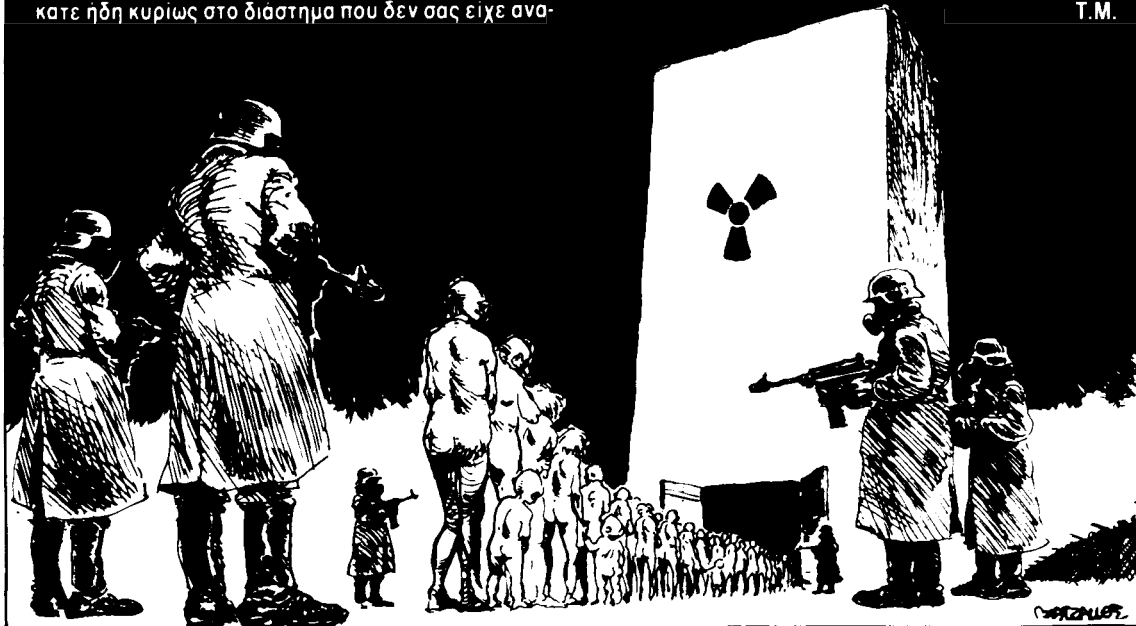
Καίσιο 137: χρόνος ημιζωής 30 χρόνια – αποτίθεται στους μυς.

Στρόντιο 90: χρόνος ημιζωής 30 χρόνια – αποτίθεται στα κόκκαλα.

Ο ανθρώπινος οργανισμός δέχεται εξωτερική ακτινοβολία (από το έδαφος και την ατμόσφαιρα) και εσωτερική ακτινοβολία (από τα ραδιενεργά μόρια που περνούν στον οργανισμό μέσω τροφής). Η ακτινοβολία καταλήγει σε κυτταρικές αλλοιώσεις και ιστολογικές βλάβες (όγκοι, αλλοιώσεις αίματος) και σε κληρονομικές επιβαρύνσεις.

Έχει υπολογισθεί μια μέγιστη δόση να μπορεί ν' απορροφήσει ο ανθρώπινος οργανισμός και που αντιστοιχεί σε 0,5 ρεμ το χρόνο (με το 1/10 αυτής της τιμής για τα παιδιά).

Από το ατύχημα του Τσερνομπίλ είχαμε μέχρι τώρα 20% επιβάρυνση λόγω αναπνοής και μη υπολογισμένη ακόμη επιβάρυνση λόγω τροφής. Αυτό σημαίνει γενική μείωση του μέσου όρου ζωής, πτώση της αντίστασης του οργανισμού, σοβαρά προβλήματα-

Η αντιπυρηνική κοινωνία του ραδίου

Όσο κι αν η ΔΕΗ εμφανίζεται «υπεράνω» ραδιενέργειας, καθώς για τα 10 επόμενα χρόνια τουλάχιστον δεν έχει προγραμματίσει την εγκατάσταση πυρηνικού αντιδραστήρα, στην πραγματικότητα οι ατμοηλεκτρικοί σταθμοί εκπέμπουν καθημερινά από τις καμινάδες τους μεγάλες ποσότητες ραδιενεργών ισοτόπων. Η ιστορία, βέβαια είναι παλιά, αλλά αξίζει τον κόπο να τη δούμε και σήμερα.

Το 1980, στο Β' Πανελλήνιο Συνέδριο Φυσικής, οι Κ. Παπαστεφάνου και Σ. Χαραλάμπους του Εργαστηρίου Πυρηνικής Φυσικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ανακοίνωσαν ότι οι ατμοηλεκτρικοί σταθμοί παράγουν ραδιενεργούς συγκεντρώσεις της τάξης ή και μεγαλύτερες από τις Μέγιστες Επιτρεπτές Συγκεντρώσεις.

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε τότε έδειξε ότι η συγκέντρωση Ραδίου 226 και Ουρανίου 238 στους ελληνικούς λιγνίτες είναι από τις υψηλότερες που αναφέρονται στη διεθνή βιβλιογραφία. Διαπιστώθηκε ακόμη η παρουσία αυτών των ραδιενεργών στοιχείων σε επίσης πολύ υψηλές συγκεντρώσεις στους ατμοηλεκτρικούς σταθμούς. Η περιεκτικότητα της πηκτικής τέφρας σε ραδιενεργά στοιχεία είναι τόσο υψηλή, ώστε απορρί-

φθηκε η ιδέα να χρησιμοποιείται η τέφρα αυτή στο μπετόν.

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται η συγκέντρωση ραδιενεργών στοιχείων στους ελληνικούς λιγνίτες (μονάδες: $\mu\text{Ci/g}$)

Ορυχείο Λιγνίτη	U 238	Ra 226
Καρδιά Πτολεμαΐδας	11.4	6.5
Αλιθέρι	8.0	3.5
Μεγαλόπολη	11.7	3.2
Σέρρες	35.3	11.2
Βεύη	12.6	8.4

Όπως υπολογίζουν οι ερευνητές, για συγκέντρωση Ra ίση με 7, η ραδιενέργεια που θα διεφεύγει από την καμινάδα σαν πτητική τέφρα και υπό λεπτό διαμερισμό θα έδινε ραδιενεργές συγκεντρώσεις πλησίον του εδάφους συγκρίσιμες ή υψηλότερες από τη Μέγιστη Επιτρεπόμενη Συγκέντρωση. Στην Καρδιά η συγκέντρωση Ra είναι 6,5, και ως μη συζητάμε καλύτερα για τους λιγνίτες στις Σέρρες ή τη Βεύη. Σ

Ρουλέτα

τα για έγκυες και παιδιά (περίπου 1.000 ανώμαλα έμβρυα) και θάνατοι από καρκίνοι (τουλάχιστον 30-40).

Η μόλυνση αρχίζει από την εξωτερική επιφάνεια (αέρας, έδαφος, επιφάνεια φρούτων), δημιουργώντας το ερώτημα: τι γίνεται με την αγροτική παραγωγή πρώτης γενεάς και πόσο έγκαιρη είναι η προειδοποίηση του πληθυσμού.

Όταν τα ραδιενεργά στοιχεία περάσουν στο έδαφος, τότε απορροφούνται εκλεκτικά (και σε μικρότερο ποσοστό) από τα φυτά. Μέσω της βοσκής των ζώων και της ανθρώπινης τροφής μπαίνουν στον οργανισμό. Σημειώνουμε εδώ ότι η μέτρηση ραδιενέργειας στη μονάδα μπεκερέλ δεν καλύπτει το ζήτημα. Όταν αρχίζουν ν' ακτινοβολούνται ή να επηρεάζονται συγκεκριμένα σημεία του σώματος, η επιβάρυνση αλλάζει ανάλογα με την ηλικία, τον ιστό και το είδος της ακτινοβολίας. Εδώ χρειάζεται ειδική ανάλυση και μελέτη για να καθορισθεί σε κάποια περίοδο από πού προέρχεται ο μεγαλύτερος κίνδυνος.

Ο σοβιετικός αντιδραστήρας του Τσερνομπίλ είχε τη δυνατότητα να χρησιμοποιείται και για στρατιωτικούς σκοπούς. Περιείχε μικρή ποσότητα από το σχάσιμο ισότοπο ουράνιο 235, και μεγάλη αναλογία από το μη σχάσιμο ουράνιο 238 που μετατρέπεται σε πλουτώνιο (πρώτη ύλη για βόμβες).

Δύο φαίνεται να ήταν τα κρίσιμα μειονεκτήματα. Πρώτον, ότι βρισκόταν πολύ κοντά σε κατοικημένη περιοχή (αυτό βέβαια αφορά τους Σοβιετικούς). Δεύτερον, ότι για λόγους οικονομίας δεν είχε τον προστατευτικό θόλο από μπετόν που θα συγκρατούσε τα πυρηνικά κατάλοιπα από τόσο μεγάλη διαφυγή. (Χοντρή μίζερια ασφαλώς να επιδιώκει κανείς να είναι οικονομικός στην πιο «συμφέρουσα» υποτίθεται αλλά και επικίνδυνη μορφή ενέργειας).

Σημειώνουμε εδώ ότι η καταστροφή δεν προήλθε από πυρηνική έκρηξη, αλλά από χημική αντίδραση. Η υπερθέρμανση του συστήματος (από βλάβη της ψυκτικής συσκευής), δημιούργησε εκρηκτικό αέριο μίγμα, που έδωσε την έκρηξη και την καταστροφή του πρόχειρου θόλου του αντιδραστήρα.

Στο ατύχημα του Τσερνομπίλ τα «μέτρα» ήταν: α) καθυστέρηση στην προειδοποίηση του πληθυσμού.

Οι αρμόδιοι του Δημόκριτου ειδοποιήθηκαν από το εξωτερικό τη Μ. Δευτέρα. Ισχυρίζονται ότι για αντικειμενικούς λόγους τα όργανά τους έδειξαν μέτρηση το βράδυ της Μ. Παρασκευής. Η ΕΡΤ ενημέρωσε μόλις τη Δευτέρα του Πάσχα. Στο μεταξύ διάστημα και στην αιχμή του ραδιενεργού νέφους χιλιάδες κόσμος πέρασε στο ύπαιθρο, όπου έφαγε και ήπια χωρίς ανησυχία και περιορισμούς. β) Τα αρχεία των μετρήσεων χαρακτηρίστηκαν διαβαθμισμένα, ώστε να μην μπορεί κανείς να αποκτήσει ενιαία εικόνα, παρόλο ότι κάθε τόσο σκάνε «βόμβες» για διάφορα είδη που από ακίνδυνα ξαφνικά ανακαλύπτονται ραδιενεργά. Παραδείγματα, οι ακίνδυνες φράουλες των καθηγητών, το γάλα που πηγαινοέρχεται, το κρέας από τα αιγοπρόβατα και τα μικρά κατοίκια, κ.λπ. Συμπληρώνουμε εδώ ότι τα μολυσμένα προϊόντα της αγροτικής παραγωγής (κυρίως λαχανικά) έχουν αφαιρεθεί να κλείσουν τον κύκλο με τα ζώα, καθώς οι αγρότες αφήνουν ύστερα από συμφωνία τα κοπάδια να βοσκήσουν στους ραδιενεργούς λαχανόκηπους. Υπάρχουν ακόμα και πληροφορίες ότι το γάλα σκόνη, αναμιγμένο με ποσότητες περασμένης εσοδείας γίνεται προσπάθεια να μπει στα παγωτά, ή να διοχετευθεί στο εξωτερικό ως λιγότερο μολυσμένο.

Έχουμε να κάνουμε με επιχείρηση εξαπάτησης. Ο κ. Ανδρέας Παπανδρέου απαξίωσε να πάει στη Βουλή γι' αυτό το θέμα (εκεί ωστόσο «τα κόμματα συμφώνησαν πως δεν υπάρχει κίνδυνος»!!!). Ο κ. Γεννηματάς καθησυχάζει συνέχεια. Μια 12 μελής επιστημονική επιτροπή διαβεβαιώνει ότι όλα πάνε καλά. Ένα νέφος «ειδικών επιστημόνων» έχουν αρχίσει ένα τεράστιο μπλα-μπλα για να θολώνουν τα νερά (μας διηγούνται τι εύκολο είναι κανείς να σκοτωθεί σε δυστύχημα, να πεθάνει από τσιγάρο, ακτινογραφία κ.λπ. Απ' ό,τι έχουμε διαβάσει έχουν γίνει όλα εξίσου επικίνδυνα, εκτός από το σεξ -εκεί όμως κινδυνεύουμε από ραδιενεργό παιδάκι). Και δώστου επιχειρήματα για την «εθνική οικονομία» (ναι, να Βασούλα Παπανδρέου), για την ιεραρχία (που εμποδίζει τους επιστήμονες να πούνε την αλήθεια), για την πολιτική ευθύνη της κυβέρνησης (όλ' αυτά μας θυμίζουν λίγο Βαλντχάιμ) κ.λπ. Στο μεταξύ η NESTLÉ μετατρέπει το μολυσμένο γάλα σε σκόνη, και οι

αρμόδιοι τρέχουν στις Βρυξέλλες για ν' αναπροσαρμόσουν -σε συμφωνία με την ΕΟΚ- τα όρια ασφαλείας προς τα πάνω.

Και το ΚΚΕ αίτησε; Βγήκε προς υπεράσπιση της Σοβιετικής Ένωσης και κινητοποίησε το μηχανισμό του για να στηρίξει την κατάσταση (π.χ. ο κ. Κρητίδης στον Δημόκριτο). Είχα από παλιά την άποψη ότι το ΚΚΕ είναι «πρακτορείο» της Σοβιετικής Ένωσης και μετά απ' όλα αυτά αισθάνομαι ότι επιβεβαιώθηκα.

Ναι, η σαπίλα έχει προχωρήσει βαθιά. Η κατάσταση που ζήσαμε μας έφερε προσωπικά πολύ κοντά στις πολιτικές αναλύσεις της 17 Νοέμβρη, φυσικά εξακολουθούμε να διαφωνούμε ριζικά με τη μέθοδο δράσης της και πιστεύουμε ότι και το συγκεκριμένο ζήτημα απαιτεί συγκεκριμένες πρακτικές πολιτικές προτάσεις. Είναι τώρα καιρός ν' αντισταθούμε με τα «πόδια στην άμμο» και να τους πετάξουμε πίσω ένα-ένα τα γάντια.

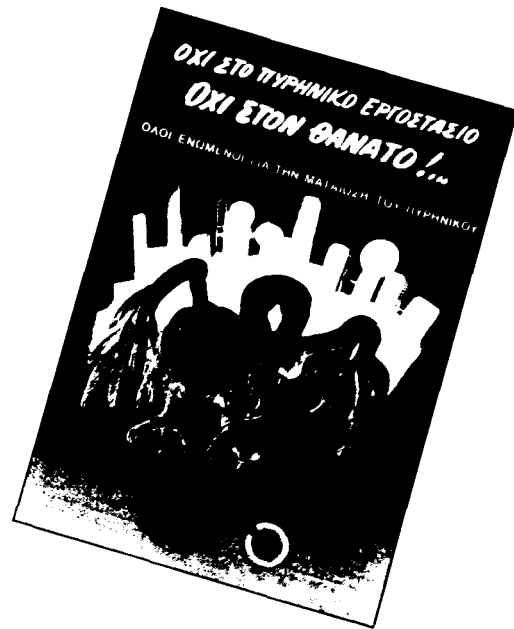
A. Καρακάσσογλου

Υ.Γ. α. Πριν από μια εβδομάδα, ο υπογράφων κοινοποίησε στον Δημόκριτο και στον τύπο μια καταγγελία. Στον Δημόκριτο οι κ.κ. Κρητίδης (άνθρωπος του ΚΚΕ) και Παπαθανασόπουλος (άνθρωπος του ΠΑΣΟΚ στους επιστήμονες) μίλησαν για «θυμηδία». Ενώ το ΚΚΕ μάζεψε 14 υπογραφές καταγγελίας. Στην περίπτωση τους το λόγο θα 'πρεπε να 'χει η Δικαιοσύνη (έστω και λαϊκή στο μέλλον).

β. Ο σημερινός επιστημονικός διευθυντής του Δημόκριτου θα 'πρεπε να δει καθαρά την κατάσταση. Δεν αρκεί μόνο να επενδύσουμε σε εφαρμοσμένη έρευνα και τεχνολογία υλικών, για να πάει μπροστά ο τόπος. Χρειάζονται και άλλοι άνθρωποι, νοοτροπία, δομές.

γ. Ο σύλλογος των των υποτρόφων είναι καιρός να σπάσει τα στεγανά με το σύλλογο των επιστημόνων και με τον έξω κόσμο, να διαγράψει τους 14 ΚΚέδες και να ζητήσει κατάργηση του θεσμού «επιστημονικός διευθυντής» (μας θυμίζει τον κυβερνητικό επίτροπο της χούντας).

δ. Είναι άμεση ανάγκη να σπάσει το «απόρρητο» των μετρήσεων και να δημιουργηθεί μια οργανωμένη κίνηση ατόμων γύρω από το θέμα (επιτροπή).

70 χιλιόμετρα από την Αθήνα

Το Ελληνικό Τσερνομπίλ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΣΕΡΝΟΜΠΙΛ θα μπορούσε να είχε υπάρξει. Ελληνικός πυρηνικός αντιδραστήρας θα μπορούσε να είχε σχεδιαστεί, θεμελιωθεί και λειτουργήσει από τις αρχές του 1985. Τα σχέδια και οι διαθέσεις ήταν αρκετά παλιές, ανάγονταν σχεδόν σε μία εποχή που οι επιστήμονες, η κοινή γνώμη και οι διάφορες ειδικές ομάδες πίεσης (π.χ. οικολόγοι) είτε δεν είχαν αρχίσει να συνειδητοποιούν την έκταση του κινδύνου είτε απλώς δεν υπήρχαν...

Ήδη από την εποχή της δικτατορίας η ΔΕΗ είχε συνάψει σύμβαση με Αγγλικό οίκο για την προμήθεια ενός αντιδραστήρα 400 MW έναντι ποσού 50 εκατ. δολαρίων. Η εκπλήρωση της σύμβασης ματαιώθηκε στα 1970, όταν η Χούντα ζήτησε να εξοφλήσει το ποσό αυτό με την αντιπαροχή αγροτικών προϊόντων και μάλιστα κατά κύριο λόγο σταφίδας...

Η βρετανική απέχθεια για το σταφιδόψωμο κατά τη διάρκεια του πρωϊνού μπρέκφαστ ή κάποιοι άλλοι άγνωστοι παράγοντες μας γλύτωσαν τότε από το πυρηνικό εργοστάσιο, όμως οι προσπάθειες επανελήφθησαν δριμύτερες μερικά χρόνια αργότερα. Ύστερα από κάποιες μελέτες η κυβέρνηση Καραμανλή έκανε επιλογή 15 περίπου υποψήφιων χώρων για την εγκατάσταση πυρηνικής μονάδας, ένας από τους οποίους βρισκόταν στην τοποθεσία Πλατανιστό της Ν. Εύβοιας, σε κοντινή απόσταση από την Κάρυστο. Σε μια εποχή που ακόμη και η «συμβατική» ρύπανση αντιμετωπιζόταν με προκλητική αδράνεια και αδιαφορία, το ενδεχόμενο της πυρηνικής ρύπανσης μετρούσε ελάχιστα στους λογαριασμούς τεχνοκρατών και εξουσίας. Είναι ενδεικτικό ότι σε συνέντευξη που είχε δώσει στα ΝΕΑ στις 15.7.77 ο τότε υπουργός Βιομηχανίας Κονοφάγος, είχε δηλώσει τα εξής φανταστικά όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος: «Τι πιο αποτελεσματικότερο να είναι κάθε μέρα ένας χωροφύλακας ή αστυφύλακας μορφωμένος πάνω στο Λυκαθητό και να κοιτάζει την Αθήνα με τα κιάλια του να ιδει ποια καμινάδα καπνίζει (Η υπογράμμιση δική μας). Οπότε συνοδευόμενος από έναν επιστήμονα, θα κατεβαίνει και θα πηγαίνει εκεί που ενετόπισε την καμινάδα. Θα δίνει λοιπόν οδηγίες σ' αυτόν που την έχει, τι πρέπει να κάνει για να μην ξανακαπνίσει η καμινάδα του. Ίσως, σε περίπτωση υποτροπής, να επιβληθούν και κυρώσεις!» Μερικούς μήνες αργότερα, ο ίδιος υπουργός

είχε αντιμετωπίσει τα παράπονα από τις εμφανίσεις «νέφους» στην Αθήνα ζητώντας να του φέρουν έστω και ένα νεκρό από το νέφος, για να πειστεί για την υπαρξη του!

Το κυριότερο επιχείρημα των υποστηρικτών εγκατάστασης Π.Α. στην Ελλάδα, δεν ήταν άλλο από την ανεπάρκεια των συμβατικών και την εμβρυώδη κατάσταση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Θεωρώντας τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (Ηλιακή, αιολική, γεωθερμική, παλιρροιακή κλπ.) σαν πεπερασμένες και εξομοιώνοντάς τες απ' αυτή την άποψη με τις συμβατικές (πετρέλαιο, άνθρακα, κλπ.), οι εκκολαπτόμενοι πυρηνικοί τεχνοκράτες αξιοποιούσαν τους πιο «μπακάλικους» λογαριασμούς τους για να στηρίξουν τα εκθιαστικά διλήμματά τους απέναντι στην κοινή γνώμη. «*Το δίλημμα που τίθεται αδυσώπητο στην Ελληνική πραγματικότητα είναι το ακόλουθο: Ή θα έχουμε ηλεκτρικό με πυρηνική ενέργεια ή δεν θα έχουμε ηλεκτρικό*» -έλεγε ο πρόεδρος της Ελληνικής επιτροπής Ατομικής Ενέργειας Δεληγιάννης. Όσον αφορά τα προστατευτικά μέτρα, ο ίδιος υποστήριζε ότι «*έχουν τόσο τελειοποιηθεί ώστε οι προβαλλόμενοι κίνδυνοι να έχουν σχεδόν μηδενισθεί*»

Σχετικά με τα «μέτρα ασφαλείας» των Π.Α. η έκθεση Ρασμούνσεν, που είχε διατυπωθεί στα μέσα της δεκαετίας του 1970, πρόσφερε μια δικαιολογητική βάση στη συλλογιστική της πυρηνικής τεχνοκρατίας. Υπολογίζοντας τον ατομικό κίνδυνο θανάτου ανά έτος από διάφορα ατυχήματα, ο Ρασμούνσεν, είχε αναφέρει ότι ο ατομικός κίνδυνος πυρηνικού ατυχήματος (1:300.000.000) ήταν αναμφισβήτητα μικρότερος από αυτόν του αυτοκινητιστικού δυστυχήματος (1:4.000), του πνιγμού (1:30.000), των αεροπορικών ταξιδιών (1:100.000) κλπ. Πάντως ακόμη και με το «αθανάτζ» της έκθεσης Ρασμούνσεν και παρ' όλο ότι το ατύχημα στο Three mile island δεν είχε προλάβει να συμβεί (!), δεν είχαν λείψει οι διαστρεβλώσεις από την πλευρά της πυρηνικής τεχνοκρατίας: Έτσι λόγου χάρι ο πυρηνικός χημικός Χ. Μαρκόπουλος, μέτεπειτα πρόεδρος κινήματος Ειρήνης, σε άρθρο του στην Ελευθεροτυπία της 8.6.77 παραφούσκωνε το νόμμερο του Ρασμούνσεν και έτσι εμφάνιζε τον ατομικό κίνδυνο πυρηνικού ατυχήματος ακόμη μικρότερο: 1:5 δις αντί του «σω-

στού» 1:300 εκατ. (Όπως αναφέρονταν στην Έκδοση του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, στη Δημόσια συζήτηση για τους Πυρηνικούς Αντιδραστήρες Ισχύος 2,3,4, 2 1978).

Η έκθεση Ρασμούνσεν άφηνε έξω από το λογαριασμό στοιχεία που δεν επιδέχονταν εύκολη ή καθόλου ποσοτικοποίηση -όπως ήταν λ.χ. οι μακροχρόνιες και συνολικές επιπτώσεις των διαρροών ραδιενέργειας στο ανθρώπινο περιβάλλον. Όμως ήταν τουλάχιστον μια έκθεση, συνταγμένη με κάποια αυστηρότητα και μέθοδο, που απείχε σαφώς του επιπέδου της απλής «κομπίνας». Η τελευταία περίπτωση εκπροσωπείτο από την έκθεση Inhaber, που καταρτίστηκε μερικά χρόνια αργότερα στον Καναδά, και περιείχε στοιχειώδη λάθη και ασυναρτησίες όπως λ.χ. στη μεταφορά αριθμών από τη μια σελίδα στην άλλη (!), με ταυτόχρονο 50πλασιασμό τους έτσι ώστε οι τελικές πράξεις να ελαχιστοποιούν το «ρίσκο» των πυρηνικών αντιδραστήρων!

Το ελληνικό πυρηνικό «λόμπυ» δεν πρόλαβε να αξιοποιήσει στην εγχώρια αγορά τέτοιες μεθόδους. Παρ' όλο ότι η τότε αντιπολίτευση (ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ-ΚΚΕεσωτ.-ΕΔΗΚ-ΚΟΔΗΣΟ) δεν είχε αντιρρήσεις «αρχής» πάνω στην εγκατάσταση Π.Α., πρόβαλε σωρεία από δευτερεύουσες ενστάσεις όσον αφορά την εξάρτηση από τα ξένα ενεργειακά μονοπώλια, τη σωστή λειτουργία και την ασφάλεια της εγκατάστασης κλπ. Η επιτροπή αγώνα των κατοίκων της Καρύστου, και της Εύβοιας, με τη βοήθεια οικολογικών ομάδων (ΕΠΟΙΩ-Αντιπυρηνική Πρωτοβουλία), ντόπιων παραγόντων και προσωπικοτήτων, ανάμεσα στους οποίους ξεχώριζαν για τη «γραφικότητά» τους οι Δεξιοί («Ας εγκατασταθεί ο Π.Α. οπουδήποτε αλλού εκτός από την Εύβοια!»), άσκησε σημαντικές πιέσεις στη Κυβέρνηση. Η συμπάρταξη της αντιπυρηνικής συμμαχίας (στην οποία ήταν αλληλέγγυα χωρίς επιφυλάξεις μόνο η ΕΔΑ) με τα... προβλήματα του ισοζυγίου πληρωμών και τις αντιρρήσεις των κομμάτων, είχε σαν τελικό αποτέλεσμα την επαδριστο αναβολή της εγκατάστασης αντιδραστήρα. Η υπόθεση παρέμεινε και παραμένει στο στάδιο της μελέτης, όπου ελπίζουμε να παραμείνει τουλάχιστον για διάστημα ίσο με το χρόνο ημιζωής του πλουτωνίου ή του ουρανίου 235. Και μετά θάλλεψουμε...

Γιάννης Σχιζας

Ποιος, πώς και με τι κριτήρια καθορίζει τη «δόση» μας;

Ραδιενέργεια χωρίς όρια

ΤΟ ΧΑΟΣ, η ασυναρτησία, η πολιτική σκοπιμότητα και τόσα άλλα πολλά για τα οποία συμπολιτευόμενοι, αντιπολιτευόμενοι και ανένταχτοι επέκριναν κράτος, κυβέρνηση και ιδρύματα, ίσχυσαν στην περίπτωση του Τσερνομπίλ και στην ίδια την πολιτισμένη Ευρώπη των θεσμών και των πολιτών. Στην ΕΟΚ, το μεγάλο πρόβλημα ήταν πολιτικό και οικονομικό. Μετά από ατέλειωτες συζητήσεις αποφασίστηκαν κάποιες απαγορεύσεις σε εισαγωγές αγροτικών προϊόντων με κριτήριο την ακτίνα των 1.000 χλμ. από το εργοστάσιο. Εξαιρέθηκαν όμως η Ανατ. Γερμανία, η Αυστρία και η Σκανδιναβία!

Η διεκυστίσιδα όμως συνεχίστηκε για τα όρια μέσα στην ΕΟΚ, η μία χώρα προσπαθούσε να λασπώσει τα λαχανικά της άλλης. Τέλος (θυμήθηκαν την τελωνειακή ένωση;) πρυτάνευσε η λογική του ελεύθερου εμπορίου, απέφυγαν να καθορίσουν κοινοτικά όρια, συμφωνώντας απλά και κοινωνικά να τηρεί κάθε χώρα τα ίδια -δικά της- όρια, τόσο για τις εισαγωγές, όσο και τις εξαγωγές της. Όπως συμπεραίνει το ΠΟΝΤΙΚΙ, 16.5., «με δυο λόγια οι δώδεκα της ΕΟΚ αποφάσισαν να παραδιάσουν τη συνθήκη EURATOM», που είναι καταστατική συνθήκη της κοινότητας. Οι θεσμοί να 'ναι καλά.

Παρά το γεγονός ότι οι *οριακές τιμές* δεν χαιρούν μεγάλης εκτίμησης, ας εγκύψουμε λίγο σ' αυτές, καθώς και στις συνθήκες κάτω από τις οποίες προκύπτουν:

Στις κοινωνίες μας, η υλική παραγωγή εκτός από εμπορεύματα και κέρδος παράγει παρεμπιπτόντως και μια σειρά ουσιών που σε κάποιες ποσότητες προκαλούν βλαβερές επιπτώσεις σε λειτουργίες ανθρώπων, ζώων, φυτών. Οι φυσικές επιστήμες ασχολούνται με τις ουσίες αυτές, εντοπίζουν τις βλαβερές τους ιδιότητες, και τις αναλογίες ποσοτήτων στις οποίες εξασκούν τις διάφορες επιδράσεις τους. Η έρευνα αυτή όμως δεν παράγει οριακή τιμή ή τιμή ασφαλείας: Οι τελευταίες προκύπτουν από το ενδιαφέρον να καθορισθεί *πόσο* από την μια ή την άλλη αιτία αντέχει ο άνθρωπος, το ζώο, το φυτό.

Ο καθορισμός μιας οριακής τιμής για μια ουσία, της μέγιστης ποσότητας κάτω απ' την οποία δεν θεωρείται βλαβερή, εξυπονεί το σοβαρό ενδιαφέρον να κυκλοφορήσει το πράμα ευρύτατα, είτε με τη μορφή «προϊόντος» είτε σαν «απόβλητο». Η «τιμή ασφαλείας» είναι βέβαια ένας *μέσος όρος* που δεν αφορά το κάθε

εκτιθέμενο άτομο ξεχωριστά. Εδώ περνάει σε πρώτο πλάνο η στατιστική και οι πιθανότητες. Και το μέτρο είναι η *δημόσια υγεία*.

Για να μην υφίστανται ιδιαίτερα χαμηλά όρια και δεν μπορούμε να κάνουμε τη δουλειά μας, υπάρχουν διαφοροποιήσεις: Αν η βλαβερή ουσία αποβάλλεται κάποτε απ' τον οργανισμό, έχουμε δύο τιμές, μια μακροχρόνιας έκθεσης και μια για βραχύ χρονικό διάστημα. Αν όμως συσσωρεύεται στον οργανισμό, τότε είτε ανάγεται η θανατηφόρα δόση στην «*μέση αναμενόμενη*» διάρκεια ζωής (την οποία θάσαι *τυχερός* αν την ξεπεράσεις), είτε λόγω ανεπαρκών στοιχείων κλπ. κλπ. εξαιρείται των υπολογισμών.

Οι τιμές προέρχονται κατά κύριο λόγο από τον εντοπισμό και τη μέτρηση των επιπτώσεων από πειράματα πάνω σε πειραματόζωα. «Οι παρατηρήσεις αυτές μπορούν γενικά να προεκταθούν και για τον άνθρωπο» με την προσθήκη κάποιου συντελεστή εξανθρωπισμού «ψ» -συχνά στην ελευθερία του επιστήμονα- και προφανώς αφορούν κάθε φορά την απομονωμένη δράση μιας ουσίας και όχι τα αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης των διαφόρων δηλητηριωδών ουσιών του παράγοντα.

Στο τέλος προκύπτουν τιμές από διάφορους εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς όπως η Acceptable Daily Intake (ανεκτή καθημερινή λήψη) του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, που καθορίζουν τις ποσότητες που μπορείς να εισπνεύσεις, ακτινοβοληθείς, εκτεθείς κλπ. καθημερινά, χωρίς να τα τινάξεις. Για περιπτώσεις όπου *δεν υπάρχει ελάχιστη αβλαβής δόση*, όπως με την ραδιενεργή ακτινοβολία κλπ., οι τιμές ασφαλείας παραμένουν στη νομική μορφή των «*συνιστωμένων τιμών*» - αυτό έχει σημασία για τις χώρες που προστατεύουν στοιχειωδώς την εργατική τους δύναμη βάσει νομικά κατοχυρωμένων ορίων (Έλληνες επιστήμονες αναφέρθηκαν στα όρια της επιτρεπτής επίσης δόσης για τη ραδιενέργεια. Πρόκειται ίσως για λάθος μεταφραστικό, μιας και το επιτρεπτό υπονοεί κάποια νομική κατοχύρωση που θα μπορούσε να είναι και διεκδικήσιμη απέναντι σε κράτος, εταιρίες κλπ.)

Συστάσεις λοιπόν, και όχι απαγόρευση της χρησιμοποίησης τέτοιων ουσιών. Προφανώς, γιατί μ' αυτές συνδέονται όλο και μεγαλύτεροι επιχειρηματικοί κλάδοι. Οι οποίοι πρέπει να λειτουργήσουν και να παράγουν. Και για τους οποίους ισχύουν άλλα μέτρα. Φαίνε-

ται πως η ραδιενέργεια σ' ένα πυρηνικό εργοστάσιο είναι πιο ακίνδυνη απ' αυτήν που συναντάμε στο δρόμο. Γι' αυτό και τα όρια ασφαλείας για τους εργαζομένους στα εργοστάσια και εργαστήρια με ακτινοβολία είναι *δεκαπλάσια* απ' αυτά του «κοινού ανθρώπου» -εκτός αυτού, αλλιώς δε θα μπορούσαν να δουλεύουν αποδοτικά τα εργοστάσια...

Ξανά για το θέμα της ραδιενέργειας: Οι επιστήμονες και οι ενώσεις τους (Διεθνής Επιτροπή Ραδιοπροστασίας, ICRP) δέχονται ότι (βλ. και τον ενημερωτικό φάκελο στο ΒΗΜΑ, 11.5 σελ. 25-32).

- Δεν υπάρχει «κατώφλι» για ελάχιστη δόση (κάτω απ' την οποία ο κίνδυνος βιολογικής βλάβης είναι μηδέν)

- οποιαδήποτε δόση είναι προσθετική-σωρευτική ως προς τη βιολογική επίδραση (η καταστροφή είναι ανεξάρτητη από το ρυθμό, τη στάθμη της δόσης και τον τύπο της ακτινοβολίας) δεν υπάρχει ίαση της καταστροφής από την ακτινοβολία.

Αυτά αρκούν για μια πρώτη τοποθέτηση πάνω στα προβλήματα, ακόμα κι αν δεν έχετε μετρητή.

Πίσω στις δόσεις τώρα: Η Ένωση Φυσικών Ιατρικής Ελλάδος (ΕΦΙΕ, Καθημερινή 16.5) επεξηγεί:

«*Για άτομα του πληθυσμού... το όριο... έχει εκλεγεί, ώστε ο κίνδυνος από την ακτινοβολία να είναι μικρότερος από αυτόν που διατρέχει κανείς από δραστηριότητες στην καθημερινή ζωή, που του εξασφαλίζουν το ίδιο σημαντική ωφέλεια σε σχέση με τις εφαρμογές των ακτινοβολιών.*»

Για τους επαγγελματίως εργαζόμενους με την ακτινοβολία... τα όρια... βασίζονται στην αποδοχή ενός κινδύνου που είναι συγκρίσιμος με αυτόν που παρουσιάζουν άλλα επαγγέλματα με καλό βαθμό ασφαλείας. Ακόμα, επειδή ο οργανισμός γίνεται περισσότερο ραδιοανθεκτικός με την αύξηση της ηλικίας, απαγορεύεται διεθνώς να γίνει κανείς εργάτης ακτινοβολίας πριν τα 18 του...

Ένα πρώτο σχόλιο στα παραπάνω «από τα μέσα» είναι η γνώμη του καθ. Χαραλάμπους (το ΒΗΜΑ, 11.5): «*Η ηθική πλευρά του θέματος συγκεντρώνεται στον όρο «επιτρεπτός κίνδυνος» που είναι συνέπεια της μεγίστης επιτρεπτής δόσης και του γεγονότος ότι δεν υπάρχει κατώφλι δόσης.*»

Κατά τα λοιπά, δεν νομίζουμε ότι απαιτούνται πυρηνικοί φυσικοί ή σχετικοί επιστήμονες για την επεξήγηση των δύο κατηγοριών ορίων. Ίσως πρέπει να τονίσουμε πως η αιτιολόγηση των δύο ορίων, όσο και του καθενός ξεχωριστά που προκύπτουν απ' τη Διεθνή Ένωση Ραδιοπροστασίας, υιοθετήθηκαν από τον ΟΗΕ (Διεθνής Οργ. Ατομ. Ενέργειας και Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας) και έγιναν αποδεκτά από την ΕΟΚ και το ελληνικό κράτος - είναι καθόλου ιδιαίτερα επιστημονική αλλά αρκετά πολιτική πράξη: στο βαθμό που θέτει μέτρα και σταθμά για την αντιμετώπιση και διαχείριση της τύχης εκατοντάδων εκατομμυρίων (ανθρώπων).

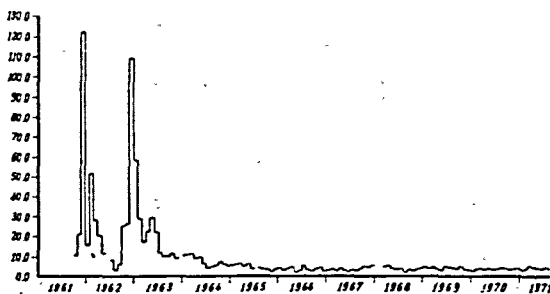
Τα κριτήρια -και οι «γραμμές άμυνας»- της υποστήριξης αυτής της υπόθεσης ανάγονται, αθώα, στην *κοινή λογική*:

Είναι αφενός η θετικιστική αντιμετώπιση τετελεσμένων γεγονότων, μέσα από τη *σχέση κόστους-ωφέλειας*. «*Στην ενδεχόμενη αποδοχή του κινδύνου θα παίξει ρόλο και η προσδοκώμενη ωφέλεια, όπως συμβαίνει με κάθε δραστηριότητα της ζωής.*»

Είναι ο περιεργός για την επιστήμη εμπειρισμός της καθημερινής ζωής: «*ο κίνδυνος... είναι... στην πραγματικότητα πολύ μικρότερος από πολλούς άλλους κινδύνους της καθημερινής ζωής*», στη γραμμή «*το τσιγάρο είναι πιο επικίνδυνο.*»

Είναι τέλος ένα μίγμα αγνωστικισμού «*εγώ θα δεχθώ ότι το ριψοκίνδυνο είναι ένα μέρος του σημερινού παι-*

Στο σχήμα που ακολουθεί παρουσιάζεται χρονικά η ραδιενέργεια του νερού στη Λίμνη του Μαραθώνα για τη δεκαετία του '60. Η τεράστια αύξηση ραδιενέργειας που παρατηρήθηκε στο τέλος του 1961 και επαναλήφθηκε τον επόμενο χρόνο σχετίζεται με την άφιξη ραδιενεργού νέφους από πυρηνικές δοκιμές. Υπενθυμίζουμε ότι το 1963 υπογράφηκε η συμφωνία που απαγορεύει τις μη υπόγειες δοκιμές.

Πηγή: «Περιβάλλον και ραδιενέργεια», Τ. Κουτρολίκου-Σακελλίου και Α. Σακελλίου, από το περιοδικό «ο φυσικός κόσμος», τεύχος 82.

Αυτή η φορά δεν ήταν η πρώτη

Γύρω στο 60, οι περισσότεροι ήμασταν παιδιά, καλά-καλά δεν είχαμε πάει ούτε στο Δημοτικό. Και καλά όσοι ήταν κακομαθημένοι και δεν το πίνανε το γάλα τους - αλλά οι υπόλοιποι πώς το βλέπετε το πράγμα;

Περί πολιτικών ηγεσιών της εποχής, ας το αφήσουμε καλύτερα. Γιατί ναι μεν ο Καραμανλής δεν πήρε κανένα περιοριστικό μέτρο ως πρωθυπουργός, αλλά και ο Παπανδρέου (ο Γεώργιος) που μόλις ανέθηκε στην κυβέρνηση μας έβαζε στα σχολεία να πίνουμε γάλα με το ζόρι, τι σας λέει;

Έτσι κι αλλιώς το βέβαιο είναι ένα: η ποσότητα της ραδιενέργειας που έχουμε ήδη δεχθεί -ενώ πριν από το Τσερνομπίλ- είναι πολύ μεγαλύτερη από αυτήν που επίσημα ανακινώνεται κάθε τόσο σαν η «μέση ετήσια δόση», πράγμα που καθιστά ακόμη πιο σοβαρή την επιπλέον επιβάρυνση που σήμερα υφιστάμεθα. Και ένα τελευταίο: δεν θα είχε πράγματι ενδιαφέρον να μάθουμε την αύξηση της ραδιενέργειας του νερού του Μαραθώνα σήμερα;

Η τραγική επιβεβαίωση

χνιδιού» και στατιστικής «αν υπολογίσουμε ότι κάθε χρόνο στην Ελλάδα προσβάλλονται από καρκίνο χιλιάδες άτομα» (από άλλες αιτίες εκτός ραδιενέργειας), «τότε νομίζουμε ότι είναι προφανές ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος να ανησυχούμε και να πανικοβαλλόμαστε». Σκανδαλίζεται κανείς να πιστέψει πως η επιστήμη μπορεί να μπει αποτελεσματικά στην υπηρεσία της πολιτικής.

Σύμφωνα, τέλος, με την ισχύουσα παγκοσμίως προτεραιότητα της *Εθνικής Οικονομίας* επί της *Δημοσίας Υγείας*, η ψαλίδα που ανοίγει μεταξύ τους καλύπτεται με τα νοσοκομεία και τις αναπηρικές συντάξεις, αλλά και με τις συστάσεις για προσοχή της υγείας μας όταν το ρίχνουμε έξω στις απολαύσεις (ταιγάρα, ποτά, σεξ κ.λπ.): Για να μη σπαταλούνται οι αντιστάσεις του οργανισμού, ώστε να βρίσκονται σε πλήρη ανάπτυξη για το καθημερινό οχτάωρο.

Γιώργος Κόκκινος

Σουηδία-1981

Ολλανδία-1981

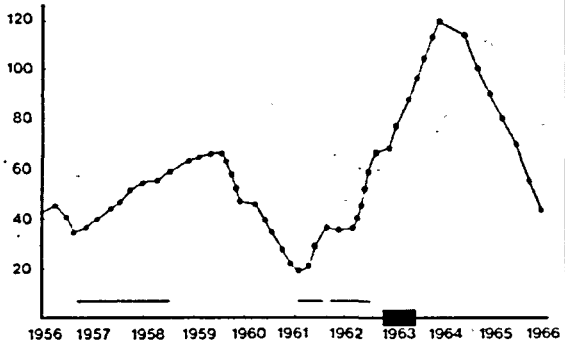
Διαδηλώσεις «όλο τον κόσμο κατά της εγκατάστασης πυρηνικών αντιδραστήρων»

Μπρόκντορφ-Δυτική Γερμανία (1977)

Τα πρώτα χρόνια είναι τα δύσκολα

Προσέξτε το διάγραμμα που ακολουθεί: εδώ φαίνεται η ποσότητα του Καίσιου 137 στο ανθρώπινο σώμα για μια σειρά ετών, μέχρι και πριν από 20 χρόνια (οι μονάδες στον κατακόρυφο άξονα δείχνουν την συγκέντρωση του Cs¹³⁷ σε pCi Cs¹³⁷/gr K):

Πηγή: «Περιβάλλον και ραδιενέργεια» Τ. Κουτρολίκου-Σακελλίου και Λ. Σακελλίου, από το περιοδικό «ο φυσικός κόσμος», τεύχος 82.

Ιδιαίτερη σημασία στο διάγραμμα αυτό έχει το γεγονός ότι ενώ το 1963 παύουν οι μη υπόγειες πυρηνικές δοκιμές –και κατά συνέπεια παύει και η επιβάρυνση περιβάλλοντος με Καίσιο, η συγκέντρωση του στοιχείου αυτοί στο ανθρώπινο σώμα εξακολουθεί να αυξάνει σταθερά, παίρνει μία μέγιστη τιμή το 1964 και επανέρχεται στις τιμές του 1961, μετά το 1966.

Το πρόβλημα του Καίσιου δεν θα εκλείψει συνεισφέροντας, πριν από το 1988 και στην προοπτική αυτή πρέπει να αποδοθεί, νομίζουμε, η αμηχανία που έχει κυριεύσει επιστήμονες γραφειοκράτες και πολιτικούς γύρω από το πρόβλημα αυτό – που σίγουρα δεν αφορά μόνο το τυρί.

Φιλιππίνες-1985

ΟΣΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΑΝ τα τοιμεντένια και αστυνομικά τείχη των αντιδραστήρων στις μεγάλες διαδηλώσεις πριν 6-10 χρόνια είχαν ήδη συνειδητοποιήσει και φωνάζει το «Πυρηνική Ευρώπη=αστυνομική Ευρώπη».

Από το 1973 και μέχρι σήμερα η δήθεν οικονομική κρίση που πέρασε μ' όλους τους τρόπους και τα μέσα (ενημέρωσης) προβάλλοντα πάντα κάποια «άμεσα» προβλήματα όχι μόνο προώθησε την πυρηνική ενέργεια αλλά εξαφάνισε όλα τα ακροαριστερά κινήματα με τα δικά τους «ανεδαφικά» συνθήματα.

Οι μόνοι που κράτησαν ήταν το μικρό ποσοστό των συνειδητοποιημένων αλλά και έμπρακτα καταπιεσμένων ομάδων. Το άμεσο δικό τους πρόβλημα ήταν η αστυνόμευση του χώρου, της πόλης, του περιβάλλοντος, η κυριαρχία της ζωής τους από τους τεχνοκράτες. Έτσι σε πολλά προβλήματα (καταστροφές, αναπλάσεις συνοικιών στην πόλη, καταστροφές φυσικού περιβάλλοντος ή πυρηνικοί αντιδραστήρες) αυτόνομοι, αναρχικοί και οικολόγοι αντιστάθηκαν από κοινού μαζεύοντας

γύρω τους πολλές χιλιάδες συμπαραστάτες.

Οι οικολόγοι αυτοί καθεαυτοί προσπάθησαν να πιέσουν τις κυβερνήσεις μέσω εκλογών ή τουλάχιστον να διαδώσουν τις ιδέες τους, αλλά φυσικά όντας εκτός πολιτικάντικου θεάματος δεν μπόρεσαν ποτέ να συγκεντρώσουν πάνω από 3% των ψήφων. Μόνο οι «Πράσινοι» περιστασιακά έφτασαν το 10% και αυτό γιατί συμμετείχαν ενεργά με τις θέσεις τους στα περισσότερα αιχμηρά προβλήματα της Δ. Γερμανίας. Στις Βουλευτικές εκλογές του 1981 οι Γάλλοι οικολόγοι έπεσαν στο 1%, η σοσιαλιστική Γαλλία προωθούσε ανενόχλητα το πυρηνικό της πρόγραμμα, το ατύχημα του Θρη Μάιλ ήταν ήδη παρελθόν, όταν ξαφνικά τον Ιανουάριο του '82 ένας άγνωστος έριξε με μπαζούκα πάνω στον αντιδραστήρα (γρατζουνίζοντας μόνο το τοιμεντένο) Σούπερ φενίξ στη Μαλβίλ, όπου το καλοκαίρι του 1977 σκοτώθηκε ένας διαδηλωτής στις συγκρούσεις με την αστυνομία. Μετά απ' αυτή την τρομοκρατική πράξη (Βολή με μπαζούκα εναντίον αντιδραστήρα) οι πολύ πληροφορημένοι γάλλοι άρχισαν να ξαναενδιαφέρονται για την

Τι συμβαίνει ξαφνικά;

Ουάσιγκτον-1979

Μαβίλ-Γαλλία-1977

πυρηνική ενέργεια. Τότε ένα στέλεχος των «Φίλων της Γης» του οικολόγου Μπρίς Λαόντ είπε: «εμείς είμαστε οι κόπανοι που προσπαθούμε να πείσουμε την κυβέρνηση για τις απόψεις μας, όπως βλέπετε μόνο η βία αποδίδει» (Express 5.2.82). Μόνο δηλαδή τα θεαματικά γεγονότα φαίνεται να ενδιαφέρουν τον κόσμο ...και το (ηλεκτρονικό) παιχνίδι συνεχίζεται. Μετά το «tilt» του Τσάλλεντζερ οι δυτικοί κέρδισαν παιχνίδι με τα «μαγευτικά» F-111 που χτύπησαν τη Λιβύη. Μετά το Τσέρνομπιλ οι σοβιετικοί χρησιμοποιούν κάτι πολύ σούπερ ελικόπτερα και πιλότους ρονταρισμένα όλα μαζί στον πόλεμο του Αφγανιστάν για να σθύσουν με ακρίβεια την πυρκαγιά (Monde 18-19/5/86) και ο Γκορμπατσώφ αφού τελικά έμαθε για το Τσέρνομπιλ, προσφέρει θεαματικά μονομερές πάγωμα των πυρηνικών δοκιμών για άλλους τρεις μήνες. Ποιανού σειρά για κάτι θεαματικότερο; Στη διάρκεια του Μουντιάλ 86 θα δούμε (εντός αλλά και εκτός γηπέδου). Οι τηλεοράσεις είναι ανοιχτές. Δυστυχώς όμως για τους εγκαφάλους της κάλυψης του θεάματος με θέαμα η ακτίνα του Τσέρνομπιλ πέρασε τα

30 χιλιόμετρα. Τι συμβαίνει ξαφνικά; Μαζί με το νέφος δημιουργήθηκε ένας καταπληκτικός αναθρασμός από μετρήσεις, εκτιμήσεις, ιδέες πράξεις και γεγονότα που κανείς δεν θα μπορούσε μέχρι σήμερα να συλλάβει πλην όσων είναι εξικωμένοι με την επιστημονική φαντασία. Οι κυβερνήσεις στέκονται πιθήνιες στους «ειδικούς» και παπαγαλίζουν τις αντιφατικές απόψεις τους. Η χρήση βίας στα μυαλά εκδηλώνεται με βίαιες διαδηλώσεις και η εικόνα της πυρηνικής Ευρώπης-αστυνομικής Ευρώπης εμφανίζεται στους δέκτες. Το παραεπιστημονικό-καταστροφικό ντελίριο καταλαμβάνει τους υποταγμένους της σιωπηλής πλειοψηφίας κάνοντάς τους να λεηλατήσουν και τα τελευταία μαγαζιά της πόλης και να κάνουν δύο ντους την ημέρα.

Οι διάφορες δημοσιεύσεις άρθρων, ορολογιών, εκτιμήσεων από τα μέσα ενημέρωσης δημιούργησαν κομπούζιο και έκαναν να χαθεί κάθε αξιοπιστία ή πατερναλιστική σιγουριά που ενέπνεαν πριν με μοναδική εξαίρεση ίσως το κοινό του Ριζοσπάστη. Λέμε ίσως γιατί ελπίζουμε επιτέλους και κάποια δυσπιστία στην τέλεια

κρατική οργάνωση δείγματος ΕΣΣΔ.

Όσο για την «ενημέρωση» των φιλοδυτικών τεχνολογικών κρετινών από τις δημοκρατικές κυβερνήσεις τους μετά την ομολογία των δικών τους πρώτων ατυχημάτων δεν τους έμεινε παρά το τροπάρι της καλύτερης πυρηνικής τεχνολογίας για ακόμα καλύτερες μέρες. Δημοκρατικές άραγε; Εδώ πρέπει να παραθέσουμε περιληπτικά την άποψη του Ρενέ Ρεμόν, καθηγητή στο ινστιτούτο πολιτικών μελετών στο Παρίσι: «... στη δημοκρατία εννοείται ότι όλοι οι πολίτες ενημερώνονται για τα προβλήματα που αφορούν το μέλλον της χώρας. Οι λύσεις, αποφάσεις ανήκουν στον κυρίαρχο λαό. Η επιλογή της πυρηνικής ενέργειας δεσμεύει το μέλλον μας. Δυστυχώς όμως τα στοιχεία αυτής της εκλογής αποτελούνται από μια πολύπλοκη σειρά τεχνικών προβλημάτων και λύσεων όπου δεν υπάρχει άλλη διέξοδος από το να επαφιάμαστε στη γνώμη των υποτιθέμενων ειδικών πάνω στο θέμα. Δηλαδή να δεχτούμε την τελική απόφαση των τεχνοκρατών αφήνοντάς τους την απόλυτη εξουσία. Αυτό σημαίνει δικτατορία. Δηλαδή το θεωρητικό δικαίωμα της απόφασης δεν συνεπάγεται και την εκτέλεση της απόφασης. Άρα αυτοί που τελικά αποφασίζουν δεν είναι πια υπεύθυνοι απέναντι στο λαό. Δηλαδή άρνηση των κανόνων που στηρίζουν τη δημοκρατία...»

Οι τεχνοκράτες λοιπόν φτιάχνουν κυβερνήσεις και οι εταιρίες μένουν ν' αποφασίζουν όταν οι κυβερνήσεις αποτυγχάνουν, αλλά και να βοηθήσουν την ανθρωπότητα. Η «occidental petroleum» έμειλε να στείλει ιατρική βοήθεια και τον δρα Γκαίηλ στα θύματα του Τσερνομπίλ γιατί ο πολυεκατομμυριούχος πρόεδρος της Α. Χάμερ έτυχε να έχει γνωρίσει νεαρός τον Λένιν (Ελευθεροτυπία 17/5/86). Ο δε νέος μας ήρωας Θέμις Σπέις (SPACE;) σε τηλεφωνική συνδιάλεξη μέσω της Αμερικάνικης πρεσβείας (Ελευθεροτυπία, Απογευματινή, Καθημερινή) μας ξανάβαλε στην πραγματικότητα ότι ενέργεια χωρίς πυρηνικά δεν γίνεται. «Φάε το αυγό σου να μεγαλώσεις να γίνεις κι εσύ επιστήμονας» θα λένε τώρα οι μαμάδες. Τι είδους «επιστήμονες»; Να μπορεί να μετράει την ταχύτητα μέσω όπλων που χτυπάν 50.000 φορές πιο γρήγορα από τους βαλιστικούς πυραύλους; ή να μας καθησυχάζει για τον αριθμό των νεκρών ανά (Χ ώρες) ανά (Χ μπεκερέλ) ανά (Χ πληθυσμό); ή να μπορεί να μας προσφέρει επ' αόριστον υπερκατεψυγμένα τρόφιμα ή αντιπυρηνικά καταφύγια;

Το Τσερνομπίλ δημιούργησε και θα δημιουργεί ένα τεράστιο πολιτικό, οικονομικό αντίκτυπο με απεριόριστες εξελίξεις. Πολλοί ελπίζουμε ότι ανοίγει μια νέα διάσταση στα κοινωνικά προβλήματα.

Ο συλλογικός εγκέφαλος άρχισε πάλι να λειτουργεί με όλα τα δεδομένα της πληροφόρησης και παραπληροφόρησης. Νέες συνδέσεις και αποσυνδέσεις πολιτικών ιδεών και λογικών ταμπού που μέχρι τώρα έμεναν απαραβίαστες -δημιουργώντας ένα ρεύμα επανάστασης (στα μυαλά). Οι κομματικές πολιτικές κατάντησαν απολιτικές, το κατεστημένο επιστημονικό πνεύμα του ορθολογισμού παραδέχεται ότι όλα είναι πιθανά (εξάλλου η πυρηνική τεχνολογία δεν θα ξεπεράσει τα 100 χρόνια, σε λίγο τα αποθέματα ουρανίου τελειώνουν- "Μια παρένθεση είναι που πρέπει να την δεχτούμε").

Η καλύτερη τεχνολογία απορρίπτει την ιδέα της τεχνολογίας. Η πολύπλευρη πληροφόρηση, όπου στη Γαλλία ξεδεύτηκαν για χάρη της δισεκατομμύρια (νέα κανάλια δορυφορική τηλεόραση, videotext, ιδιωτικοί σταθμοί κλπ.) δεν κατάφερε παρά να καμουφλάρει την ουσιαστική πληροφόρηση- Κάποιοι από κει κατάλαβαν ότι οι φιλελεύθερες κυβερνήσεις τους τους «δουλεύουν» κανονικά ενώ κάποιοι από δω αποφάσισαν ότι αρκετά μαζοχιστχκαν με λιτανείες πολλών χιλιομέτρων για την «ειρήνη».

Άγης Κελεπέκης

Η ακτινοβολία του Τσερνομπίλ και της Αριστεράς

ΤΟ «ΑΤΥΧΗΜΑ» του Τσερνομπίλ και ο τρόπος, με τον οποίο δικαιολογήθηκε από τα καθεστώτα του υπαρκτού σοσιαλισμού και από τη Διεθνή των ρεπουσαδόρων τους («αναπόφευκτη θυσία στον βωμό της προόδου»), φανέρωσαν με τον πιο δραματικό τρόπο πόσο σωστή είναι η όλο και πιο διάχυτη αίσθηση ότι ο κλασικός μαρξισμός δυσκολεύεται πια να παρακολουθήσει το ιστορικό γίνεσθαι και ν' ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες που δημιουργούνται. Δεν είδαμε να επισημάνθηκε ως τώρα από κανέναν ότι η αμηχανία και το μούδιασμα της Αριστεράς μπροστά στο Τσερνομπίλ ξεπέρασαν κατά πολύ τα όρια του ΚΚΕ, κι αυτή η έκταση της παράλυσης δείχνει πόσο ανεπαρκείς είναι οι εξηγήσεις που την αποδίδουν στη σοβιετική μυστικοπάθεια και στην κουκουέδικη σοβιετοδουλία. Δυστυχώς, φαίνεται ότι τα αίτια είναι βαθύτερα και οδυνηρότερα. Έχουμε ίσως να κάνουμε με μια ουσιαστική δυσαρμονία ανάμεσα στην ίδια τη μαρξιστική σκέψη και τις ιδιομορφίες της εποχής μας. Από τη σκέψη του Μαρξ και των κλασικών του μαρξισμού λείπει τελειώς η *οικολογική διάσταση*. Η ανάπτυξη και η τεχνολογία είναι για τον μαρξισμό αυταξίες και υπέρτατα κριτήρια ιστορικής προόδου. Αυτό είναι βέβαια φυσικό, αφού οι θεμελιωτές του μαρξισμού έγραψαν σε μια εποχή σχετικής τεχνολογικής καθυστέρησης, όταν ο άνθρωπος πάλευε ακόμα να δαμάσει τη φύση και οι «θυσίες στον βωμό της πρόδου» μπορούσαν να δικαιολογηθούν με την επίκληση ενός χειροπιαστού καλύτερου μέλλοντος. Σήμερα όμως, που η φύση έχει πια όχι απλώς δαμασθεί αλλά βιασθεί και η τεχνολογία έχει από καιρό ξεφύγει από τον ανθρώπινο έλεγχο, σήμερα που το κόστος της «τεχνολογικής προόδου» σήμερα να είναι ο αφανισμός της ζωής στον πλανήτη, σήμερα που ολόκληρη η γη κοντεύει να μετατραπεί σε μια τεράστια αποθήκη θανατηφόρων ραδιενεργών απόβλητων, σήμερα που το φυσικό περιβάλλον κινδυνεύει να γίνει πηγή μόλυνσης αντί υγείας, σήμερα που ο καταναλωτικός φετιχισμός υποβαθμίζει από μόνος του την ποιότητα της ζωής, σήμερα που η δημιουργική αξιοποίηση του όλο και περισσότερο ελεύθερου χρόνου αποδειχίνεται μια αφελής χίμαιρα –σήμερα, μπροστά σ' αυτή την κατάσταση, οι απόλυτες αξίες της ανάπτυξης και της τεχνολογίας έχουν γίνει επικίνδυνες για την επιβίωση του ίδιου του ανθρώπινου είδους και όχι απλώς κάποιων εκπροσώπων του. Δεν είναι αντιδραστικό –και οι μαρξιστές θα έπρεπε να το διακηρύξουν πρώτοι– να πει κανείς ότι ο Μαρξ δεν ήταν δυνατό να προβλέψει αυτή την τροπή, που μας αναγκάζει να δούμε ολόκληρο το κοινωνικοιστορικό γίνεσθαι από μια καινούρια, μεταμαρξιστική οπτική γωνία.

ΜΠΡΟΣΤΑ στον κίνδυνο ενός πυρηνικού ολέθρου όχι μόνον από τα πυρηνικά όπλα, αλλά και από την ειρηνική χρήση της ατομικής ενέργειας, οι ταξικές αντιθέσεις, όπως ορίζονται από την κλασική μαρξιστική θεωρία, μετασχηματίζονται και περνούν σ' ένα άλλο επίπεδο, όπου κυριαρχεί μια βασική αντίθεση με καιρία σημασία για το μέλλον της ανθρωπότητας: η αντίθεση ανάμεσα σ' αυτούς που ελέγχουν τα μέσα μαζικής καταστροφής και τους άλλους, αυτούς που σήμερα δεν έχουν καμιά δυνατότητα να επηρεάσουν τον τρόπο χρήσης τους. Ποτέ η διαίρεση σε εξουσιαστές και εξουσιαζόμενους δεν ήταν τόσο απόλυτη και τόσο ανατριχιαστική στις συνέπειές της όσο σήμερα. Ο Γιώργος Βότσης επισήμανε σωστά, στην αντιπυρηνική συγκέντρωση της 13 Μαΐου, την εξαπάτηση και των δυτικών λαών από τις ιθύνουσες ομάδες τους στο θέμα της «ειρηνικής» χρήσης της ατομικής ενέργειας. Η «διαφάνεια στην πληροφόρηση», που πολλοί θεωρούν αποτελεσματικό εχέγγυο για την αποσόθηση μιας πυρηνικής τραγωδίας, είναι αδύνατο να εξασφαλισθεί ακόμα και από την πιο «δημοκρατική» κυβέρνηση. Ποτέ στην ιστορία της ανθρωπότητας η Εξουσία δεν ήταν τόσο αδιάστατη και τα μέσα της να χειραγωγεί και να παραπλανά τους εξουσιαζόμενους τόσο πολλά και αποτελεσματικά.

ΜΙΑ ΜΕΡΙΔΑ της Αριστεράς (όχι αναγκαστικά περιορισμένη σε κάποιο συγκεκριμένο πολιτικό σχήμα), τονί-

ζοντας και καλλιεργώντας το κριτικό στοιχείο της μαρξιστικής σκέψης, κατάφερε ως ένα βαθμό να συλλάβει το πρόβλημα της εξουσίας, έτσι όπως παρουσιάζεται σήμερα: ως θεμελιώδης αντίθεση που διαπερνά τις κοινωνικές τάξεις της κλασικής μαρξιστικής κοσμοθεωρίας. Αυτή η οξυμένη ευαισθησία στο πρόβλημα της Εξουσίας θα της επέτρεπε ν' ανταποκριθεί σωστά στην καινούρια ιστορική πρόκληση, αν ενσωμάτωνε στη σκέψη της την οικολογική διάσταση και έπαινε να είναι φετιχιστικά προσηλωμένη στις έμμονες ιδέες της ανάπτυξης και της τεχνολογικής προόδου. Μια τέτοια Αριστερά θα μπορούσε να συσπειρώσει κόσμο με διαφορετική κοινωνική προέλευση, αλλά με κοινή (και καθόλου περιστασιακή) αγωνία για το μέλλον και την ποιότητα της ζωής του. Θα έπρεπε, μια τέτοια Αριστερά, να δει το οικολογικό πρόβλημα ως γεωμετρικό τόπο των κοινωνικών, πολιτικών και πολιτιστικών αντιθέσεων της εποχής μας και όχι απλώς ως μία πτυχή τους. Από αυτή την άποψη, τα δυτικοευρωπαϊκά οικολογικά κινήματα, και ιδιαίτερα το γερμανικό, θα έπρεπε να παραδειγματίσουν την Αριστερά. Είναι πολύ κοντόθωρες οι διακηρύξεις μερικών υπεραριστερών για τις «αυταπάτες των ειρηνιστών και των οικολόγων».

ΜΙΑ ΤΕΤΟΙΑ Αριστερά, με οικολογικές αφετηρίες (και όχι απλώς ευαισθησίες, που κάθε αριστερό κόμμα μπορεί εύκολα να ισχυρισθεί πως τις έχει) θα μπορούσε να δώσει *επιτέλους* συγκεκριμένο περιεχόμενο στην στράτευση του κόσμου της και όχι να τον χρησιμοποιεί για αφισκολλητικές, φεστιβαλικές και συνεδριακές δραστηριότητες, παροπλίζοντάς τον «ώσπου να έρθει η μεγάλη ώρα». Θα μπορούσε και θα έπρεπε να προβάλει και να καλλιεργήσει ένα εναλλακτικό καταναλωτικό πρότυπο κα μια εναλλακτική συμπεριφορά, που θα άρχιζε «εδώ και τώρα», αντί να περιμένει πρώτα «τον θρίαμβο του σοσιαλισμού». Θα μπορούσε και θα έπρεπε ν' αναλάβει πρωτοβουλίες για τη διαμόρφωση μιας καινούριας νοοτροπίας στη διατροφή, στην κατοίκηση, στη διακίνηση, στη διάθεση του ελεύθερου χρόνου, στην οργάνωση των ανθρώπινων σχέσεων, στην αυτενεργή δραστηριοποίηση για την αναβάθμιση υποβαθμισμένων χώρων, πέρα φυσικά από τις κινητοποιήσεις για τη διεκδίκηση μιας καλύτερης ποιότητας ζωής. Όποιος έχει έστω και μικρή επαφή με οικολογικά κινήματα όπως

οι «Πράσινοι» της Δυτικής Γερμανίας ξέρει σε πόσο σημαντικό βαθμό μπορεί ν' αφυπνισθεί η ναρκωμένη συνείδηση ενός αδρανοποιημένου ή και συντηρητικού πολίτη μέσα από την ενεργοποίησή του για την επίτευξη συγκεκριμένων, εφικτών στόχων.

ΦΥΣΙΚΑ, η καλλιέργεια αυτού του εναλλακτικού πρότυπου ζωής δεν θα λύσει από μόνη της την κολοσσιαία, την τρομαχτική αντίθεση που τεντώνει σήμερα επικίνδυνα το νήμα της Ιστορίας: την αντίθεση ανάμεσα στην Εξουσία και τους εξουσιαζόμενους. Και ως τότε, ο κίνδυνος μιας ολοκληρωτικής καταστροφής ή μιας «ζωής εν τάφω» θα επικρέμαται πάνω από τα κεφάλια όλων. Αλλά θα μπορούσε έτσι να διαμορφωθεί, για πρώτη φορά στην ιστορία του αριστερού κινήματος, ένα κοινό μέτωπο που δεν θ' αμφισβητεί τις κατεστημένες δομές μόνο στο οικονομικό και πολιτικοϊδεολογικό επίπεδο, αλλά και θα είναι οργανωμένο το ίδιο σύμφωνα με νέες αξίες, σύμφωνα με νέα πρότυπα συμπεριφοράς –που με λίγα λόγια θα κομίζει στην Ιστορία ένα *νέο ήθος*. Θα μπορούσε έτσι να σφυρηλατήσει μια κοινότητα ανθρώπων που δεν θα έχουν μόνο συνείδηση του καταστροφικού χαρακτήρα των κατεστημένων δομών και αξιών, αλλά και θα βιώνουν καθημερινά την υπεροχή του δικού τους πρότυπου ζωής. Ο ακραιφνής μαρξιστής θα έπρεπε να σκεφτούν καλά πόσο μαρξιστικό είναι να πιστεύουν ότι μια επανάσταση μπορεί να γίνει και να πετύχει χωρίς αυτή την προϋπόθεση.

Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ, μετά το Τσερνομπίλ, έχει ίσως την τελευταία ευκαιρία να δώσει ουσιαστικό περιεχόμενο στον πολυσυζητημένο εκσυγχρονισμό της. Αν δεν την εκμεταλλευθεί, θα μείνει να ψελλίζει πάντα κατόπιν εορτής αδύναμες διαμαρτυρίες για καταστροφές και «ατυχήματα» που όχι μόνο να τα εμποδίσει δεν θα μπορεί, αλλά ούτε καν τη λογική τους να καταλάβει. Και η καταδίκη της δεν θα είναι απλώς η συρρικνωση της εκλογικής της δύναμης υπέρ κομμάτων που ξέρουν να εκμεταλλεύονται τη νωρότητα ή τα πρωτόγονα ένστικτα των εκλογέων: θα είναι η μόνιμη αίσθηση της κακομοιρίας της, που έτσι κι αλλιώς τείνει ήδη να της γίνει δεύτερη φύση...

Δημοσθένης Κούρτοβικ

Το ατύχημα και η «έκπληξη» των επιστημόνων

ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ, πριν λίγο καιρό, ένας νέος ερευνητής, μέλος του κόμματος, σε μια συζήτηση που είχαμε, υποστήριζε την ασφάλεια των πυρηνικών αντιδραστήρων της Σοβιετικής Ένωσης, σε αντίθεση μ' αυτούς των Δυτικών: «...είναι η λογική του κέρδους, που αναγκάζει τους δυτικούς να περιορίζουν το κόστος κατασκευής, με συνέπεια τη μείωση των προδιαγραφών ασφαλείας». Μόλο που υπάρχουν και αμφισβητήσεις, αν κρίνουμε τουλάχιστον από ένα άρθρο των Nikolaj Dollerai και Jurij Koryakin στο Kommunist του ΚΚΣΕ, η συναίνεση των σοβιετικών φυσικών με την επίσημη θέση του σοβιετικού κράτους για τη χρήση της πυρηνικής ενέργειας είναι μάλλον καθολική.

Δεν είναι λίγοι οι λόγοι που συνηγορούν σ' αυτήν την ευθυγράμμιση. Ο ίδιος ο θετικισμός του μαρξισμού, που στηρίζει και προωθεί την πρόοδο (βλέπε Μπουχάριν), ο μύθος της τεχνολογίας (το σύνθημα «σοβιέτ και ηλεκτροδότηση»), η τεχνολογία ως παράγοντας απελευθέρωσης του ανθρώπου (είναι η πρώτη φορά φέτος, που στις πρωτομαγιάτικες εκδηλώσεις έλλειψαν συνθήματα που να εξυμνούν την ειρηνική χρήση της ατομικής ενέργειας). Ένας άλλος λόγος όμως για τη συναίνεση είναι και οι ίδιες οι σχέσεις της Σοβιετικής Ένωσης με τις ΗΠΑ. Πρόκειται για το σύμπλεγμα που αισθάνονται οι σοβιετικοί ερευνητές απέναντι στην εξέλιξη της αμερικανικής τεχνολογίας —οπότε, αν πυρηνικοί αντιδραστήρες είναι «καλοί» για τους άλλους είναι «καλοί» και για μας.

Η μη χρήση της πυρηνικής ενέργειας από τους Σοβιετικούς όμως θάχε σαν αποτέλεσμα την απουσία τους από ένα πεδίο έρευνας και γνώσης από το οποίο εκτός των άλλων απειλούνται. Είναι ένας φόβος παράλογος με την καθυστέρηση που παρουσιάζει η Σοβιετική έρευνα στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές με κίνδυνο να αποκοπεί σ' αυτόν τον τομέα. Ήδη έκανε και εντύπωση στους σοβιετικούς επιστήμονες η πρόσκληση ξένων για να βοηθήσουν στην περίθαλψη των τραυματιών του

Τσερνομπίλ. λίγοι γνωρίζουν όμως πως εδώ και καιρό η Σοβιετική Ένωση δανείζεται τεχνικούς για το χειρισμό των προγραμμάτων των ηλεκτρονικών υπολογιστών των σοβιετικών συναδέλφων τους. Ένας άλλος παράγοντας που κρατά την έρευνα σ' ένα «μυθικό» επίπεδο είναι το καθεστώς μυστικότητας που ισχύει. Η πυρηνική έρευνα διεξάγεται ταυτόχρονα σε δύο επίπεδα με ελαχίστη επικοινωνία μεταξύ τους. Τα αποτελέσματα των ερευνών στον στρατιωτικό τομέα δημοσιεύονται σε περιοδικά εξαιρετικά περιορισμένης κυκλοφορίας, οι δε χειριστές και οι ερευνητές που ασχολούνται με αυτά εξαφανίζονται από προσώπου γης. Οι οποιοδήποτε τύπου σχέσεις τους με συναδέλφους τους της Δύσης αποτελούν αρνητικά στοιχεία, αν μάλιστα είναι και συχνές είναι πιθανόν να μην εργασθούν καν σε τέτοιους τομείς. Πρόκειται για ένα μηχανισμό που ισχύει σε κάθε χώρα, στις Η.Π.Α. όμως οι πυρηνικοί αντιδραστήρες για ειρηνική χρήση κατασκευάζονται από ιδιωτικές εταιρείες πράγμα που επιτρέπει μια μεγαλύτερη πρόσβαση στην έρευνα. Στην Σοβιετική Ένωση, αντίθετα, οι πυρηνικοί αντιδραστήρες ειρηνικής χρήσης βρίσκονται κάτω από στρατιωτικό έλεγχο. Το σύστημα αυτό της απόρρητης γνώσης επιδεινώνει και το καθεστώς των ειδικών διαβατηρίων, πράγμα που σημαίνει για τις περιοχές πυρηνικών εγκαταστάσεων, «κλειστές πόλεις», οι κάτοικοι των οποίων μπορεί μιν να έχουν κάποιες υλικές απολαυές, αλλά παράλληλα υπόκεινται σ' ένα δραστικό έλεγχο των μετακινήσεών τους.

Ωστόσο η συναίνεση των φυσικών για τη χρήση των πυρηνικών αντιδραστήρων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας δεν είναι φαινόμενο μόνο των σοβιετικών συναδέλφων.

Την ημέρα που έγινε γνωστό το ατύχημα του Τσερνομπίλ βρισκόμουν στα εργαστήρια «CERN» στη Γενεύη. Για το ατύχημα μιλήσαμε λίγο και μόνο στη διάρκεια του μεσημεριανού φαγητού. Μπορεί να φανεί οξύμωρο, αλλά οι συναδέλφοι που ασχολούνται με άλλες

μορφές ενέργειας δεν μπορούσαν να κατανοήσουν το μέγεθος του γεγονότος. Μ' αυτή τη διαπίστωση θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε αρκετούς μύθους. Ένας φυσικός έχει, σε σύγκριση με τον απλό πολίτη, μια γενικότερη παιδεία που του επιτρέπει μόνον την πληρέστερη κατανόηση, στην ουσία, δε διαθέτει τίποτα παραπάνω. Στα πανεπιστήμια κανείς ποτέ —δεν θα μπορούσε αλλωστε— δεν μας εξήγησε συγκροτημένα τι είναι ραδιενέργεια και τις επιπτώσεις που έχει. Μόνο προχθές, π.χ. ο Luciano Majani μου εξήγησε τι συμβαίνει σ' έναν σθημένο πυρηνικό αντιδραστήρα: συνεχίζει να εκπεμπει το ένα πέμπτο της ενέργειας (αν είναι ένας αντιδραστήρας των 1.000 MW συνεχίζεται η εκπομπή των 200 MW). Και ο Majani κατέχει αυτές τις πληροφορίες επειδή έχει ασχοληθεί με την πυρηνική έρευνα στον τομέα της υγείας. Είμαι όμως σίγουρος πως δεν θα μαι ο μόνος από τους φυσικούς που αγνοούν τετοιου τυπου στοιχεία.

Η πλειοψηφία των φυσικών υποθετει, ίσως ακριβώς επειδή έχει ένα γενικό υποβάθρο γνώσεων, πως είναι εφικτή η κατασκευή ενός ασφαλούς πυρηνικού αντιδραστήρα. Υποθέτει πως το πρόβλημα της ασφαλείας κατά τη χρήση είναι καθαρά θέμα αντοχής υλικών και πολιτικού μηχανικού, ανεξάρτητα από τις ειδικές συνθήκες ασφαλείας που πρέπει να δημιουργηθούν για μια τόσο πολύπλοκη και φύσει ασταθή πραγματικότητα. Τώρα λέγεται πως το ατύχημα στο Τσερνομπίλ οφείλεται στην απουσία κελύφους. Αλλά και στο Three Mile Island το '79 στην ουσία είχε αποφευχθεί η έκρηξη από τη διαρροή υδρογόνου, ενώ ούτε εκεί ούτε αλλού έχουν δοκιμασθεί κατασκευές που να αντέχουν σε τέτοιες εκρήξεις. Στην ουσία οι προφυλάξεις ισχύουν για τις μικρές διαρροές ραδιενέργειας και μόνον.

Όμως, η αυθόρμητη αντίδραση των φυσικών να υπερασπίζονται τη χρήση της ατομικής ενέργειας έχει κάποιους λόγους. Είναι ίσως η μόνη ανακάλυψη, καθαρά επιστημονική, της οποίας η χρήση επαληθευει τον κοινωνικό ρόλο της επιστήμης. Δεν θάταν εύκολο άρα για τους φυσικούς να καταγγέλλουν τη χρήση των ατομικών αντιδραστήρων.

Οι έρευνες της φυσικής που αφορούν την κοσμολογική έκρηξη και τη δημιουργία του συμπαντος, η οι ευρύτερες έρευνες της αστροφυσικής δεν νομιμοποιούν με σαφή τρόπο το θετικό ρόλο της επιστήμης στην εκμετάλλευση της φύσης. Κι ίσως ακόμα η διπλή χρήση της ατομικής ενέργειας για στρατιωτικούς και ειρηνικούς σκοπούς να αποδεικνύει ακριβώς τον «ουδέτερο» χαρακτήρα των ανακαλύψεων της φυσικής.

Επιμένοντας λοιπόν στην ατομική ενέργεια, γίνεται ισχυρότερη η πεποίθηση της ουδέτερης επιστήμης, εφόσον το έργο ενός φυσικού μπορεί να δώσει τόσο εργασία ζωής όσο και θανάτου.

Μέχρι σήμερα η ευαισθητοποίηση των φυσικών είχε συγκεντρωθεί πολύ περισσότερο στον κίνδυνο ενός πυρηνικού πολέμου παρά στον κίνδυνο ενός πυρηνικού ατυχήματος, γιατί οι καταστροφικές συνέπειες ενός πολέμου είναι ασυγκρίτα περισσότερες απ' αυτές, ενός ατυχήματος. Αλλά και γιατί είναι δύσκολο να ξεφύγουμε από το μύθο της τεχνολογίας όταν ζούμε και δουλεύουμε καθημερινά σ' ένα περιβάλλον τεχνολογίας.

Έτσι, όσο δεν καιγεται ένας πυρηνικός αντιδραστήρας, όπως στο Τσερνομπίλ, το πρόβλημα θα συσκοτίζεται. Τώρα, πολύ αργά όπως πάντα, θ' αρχίσουμε να συζητάμε.

Giorgio Parisi

(Από το "Il Manifesto" 4 5. 1986)

Caminaute
no hay camino
se hace camino
al andar.

ΓΛΩΣΣΑ ΧΟΡΟΣ ΚΕΦΙ

ΣΤΟ ΙΣΠΑΝΙΚΟ-ΛΑΤΙΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

«AL ANDAR»

«Διαβάτη δρόμος δεν υπάρχει, τον δρόμο τον φτιάχνεις προχωρώντας».

Αυτά τα λόγια του Ισπανού ποιητή Antonio Mataro για όσους δεν τα έχουν ακούσει μπορεί να τους εμπνεύσουν για μια καλοκαιρινή εντατική επαφή με τα Ισπανικά. Γλώσσα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν γιατί προετοιμάζουν τις θαλασσινές διακοπές τους στην Ισπανία ή για να δουν και να χορέψουν Tango στο Μπουένος Άιρες, Salsa στην Κολομβία, Son στην Κούβα, ή για να γνωρίσουν από κοντά τις πλούσιες σε ιστορία και πολιτισμό χώρες της Λατινικής Αμερικής και να καταλάβουν καλύτερα την σημερινή κοινωνική και πολιτική πραγματικότητά τους.

Το Al Andar προσπαθεί να ικανοποιήσει φέτος τη ζήτηση που επανειλημμένα του εκφράστηκε για ένα ειδικό υπερεντατικό καλοκαιρινό τμήμα. Θέλει έτσι να διευκολύνει τους ενδιαφερόμενους για άμεση κατανόηση και επαφή με τους ισπανόφωνους.

Παράλληλα το Al Andar φιλοδοξεί να λειτουργήσει τμήμα φολκλορικών λατινοαμερικάνικων χορών με τον Αργεντινέζο δάσκαλο Miguel Negrini.

Η δημιουργία του καλοκαιρινού τμήματος που θ' αρχίσει στις 25 Ιουνίου και θα τελειώσει στις 30 Ιουλίου, εξαρτάται από τη δική σου συμμετοχή.

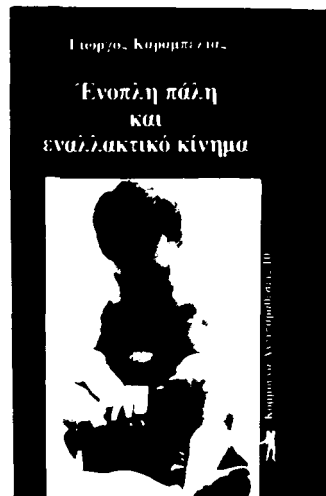
Πληροφορίες και εγγραφές
κάθε μέρα 6-9 μ.μ.
μέχρι τις 15 Ιουνίου
εκτός Σαββάτου-Κυριακής

Al Andar: Χαριλάου Τρικούπη 170α.
Αθήνα 114 72
Τηλ.: 6462786-6440881

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΟΜΜΟΥΝΑ

Θεμιστοκλέους 37 τηλ. 3639.930 -
Σουλίου 9, τηλ. 3602.644

Θέσεις

ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ - ΚΡΙΤΙΚΗ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΛΗΣ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ

Κεφάλαιο και οικονομική πολιτική

- Γ. Σταμάτης: Η κρίση και οι αντανάτες για το ξεπέρασμά της
- Γ. Μαννης: Η επίθεση του κεφαλαίου
- Η. Ιωακείμογιου: Για την αντικαπιταλιστική έξοδο από την κρίση. Μέρος 5ο: Μερικά συμπεράσματα.
- Ε. Σεφερτζή: Από την κρίση της ανισορροκίας στην κρίση του κράτους πρόνοιας
- Α. Αϊκουσέρ: Η έννοια του οικονομικού νόμου στο «Κεφάλαιο».
- Θ. Τσεκούρας: Η έρημη χώρα. Το παρελθόν και το παρόν του ΚΚΕ εσ.
- Υ. Menzel: Οι νέες διουηχανικές χώρες της Ν. Α. Ασίας και η θεωρητική σζήτηση για την ανάπτυξη.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1986 15

LIBIDO BLUME
COLOURS MELTING

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΡΟΚ ΣΚΗΝΗ
«ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΙΑΒΑΣΗΣ»

ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΗΣ ΠΑΝΔΡΑΣ

ΒΙΒΛΙΑ
ελληνική και
ξένα λογοτεχνία
εκδόσεις τεχνής
φιλοσοφία
πολιτική
ψυχολογία
παιδικά
κινηματογράφος
θεατρο
ξενόγλωσσα
τεχνές
γκραβούρες
λιθογραφίες
μεταξοτυπίες
αφιόσεις

πλακα · Βυρωνος 9

«Συγκατοίκηση» για πόσο;

«Δεν πρόκειται να υπάρξουν σ' αυτό το Συνέδριο νικητές και ηττημένοι» διακήρυτταν πριν, αλλά και μετά τις κρίσιμες ψηφοφορίες, όλες οι τάσεις και όλα τα μέλη της ηγεσίας του ΚΚΕ εσωτ. Λίγες μέρες μετά, κανείς δεν δυσκολεύεται να κατατάξει τον Λεωνίδα Κύρκο και τη «μετεξέλιξη» στους νικητές, όπως το ίδιο εύκολα κατατάσσονται στους ηττημένους ο Γιάννης Μπανιάς και η «αναβάθμιση». Η μετασυνεδριακή εποχή έχει αρχίσει. Όχι όμως χωρίς να κληρονομήσει σοβαρές αντιφάσεις που απειλούν να μετατρέψουν την επιτυχία του Λ. Κύρκου σε πύρρειο νίκη.

Οι αντιφάσεις μιας νίκης

Η τελική επικράτηση τόσο στο Συνέδριο όσο και στην Κεντρική Επιτροπή στηρίχτηκε στην άθροιση των ψήφων της πρώτης και της τρίτης άποψης που είχαν αναπτυχθεί στον προσυνεδριακό διάλογο. Η επικράτηση αυτή δεν συνοδεύτηκε ωστόσο από μια νέα σύγκλιση. Συνοπτικά τα αποτελέσματα για κάθε τάση υπήρξαν τα εξής:

- Ο Λ. Κύρκος και η «μετεξέλιξη» πέτυχαν τη βασική τους επιδίωξη (ίδρυση νέου κόμματος) μόνο αφού αναγκάστηκαν να αποσύρουν την πρότασή τους, που προέβλεπε την «εδώ και τώρα» εγκατάλειψη του κομμουνιστικού στοιχείου στον τίτλο του κόμματος.
- Η τάση της «αναβάθμισης» μειοψήφισε στο Συνέδριο και έχασε τη θέση του Γραμματέα στην Κ.Ε. Κατάφερε ωστόσο να διατηρήσει τη συνοχή της παρά το παράζ απειλών και πιέσεων που δέχτηκε στο Συνέδριο. Ήταν μάλιστα οι «σύντροφοι της θάσης» που περισσότερο και από την ηγεσία της τάσης τους επέμεναν στις διακηρυγμένες θέσεις.
- Η «τρίτη άποψη» υπήρξε ακόμα πιο αντιφατική. Κατάφερε να ψηφιστεί αυτούσια η «συνθετική» της πρόταση για το ιδρυτικό συνέδριο. Κι ενώ θα περιμενε κανείς να κυριαρχήσει μετά απ' αυτό στο κόμμα, αντίθετα διασπάστηκε: ο Κ. Φιλίνης και η πλειοψηφία αυτών που εκλέχθηκαν στην Κ.Ε. συντάχθηκαν με τους εκπροσώπους της «μετεξέλιξης», ενώ οι αρχικοί εισηγητές της πρότασης Μπ. Θεοδωρίδης και Θ. Αθανασίου καταψήφισαν τον Λ. Κύρκο κατά την εκλογή του νέου Γραμματέα. Επί πλέον η «θεσμοθέτηση των τάσεων» που υπήρξε βασικό στοιχείο της «τρίτης άποψης» δεν ψηφίστηκε από το Συνέδριο, παρά το γεγονός της de facto νομιμοποίησής τους κατά την προσυνεδριακή διαδικασία. Έτσι το 4ο Συνέδριο απέφυγε να κλείσει βασικά ζητήματα παραπέμποντας τη λύση τους όχι τόσο στο επόμενο «ιδρυτικό» συνέδριο, όσο στη συνεχιζόμενη με αυξανόμενη ένταση εσωκομματική πάλη.

Οι λεγόμενες «διασταλτικές» ερμηνείες της απόφασης του Συνεδρίου, η άποψη δηλαδή πως η κατεύθυνση που δόθηκε είναι για ένα μη κομμουνιστικό φορέα, γίνονται σήμερα το κύριο όπλο της «μετεξέλιξης», που συνεπικουρείται σ' αυτό από την πλειοψηφία των μέσων ενημέρωσης. Η αντίληψη αυτή θεωρητικοποιήθηκε μάλιστα στην πρώτη συνεδρίαση της νέας Κ.Ε. με μια διατύπωση που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί «δόγμα Μπριλλάκ»: Αυτοί που μειοψήφισαν δεν δικαιούνται να ερμηνεύουν την απόφαση που ψήφισε το Συνέδριο.

Όπως είναι φυσικό, η διατύπωση αυτή προκαλεί τους

εκπροσώπους της «αναβάθμισης» να εκφράσουν το ακριβώς αντίθετο δόγμα: Αυτοί που απέσυραν την πρότασή τους δεν δικαιούνται να την επαναφέρουν ως ερμηνεία της απόφασης του Συνεδρίου.

Το θέμα βέβαια είναι πως μια τέτοια αντιπαράθεση δεν είναι δυνατόν να οδηγηθεί σε κανενός είδους συνθετική λύση. Αντίθετα καταδειχνει πως οι συνθετικές διεργασίες του Συνεδρίου απέτυχαν (η διάσπαση της «τρίτης άποψης» είναι εξ' άλλου ενδεικτική γι' αυτό) και η ερμηνεία του τι τελικά ψηφίστηκε ανατίθεται πλέον στον «πατριωτισμό» των μελών του κόμματος.

Η εξέλιξη αυτή είναι στην ουσία το «πύρρειο» στοιχείο της νίκης του Λ. Κύρκου. Το κόμμα δεν ενοποιήθηκε υπό την ηγεσία του νέου Γραμματέα, ο οποίος παραμένει απλά ο *σχηγός της πλειοψηφίας* της Κ.Ε. Και το γεγονός αυτό δεν είναι εύκολο να ανατραπεί με τις περι του αντιθέτου δηλώσεις του. Το ΚΚΕ εσωτ. αρχίζει να παίρνει τη μορφή της «συγκατοίκησης» δυο κομμάτων στο ίδιο κτίριο.

Μια τέτοια διχαστική πορεία δεν είναι αναγκαίο να οδηγήσει σε ανοιχτή διάσπαση. Η προσυνεδριακή περίοδος, αλλά και το ίδιο το Συνέδριο έδειξαν ότι τα περιθώρια ανοχής του ΚΚΕ εσωτ. είναι αρκετά πλατιά. Η αναγνώριση από όλους της απλής αναλογικής για την εκλογή της ΚΕ έδειξε ακόμη ότι υπάρχει το πλαίσιο για τη θεσμοθέτηση μιας «ομοσπονδιακής» λειτουργίας. Το ερώτημα είναι όμως αν υπάρχει ακόμα, και αν υπάρχει σε όλους, η διάθεση για την παράταση αυτής της

ιδιόμορφης κατάστασης.

Η πολιτικοποίηση της διαφωνίας

Ίσως το κύριο χαρακτηριστικό της περιόδου του 4ου Συνεδρίου ήταν ο μη πολιτικός τρόπος, με τον οποίο εκφραστήκαν οι διαφωνίες ανάμεσα στις τάσεις. Το γεγονός της υπερψηφίσις των «θέσεων» απ' όλους εμπόδισε το διάλογο και την αντιπαράθεση να φτάσουν «στις ρίζες της κακοδαιμονίας», δηλαδή στις διαφορετικές πολιτικές αντιλήψεις. Αυτό βέβαια δεν είναι άσχετο με το γεγονός πως πριν το Συνέδριο, και κατεξοχήν στην περίοδο που εμφανίστηκε η κρίση ηγεσίας, δεν υπήρξε μέσα στο ΚΚΕ εσωτ. μια συγκροτημένη πολιτική γραμμή που να αμφισβητεί τις κυρίαρχες πολιτικές επιλογές που από τη θέση του πολιτικού εκφραστή καθόριζε πάντα ο Λ. Κύρκος. Έτσι η επικράτηση του τελευταίου, τόσο στο ζήτημα της ηγεσίας, όσο και στο Συνέδριο, υπήρξε περίπου νομοτελειακή.

Να όμως που το Συνέδριο δεν ανάδειξε μόνον νικητή, αλλά και μια συγκροτημένη μειοψηφία που εξακολουθεί να διεκδικεί τα δικαιώματά της στον τίτλο και στη βάση του κόμματος. Ακόμη, η απορρόφηση της «τέταρτης άποψης» στην πλειοψηφία και η «διχοτόμηση» της «τρίτης άποψης» δημιουργούν ξεκάθαρα πια δυο εντελώς διακριτές πτέρυγες: Την πλειοψηφία και τη μειοψηφία της Κ.Ε. Στις συνθήκες αυτές είναι φανερό πως η εσω-

κομματική πάλη δεν θα περιστραφεί μόνο στο θέμα του κομμουνιστικού τίτλου, αλλά θα εκφραστεί αναγκαστικά και σε άλλα ζητήματα. Με άλλα λόγια το «δεύτερο κόμμα» που προέκυψε από το Συνέδριο είναι από τα πράγματα υποχρεωμένο να επιδιώξει την πολιτικοποίησή του.

Το ενδεχόμενο μιας τέτοιας εξέλιξης θα ανέτρεπε όμως ριζικά και τους όρους ισορροπίας ανάμεσα στις «συστεγαζόμενες» πτέρυγες του ΚΚΕ εσωτ. Τα διλήμματα συμμαχίας με το ΠΑΣΟΚ, ή με το ΚΚΕ που αντικειμενικά θα βάλουν οι δημοτικές εκλογές, ιδιαίτερα στους περιφερειακούς Δήμους, η στάση του Κόμματος απέναντι στο νεολαιίστικο κίνημα που σήμερα αντιμε-

τωπίζει μια καταστολή ωμότερη παρά ποτέ, η ενεργητική υποστήριξη των εργατικών κινητοποιήσεων ενάντια στην πολιτική της λιτότητας και τις ανεργίας, είναι θέματα όπου οι διαφορετικές απόψεις μπορούν να οδηγήσουν σε διαφορετικές πρακτικές με άδηλες συνέπειες για την κυριαρχία της πλειοψηφίας που προέκυψε από το Συνέδριο.

Δεν αποκλείεται ο φόβος μιας τέτοιας προοπτικής να οδηγήσει ορισμένα ηγετικά στελέχη της σημερινής πλειοψηφίας στην αναζήτηση μιας πρόωρης ρήξης. Οι «διασταλτικές ερμηνείες» της απόφασης και η στάση που χαρακτηρίστηκε παραπάνω «δόγμα Μπριλλάκη», μπορεί να αποδοθούν εξίσου εύκολα είτε στην κεκτημένη ταχύτητα της συνεδριακής σύγκρουσης, είτε στην

προετοιμασία μιας έγκαιρης διάσπασης που να προλαβαίνει την πολιτικοποίηση των διαφωνιών. Το σίγουρο είναι πάντως πως οι συγκρούσεις της πλειοψηφίας με τη μειοψηφία της Κ.Ε. του ΚΚΕ εσωτ. θα επισκιάσουν σε μεγάλο βαθμό και θα επικαθορίσουν τις όποιες διεργασίες στο χώρο των ανένταχτων αριστερών.

Το θέμα που παραμένει ανοιχτό για την Αριστερά και μετά το 4ο Συνέδριο του ΚΚΕ εσωτ. δεν είναι το πόσο και το ποιοί θα πάνε στο νέο φορέα, ούτε τόσο το αν αυτός θα λέγεται ή δεν θα λέγεται κομμουνιστικός. Είναι το αν θα μπορέσουν να συγκροτηθούν κάποια ψήγματα μιας πραγματικά αριστερής πολιτικής σε ρήξη με την ως τα τώρα γραμμή του ΚΚΕ εσωτ.

Κώστας Βουρνάς

Οι δυο κύριες τάσεις του ΚΚΕ εσ. συζητούν μεταξύ τους

Ποιος «νίκησε»

χονται να κάνει αρκετούς από τους συντρόφους που ψήφισαν την «αναβάθμιση» να μην επιμείνουν στο «κομμουνιστικό». Όσοι ψηφίσαμε την πρόταση Φιλίνη αλλά και όσοι συσπειρώνονται θετικά στην προοπτική της υλοποίησής της θέλουμε ένα νέο κόμμα κι όχι την μετονομασία ή την «αναπαλαίωση» του ΚΚΕ εσωτερικού.

Νίκος Μπίστης: Θα μιλήσω και γω για λίγο για τον τύπο. Αναμφίβολα πρόβαλλε το συνέδριο σαν ένα γεγονός στο οποίο έπρεπε να δοθεί δημοσιότητα. Νομίζω όμως ότι πρέπει να μαστε πάρα πολύ ειλικρινείς και σαφείς μεταξύ μας. Τόσο κατά τη διάρκεια της προσυνεδριακής συζήτησης όσο και μετά, το σύνολο σχεδόν του τύπου και κυρίως του τύπου που διαβάσει ο κόσμος του ΚΚΕ εσ. ήταν μονόπλευρα τοποθετημένος υπέρ της «μετεξέλιξης» και μάλιστα σε βαθμό που κανείς δεν μπορεί ν' αμφισβητήσει. Συνεχίζοντας αυτή την τακτική εμφάνισαν αμέσως μετά το συνέδριο, και ιδίως ορισμένες εφημερίδες, τελείως διαστρεβλωμένη την απόφαση ερμηνεύοντάς την διασταλτικά. Αυτό θέθαια το έκαναν και επώνυμα στελέχη του κόμματος που είχαν ταχθεί με την μετεξέλιξη ή την 3η άποψη όπως ο σ. Φιλίνης. Αυτά όσον αφορά τον τύπο που επιχειρήσε από τη δική του θέση να ασκήσει τη μεγαλύτερη δυνατή πίεση και στο κόμμα και στους ανένταχτους. Το κόμμα έδειξε μια ιδιαίτερα σθεναρή αντίσταση σε τέτοιου είδους εξωτερικές επεμβάσεις. Επανερχόμενος στο ερώτημα, όντως υπάρχει μια αντίφαση ανάμεσα στη θριαμβολογία και στις πραγματικές διαστάσεις της απόφασης. Θα 'λεγα να μην κάνουμε ερμηνεία της απόφασης αλλά να σταθούμε στο ίδιο το κείμενο. Η απόφαση λοιπόν λέει με σαφήνεια: πρώτον πάμε για ιδρυτικό συνέδριο από το οποίο θα προκύψει νέο κόμμα, άρα μετά από ένα χρόνο δεν θα μιλάμε για ΚΚΕ εσωτ. και δεύτερον ότι ο χαρακτήρας, η φυσιογνωμία και το τίτλος αυτού του κόμματος, επιγραμματικά το «κομμουνιστικό», είναι ανοιχτά σ' οποιαδήποτε συζήτηση και επεξεργασία. Θα έλεγα μάλιστα, αντίστροφα με την εκτίμηση του Δημήτρη, ότι μέσα σ' αυτή την πορεία προς το ιδρυτικό συνέδριο, το ζήτημα απαλλαγμένο από τη φόρτιση των θεμάτων ηγεσίας και από πάρα πολλά ψευδώνυμα θα πάρει ένα πραγματικά πολιτικό χαρακτήρα. Μ' αυτή την έννοια η δυναμική για ένα κόμμα της κομμουνιστικής και της ευρύτερης ανανεωτικής αριστεράς με το «κομμουνιστικό» στον τίτλο θα είναι μεγάλη. Κι αυτό γιατί θα πείσει ακόμα και τον ανένταχτο κόσμο της αριστεράς ότι η σύγκλιση πρέπει να γίνει πάνω στα πολιτικά προβλήματα, και τις πολιτικές αντιθέσεις που σε μεγάλο βαθμό κουκουλώθηκαν σ' αυτήν τη διαδικασία. Έτσι κατά την

εκτίμησή μου το αποτέλεσμα θα 'ναι πιο κοντά σ' αυτό που είπαμε εμείς σαν «αναβάθμιση».

Σ.: Τελικά οποιαδήποτε απόφαση και να 'παιρνε το συνέδριο, ο καθένας δεν θα μπορούσε να επαναφέρει το ζήτημα του «κομμουνιστικού» ή μη στον τίτλο του νέου κόμματος;

Ν.Μ.: Πράγματι, κανείς δεν μπορεί ν' απαγορεύσει σ' οποιοδήποτε μέλος να βάλει το ζήτημα ακόμα και αν υπάρχει διαφορετική απόφαση-κατεύθυνση. Όμως τότε θα είχαν δρομολογηθεί τα πράγματα. Αυτό ήταν το πιο κρίσιμο σημείο του συνεδρίου που μας έφτασε την Παρασκευή το βράδυ σε μια πολύ επικίνδυνη κατάσταση για την ενότητα του κόμματος. Από πλευράς της «αναβάθμισης» ήταν σαφές ότι έτσι όπως είχε εξελιχθεί η προσυνεδριακή διαδικασία δεν μπορείς να συντηρήσεις το ΚΚΕ εσ. Μιλάγαμε για νέα πολιτική και οργανωτική έκφραση του ΚΚΕ εσ. Το κρίσιμο ήταν ο χαρακτήρας του νέου και κει νομίζω ότι υπάρχει μια σοβαρή και κατά κράτος υποχώρηση της «μετεξέλιξης» αλλά και της 3ης άποψης. Ζητούσαν αρχικά εδώ και τώρα ξεκαθάρισμα της φυσιογνωμίας χωρίς το «Κ» που για μας ήταν αδιαπραγμάτευτο.

Δ.Π.: Ακούγοντας κανείς τον Νίκο θα νόμιζε ότι η απόφαση ψηφίστηκε από την «αναβάθμιση» και ότι καταψηφίστηκε από τη «μετεξέλιξη». Τα πράγματα όμως είναι τελείως διαφορετικά. Η ίδια η δυναμική της απόφασης οδηγεί στην υπέρβαση και του «κομμουνιστικού» στον τίτλο. Σαφέστατα οι σύντροφοι έχουν το δικαίωμα να επανέλθουν, οποιαδήποτε και νάταν η απόφαση και είναι πιο αυξημένο πολιτικά και θεμιτό το δικαίωμά τους αυτό από τη στιγμή που η απόφαση δεν το κλείνει με την έννοια κάποιας κατεύθυνσης του κόμματος. Ισχύει όμως εξίσου και το γεγονός ότι η «αναβάθμιση» καταψήφισε την απόφαση, θεωρώντας ότι και η έννοια του ιδρυτικού και η έννοια του νέου κόμματος όχι απλώς είναι διαφορετική από την άποψή τους αλλά και αντίθετη. Θέλω να επισημάνω ότι εδώ επέρχεται μια άλλη διασταλτική ερμηνεία, η πλευρά που καταψήφισε να προσπαθεί να «μπει» τώρα με κάποιο τρόπο στην απόφαση, και να την ξεχειλώσει ερμηνεύοντάς την μ' ένα τρόπο που τη διευκολύνει.

Σ.: Δηλαδή συμφωνείς με το δόγμα που εκφράστηκε στην ΚΕ ότι «αυθεντικοί ερμηνευτές είναι αυτοί που πλειοψηφίσαν»;

Δ.Π.: Όχι, όλοι έχουν την δυνατότητα και την ευθύνη να ερμηνεύουν τις αποφάσεις. Απλά λέω ότι επιχειρεί-

Σχολιστής: Παρακολουθήσαμε το μεγαλύτερο μέρος του συνεδρίου και ιδιαίτερα τις συζητήσεις και τις ψηφοφορίες για την προοπτική του ΚΚΕ εσωτ. Οι εφημερίδες μετά το συνέδριο έδωσαν μία εικόνα θριάμβου της «μετεξέλιξης». Μήπως όμως υπάρχει κάποια αντίφαση στην εικόνα που έδωσε ο τύπος και στην πραγματικότητα των αποφάσεων του συνεδρίου;

Δ. Παπαδημούλης: Αναμφισβήτητο είναι πως ο τύπος πρόβαλλε το θέμα έντονα και εκτεταμένα. Αυτό πρώτ' απ' όλα νομίζουμε πως αντανάκλα ένα αυξημένο ενδιαφέρον μιας σημαντικής μερίδας πολιτών - αναγνωστών για την κατεύθυνση που χάραξε το συνέδριο με την απόφασή του. Και η κατεύθυνση αυτή είναι σαφής. Μιλάμε για ένα ιδρυτικό συνέδριο την άνοιξη του 87, με το οποίο θα προχωρήσουμε μαζί μ' όσους συσπειρωθούν στην πρωτοβουλία που ήδη ξεκινάμε για ένα ευρύτερο κόμμα της αριστεράς με ιδεολογία τον δημοκρατικό Μαρξισμό και με σαφείς ταξικές αναφορές. Η πρόταση της «μετεξέλιξης» που μπήκε στο κόμμα υποστήριζε ότι θάταν καλύτερα απ' αυτό κιάλας το συνέδριο να θγαίναμε μ' ένα σαφέστερο προσδιορισμό του χαρακτήρα της προσπάθειας που ξεκινάμε. Συνεχίζουμε να πιστεύουμε ότι κάτι τέτοιο θα 'δινε ακόμα πιο ενισχυμένη δυναμική στην προσπάθεια. Είναι όμως σαφές ότι οι συσχετισμοί του συνεδρίου δεν επέτρεψαν η πρόταση να έχει την απαιτούμενη πλειοψηφία που θα την έκανε απόφαση-κατεύθυνση για όλο το κόμμα. Εκτιμώντας την ανάγκη κάποια πράγματα να ωριμάσουν περισσότερο μέσα και έξω από το κόμμα δεχτήκαμε να υποστηρίξουμε την πρόταση του σ. Φιλίνη που χαράζει σαφέστατα αυτήν την προοπτική εισάγοντας τις έννοιες κλειδιά «νέο κόμμα της ανανεωτικής και ευρύτερης αριστεράς» και «ιδρυτικό συνέδριο».

Σ.: Δηλαδή δέχεσαι ότι έχει αφεθεί ανοιχτό το θέμα του κομμουνιστικού χαρακτήρα για το ιδρυτικό συνέδριο, παρότι απ' ό,τι θυμάμαι ο Λ. Κύρκος είχε πει ότι δεν μπορούμε να πάμε στις δημοτικές εκλογές με κομμουνιστικό κόμμα.

Δ.Π.: Είναι σαφές ότι οι σύντροφοι που πιστεύουν ότι το νέο κόμμα θα πρέπει να έχει στον τίτλο του το κομμουνιστικό έχουν τη δυνατότητα να βάλουν την πρότασή τους στο συνέδριο. Πιστεύουμε όμως ότι η ίδια η δυναμική των εξελίξεων μέσα στους μήνες που μας έρ-

ται να ερμηνευτεί μ' ένα τρόπο που της αφαιρεί ένα στοιχείο προωθητικό και δυναμικό. Θα μπορούσε νάταν έτσι αν όλοι υπερψήφισαν την πρόταση Φλίνη. Δεν έγινε όμως αυτό και από την πλευρά ηγετικών στελεχών της «αναβάθμισης» προβλήθηκαν με πάρα πολύ ένταση οι διαφορές με την πρόταση-απόφαση.

Επανερχόμενος στο θέμα του τύπου θέλω να πω ότι δεν συμφωνώ με μια προσέγγιση που περίπου λέει το παλιό ρητό «σε προβάλλει ο εχθρός (ο αστικός τύπος) κοίτα να δεις τι λάθη έχεις κάνει». Είναι κάτι που ακούγαμε χρόνια στο ΚΚΕ εσ. από την πλευρά του ΚΚΕ. Και θα ευχόμουν αυτό να ήταν η μεταφορά κάποιας παλιάς κακιάς συνήθειας του Νίκου από το χώρο που προέρχεται και όχι η άποψη της αναβάθμισης. Είναι φανερό ότι τα πράγματα είναι πιο σύνθετα. Γιατί αν υιοθετούσαμε τέτοιους απλουστευτικούς ισχυρισμούς θα παρακαλούσα να εξηγηθεί το φαινόμενο της *Αυριανής* που ήταν και είναι λαύρη κατά της μετεξέλιξης, καθώς και του *Δημοκρατικού Λόγου* που διαμαρτύρεται για την προβολή του συνέδριου από τον συμπολιτεύόμενο

συντρόφων αυτής της άποψης σε μια εδώ και τώρα κατεύθυνση, νομίζουμε ότι έβγαίνε από τα όρια εξουσιοδότησης που είχε πάρει από τη βάση του κόμματος. Προσυνεδριακά ήταν βασική διατύπωση των εισηγητών της 3ης άποψης ότι δεν αθροίζονταν με την 1η παρότι συμφωνούν στο «δια ταύτα» γιατί έχουν ένα τελείως διαφορετικό σκεπτικό. Και αυτό το σκεπτικό στο τελικό σώμα υποβαθμίστηκε τελείως.

Δ.Π.: Δεν συμφωνώ με την προσέγγιση που θέλει το κόμμα παγωμένο σε παρατάξεις. Αυτό οδηγεί σε αδιέξοδο. Σκέψου, καμία άποψη να μην έχει την απόλυτη πλειοψηφία και παράλληλα να μην έχει το πολιτικό δικαίωμα να συγκλίνει με μια άλλη στο «δια ταύτα». Έχουμε τότε ένα κόμμα που παραλύει. Δεύτερον, δεν πιστεύω ότι υπάρχουν παγωμένοι συσχετισμοί. Και απόδειξη των εξελίξεων, όπου τα πάντα ρει, είναι ότι ο Νίκος είναι μέλος της Κ.Ε. του ΚΚΕ εσ. Πριν 3 χρόνια ήταν σ' άλλο κόμμα με ριζικά διαφορετικές απόψεις. Τέλος νομίζω ότι καμία από τις απόψεις στα θέματα προοπτικής δεν αποτελεί ένα πράγμα ομοιογενές, σαφές, με

δεν είχε δώσει εντολή για την απόφαση που λήφθηκε τελικά. Πιστεύουμε ότι η πρόταση του σ. Βούτση αντιστοιχούσε με μεγαλύτερη επάρκεια στις προσυνεδριακές ζυμώσεις, αλλά αναγνωρίζουμε ότι το συνέδριο ψήφισε τη συγκεκριμένη απόφαση που αναλύσαμε προηγουμένως. Η ευθύνη της απόφασης δεν ανήκει στην τάση της αναβάθμισης που όπως είπαμε προσπάθησε και σε αρκετό βαθμό το κατάφερε να τη φέρει σε μεγαλύτερη αντιστοιχία με τις αποφάσεις της κομματικής βάσης.

Σ.: Για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι, υπάρχει ή διαβλέπεται διαφωνία των δύο τάσεων στα ζητήματα συμμαχιών, μιας και έχουμε τα ανοίγματα για διάλογο με την αριστερά από το ΠΑΣΟΚ και για μέτωπο της Αριστεράς από το ΚΚΕ. Ας το δούμε αυτό σε σχέση και με τις δημοτικές εκλογές.

Δ.Π.: Τα ζητήματα αυτά που μας απασχόλησαν από το 82 μέχρι τώρα ήταν ζητήματα που τα λύσαμε με περίπου ομόφωνες αποφάσεις στην Κ.Ε. Και τελευταία, υπάρχει απόφαση που εγκρίθηκε περίπου ομόφωνα στην Κ.Ε. για τις δημοτικές εκλογές και το βασικό της στοιχείο είναι ότι μέσα σε μία ευλύγιστη τακτική στην Αθήνα και τον Πειραιά κατεβαίνουμε με αυτοτελείς συνδυασμούς. Και αυτό το ψήφισαν η συντριπτική πλειοψηφία των συντρόφων της «αναβάθμισης» και η συντριπτική πλειοψηφία των συντρόφων της «μετεξέλιξης» και στη μειοψηφία υπήρξαν σύντροφοι που υποστήριξαν και τη «μετεξέλιξη» και την «αναβάθμιση». Αυτό αποδεικνύει και τον ισχυρισμό μου ότι δεν υπάρχουν παγωμένες καταστάσεις και συνολικές διαφορετικές πλατφόρμες. Δεν πρέπει έτσι να μιλάμε με προθέσεις αλλά να βλέπουμε την ιστορία. Όλες σχεδόν οι σημαντικές αποφάσεις από το 82 έχουν παρθεί σχεδόν ομόφωνα

Ν.Μ.: Δεν με πείθουν πάντα οι ομόφωνες αποφάσεις. Για τις δημοτικές εκλογές πράγματι υπήρξε μια μεγάλη σύμπτωση μέσα στην Κ.Ε. Θέλω να επισημάνω απλά, και έχει κάποια σημασία αυτό, ότι μέσα στους κόλπους της «μετεξέλιξης» βρίσκονται ακριβώς οι φορείς που καταπολεμούν την πολιτική για αυτόνομη κάθοδο των ανανεωτικών δυνάμεων στις δημοτικές εκλογές. Αυτό φάνηκε και μέσα στο συνέδριο από τις παρεμβάσεις των περισσότερων συντρόφων που έχουν σχέση με την δημοτική δουλειά (και οι οποίοι όχι κατά σύμπτωση, ψήφισαν την «μετεξέλιξη») όπου κατήγγειλαν την απόφαση, μίλησαν για «συνδυασμούς νίκης» και θεώρησαν ότι κάτω από την πίεση της συζήτησης για την προοπτική, οι σύντροφοι της «μετεξέλιξης» υποχώρησαν στην αριστεριστική άποψη της αυτόνομης καθόδου. Αποδεικνύει αυτό διαφορετικές πολιτικές αντιλήψεις.

Δ.Π.: Νομίζω ότι είναι λάθος να δίνουμε διαστάσεις μαζικού φαινομένου σε τοποθετήσεις 2-3 συνέδρων. Θα μπορούσα και γω να επικαλεστώ την άποψη σύντροφου μέλους της Κ.Ε. και βασικού υποστηρικτή της «αναβάθμισης» που καταψήφισε την απόφαση για τις δημοτικές εκλογές ως σχετριστική και αριστεριστική. Και θέλω εδώ να επισημάνω ότι επειδή θα δεχτούμε πιέσεις από άλλες δυνάμεις για αλλαγή της δημοτικής μας πολιτικής, δεν πρέπει να παρουσιάζουμε ότι στο κόμμα υπάρχουν ισχυρές εσωτερικές πιέσεις προς άλλη κατεύθυνση.

Ν.Μ.: Θέλω να επισημάνω ότι πέρα από την απόφαση είναι και οι ρυθμοί υλοποίησης. Δηλαδή μπορεί μία απόφαση να μείνει κυριολεκτικά στον αέρα και να συρθούμε σε συνεργασίες εξ ανάγκης πια, στο βαθμό που δεν υλοποιείται η απόφαση για συγκρότηση αυτόνομων δημοτικών κινήσεων ή καρκινόβαται.

Δ.Μ.: Συμφωνώ απόλυτα και θέλω να πω ότι τέτοιες καθυστερήσεις υπάρχουν και στην Αθήνα και στον Πειραιά και δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να αναζητηθούν σε φορείς απόψεων που σαμποτάρουν την υλοποίηση αυτή, αλλά στους φυσιολογικούς περισπασμούς λόγω της συνεδριακής δουλειάς που καλούμαστε γρήγορα να ξεπεράσουμε. Άλλωστε οι αποφάσεις του Συνεδρίου νομίζω πως μας θγάζουν με «άλλο αέρα» και δυνατότητα και στα θέματα των Δημοτικών εκλογών. □

στο Συνέδριο; ::::

τύπο.

Ν.Μ.: Θα σε απογοητεύσω, δεν είναι μόνο δική μου άποψη, είναι όλων των συντρόφων της αναβάθμισης και δεν έχει καμιά έννοια κυνηγιού μαγισσών απέναντι στον τύπο. Είναι σαφές ότι η διαφάνεια, ο πλουραλισμός, όλα όσα έχουμε κατοχυρώσει σαν κόμμα επιβάλλουν το κόμμα μας να 'ναι ανοιχτό στον τύπο. Αυτό όμως δεν πρέπει να μας φέρει σε κάποιες φιλελεύθερες απόψεις σαν αυτές που διατύπωσες, όπου τελικά αρνούνται την ουσιαστική δυνατότητα του τύπου να επηρεάσει εξελίξεις. Ο τύπος είναι ελεύθερος να γράφει κι εμείς ακόμα πιο ελεύθεροι να τον κρίνουμε. Ούτε με την πρακτική της αντικειμενικής δημοσιογραφίας (απόδοση όλων ανεξαιρέτως των στοιχείων) ούτε με την πρακτική της πλουραλιστικής κριτικής προσέγγισης μπορούν να έχουν σχέση τα περισσότερα απ' όσα έγραψε ο τύπος. Επιπλέον, η δυσφημιστική παρουσίαση προσώπων αγγίζει τα όρια του αυριανισμού. Πρέπει να γίνει σαφές μέσα στο χώρο της Κομμουνιστικής Ανανέωσης, ότι κάποια συγκροτήματα του τύπου προωθούν, καλλιεργούν και διαμορφώνουν μια ορισμένη πολιτική κουλτούρα και κοινωνική συνείδηση, από μια ορισμένη στρατηγική σκοπιά.

Σ.: Μια διευκρίνιση. Τελικά επί του πρακτέου πέρασε η άποψη της 3ης πρότασης...

Ν.Μ.: Όχι ακριβώς, αφαιρέθηκε η κατεύθυνση για τον μη κομμουνιστικό χαρακτήρα του νέου κόμματος. Για μας είναι ουσιώδες.

Σ.: Πριν από το «δια ταύτα» της 3ης πρότασης υπήρχε ένα ολόκληρο σκεπτικό περί αυτοκριτικής του κόμματος, για την συνολική του πορεία, για τη γραμμή του, για τις πολιτικές του αντιλήψεις, κ.λπ. Αυτά δεν μπήκαν καν σε ψηφοφορία. Μ' αυτή την έννοια η άποψη της μετεξέλιξης δεν δέχτηκε το σκεπτικό της 3ης άποψης...

Δ.Π.: Ούτε το αντίθετο. Στα θέματα αυτά ισχύουν οι αποφάσεις των προηγούμενων συνεδρίων. Τα ζητήματα της εκτίμησης της πορείας του ΚΚΕ εσ. από την μεταπολίτευση μέχρι τώρα είναι λυμένα με επαρκή τρόπο στα προηγούμενα συνέδρια. Και ιδιαίτερα με τις αποφάσεις του 3ου Συνεδρίου.

Ν.Μ.: Μια κουβέντα μόνο. Πιστεύουμε ότι υπάρχει μια σύμπτωση στο «δια ταύτα» που δεν βασίζεται καθόλου στα «επειδή» της πρώτης και της τρίτης άποψης. Η υποβάθμιση των «επειδή» μέσα στο συνέδριο από την πλευρά πολλών συνέδρων της 3ης άποψης για μας είναι θέμα που δημιουργεί πρόβλημα στη σχέση με τον κόσμο που ψήφισε την πρόταση αυτή. Δηλαδή η αφαίρεση του σκεπτικού της 3ης άποψης και η εμμονή τμήματος

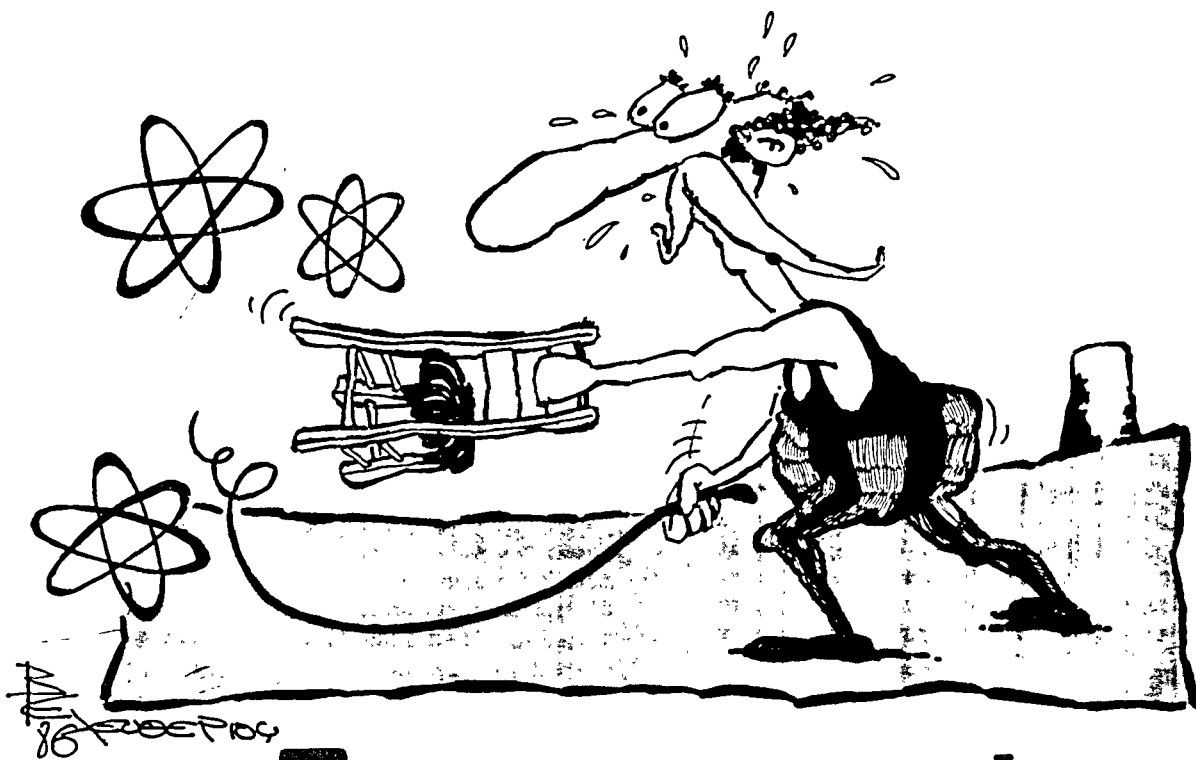
μια εναλλακτική πλατφόρμα που θα μπορούσε να μοιάσει μ' αυτό που συνήθως λέμε τάσεις στα κόμματα. Πρόκειται για την σύμπτωση συντρόφων από διαφορετικές αφετηρίες σε κοινό συμπέρασμα στο θέμα της προοπτικής.

Σ.: Η οξύτητα όμως που μπήκε το θέμα με τις εκατέρωθεν απειλές για παραιτήσεις ή αποχωρήσεις μήπως αποκρύβουν και πολιτικές διαφωνίες;

Δ.Π.: Είναι φανερό ότι υπήρξαν οξύτητες. Από την πλευρά των συντρόφων της «μετεξέλιξης» διατυπώθηκε με σαφήνεια ότι θα σεβαστούμε τις αποφάσεις του συνεδρίου όποιες και να είναι. Είναι άλλο να μην αναλάβεις τις κύριες ευθύνες για την υλοποίηση μιας κατεύθυνσης που δεν σε εκφράζει, πράγμα που είναι λογικό, και είναι άλλο θέμα να τρομοκρατείς το κόμμα με την απειλή μιας διάσπασης όπως έγινε από επώνυμα ηγετικά στελέχη άλλης άποψης.

Τώρα όσον αφορά την πολιτική, διαφορές υπάρχουν και είναι καλό αυτό. Δεν υπάρχουν όμως ριζικά διαφορετικές αντιλήψεις ή αντίθετες πλατφόρμες. Βασική πολιτική πλατφόρμα για όλο το κόμμα είναι οι ομόφωνα ψηφισμένες θέσεις της Κ.Ε. που εγκρίθηκαν και στο συνέδριο με 75%. Απευθύνουμε πρόσκληση προς τους ισχυριζόμενους αντίθετα συντρόφους να παρουσιάσουν την εναλλακτική πλατφόρμα που θα μπορούσε να πολιτικοποιήσει περισσότερο τη συζήτηση ακόμα και για την προοπτική. Τέτοια διαφορετική πλατφόρμα δεν υπήρξε από πουθενά.

Ν.Μ.: Πράγματι δεν μπορούμε να μιλήσουμε για συγκροτημένες διαφορετικές πλατφόρμες. Όμως δεν θα έχουμε καταλάβει τίποτα απ' αυτό το συνέδριο αν δεν κατανοήσουμε ότι αυτή η διαδικασία προχώρησε σε σημαντικό βαθμό μέσα στο κόμμα. Βρισκόμαστε τώρα πλέον στην πορεία συγκρότησης των ρευμάτων, όχι βέβαια με την έννοια των παγωμένων παρατάξεων. Όσον αφορά τις διαφωνίες πρέπει να δούμε ότι ένας σοβαρός πυρήνας τόσο της μιας όσο και της άλλης άποψης έχουν σημαντικότερες διαφορές. Αυτές έχουν φανερίσει και έχουν διαπεράσει το κόμμα στην εφαρμοσμένη πολιτική. Εκεί που πραγματικά οι όποιες θέσεις, όπως και αν έχουν ψηφισθεί, ομόφωνα ή όχι πρέπει να υλοποιηθούν. Παραδείγματα υπάρχουν πολλά τόσο σε θέματα οικονομικής πολιτικής ή σύγκρουσης με τους κατασταλτικούς μηχανισμούς του κράτους, όσο και σε θέματα που αφορούν την κριτική εκτίμηση της πορείας του κόμματος από το 81 και μετά. Τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά όπως τα είπε ο Δημήτρης όσον αφορά το κρίσιμο θέμα της νομοποίησης των αποφάσεων: εξακολουθούμε να πιστεύουμε ότι η βάση του κόμματος

Τα οικονομικά της πυρηνικής ενέργειας

ΣΕ ΚΑΘΕ ΣΤΙΓΜΗ κρίσης στον οικονομικό ή ειδικότερα στον ενεργειακό τομέα, εμφανίζονται με το δεύτερο κύμα σχολίων, οι υπέρμαχοι του ρεαλισμού, οπλισμένοι με ατράνταχτα οικονομικά επιχειρήματα. Έτσι, στο ΒΗΜΑ της Κυριακής (18-5) ο αναπόφευκτος Μπουσμπουρέλης, γνωστός για τη «διδασκαλική» προσέγγιση όλων των θεμάτων αυτού του κόσμου, μας πληροφορεί ότι κατά τα όσα έχει καταλάβει υπάρχουν οικονομικοί λόγοι που κάνουν αναγκαία τη χρήση της πυρηνικής ενέργειας. Ας τους δούμε!

Πριν απ' όλα ας θυμίσουμε ότι ο κόσμος, και μάλιστα ο δυτικός κόσμος, έχει ζήσει και χωρίς πυρηνική ενέργεια. Το 1970 ακόμα η πηγή αυτή πρωτογενούς ενέργειας κάλυπτε στο σύνολο των χωρών του ΟΟΣΑ, μόνο το 0,5% των συνολικών αναγκών. Το 1983

το ποσοστό αυτό είχε φθάσει το 5,4%, και αντιπροσώπευε το 15,3% της πρωτογενούς ενέργειας που καταναλώνεται για την παραγωγή ηλεκτρισμού. Από την άποψη της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας η αύξηση του ποσοστού της πυρηνικής ενέργειας αντιστοιχεί για την περίοδο 1970-83 στη μείωση του ποσοστού του πετρελαίου: από 50,6% σε 43,9%.

Όπως είναι γνωστό, η εξέλιξη αυτή συνδέεται στενά με την απόφαση των δυτικών χωρών να μειώσουν την εξάρτησή του από το πετρέλαιο, να απαλλαγούν δηλαδή από την ανάγκη κάποιας συνδιαλλαγής με ένα μέρος του τρίτου κόσμου σχετικά με τις ποσότητες και τις τιμές του πετρελαίου.

Έχει όμως ενδιαφέρον να δούμε ότι η ανάπτυξη της πυρηνικής ενέργειας δεν ήταν ούτε η μόνη,

ούτε η κλασική οδός που ακολούθησε η πολιτική εξοικονόμησης ενέργειας. Το 1978-79 όταν η εξάρτηση από το πετρέλαιο έφτασε στο υψηλότερο σημείο για τις χώρες του ΟΟΣΑ (52% των αναγκών), η πυρηνική ενέργεια κάλυπτε ήδη το 3,3%. Και η μείωση της συμμετοχής του πετρελαίου ως το 43,9% το 1983, δεν οφείλεται μόνο στη μικρή αύξηση της συμμετοχής της πυρηνικής ενέργειας (από 3,3 σε 5,4%), αλλά κυρίως στην αύξηση της συμμετοχής των στερεών καυσίμων (από 20,3 σε 24,5%), καθώς και της υδροηλεκτρικής ενέργειας (από 6% σε 7,3%). Δεν πρέπει επίσης να ξεχνάμε τις επιπτώσεις που είχε για τη μείωση των εισαγωγών πετρελαίου (σε απόλυτα μεγέθη) η γενική προσπάθεια εξοικονόμησης ενέργειας και η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας.

Έτσι, την ίδια στιγμή που οι δυτικές χώρες ανέπτυσαν ένα πρόγραμμα εγκατάστασης πυρηνικών αντιδραστήρων, επωφελούμενες εξάλλου από την υψηλή τιμή του πετρελαίου που έκανε ανταγωνιστική μία ακριβή πηγή ενέργειας, εφάρμοζαν ένα πρόγραμμα δραστηριοποίησης άλλων πηγών που υπονόμει από άποψη κόστους και ύψους παραγωγής το ίδιο το πυρηνικό πρόγραμμα. Μόλις πριν το ατύχημα του Τσέρνομπιλ το αμερικανικό περιοδικό Business Week (28 Απριλίου) δημοσίευε μια έρευνα για τους ευρωπαϊκούς πυρηνικούς αντιδραστήρες που κατέληγε στο συμπέρασμα ότι το κόστος λειτουργίας τους είναι πλέον εξαιρετικά υψηλό και ότι έχουν οδηγήσει σε υπερπαραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος. Αναφέρεται μάλιστα ότι η πολύ δραστήρια γαλλική ΔΕΗ χρωστάει λόγω του πυρηνικού της προγράμματος στο εξωτερικό 33 δις δολάρια, το ένα τέταρτο του γαλλικού εξωτερικού χρέους.

Ποιοι όμως είναι τελικά οι λόγοι που αναπτύχθηκε η παραγωγή και χρήση των πυρηνικών αντιδραστήρων; Βασικός στόχος ήταν, όπως φαίνεται, όχι απλά η ενεργειακή ανεξαρτησία κάποιων χωρών, αλλά πολύ ειδικότερα η ανάπτυξη ενός βιομηχανικού κλάδου υψηλής τεχνολογίας με έλεγχο όλου του κυκλώματος παραγωγής. Σήμερα τα οικονομικά επιχειρήματα είναι εναντίον του. Αν όμως η παγκόσμια οικονομία λειτουργούσε με επιλογές για την αποδοτικότερη χρησιμοποίηση των πόρων που υπάρχουν, η εφαρμογή της πυρηνικής ενέργειας δεν θα είχε καν ξεκινήσει.

Πάνος Γεωργίου

Οικολογία και άκρα αριστερά

ΕΚΕΙ ΠΟΥ ΉΤΑΝ αδύνατο να συζητήσει κανείς στο λεγόμενο χώρο της άκρας αριστεράς οποιοδήποτε από τα σοβαρότατα «οικολογικά» προβλήματα, τα «ταξικά» κόκκινα πανώ γέμισαν οικολογικά συνθήματα. Γιατί αυτή η ξαφνική αλλαγή;

Οι διάφορες πρωτοποριακές ομάδες και οργανώσεις δεν μπορούσαν να μην ακολουθήσουν τη λαϊκή συνείδηση, και το ίδιο θα είχαν κάνει ακόμα κι αν ο κόσμος είχε ευαισθητοποιηθεί όχι για τη ραδιενέργεια, αλλά για τις πλαστικές σακούλες. Συγχρόνως τι θαυμάσια ευκαιρία για ένα αντικαπιταλιστικό μάθημα! Και σε τι απόσταση ασφαλείας: μία αόρατη και άοσμη ραδιενέργεια, από μία μακρινή χώρα.

Τι κρίμα που δεν έχουμε τη δυνατότητα να ακούμε ένα ανάλογο μάθημα για τις συνθήκες στις οποίες αναπνέουν, τρώνε, μετακινούνται, ή δουλεύουν οι κάτοικοι του λεκανοπεδίου, και κυρίως για τους λίγο

πιο σύνθετους, αλλά ασαφείς, κοινωνικούς λόγους για τους οποίους μπορούμε να πούμε ότι τα προβλήματα της μόλυνσης είναι κι αυτά προβλήματα της ελληνικής ταξικής κοινωνίας.

Μόνο που τότε δεν θα αρκούσε να αποκαλύψουμε αυτή τη σχέση οικολογικών ζητημάτων και κοινωνικο-οικονομικής δομής, (μία σχέση που όλοι γνωρίζουν), ούτε να ζητήσουμε την κατάργηση κάποιων πυρηνικών αντιδραστήρων. Θα έπρεπε όπως ζητάμε αυξήσεις μισθών, επίδομα ανεργίας, αύξηση δαπανών για νοσοκομεία, να διατυπώσουμε αιτήματα για τους χώρους όπου ζουν οι εργαζόμενοι, να ζητήσουμε αυξήσεις του αριθμού των λεωφορείων, κατάργηση της κυκλοφορίας των Ι.Χ., μετακινήσεις εργοστασίων, κ.ο.κ. Θα έπρεπε δηλαδή ν' ασχοληθούμε με τα προβλήματα του κόσμου, πράγμα όπως φαίνεται αρκετά δύσκολο.

Π. Γ.

Οι εργατικοί μισθοί στην «έκθεση Χαλικιά»

ΣΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ τεύχος του «Σχολιαστή», είχαμε υπολογίσει τη μείωση του ελληνικού εργατικού κόστους (με μείωση των αμοιβών, ή υποτίμηση της δραχμής) που θα απαιτούσε η «αποκατάσταση» της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων. Στο μεταξύ κυκλοφόρησε η ετήσια έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Δ. Χαλικιά, που περιέχει (σελ. 23) τον ίδιο υπολογισμό, υπονοώντας ότι το εργατικό κόστος στην Ελλάδα θα έπρεπε να είναι κατά 30 ως 40% χαμηλότερο.

Στην «έκθεση Χαλικιά» αναφέρονται και ορισμένοι στόχοι για τις εξωτερικές συναλλαγές που εύκολα οδηγούν σε συμπεράσματα για την εισοδηματική και συναλλαγματική πολιτική. Το 1986 η αμοιβή του μέσου μισθωτού θα μειωθεί κατά 8%. Το αποτέλεσμα θα είναι (προβλέψεις ΟΟΣΑ) αύξηση των εξαγωγών κατά 200-300 εκατ. δολάρια, και εισαγωγών κατά ένα δις δολάρια: τα 600-700 εκατ. δολ. θα οφείλονται όμως σε μείωση της τιμής του πετρελαίου, άρα η μείωση των εισαγωγών θα είναι μόνο 300-400 εκατ. δολ. Το 1987 η μέση αμοιβή θα μειωθεί πάλι κατά 8%, και μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι επιπτώσεις για τις εισαγωγές και εξαγωγές θα είναι ίδιες με το 1986: αλλά αντί για μείωση των εισαγωγών κατά 300-400 εκατ. δολ. θα χρειαζόταν μείωση της τάξεως του 1.5 δις (τετραπλάσια!) για να επιτευχθεί ο στόχος της συγκράτησης του εξωτερικού χρέους. Μίλαμε πλέον για σενάρια «τουρκικού τύπου», στα οποία περιλαμβάνεται πολύ φυσιολογικά μια γενναία υποτίμηση σαν αυτή που αναμένεται «για μετά τις δημοτικές».

Κανείς δεν συγκινήθηκε, από την πλευρά της Αριστεράς, με τις προοπτικές αυτές, και οι αντιδράσεις συγκεντρώθηκαν στις προτάσεις που γίνονται στην έκθεση για κατάργηση της ΑΤΑ και απελευθέρωση των απολύσεων. Αν είναι να προειδοποιηθούν οι εργαζόμενοι για τις μελλοντικές εξελίξεις, καλό είναι να ξέρουν ότι αναμένεται κατάργηση της ΑΤΑ και μεγαλύτερη ευελιξία της αγοράς εργασίας, αλλά είναι ακόμη καλύτερο να ξέρουν επίσης ότι αναμένεται μείωση του βιωτικού τους επιπέδου (με διεθνείς όρους) κατά ποσοστά της τάξεως του 40 ως 50%, αν όχι παραπάνω.

Αλλά οι αντιδράσεις για το ζήτημα της αγοράς εργασίας θα έπρεπε να συμπληρωθούν από την παρουσίαση των αφόρητων πιέσεων που ασκεί ήδη προς αυτή την κατεύθυνση η αύξηση της ανεργίας στον ιδιωτικό τομέα. Η καταγγελία της απελευθέρωσης αυτών των πιέσεων δεν είναι από μόνη της, πρόγραμμα πάλης.

Π.Γ.

Η «νέα λιτότητα» του Γιάνναρου

ΟΙ ΣΥΝΕΔΡΟΙ του Κ.Κ.Ε. εσωτ. πρέπει να ήταν πολύ απασχολημένοι με το να αποφασίσουν αν ο Κύρκος είναι τελικά ο «Λένιν της Ελλάδας», και άφησαν να περάσει πολύ εύκολα η χιλιοξεσταμένη «αριστερή λιτότητα» που ο Γρηγόρης Γιάνναρος παρουσίασε με τον τεχνικιστικό τίτλο των «τεσσάρων μετασχηματισμών».

Ο άνθρωπος που έχει αναλάβει να παρουσιάζει τις συγκεκριμένες ιδέες που κυκλοφορούν στο «εσ.» γύρω από το «σημαντικό» θέμα του οικονομικού προγραμματισμού, με μία μορφή που να αποσιωπά έντεχνα αυτό που όλοι ξέρουν (εκτός από τους «μουζικούς» του Κύρκου), δηλαδή ότι το Κ.Κ.Ε. εσ. δεν έχει οικονομικό πρόγραμμα, βρήκε επιτέλους έναν όρο: «νέα συσσώρευση».

Η νέα συσσώρευση είναι πριν απ' όλα νέα, είναι και συσσώρευση, δηλαδή ανάπτυξη, πλούτος, ευημερία, έχει εγγυημένη μολοσεβίκικη προέλευση, κι έχει κι αυτό τον τόνο «λενινιστικού ρεαλισμού», και «τακτικής υποχώρησης», που διαλέγει πάντα ο μικρομεσαίος συμβιβασμός για να παρουσιάσει ευπρεπώς τον βαθύτατο συντηρητισμό του.

Είναι όμως τόσο «τραγικά» δευτερεύουσα η συζήτηση στο Κ.Κ.Ε. εσ. όχι μόνο του οικονομικού προγράμματος, αλλά και της άμυνας των εργαζομένων

απέναντι στην πολιτική της λιτότητας, ώστε να περνάει ουσιαστικά απαρατήρητο το κήρυγμα του Γιάνναρου υπέρ της λιτότητας. «Η νέα συσσώρευση, είπε, θα απαιτήσει τεράστια μέσα για τη χρηματοδότησή της. Θα χρησιμοποιηθούν όχι μόνο οι διαθέσιμοι πόροι και τα σημερινά κέρδη, αλλά και τμήμα της σημερινής κατανάλωσης».

Ποιους ρώτησε ο Γιάνναρος για να προτείνει μια τόσο σαφή πολιτική μείωσης των εργατικών αμοιβών που «θα πρέπει να κατευθύνεται και να ελέγχεται από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο μ' όλες τις δυνατές μορφές συμμετοχής και κοινωνικού διαλόγου»: Ούτε καν τους συνδικαλιστές μέλη του κόμματός του!

Βέβαια οι εν λόγω συνδικαλιστές, που συνήθως παρουσιάζουν τις δυσκολίες της επεξεργασίας ενός οικονομικού προγράμματος, θα απαντήσουν ίσως ότι οι απόψεις του Γιάνναρου εκφράζουν τη γραμμή Κύρκου, και όχι την αριστερή τάση του κόμματος. Αν όμως ισχύει κάτι τέτοιο, γιατί η συζήτηση των οικονομικών ζητημάτων δεν πήρε κεντρικό χαρακτήρα, τη στιγμή που η κυβερνητική πολιτική πλήττει συστηματικά την ίδια την ύπαρξη του οργανωμένου εργατικού κινήματος;

Πάνος Γεωργίου

Γιατί πέθανε ο δάσκαλος Bilgin

Μεταξύ Δημοκρατίας και κρατικής τρομοκρατίας

«Τρεις ολόκληρες μερες βασανίστηκε ο Siddik Bilgin από τους στρατιώτες στο τμήμα της Gendarmerie του Suveren. Ο θάνατός του ήταν αποτέλεσμα των κακοποιήσεων» δήλωσε τέλος του Απριλίου σε μια συνέντευξη τύπου ο Fikret Bilge. Και πρόσθεσε: «Λίγο αργότερα ο διοικητής της τοπικής Gendarmerie, Ali Sahit, διέταξε τους στρατιώτες του να πυροβολήσουν το πτώμα του δασκάλου. Έπρεπε να σκηνοθετηθεί όσο το δυνατόν ακριβέστερα μια απόπειρα απόδρασης». Θάταν μια κάποια επιτυχημένη προσπάθεια, αν οι στρατιώτες δεν ξεχνούσαν να λύσουν τα σφιχτοδεμένα πόδια του νεκρού.

Οι περιγραφές του Fikret Bilge, που υπηρετούσε όταν πέθανε ο δάσκαλος Bilgin σε εκείνη τη περιοχή τη θητεία του σαν λοχίας της Gendarmerie, αντικατοπτρίζουν εικόνες από μαζικά βασανιστήρια, αυθαιρέτες δολοφονίες, από επιθέσεις και ληστείες στα χωριά και από βίαιες εκποτίσεις του πληθυσμού της τουρκικής Ανατολίας –πράξεις, που διεκπεραιώνονται από τα όργανα της κρατικής εξουσίας.

Έπρεπε να μιλήσει, υποστήριξε ο μάρτυρας Bilge, γιατί δεν άντεχε άλλο τις τύψεις της συνειδήσής του. Μπόρεσε να μιλήσει, μια και στη Τουρκία, μετά από μια σχεδόν 5-χρονη, εκ των άνω επιβαλλόμενη απόλυτη σιωπή, η κριτική είναι ξαφνικά και πάλι δυνατή –αναμφισβήτητη ένδειξη δημοκρατίας. Αντικείμενο της κριτικής και του δημόσιου «κατηγόρω», όμως, είναι γεγονότα που πηγάζουν απ' την εξάσκηση μιας στυγνής, ανεξέλεγκτης κρατικής τρομοκρατίας –ακόμα πλατιά εξαπλωμένης σ' όλη τη χώρα.

Η ελευθερία του Τύπου ήταν και το κίνητρο που λειτουργήσει καταλυτικά και έσπασε το θέμα-ταμπού «Κούρδοι» της τουρκικής κοινωνίας. Παράδοξο, μια και αυτό γίνεται ακριβώς τώρα, όπου η κρατική καταστολή στις νοτιοανατολικές και κύρια από Κούρδους

κατοικούμενες περιοχές έλαβε εκτάσεις πρωτόγνωρης για τις δύο τελευταίες δεκαετίες βίας και αυθαιρεσίας. Και έτσι ξαφνικά άρχισαν Τούρκοι πολιτικοί να ενδιαφέρονται για την τύχη των μέχρι πρόσφατα βαθιά περιφρονημένων συμπατριωτών τους από την Ανατολία.

Ο Fikri Saglar, μέλος του μεγαλύτερου αντιπολιτευόμενου «Σοσιαλ-δημοκρατικού, λαϊκιστικού κόμματος» (SHP) επισκέφτηκε στο τέλος του περασμένου χρόνου τη νοτιοανατολική Τουρκία. Συνόψισε τις εμπειρίες του δηλώνοντας στον Τύπο: «Στα τελευταία πέντε χρόνια εξαφανίστηκαν στην Τουρκία χωρίς να αφήσουν ίχνη 800 άτομα... Παντού μου διηγούνταν για ανθρώπους, που βασανίστηκαν μέχρι θανάτου από όργανα του κράτους και πετάχτηκαν αργότερα στα βουνά. Μου περιέγραψαν τις συστηματικές επιθέσεις του στρατού στα σπίτια τους και στα χωριά τους» (Cumhuriyet, 1.1.86).

Η υπόθεση Bilgin

15 μέρες αργότερα ο βουλευτής του ίδιου κόμματος, Ali Ihsan Elgin, έφερε με μια ερώτησή του στη βουλή της Άγκυρας την υπόθεση «Bilgin» για πρώτη φορά στην τουρκική επικαιρότητα. Ο 29-χρονος δάσκαλος, Siddik Bilgin, κάτοικος του χωριού Doganli της νοτιο-ανατολικής επαρχίας Bingol, πυροβολήθηκε κάτω από «μυστηριες συνθήκες» στις 31 του Ιουλίου 1985 από τη Gendarmerie. Συμπεράσματα για το πώς και γιατί πέθανε ο δάσκαλος Bilgin δεν επέτρεπαν οι υποβαλλόμενες στη βουλή εκθέσεις του υπουργού εσωτερικών Yildirim Akbulut και της διοίκησης του 8. Σώματος Στρατού, υπεύθυνου για την περιοχή.

Γιατί η μια επίσημη έκθεση αντέφασκε με την άλλη: ενώ ο υπουργός εσωτερικών επέμενε, πως ο δάσκαλος συνελήφθη από τη Gendarmerie και πυρο-

βολήθηκε αργότερα σε μια απόπειρα απόδρασης, η διοίκηση του 8. Σώματος Στρατού παρουσίασε μια εντελώς διαφορετική εκδοχή. Σύμφωνα μ' αυτό, ο Bilgin αντάλλαξε σε μια στρατιωτική επιχείρηση πυρά με το στρατό και έπεσε στη μάχη. Και οι ημερομηνίες του θανάτου του διέφεραν κατά ένα περίπου μήνα μεταξύ τους.

Οι δύο εκθέσεις είχαν μόνο ένα κοινό στοιχείο: τον ισχυρισμό, πως ο Bilgin υποστήριζε έμπρακτα τους αντάρτες του παράνομου PKK (Εργατικό κόμμα του Κουρδιστάν) –ένα για λόγους εθνικής ασφαλείας αναμφισβήτητα εύστοχο επιχείρημα...

Ένοπλες συγκρούσεις

Ένα επιχείρημα όμως που τα τελευταία πέντε χρόνια χρησιμοποιείται για κάθε περίπτωση και ανάγκη στις νοτιοανατολικές περιοχές. Πιθανόν γιατί ο στρατός, ο «τελειότερος θεσμός της Τουρκίας» δεν απέτυχε πουθενά αλλού σ' ολόκληρη τη χώρα τόσο φανερά το στόχο του όσο στην Κουρδική Νοτιοανατολία: Οι στρατηγοί που έθεσαν αμέσως μετά το πραξικόπημά τους (Σεπτέμβρης του '80) προτεραιότητα στην πάταξη των εσωτερικών ενόπλων συγκρούσεων, βρίσκονται έξη χρόνια αργότερα αντιμέτωποι μ' ένα συνεχώς αυξανόμενο αριθμό ενόπλων επιθέσεων των Κούρδων ανταρτών.

Σε 8.183 ανήλθαν τα περιστατικά ενόπλων επιθέσεων στο διάστημα μεταξύ του πραξικοπήματος και της πρώτης του Μάρτη αυτού του χρόνου, γνωστοποίησε τέλος του Απριλίου το γενικό επιτελείο του τουρκικού στρατού. Σ' αυτά σκοτώθηκαν 1.014 άτομα και τραυματίστηκαν άλλα 994. Αν και οι αριθμοί του γενικού επιτελείου του τουρκικού στρατού χαρακτηρίζονται και μέσα στην Τουρκία σαν «άκρως χαμηλοί» δείχνουν πως τα θύματα στις τάξεις των ενόπλων δυνάμεων (αξιωματικοί, υπαξιωματικοί και στρατιώτες) σημείωσαν κάθε αύξηση: ο αριθμός

τους ανέθηκε από 46 πριν το πραξικόπημα σε 125 μετά.

Οι περισσότεροι από αυτούς –αν όχι όλοι– έπεσαν στον ακήρυκτο πόλεμο της Άγκυρας εναντίον των Κούρδων παρτιζάνων του PKK. Η ηγεσία του κουρδικού κόμματος, που εδρεύει στη Συρία, είχε ανακοινώσει στις 15 Αυγούστου '84 την έναρξη του ένοπλου αγώνα και συγχρόνως και τη νέα του στρατηγική: κύριος στόχος των αντάρτικων επιθέσεων θάπρεπε νάναι τα τμήματα της Gendarmerie και της αστυνομίας.

Από τότε οι αντάρτες επέκτειναν το πεδίο δράσεώς τους από τις παραμεθόριες περιοχές προς τη Συρία και το Ιράκ μέχρι βαθιά στην Ανατολία –κάτι που έγινε εμφανές και με την υπόθεση Bilgin της ανατολικο-κεντρικής επαρχίας Bingöl. Ο στρατός παραμένει, παρ' όλες τις τεράστιες στρατιωτικές επιχειρήσεις, θεατής των εξελίξεων. Και γι' αυτή τους την ανικανότητα τιμωρεί όλο και σκληρότερα, συνεχώς και πιο βίαια τον άμαχο πληθυσμό.

Μια συνηθισμένη ιστορία απ' την Ανατολή

Στις 23 του Ιούλη '85 χτύπησαν οι παρτιζάνοι του PKK το τμήμα της Gendarmerie του Suveren, 6 χλμ. μακριά απ' το χωριό Doganli. Η Cumhuriyet της 31.1.86 κατέγραψε τις αφηγήσεις των χωρικών για τα γεγονότα που ακολούθησαν:

«Όλοι οι κάτοικοι του χωριού οδηγήθηκαν στο στρατιωτικό τμήμα και ανακρίθηκαν για την επίθεση. Όταν είπαν πως δεν γνωρίζουν τίποτε χτυπήθηκαν απ' τους στρατιώτες.

Τρεις μέρες αργότερα, νωρίς το πρωί οι στρατιώτες περικύκλωσαν τα σπίτια του Doganli και συγκέντρωσαν τον πληθυσμό στο σχολείο. Η ηγεσία του χωριού –ο πρόεδρος, ο δάσκαλος και τρεις άλλοι άνδρες– κρεμάστηκαν στα στρατιωτικά αυτοκίνητα και χτυπήθηκαν με ραβδιά.

Η κυρία Husniye Bilin είδε, πως ο δάσκαλος κειτόταν στο χώμα αναισθητός. Ένας στρατιώτης κλώτσησε το κεφάλι του Bilgin αλλά αυτός δεν αντέδρασε πια. Ο γιατρός που φώναξαν διαπίστωσε απλώς το θάνατο του δασκάλου».

«Οι πέντε άνδρες μεταφέρθηκαν αργότερα με τα φορτηγά σ' ένα άλλο μέρος έξω απ' το χωριό» βεβαίωσε και ο βουλευτής του «Σοσιαλ-δημοκρατικού

λαϊκιστικού κόμματος». Ali Ihsan Elgin, και το πρόσωπό του έδειχνε αμηχανία για τη τόση βία και θυμό: «Εκεί έπρεπε να σκηνοθετηθεί η απόπειρα απόδρασης. Ο διοικητής, Ali Sahit, πυροβόλησε με το πιστόλι του στον αέρα και διέταξε τους στρατιώτες να εκτελέσουν το πτώμα». Και η ατίμωση του νεκρού: «Του έκλεψαν το ρολόι και τη βέρα. Ύστερα πέταξαν το τρυπημένο από σφαίρες πτώμα σ' ένα λάκο».

Ο διοικητής της Gendarmerie, Ali Sahit, είναι συνηθισμένος, σε μακάβριες σκηνές και λόγω των «εθνικά φιλόδοξων» δραστηριοτήτων του ήδη γνωστός στην Τουρκία. Στην επίσης Ανατολική –κουρδική– κωμόπολη Muğla είναι κατηγορούμενος σε μια δίκη για βασανισμό, βιασμό και κλοπή των θυμάτων του. Μπορεί όμως να συνεχίζει ανενόχλητα τη δουλειά του «για την πατρίδα μου και το έθνος μου που αγαπώ» (Sahit προς το τουρκικό πρακτορείο ειδήσεων Anka). Ο στρατιωτικός εισαγγελέας του 8. Σώματος Στρατού, Erol Kucukaslan, ανακοινώνει αδυναμία για να αρχίσει μια νέα, ανεξάρτητη από αυτή της Muğla, δίκη. Γιατί γι' αυτό θα χρειαζόταν μήνυση εκ μέρους της διοίκησης του στρατιωτικού νόμου. «Και τέτοια εντολή δεν δόθηκε μέχρι σήμερα».

Η επίσημη πολιτική της Άγκυρας

Έτσι ο φόβος παραμένει το κύριο χαρακτηριστικό των τουρκικών ανατολικών περιοχών. Ο άμαχος πληθυσμός φοβάται τις επιθέσεις στα χωριά του, το στρατό, την αστυνομία, τους αντάρτες, τον κάθε ξένο που επισκέφεται τα μέρη του. Όταν τον Γενάρη αυτού του χρόνου μια επιτροπή του «SHP» –πήραν μέρος οι βουλευτές Ali Ihsan Elgin, Cüneyt Canver και Kamer Genç– με συνοδεία από δημοσιογράφους πήγαν στην περιοχή «δεν τολμούσε να μας μιλήσει κανείς» (Elgin). Και: «Μόλις μας αντίκρουσε η 5χρονη κόρη του δασκάλου κρύφτηκε πίσω απ' τη μάνα της και ρώτησε στα κούρδικα: είναι και αυτοί gendarmas;»

Οι οικογένεια Bilgin εγκαταστάθηκε το περασμένο φθινόπωρο στο επαρχιακό κέντρο Genç. Αυτή όπως και όλοι οι κάτοικοι του Doganli κατέφυγαν μετά τα γεγονότα του περιαινού Ιούλη σε πόλεις όπως το Elazig, το Bingöl, το Genç. Ελπίζοντας το μέγεθος των αστικών κέντρων να σθήσει την ταυτότητα και την καταγωγή τους. Το Doganli είναι σήμερα ένα εγκαταλειμμένο χωριό.

Και όχι μόνο αυτό. Τουλάχιστον ο βουλευτής Elgin ήταν κατηγορηματικός: «Οι εκπομπές αυτού του είδους είναι τώρα πια η επίσημη πολιτική του κράτους. Η Άγκυρα δικαιολογεί τις ενέργειές της αυτές, υποστηρίζοντας αργότερα πως οι κάτοικοι βοηθούν τους Κούρδους αντάρτες». Ο βασανισμένος μέχρι θανάτου δάσκαλος, Siddik Bilgin, καταγόταν από μια θρησκευτική οικογένεια. Ο ίδιος αποκάλυψε το περιοδικό Nokta ήταν μετριοπαθής και επιδοκίμαζε τις θέσεις του SHP. Τίποτε περισσότερο.

«Εκατοντάδες χωριά στις ανατολικές επαρχίες Bingöl, Siirt, Van και Mardin εκκενώθηκαν τα δύο τελευταία χρόνια. Συχνά οι στρατιώτες κάτω απ' την απειλή των όπλων εκβιάζουν τους χωρικούς να καταστρέψουν οι ίδιοι τα σπίτια τους. Είναι γι' αυτούς το τέλος χωρίς επιστροφή (Elgin).

Θάταν σήμερα δύσκολο για την κυβέρνηση να αντικρούσει αυτού του είδους τις καταγγελίες, παρουσιάζοντάς τες μόνο σαν αντιπολιτευόμενο μένος των εξ αρχής αναξιόπιστων αριστερών. Η δεξιά εφημερίδα «Tercüman» έγραφε μέσα του Φλεβάρη, ότι «οι τουρκικές αρχές εκτόπισαν βίαια τους κατοίκους 11 χωριών κατά μήκος 1.014 χλμ στα σύνορα προς το Ιράν». Αλλά και η έκθεση του καθ' όλα ιδεολογικά «σιγούρου Εθνικιστικού, Δημοκρατικού Κόμματος» (MDP) –το 1983 ήταν το αγαπημένο κόμμα του προέδρου Εβρέν, διαλύθηκε όμως αρχές αυτού του Μάρτη συντάφθηκε το περασμένο Μάρτη δεν διέφερε αισθητά. Σε ένα συγκεκριμένο παράδειγμα της ανατολικής επαρχίας Elazig αποκάλυψε, πως αστυνομικοί ντυμένοι με τα ρούχα των παρτιζάνων τρομοκράτησαν τον άμαχο πληθυσμό, λήστεψαν το Hakkı Baygel, ιδιοκτήτη ενός θενζινάδικου και δολοφόνησαν το δήμαρχο του χωριού καθώς και ένα δευτερο άτομο. Φυσικά οι τουρκικές εφημερίδες ανέφεραν την επομένη μέρα πως οι δύο άνδρες είχαν σκοτωθεί απ' τους κούρδους παρτιζάνους. Το MDP κάλεσε τον υπουργό εσωτερικών, που «δεν ελέγχει την κατάσταση στη Νότιο Ανατολία» να παραιτηθεί.

Πολιτοφυλακή και επικηρύξεις

«Δεν μπορούμε να συγκρίνουμε τη θετική εξέλιξη στη δυτική Τουρκία μ' αυτή της ανατολής. Η κατάσταση εκεί εξελίσσεται σ' ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση» σχολίασε και ένας Τούρκος συνάδελφος.

Μετά την έναρξη του ένοπλου αγώνα του PKK ο πρόεδρος της Τουρκικής Δημοκρατίας, πρώην στρατηγός Κενάν Εβρέν, γνωστοποίησε την ίδρυση πολιτοφυλακής. Οπλίστηκαν οι εθνικά «έμπιστοι» χωρικοί, αν και αυτοί σύμφωνα με τον τουρκικό τύπο ασχολούνται μέχρι σήμερα κατά προτίμηση με το ξεκαθάρισμα προσωπικών τους λογαριασμών, ληστεύοντας, τρομοκρατώντας και τελικά δολοφονώντας τους αντιπάλους τους. Η δύναμή της ανέρχεται σε 25.000 άνδρες.

Όταν στις 21 του Μάρτη –είναι η ημερομηνία της μεγαλύτερης κουρδικής γιορτής Newroz– αυτού του χρόνου το PKK ανακοίνωσε την «ανοιξιάτικη επίθεση» του η πολιτοφυλακή –ή κάποιος άλλος άραγε;– απάντησε με την επικήρυξη των ανταρτών. Το περιοδικό «Yeni Gundem» δημοσίευσε μακάβριες ιστορίες για αποκεφαλισμένα πτώματα και για κεφάλια κρεμασμένα σε δένδρα και παλουκία. Οι κυνηγοί κεφαλιών αμοιβονται με 1,5-2 εκατομμύρια τουρκικές λίρες.

X. Ανδρέου

1) Gendarmene= ιδιαίτερο σώμα του τουρκικού στρατού αρμοδίον για την εσωτερική ασφάλεια και δημοσία τάξη. Έχει στρατιωτική εκπαίδευση, τα καθήκοντα της όμως είναι παρόμοια μ' αυτά της αστυνομίας. Η δύναμή της ανέρχεται σε 120.000 άνδρες.

Τασιάκος - Αρκουδέας - Δροσογιάννης και Ανδρέας

Μάιος 86 στην Ελλάδα: ΜΑΤ, ΜΕΑ, πηλικοφόροι, τροχονόμοι, καφετζήδες των παρατημάτων ασφαλείας, θυρωροί των αστυνομικών διευθύνσεων και άλλες κατασταλακτικές δυνάμεις στους δρόμους. Ο τόπος θα καθαρίσει το ταχύτερο δυνατόν(!).

Πίσω από τα ΜΑΤ, στα Δικαστήρια της Ευελπίδων με τις προληπτικές συλλήψεις ή στα Προπύλαια που καθημερινά σκεδόν αποκλείονται από αστυνομικές δυνάμεις, ο κ. Τασιάκος. Καινούργιο αστέρι της δημοσιότητας που δηλώνει άλλοτε πως οι συλλήψεις γίνονται «για λόγους υπηρεσιακούς και εξακριβωσης» κι άλλοτε ότι «για μένα τα Προπύλαια είναι κώρος περιπάτου και όχι ασύλου».

Μάιος 86 στην Ελλάδα. Ο πρωθυπουργός μιλά στην ακριτική Αλεξανδρούπολη. Μέγα πλήθος και μέγα πάθος που θύλεγε κι αυτός. Οι εφημερίδες γεμάτες φωτογραφίες της συγκέντρωσης. Στα πανό κυριαρχεί το σύνθημα «Ο ΕΒΡΟΣ ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ».

Πίσω από τον κ. Τασιάκο ο κ. Αρκουδέας. Προϊστάμενος της αστυνομικής διεύθυνσης Αθηνών πια. Παντακού παρών! Απαγορεύει τις πορείες, μπικονοκίννητες ή όχι, διαλύει τις συγκεντρώσεις και διευθύνει τις επικερθείς γενικές.

Τα ρεπορτάζ των εφημερίδων είναι καταπονητικά. Έτσι μαθαίνουμε κι εμείς που λέγαμε απόσταση το αγνοούσαμε, ότι

ο λαός στη συγκέντρωση του Ανδρέα φώναζε «ΑΝΔΡΕΑ ΠΡΟΧΩΡΑ, ΣΕ ΘΕΛΕΙ ΟΛΗ Η ΧΩΡΑ».

Πίσω από τον κ. Αρκουδέα ο κ. Δροσογιάννης... Που από στρατηγός έγινε βουλευτής και υπουργός Εθνικής Άμυνας. Που μετά την επιτυχημένη του θητεία ανέλαβε το υπουργείο Δημόσιας Τάξης για να δώσει τον τόνο που μόνο εκείνος γνωρίζει τόσο καλά. Που δηλώνει πως διαφωνεί με τις προληπτικές συλλήψεις αλλά... «είναι μικρότερο κακό να συλληφθούν κάποιοι που αργότερα θα αφεθούν ελεύθεροι παρά να έχουμε συγκρούσεις με απρόβλεπτα αποτελέσματα».

Πίσω από αυτούς τους σημαντικότερους παράγοντες της πολιτικής ζωής του τόπου βρίσκεται βέβαια ο Ανδρέας. Αλλά αυτή είναι μια άλλη, μεγάλη, ιστορία. Στην Αλεξανδρούπολη πάντως πέρα από τα προηγούμενα, φωνάχτηκε πολύ και το σύνθημα «ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΡΗΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ». Ουδείς λόγος απουσίας λοιπόν. Πάμε καλά.

Δ.Β.

Πυρ κατά βούλησιν κατά Καντάφι

Στο γερμανικό περιοδικό DER SPIEGEL (17/86) δημοσιεύτηκε άρθρο του Norman Bimbaum, αμερικανού καθηγητή κοινωνιολογίας και συν-εκδότη του περιοδικού The Nation, με αφορμή την αμερικανική επίθεση κατά της Λιβύης. Αναδημοσιεύουμε ένα ενδιαφέρον απόσπασμα που αναλύει πρωτότυπα την επιθετική πλευρά του ηγέτη του ελεύθερου

κόσμου:

«Πώς μπορεί να ερμηνευτεί η κανταφική ψύχωση του Ρήγκαν; Η εικόνα που έχει για την τρομοκρατία αντιστοιχεί στις απλουστεύσεις του πνεύματός του. Τρομοκράτης είναι οποιοσδήποτε που αντρά στις απαιτήσεις μας. Η ανόητη ελαστικότητα της έννοιας τρομοκρατία διαθέτει τη δική της λογική. Βεβαίως, είναι πολύ λιγότερο σαφής απ' τη λέξη «κομμουνισμός», που εν πάση περιπτώσει επιτρέπει κατά διαστήματα να διακρίνονται οι καλοί (όπως οι Κινέζοι ή οι Ρουμάνοι) από τους κακούς κομμουνιστές.

Η έννοια διαθέτει, ανάλογα με τον κυδαίο καλθνισμό του Ρήγκαν, θεολογική διάσταση. Δεδομένου ότι οι ΗΠΑ είναι η κυριολεξία του Καλού, όλα όσα μας αντιστέκονται πρέπει αναγκαστικά να είναι κακά. Οι περιπλοκοί στοχασμοί αποδεικνύουν από τη σκοπιά αυτή απλά και μόνο την ανικανότητα όσων έχουν λάβει το θείο δώρο της μόρφωσης σε μεγάλες δόσεις, να κατανοήσουν απλές αλήθειες. Όταν ο Ρήγκαν συνέτασσε τον κατάλογο των θυμάτων της τρομοκρατίας έβαλε στο λογαριασμό και όλους τους στρατιώτες που έπεσαν θύματα σε εχθροπραξίες.

Καλά θα κάνει λοιπόν όποιος δέκεται επίθεση από μας να το εκλαμβάνει ως θεία τιμωρία. Δεν πρόκειται για συνηθισμένες εχθροπραξίες, αφού δεν κάνουμε πόλεμο, παρά μόνο σταυροφορίες. Τρομοκράτης είναι επομένως, εξ ορισμού, όποιος (όπως οι Σαντινίστας) ανταποδίδει το πυρ».

Αποψη

...Σχετικά με τη συγκέντρωση της 13.5.86, που συνδιοργανώθηκε από την ΕΚΟ, την ΑΚΕ και την Αναπυρνητική Πρωτοβουλία, στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου. Ενώ ψεκαζόμασταν με ραδιενέργεια, ενώ πατάγαμε τη ραδιενέργεια στο έδαφος, ενώ τρώγαμε τη ραδιενέργεια στις τροφές και την πίναμε στα ποτήρια μας. Ενώ πάνω από κάθε διαφορά και ιδιαιτερότητα είμασταν πολίτες ραδιενεργοί και ακινοβολημένοι, ενώ είμασταν ενωμένοι στον αγώνα ενάντια στον κυνισμό ορισμένων, την αδιαφορία άλλων, και την ευκαιριακή τακτική όσων χρησιμοποιούσαν το Τσέρνομπιλ για την άντληση μονόπλευρων επικερμημάτων. Ενώ ο «κώρος» μας έχει πλειοδοτήσει σε απόψεις και τοποθετήσεις για το σεβασμό της «διαφοράς» και των διαφορετικών, και τον πλουραλισμό και τη Δημοκρατία και την άρνηση της εξουσίας σε διαπροσωπικές ή/και κοινωνικές σχέσεις.

Και ενώ λοιπόν συνέβαιναν ή υπήρχαν αυτά, οι μεν αποφάσισαν να κάνουν πορεία προς τα 'δω και οι δε προς τα εκεί, και εκ των μεν οι μεν αποφάσισαν να ενωθούν με τους δε, οι δε να βαδίσουν διαχωρισμένοι. Και όλα αυτά γίνονταν ενώ και οι μεν και οι δε και οι εντός και οι εκτός και οι πριν και οι μετά της πορείας παίρναν «τη δόση» τους, είτε ήταν «εναλλακτικοί» είτε όχι.

Αν αυτό δε λέγεται μικρότητα, μικρόνοια, παραγοντισμός, φτωχομπνευλική, τότε τι λέγεται;

Γιάννης Σκίζας

Επέτειοι

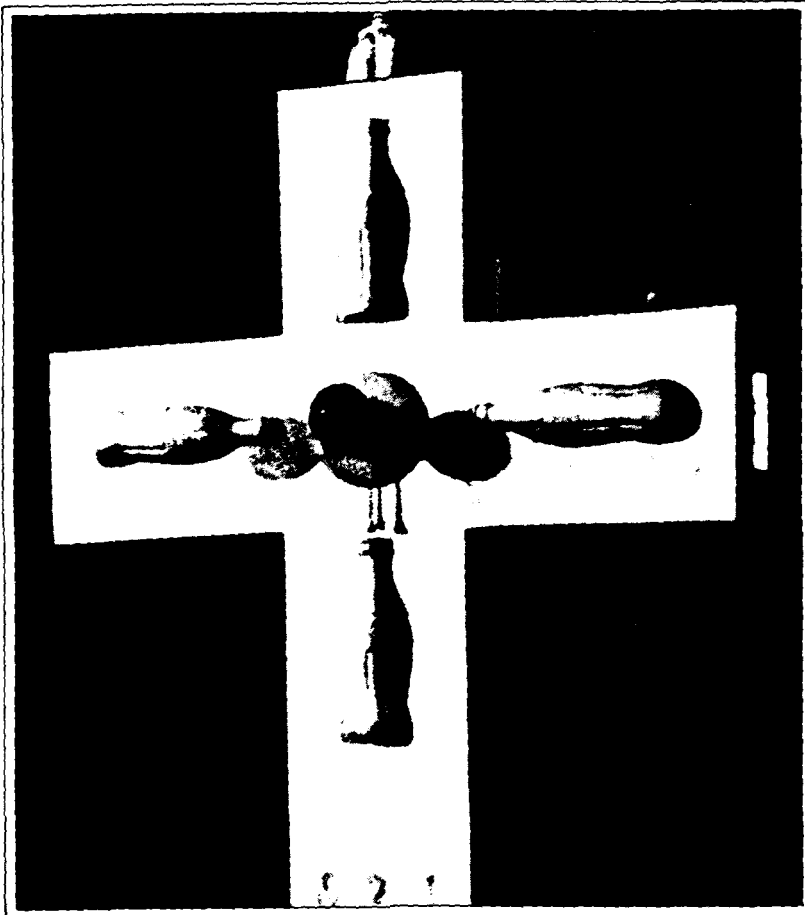
Τον περασμένο μήνα, εκτός απ' τον κάπως συγκρατημένο εορτασμό της ημέρας των κολασμένων της γης, σήμανε και η εκατοστή επέτειος της παρασκευής του πιο αμφιλεγόμενου, ίσως, ποτού της ιστορίας.

Μια εβδομάδα μετά την αιματηρή Πρωτομαγιά του Σκάγου, ο κομπογιαννίτης και φαρμακοτρίφτης Τζον Πέμπερτον σκάρωσε στην Αιζάντα, ένα μικρό καφετί σιρόπι, αρκετά τονωτικό, και το συνιτούσε σαν πανάκεια για πονοκεφάλους, ανορεξία, κόπωση και αλλεργίες (ή αλλιώς «ανακαλύφθηκε η μοναδική εκείνη συνταγή», όπως μυθολογεί και η διαφήμιση στις εφημερίδες). Σιρόπι, ζάχαρη και σόδα, τα γνωρίζουμε έκτοτε σαν Κόκα Κόλα ® (Σήμα και φιάλη κατατεθέντα). Η τονωτική του δράση οφειλόταν τότε στη μικρή πρέζα κοκαΐνης που απαγορεύτηκε μεν το 1905, άφησε όμως μια γεύση παρανομίας και μυστηρίου ως τις μέρες μας. Εφτά χρόνια μετά κάποιες αντίστοιχες έφραζε άλλο ένα σιρόπι, κατά της δυσπεψίας και τ' ονόμασε Πέτσι Κόλα. Επειδή έμοιαζε με την Κόκα το σερβίρινε συχνά αντ' αυτής, χωρίς να το πάρει είδηση κανείς. Αυτή η μικρή παγαποντιά έδρασε ωστόσο σαν προπατορικό αμάρτημα για την Πέτσι. Έμεινε για πάντα νούμερο δύο και -σπουδαιότερο- παρέμεινε απλώς αναψυκτικό.

Η Κόκα έγινε μύθος: την αγάπησαν και τη μίσησαν, τη ζωγράφισαν, την ανέλυσαν, την κατήγγειλαν και, πάνω απ' όλα, την ήπαν.

Αγαπημένο θέμα της Ποπ-αρτ, προσφιλής και δροσιστικός στόχος αντιμπεριαλιστικού κινηματογράφου (Τζό ο λεμονιάδας), μόνιμος προαγωγός του χάσματος των γενεών («Είναι η μοναδική της ικανότητα να παραμένει πάντα νέα και να ανήκει στους ανθρώπους όλων των ηλικιών»), το παρόξενο ζουμί φέρεται να διαθέτει και ανησυχητικές ιδιότητες. Στο Χάρβαρντ διαπιστώθηκε πως 92% των σπερματοζωαρίων, δεν αντέκουν ούτε λεπτό μέσα σε Κόκα, χωρίς όμως να διαπισωθεί τι άλλο συμβαίνει στον οργανισμό σε περιπτώσεις ανορθόδοξης χρήσης του αναψυκτικού. Η μυθολογία που το περιβάλλει, ακόμα και στις τρομακτικότερες εκδοχές της, μάλλον ενισχύει την μυστηριακή αίγλη και τις πωλήσεις μαζί.

Χωρίς να ξεχωρίζει για τα εθνικοαπελευθερωτικά της αισθήματα, η εταιρία διακρίνεται για την αδογματική εγκατάστασή της όπου γης, με τελευταίο παράδειγμα την κινέζικη αγορά, του ενός διεσκατομμυρίου διψασμένων. Γι' αυτούς μιν, όλα παν καλά, όχι όμως τόσο για την εταιρία: η αρχική μπλόφα της Πέτσι, απέδωσε ξανά καρπούς τα τελευταία χρόνια, όπου σ' εκατομμύρια «τυφλά τεστ» η Αμερικανοί την προτίμησαν από την Κόκα, με αποτέλεσμα σημαντική πτώση του τζίρου της τελευταίας: προσπαθώντας να προσαρμοστεί στα γούστα των πελατών, κατάρρακωσε το θεσμό κι έβγαλε τη γλυκύτερη Νέα Κόκα, λάθος

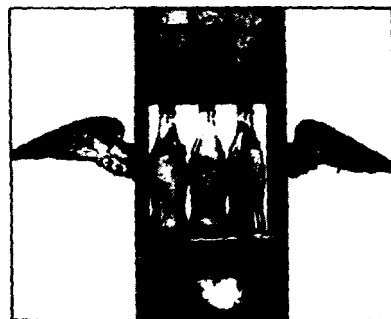

μέγα. Ο τονωμένος συντηρητισμός της ηπείρου όρθωσε το ανάστημα υπερασπιζόμενος την πολιτιστική κληρονομιά. Ένα αληθινό λαϊκό κίνημα ανάγκασε την εταιρία ν' αποσύρει το νέο προϊόν και να συνεχίσει με την παλιά-καλή-Κόκα.

Έχει όμως πλέον δεχτεί αρκετά πλήγματα. Ακόμα και στον Λευκό Οίκο -όπου οι αυτόματοι πωλητές Κόκας ήταν αντάλλαγμα για την υποστήριξη του εκάστοτε προέδρου- έχασε την αποτελεσματικότητά, μετά την υποστήριξη και εκλογή του Νίξον από την Πέτσι, που με τη σειρά της μπήκε κι αυτή στο Λευκό Οίκο και απόκτησε πρόσβαση σ' όλα τα ράφια αναψυκτικών της σοβιετικής πατρίδας του σοσιαλισμού!

Αποδεχόμενοι αντι πάσης άλλης ανταμοιβής το «μεγάλο ευχαριστώ σε όλους εσάς που με το δικό σας τρόπο συμβάλατε στη θεαματική και συνεχή επιτυχία της Coca Cola» που μας απευθύνεται, κλείνουμε υπευθυμίζοντας την απεργία των εργαζομένων παραγωγής και διανομής σε όλα τα ελληνικά εργοστάσια που ξεκίνησε στις 12.5. Απτήματα είναι: μείωση ωραρίου στις 37.5 ώρες, κατάργηση των εσωτερικών εργολαβικών στο εργοστάσιο, αναπλήρωση κενών θέσεων και αναμόρφωση του εσωτερικού κανονισμού. Φαίνεται πως την επέτειο θα τη γιορτάσουμε με μύρα.

Γ. Κ.

Κάντε τυρί, όχι πόλεμο

Τέμπη Θεσσαλίας, Μάης του '86. Το σύνθημα γραμμένο με σπρέι στον τοίχο, φαίνεται στην αρχή πως απευθύνεται σε ειδική κατηγορία καλοφαγάδων που συμβαίνει να είναι και γνώστες κάποιων στοιχείων της Αγγλικής γλώσσας: «I like cheese = Μου αρέσει το τυρί». Εκκεντρισμός, έφεση για το παράδοξο, ονομαπρίσμα πάντων και πασών, ή απλή διάθεση ξοδέματος ενός αγορασμένου σπρέι που περισσεύει ύστερα από την αναγραφή συνθημάτων για τη θύρα 9 και την ΑΕΚ. Μπορεί να - μπορεί και όχι. Ίσως όλα - ίσως τίποτε από όλα αυτά.

Όμως η πρόθεση του συνθηματογράφου δεν είναι το πιο σημαντικό στοιχείο. Το «I like cheese» μπορεί να είναι το σύνθημα-κοινός τόπος μιας εποχής που διακινδυνεύει τις μεγαλύτερες στερήσεις και τους μεγαλύτερους κινδύνους. Γιατί μέσα σ' αυτή τη συγκυρία, το να αγαπάς πραγματικά το τυρί, τα λαχανικά, το γρασίδι, το φρέσκο γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα εν γενεί, ισοδυναμεί με το να σφουρηλάτεις ένα μέτωπο με κάθε ένα που θέλει να ζει τον κόσμο και να ρυθμίζει τις σχέσεις του μαζί του με τη γεύση, με την όραση, την όσφρηση, την ακοή, την αφή, αλλά εν πάση περιπτώσει με ο,τιδήποτε άλλο εκτός από το μετρητή γκάιγκερ.

I like cheese: Σύνθημα λοιπόν σαφώς μεταωπικού χαρακτήρα. Σύνθημα-προϊόν υποχώρησης, αναδίπλωσης θέσεων και επιχειρημάτων, εγκατάλειψης παραδοσιακών και ριζοσπαστικών συνθημάτων για σοσιαλισμούς, αντιμπεριαλισμούς,

προχωρημένες αλλαγές, βαθιές ανακατάξεις, ποιότητες ζωής και λοιπά και λοιπά.

Γιάννης Σκίτσος

Υ.Γ.: Οι ενδιαφερόμενοι να έλθουν σε επαφή με την νεοϊδρυθείσα «Οργάνωση Φίλων νωπού αγελαδινού γάλακτος» μπορεί να επικοινωνήσουν μαζί μας μέσω του «Σχολισστί».

Η ραδιενέργεια στο Χόλυγουντ

Η επιδημία των θανάτων από καρκίνο που πλήττει με μεγάλη συχνότητα την κινηματογραφική κοινότητα της Καλιφόρνιας, οδήγησε σε έρευνες σχετικά με τα αποειλέσματα των πυρηνικών εκρήξεων που έγιναν στη Νεβάδα απ' το τέλος της δεκαετίας του '40 μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '50. Την ίδια εποχή, το 90% των χολυγουντανών φιλμ γυρίζονται μεταξύ Νεβάδας, Καλιφόρνιας και Γιούτα. Σης έρημες περιοχές, ιδεώδεις για το γύρισμα φιλμ το έδαφος και ο αέρας είναι γεμάτα από καθαρή ραδιενέργεια, αργά αλλά με συνέπεια θανατηφόρα. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι ακριβώς τότε το Χόλυγουντ αλλάζει τύπο και αέρα στα φιλμ του, πηγαίνει στην Ευρώπη, στη Νέα Υόρκη, εγκαταλείπει τα φιλμ δεύτερης σειράς.

Ωστόσο οι έρευνες συνεχίζονται και αποκαλύπτεται και μια τρανταχτή περίπτωση, ένα φιλμ του 1955 του ιρλεζού δισκατομμυριοκτού παραγωγού. Η Hughes από την περιοχή πυρηνικών δοκιμών της Νεβάδα. Αυτή η περίπτωση είναι σημαντική γιατί αφορά τον κατ' εξοχή λαϊκό ήρωα, ακαταπόνητο αγωνιστή της ελευθερίας, το σύμβολο του νέου κόσμου, John Wayne. Ο «Δούκας» δίνοντας μια μάχη 14 χρόνων με τον καρκίνο χωρίς ίσως να το ξέρει, πρόσφερε το σώμα του σαν πραγματικός στρατώτης στην ατομική πρόοδο της χώρας του. Πριν πεθάνει έχανε σιγά-σιγά έναν πνεύμονα, το στομάχι κι άλλα τμήματα του σώματός του για να περαμαπιστούν, να μελετήσουν και να ανακαλύψουν αντιδοξα οι επιστήμονες της πατρίδας του. Εκτός από τον Wayne, η ραδιενέργεια χτύπησε όλο το κινηματογραφικό συνεργείο. Ο σκηνοθέτης Dick Powell πέθανε από καρκίνο το 1963. Ο μεξικάνος ηθοποιός Pedro Armendaris αυτοκτόνησε, καρκινοπαθής, το 1963. Η ηθοποιός Susan Hayward πεθαίνει το 1975 μέσα από 4 χρόνια φρικτής και παθών (20 όγκοι στον εγκέφαλο). Η Agnes Moorehead πεθαίνει από καρκίνο το 1974.

Το φιλμ είναι The Conqueror (Ο κατακτητής) εκείνο που ο μογγόλος Temujin Wayne προσπαθεί επί δύο ώρες να κατακτήσει την πριγκίπισσα Bortai-Heyward, αντί να κατακτήσει τον κόσμο.

Ο Hughes και η Paramount θεωρούσαν πάντα αυτό το φιλμ ένα αριστούργημα. Κι από μια άποψη είναι.

(Από κείμενο το Roberto Silvestri στο «Manifesto», 4/5/1986.)

Το χρονικό μιας κρατικής «ψυχασθένειας»

πιο «ήσυχο το κεφάλι του»...]

- Τα «αποδεικτικά» έγγραφα στέλνονται στις κατά τόπους Νομαρχίες, απ' όπου οι «αρμόδιοι» ειδοποιούν τα τοπικά αστυνομικά τμήματα.

- Η αστυνομία κοινοποιεί την απόφαση στον ιδιώτη, που παραπέμπεται σε δευτεροβάθμια υγειονομική επιτροπή, ενώ του έχει αφαιρεθεί «προσωρινά» η άδεια.

- Με την παραπομπή του στην επιτροπή ο «ψυχασθενής» επανεξετάζεται...

Υποτίθεται δηλαδή, γιατί αν ρίξουμε μια ματιά στην ομάδα γιατρών που συστάθηκε γι' αυτό το σκοπό, μετά από 12(!) συνεδριάσεις και παρουσία του εκπροσώπου του Υπουργείου Συγκοινωνιών Δ.Μ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, βλέπουμε ότι δεν υπάρχει ούτε δείγμα ψυχίατρος μέσα στην ομάδα. Έτσι η «τύχη» του «ψυχασθενούς» αλλά και η επανεξέτασή του, αφήνεται στα χέρια των Ε. Βλασσόπουλου (γυναικολόγου και πρόεδρου της ομάδας), Ν. Ντάνου και Ε. Παπαγεωργίου (παθολόγων), Α. Γαβριήλ, Α. Δαμανάκη και Α. Κουρή (οφθαλμιάτρων). Και ό,τι ήθελε προκύψει...

Το σχετικό έγγραφο εκδόθηκε από τον Ιατρικό

τητα και για την άσκηση των καθηκόντων του σαν εκπαιδευτικού λειτουργού, που θα την είχε προβλέψει ο νόμος...

Ο μεγάλος κοινωνικός και δικαστικός αγώνας που ξεκίνησε, θα συνεχιστεί με κάθε τρόπο. Και στην περίπτωση που εξαντληθούν όλες οι προσπάθειες που γίνονται εδώ χωρίς να δικαιωθούν, υπάρχει και η προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η προσφυγή θα γίνει από το δικηγόρο Ηλία Παπαιωάννου. (Έτσι, για να γίνει και ένα ρεζιλέμα διεθνώς...!!) Μέχρι στιγμής πάντως εκκρεμούν πολλές προσφυγές στο Συμβούλιο Επικρατείας...

Και είναι καιρός πια να σταματήσουν να εθελουφλούν οι αρμόδιοι της «αλλαγής»...

Είναι καιρός να σταματήσουν τις κοινωνικές καταδικές και τις αποτυχημένες τους απόπειρες διαχωρισμού και γκετοποίησης των πολιτών.

Μέχρι τότε οι στρατοκράτες θα στηρίζονται σε ξεφλημένες «νομολογίες» του 1931 εκδίδοντας «τρελόχαρτα»:

Μήπως όλος αυτός ο σπηνόμενος μηχανισμός δημιουργίας «νομοταγών» πολιτών, εξηγεί το φόβο

Οι άδειες οδήγησης και η «ψυχική υγεία» στο στρατό

ΕΝΑΡΧΗΣ 1985. Αρχίζει η αυθαίρετη κατάσχεση των αδειών οδήγησης από πολίτες, που έχουν αναβολή ή απαλλαγή από το στρατό λόγω «ψυχικής υγείας». Σ' αυτή τη μερίδα πολιτών, το κράτος αποφασίζει όχι μόνο να στερήσει τις άδειες οδήγησης, αλλά και απαγορεύει την απόκτησή τους... Έτσι το Υπουργείο Συγκοινωνιών σε «συνεργασία» με τις κατά τόπους Νομαρχίες, Δημόσια Ψυχιατρεία και άλλους «αναπτυξιακούς παράγοντες», ξεκινάει την αφαίρεση των διπλωμάτων οδήγησης, με επί τόπου κατασχέσεις, αναιτιολόγητα και αυθαίρετα, με μόνη δικαιολογία ότι οι κατοχοί τους «κρίθηκαν» ανίκανοι από τις Υγειονομικές Επιτροπές του Στρατού, λόγω «ψυχικού νοσήματος».

Οι κατασχέσεις συνεχίστηκαν με αμείωτο ρυθμό για να ενταθούν την περίοδο του καλοκαιριού.

Μεμονωμένοι πολίτες αλλά και η Επιτροπή για το Στρατό, Κινήσεις (για τα δικαιώματα των ψυχασθενών, για τα δικαιώματα των Μοτοσυκλετιστών, για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών), η Οικολογική ομάδα, η ΕΣΕΑΝ κ.λ.π., καταγγέλλουν δημόσια τη ρατσιστική Υ.Α. 33950/85 και το Π.Δ. 255/84 που την επικυρώνει και υποβάλλει το διαχωρισμό των πολιτών σε «επικίνδυνους» και «υγιείς»... Ταυτόχρονα, ενώ η υπουργική αυτή απόφαση αφαιρεί και τα στοιχειώδη συνταγματικά δικαιώματα των Ελλήνων πολιτών, οι κατασχέσεις συνεχίζονται με τον ίδιο «ζήλο» μέχρι και το Σεπτέμβριο του '85. Για να σταματήσουν αυτόματα από τον Οκτώβριο μέχρι το τέλος του χρόνου και να ξαναεμφανιστούν κάπως σποραδικά το Γενάρη του 1986.

Μόνο που τώρα οι άδειες δεν αφαιρούνται χωρίς «προειδοποίηση»...

- Το Υπουργείο Συγκοινωνιών παίρνει τις λίστες των ασθενών από τα Δημόσια Ψυχιατρεία ή Νοσοκομεία που κατά καιρούς έχουν νοσηλευθεί... (αν κάποιος έχει νοσηλευθεί σε ιδιωτική κλινική, δεν έχει

Σύλλογο Πειραιά στις 8-8-83 και απευθύνεται στο Υπ. Συγκ. Διεύθυνση Μεταφορών, ενώ συνοδεύεται από εισηγητική έκθεση όπου υποβάλλονται τρόποι για καλύτερη(!), υπεύθυνη...(!), ανώτερη και πιο... αδιάβλητη!!!... ιατρική εξέταση. Και αφού κατά το έγγραφο λαμβάνουν υπ' όψιν τους και τις σύγχρονες παραδοχές της επιστήμης, προτείνουν την ενιαία ιατρική εξέταση, συμπεριλαμβανομένων των οδηγών αγροτικών μηχανημάτων(!) και όλων όσων έχουν δίπλωμα οδήγησης από στρατιωτικές μονάδες(!)

Και δεν σταματάμε στις αφαιρέσεις διπλωμάτων και αδειών οδήγησης. Αφού είναι γνωστό ότι έχει καλλιεργηθεί σκόπιμα εδώ και χρόνια ο φόβος ότι αποκλείονται και από τις δουλειές οι κάτοχοι «τρελόχαρτων» και ιδιαίτερα από το Δημόσιο τομέα. Μια προσφυγή όμως στο Συμβούλιο Επικρατείας γίνεται αιτία για ν' αρχίσουν να «ταρακουνιούνται τα στάσιμα νερά».

Η υπ' αριθμ. 1243-1985 απόφαση του Ακυρωτικού Εφετείου Αθήνας, ακυρώνει την απόφαση της διοίκησης, να μη δεχτεί την αίτηση του κ. Σ.Α. ιστορικού-αρχαιολόγου και πτυχιούχου της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Αθήνας, για διορισμό του σαν καθηγητή στη δημόσια μέση εκπαίδευση. Η άρνηση στηρίχθηκε στη γνωμάτευση της β'θμιας υγειονομικής επιτροπής ότι: «είναι ακατάλληλος για το έργο του εκπαιδευτικού λειτουργού», «ταυτιζοντας» τη γνωμοδότησή της με το πιστοποιητικό του Στρατού.

Το σημαντικό όμως είναι ότι στην απόφαση του Εφετείου τονίζονται τα παρακάτω:

- Η β'θμια υγειονομική επιτροπή ΔΕΝ ΕΞΗΓΕΙ γιατί ακριβώς είναι ακατάλληλος για Δημ. Λειτουργός(!)

- «...το κατανάγκη λακωνικό στρατολογικό πιστοποιητικό αναφέρεται ΟΛΟΦΑΝΕΡΑ μόνο στην ικανότητα του αιτούντος να φέρει όπλα, η τυχόν έλλειψη της οποίας δεν σημαίνει αναγκαστικά ακαταλληλό-

τους όταν επικαλούνται το «δημόσιο» και «εθνικό» συμφέρον:

Έφη Τσιμάρτα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ

Πειραιάς 8-8-1983
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 1280

Π ρ ο ς
Το Υπουργείο Συγκοινωνιών
Δ/ση Μεταφορών
Π. Μονάδα Δ.Ο.Κ.Ο.
Τηλεφ. Α'

Σας υποβάλλω σχέδιο απόφασης που κατάρτισε Ομάδα από Γιατρούς που συστήθηκε και συγκροτήθηκε με την αριθ. 46192/31-10-82 Αποσασή σας.

Στην παραπάνω Ομάδα στην Ομάδα προήδρευσε, συμμετείχαν οι Παθολόγοι Ν. Ντάνος και Ε. Παπαγεωργίου και οι Οφθαλμίατροι Α. Γαβριήλ, Α. Δαμανάκης και Α. Κουρή.

Το Σχέδιο της Απόφασης, συντάχθηκε, συζητήθηκε και ολοκληρώθηκε σε ύδεια (12) συνεδριάσεις που έκανε η Ομάδα παρουσία και του εκπροσώπου του Υπουργείου σας, Δ.Μ. Αναστασίου, από άλλους υπ' όψιν μας τα σήμερα ισχύοντα, την ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ της ΕΚΕ, τα ισχύοντα σε άλλες κτήσεις αλλά και τις πιο σύγχρονες παραδοχές της επιστήμης.

Προσπαθήσαμε επίσης, τα ιατρικά δεδομένα που περιλαμβάνονται σ' αυτήν, να μην έχουν ασάφειες, επικαλύψεις ή δυνατότητα παρερμηνείας τους. Στην εισηγητική έκθεση που συνοδεύει την απόφαση, κίνουμε υποδείξεις για το τρόπο της καλύτερης, υπεύθυνης, ανώτερης και πιο αδιάβλητης ιατρικής εξέτασης.

Θα συστήσουμε επίσης να μεριμνηθεί ώστε η ιατρική εξέταση να είναι ενιαία και να περιλαμβάνει ακόμα και αυτούς που λαμβάνουν δίπλωμα οδήγησης από στρατιωτικές μονάδες καθώς και τους οδηγούς αγροτικών μηχανημάτων.

Όσοι δόσι συμμετείχαμε στην Ομάδα πιστεύουμε ότι σας παραδίδουμε ένα κληρος σχέδιο απόφασης που θα ισχύσει για αρκετά χρόνια

Επιλέγει...
Γ. Κουρής

Ο Πρόεδρος της Ομάδας
Πέτρος Βλασσόπουλος

Το συνοδευτικό της εισηγητικής έκθεσης που αναφέρεται στη σύσταση της επιτροπής.

Χρονογράφημα

Πώς να γράψεις;

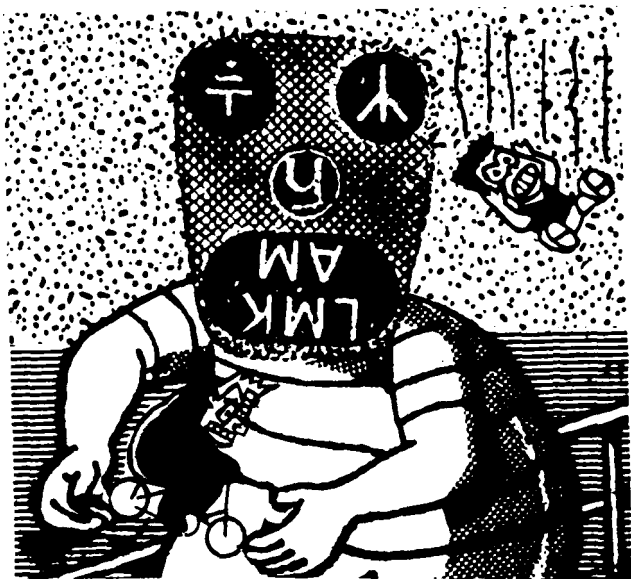
Στην αρχή ήταν Πάσχα, έτσι σκέτα. Κι ένας λαός που είδε κι αποείδε πήρε των ομματιών του κι έτρεχε, η ετοιμότης υπήρξε ανέκαθεν χαρακτηριστικό της φυλής, σε βουνά, νησιά, παραποτάμιες περιοχές και ραχούλες. Ήτανε οι μοτοσυκλέτες και τ' αυτοκίνητα στην εθνική, τα κατσίκια των πέντε κιλών, τα δωδεκάκιλα αρνιά και το κρασί. Ήταν ακόμη η παρέα που επέμενε να βγούμε, επιτέλους! κι εγώ που το έπαιζα τραβάτε με κι ας κλαίω. Τέτοιες μέρες πώς να γράψεις!

Μετά ήταν Πάσχα και Τσέρνομιλ. Οι νηφάλιοι, αν υπάρχουν και τέτοιοι, θα έχουν θέβαια τις αντιρρήσεις τους: το Τσέρνομιλ προδίκησε του Πάσχα! Ναι, έχουνε δικιο. Μόνο που εμείς, σε αξιοθαύμαστη ομοφωνία, πιστεύαμε ότι η Ρωσία πέφτει κάπως μακριά από τον τόπο μας. Έτσι, για μας, το Τσέρνομιλ ήθε κάπου μετά την Ανάσταση. Κάναμε δηλαδή Πάσχα με την ησυχία μας. Μετά αρχίσαμε να τρέχουμε. Και τέτοιες ώρες πώς να γράψεις;

Υπήρχαν ένα σωρό άλλα πράγματα να κάνεις. Έπρεπε να πάρεις το τουφέκι και να κυνηγάς εβαπορέ στα διάφορα μάρκετ, πολλά εβαπορέ, για τα παιδιά, την οικογένεια, για σένα. Και κάθε λογής κατευυγμένα επίσης. Κι όταν οκτώ εκατομμύρια Έλληνες κυνηγάνε μερικά κουτάκια είναι λογικό να υπάρχουν θύματα από τα πυρά που διασταυρώνονται. Δεν φταιμε όμως εμείς. Αν φταίει κάποιος είναι οι υγειονόμοι. Τόσα χρόνια συζήτηση για σωστή διατροφή και τα ρέστα και όμως, δεν μας είπαν ποτέ πως το μέλλον θα είναι εβαπορέ και στα γρήγορα. Χωρίς άνεση χρόνου πώς να γράψεις;

Μετά ήρθε η ανάγκη για άνοδο του επιπέδου μας και ενημέρωση. Έπρεπε όλοι να γίνουμε κυρηνικοί επιστήμονες και σύντομα, όχι σε έξι εβδομάδες που διαφήμιζε η DIDACTA αλλά αυθημερόν! Κάναμε λοιπόν το κατά δύναμη. Μάθαμε το Κέσιο, το Ιώδιο, το Στρόντιο, τα Μπεκερέλ, τα Κιουρί και τα Ρέντγκεν. Κι όταν φτιαχτήκαμε βγήκαμε στα περιπτερά για τα περαιτέρω. Ρουφήσαμε τους πιο αντιφατικούς τίτλους και απογίναμε. Η μεταλλαγή υπήρξε πλήρης. Μερικοί θέβαια δυσπροσάρμοστοι, δυστυχώς στις κοινωνίες υπάρχουν πάντα και κάτι τέτοιοι, επιμένουν πως ό,τι ήτανε να γίνει έγινε πριν από καιρό, τώρα απλώς άλλη μια φορά το διαπιστώνουμε. Μην τους ακούτε. Αν κάτι πρέπει να μας μείνει είναι ότι σε τέτοιες συνθήκες δεν μπορείς να γράψεις.

Υπήρχε θέβαια και κυβέρνηση, ας μην το ξεχνάμε. Που συνεχώς τροποποιούσε τις απόψεις της για το τι πρέπει να κάνουμε. Ο κ. Τσοβόλας ανησυχούσε για τους φόρους, ο κ. Σημίτης για τα λαχανικά

και ο κ. Ποττάκης ανρωτιόταν «και ποιος να πει το γάλα, εγώ;» Δεν τους παρεξηγώ. Αλλά με τέτοια κυβέρνηση πώς να γράψεις;

Έτσι λοιπόν κι εγώ κρεσαρισμένος από την πολυλογία των εφημερίδων και τη σιωπή των κομμάτων, κάπου μεταξύ επιστημόνων και Ποττάκη, είπα αυτή τη φορά να μην γράψω χρονογράφημα. Γιατί σε τέτοιες καταστάσεις πώς να γράψεις;

Αγαπάς τον

1. ΓΙΑΤΙ ΘΑΘΕΛΕΣ ΝΑ Σ' ΑΓΑΠΑΝΕ;

- α. Για τα λάθη μου
- β. Για την προσωπικότητά μου
- γ. Επειδή μπορώ ν' αγαπήσω
- δ. Επειδή είμαι αναντικατάστατος/η

△△
□□
☆☆
○

2. ΤΙ ΘΑ Σ' ΑΡΕΣΕ ΠΙΟ ΠΟΛΥ ΝΑ ΕΙΣΑΙ;

- α. Ένα πουλί, για να μπορώ να πετάω
- β. Δύο πουλιά, για να μπορώ να πετάω πίσω μου
- γ. Τρία πουλιά, για να μπορώ να βλέπω πώς πετάω πίσω μου
- δ. Ο κυνηγός, για να 'χω μ' ένα σμπάρο τρία πουλιά

☆
○
△
□

3. ΣΤΗ ΖΩΗ ΣΟΥ, Σ' ΕΧΟΥΝ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΦΟΡΕΣ

Ή ΕΧΕΙΣ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΕΙ ΕΣΥ;

- α. Τις πιο πολλές φορές μ' έχουν εγκαταλείψει
- β. Τις πιο πολλές φορές έχω εγκαταλείψει εγώ
- γ. Πάντα έφευγα εγκαίρως πρώτος εγώ, προτού με εγκαταλείψουν
- δ. Ποτέ δε μ' εγκατέλειψαν

☆☆☆
□□□
△△△
○○○

4. ΤΙ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ ΚΑΛΥΤΕΡΑ;

- α. Να παρουσιάζω τον εαυτό μου ως συνολικό έργο τέχνης
- β. Να επηρεάζω τους άλλους χωρίς να το παίρνουν ειδηση
- γ. Να μισοκρύβω με κοκεταρία τα δυνατά μου σημεία
- δ. Να προβάλλω σωστά τις επιτυχίες μου

○○
☆
△△△
□□□

5. ΑΣ ΥΠΟΘΕΣΟΥΜΕ ΠΩΣ ΠΛΗΓΩΣΕΣ ΕΝΑ ΠΡΟΒΑΤΟ: ΣΤΕΚΕΤΑΙ ΤΩΡΑ ΣΤΗ ΓΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΓΕΡΜΕΝΟ – ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ ΕΣΥ;

- α. Σκέφτομαι: Ηλίθιο πρόβατο! Δεν έχεις λόγους να 'σαι πληγωμένο
- β. Σκέφτομαι πώς θα του ξαναφτιάξω τη διάθεση
- γ. Περιμένω να θαραθεί να στέκεται στη γωνία και ν' αποζητήσει το ενδιαφέρον μου
- δ. Χαίρομαι που ασκώ τόση εξουσία πάνω στο θυμικό του προβάτου

□□
☆☆
△△△
○○

6. ΖΗΤΑΣ ΝΑ ΓΙΝΕΙΣ ΜΕΛΟΣ ΣΕ ΜΙΑ ΛΕΣΧΗ ΓΙΑ ΛΙΓΟΥΣ ΚΑΙ ΣΕ ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΥΝ – ΤΙ ΘΑ ΚΑΝΕΙΣ;

- α. Λέω: Τι σόι λέσχη είναι αυτή που θα με δεχόταν για μέλος;
- β. Λέω: Τι σόι λέσχη είναι αυτή που δεν θα με δεχόταν για μέλος;
- γ. Δωροδοκώ το προεδρείο της λέσχης με πολλά λεφτά
- δ. Αποφασίζω να ιδρύσω δική μου λέσχη, όπου τα μέλη της άλλης θα παρακαλάνε να τους δεχτώ

☆☆
△△
□
○○

7. ΚΟΙΤΑΣ ΒΑΘΕΙΑ ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΟΝ/ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ/Η ΣΟΥ. ΤΙ ΣΕ ΣΥΓΚΙΝΕΙ;

- α. Σκέφτομαι: Τι όμορφα μάτια, μέσα τους μπορεί να περπατήσει η ψυχή μου
- β. Αναρωτιέμαι τι άραγε να βλέπουν τα μάτια του άλλου μέσα στα δικά μου
- γ. Διαπιστώνω ότι καθρεφτίζομαι στα μάτια του άλλου
- δ. Επιχειρώ να προσδώσω υποθλητική δύναμη στο βλέμμα μου, για να προκαλέσω στον άλλο έντονες συγκινησιακές αντιδράσεις

☆☆
○○
△△
□□

8. ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΙΑ ΣΕΝΑ;

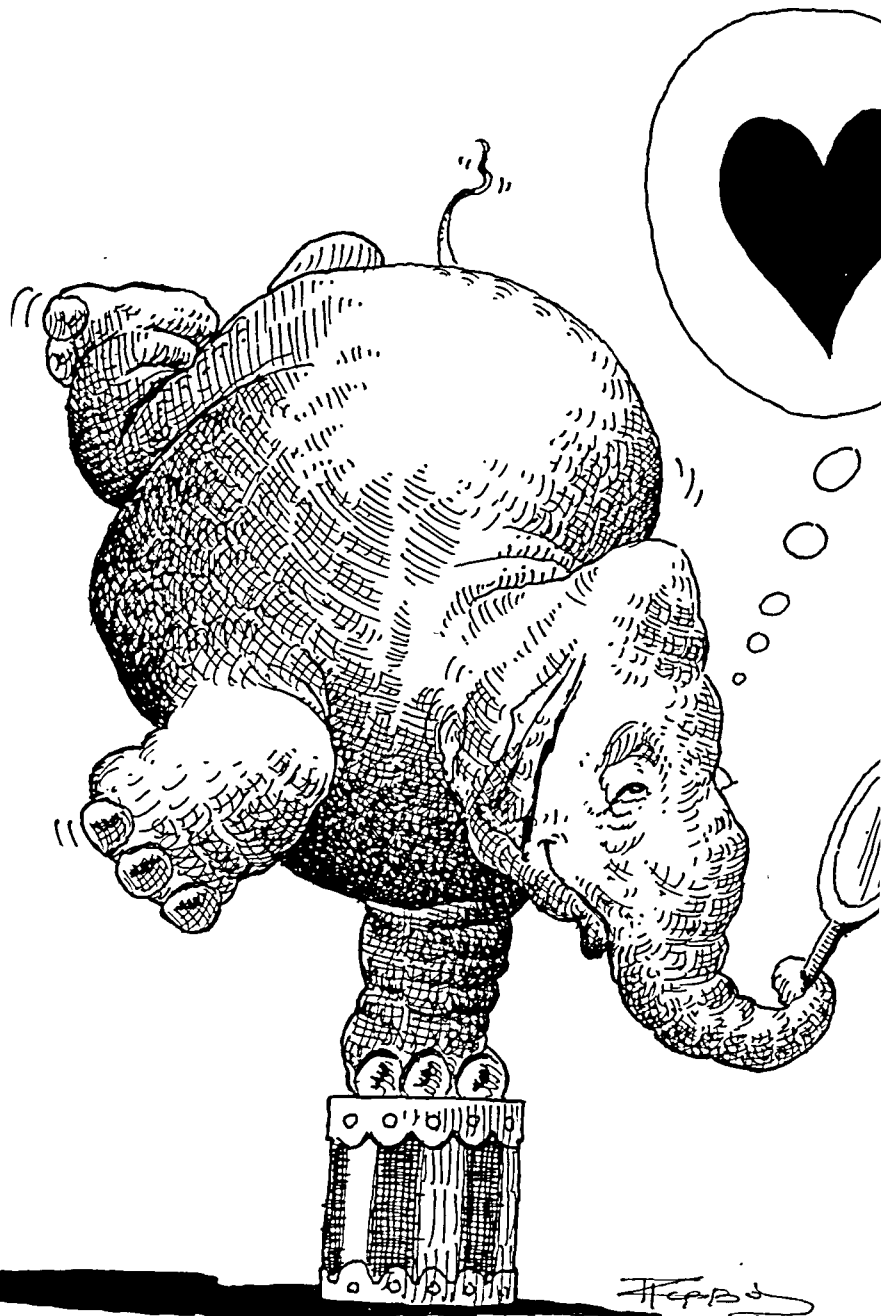
- α. Ένα δεσμό ανάμεσα σε μένα και τον άνθρωπο που αγαπώ
- β. Μια αναπαραγωγή του δικού μου εγώ
- γ. Ένα ενέχυρο για την αθανασία μου
- δ. Μια ευκαιρία να πραγματοποιήσω μ' αυτά και μέσω αυτών όλα όσα δεν κατάφερα ο ίδιος στη ζωή

☆☆
□□
○○
△

9. ΦΕΥΓΕΙΣ ΓΙΑ ΛΙΓΟ ΑΠΟ ΜΙΑ ΠΑΡΕΑ ΣΤΟ ΠΑΡΤΥ. ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΟΥ ΣΤΑΜΑΤΑΕΙ ΞΑΦΝΙΚΑ Η ΚΟΥΒΕΝΤΑ – ΤΙ ΣΚΕΦΤΕΣΑΙ;

- α. Τούτοι εδώ μόλις με κακολογούσαν
- β. Περιμένουν την ατάκα μου για κάποιο κεφότο θέμα
- γ. Μιλούσαν με ζήλεια για τις τελευταίες μου ερωτικές επιτυχίες
- δ. Όπου και να μιλώ, βρίσκομαι πάντα στο κέντρο της προσοχής

☆☆☆
□□
△
○○

Γνωρίζεις τον εαυτό σου;

10. ΚΑΠΟΙΟΣ ΔΕ Σ' ΑΦΗΝΕΙ ΝΑ ΜΙΛΗΣΕΙΣ, ΑΝ ΚΙ ΕΧΕΙΣ ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΝΑ ΠΕΙΣ – ΠΩΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣ;

- α. Τον κομπλάρω λέγοντας: Τα υπολείμματα του αυγού στα χείλη σας ταιριάζουν έκτακτα με το χρώμα των καλτσών σας!
- β. Περιμένω να πάρει ανάσα για να μπω γρήγορα-γρήγορα στη συζήτηση
- γ. Σωπαίνω και σκέφτομαι: Γιατί να ρίξω τα όσιά μου;...
- δ. Με το κακεντρεχές μου χαμόγελο του δίνω να καταλάβει πως η πάρλα του δε συγκρίνεται με τη λαμπρότητα του δικού μου λόγου

11. ΒΛΕΠΕΙΣ ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΣΟΥ ΠΟΥ ΔΕ Σ' ΑΡΕΣΕΙ ΚΑΘΟΛΟΥ – ΠΩΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣ;

- α. Θεωρώ τον φωτογράφο άσχετο
- β. Λέω μέσα μου πως όποιος είναι έξυπνος δεν χρειάζεται να 'ναι κι όμορφος
- γ. Δοκιμάζω μπρος στον καθρέφτη μου καινούριες πόζες
- δ. Παρηγοριέμαι με τις τόσες ωραίες φωτογραφίες μου που μου έβγαλαν στο παρελθόν

12. ΓΝΩΡΙΖΕΣΑΙ Μ' ΕΝΑΝ ΞΕΝΟ ΣΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΚΑΙ ΚΟΥΒΕΝΤΙΑΖΕΙΣ ΜΑΖΙ ΤΟΥ. ΠΟΙΟΣ ΑΠ' ΤΟΥΣ ΔΥΟ ΘΑ ΞΕΡΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΛΛΟ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ;

- α. Ο ξένος θα ξέρει περισσότερα για μένα
- β. Εγώ θα ξέρω περισσότερα για τον ξένο
- γ. Ο ξένος νομίζει πως ξέρει περισσότερα για μένα. Σφάλει όμως!
- δ. Ο ξένος ξέρει επουσιώδη πράγματα για μένα. Εγώ όμως γνωρίζω σημαντικά πράγματα γι' αυτόν

13. ΕΝΑΣ ΚΑΛΟΣ ΣΟΥ ΦΙΛΟΣ ΕΙΝΑΙ ΧΑΛΙΑ ΨΥΧΙΚΑ ΚΑΙ «ΑΔΕΙΑΖΕΙ» ΣΕ ΣΕΝΑ – ΠΩΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣ;

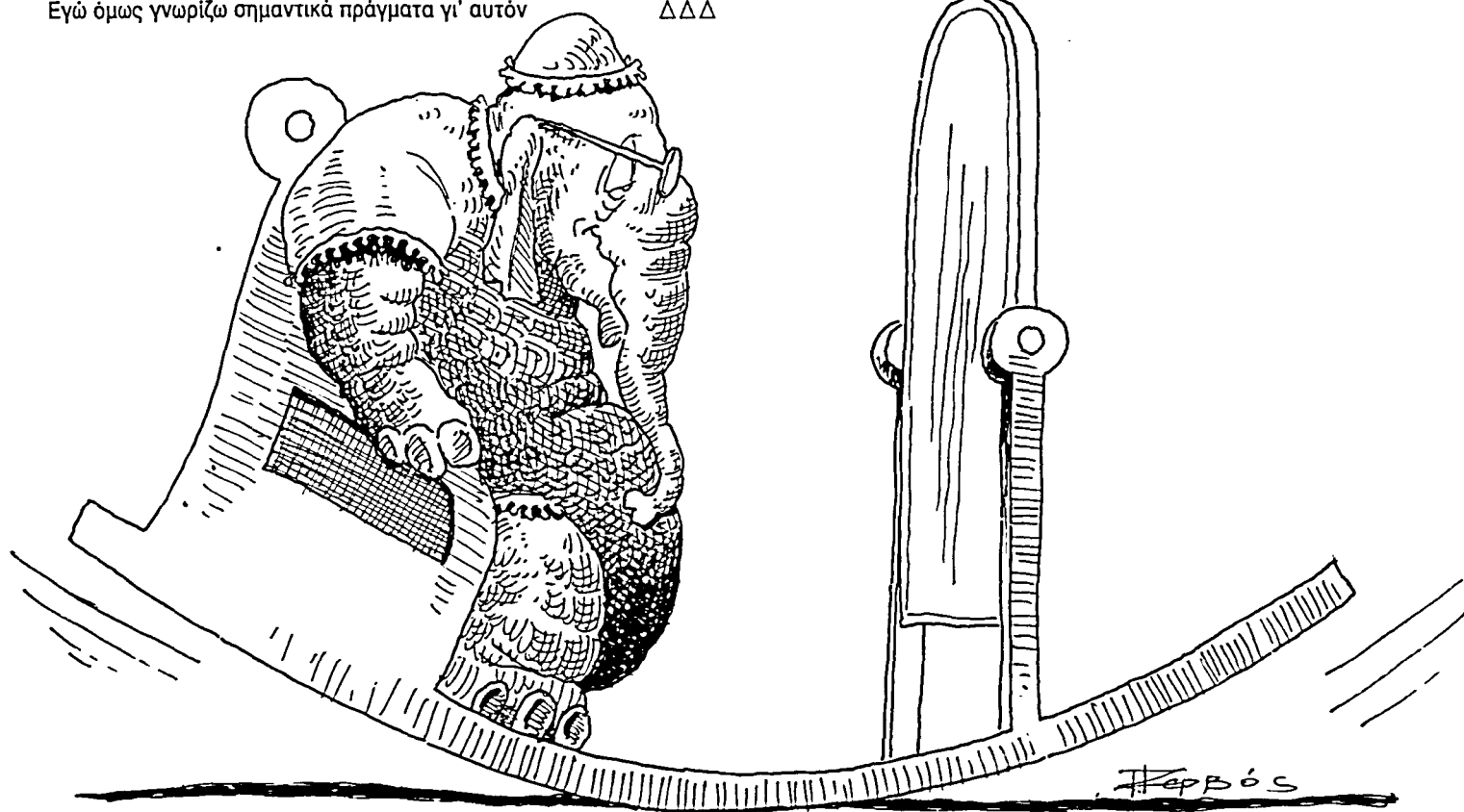
- α. Τον ακούω προσεκτικά και θαυμάζω ταυτόχρονα τον εαυτό μου για το ταλέντο μου σαν καλού ακροατή
- β. Προσπαθώ να τον παρηγορήσω, λέγοντάς του πόσο εντυπωσιακός μου φάνηκε στον πόνο του
- γ. Του προσφέρω χρήσιμες συμβουλές από την πλούσια εμπειρία μου
- δ. Χαίρομαι που διάλεξε εμένα για έμπιστό του

14. ΣΕ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙ ΚΑΠΟΙΟΣ ΠΩΣ ΕΙΣΑΙ ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΑΡΚΙΣΣΟΥ – ΠΩΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣ;

- α. Του λέω: Αν ήσουν κι εσύ τόσο ωραίος τύπος σαν και μένα, θάσουν κι εσύ νάρκισσος
- β. Του λέω: Η προτίμησή μου για τον εαυτό μου είναι το μόνο πράγμα στον κόσμο στο οποίο μπορώ να βασιστώ
- γ. Του λέω: Είναι που έχω καλό γούστο. Γιατί λοιπόν ν' αγαπάω πιο δεύτερα πράγματα;
- δ. Του λέω: Αλήθεια; Είσαι ο πρώτος που το παρατηρεί

ΓΙΑ ΝΑ ΒΡΕΙΣ ΤΙ ΕΙΣΑΙ:

Μέτρησε πόσους κύκλους, τρίγωνα, αστέρια και τετράγωνα έχεις συνολικά. Η κατηγορία όπου έχεις τα περισσότερα σύμβολα θα σου φανερώσει πόσο και πώς τη βρίσκεις με τον εαυτό σου. Αν έχεις σημειώσει τον ίδιο αριθμό σε δύο σύμβολα, είναι σαφές: είσαι διπολικός νάρκισσος. Αν αυτό όμως συμβεί με τρία σύμβολα, τότε, δικέ μου, είσαι ένας ναρκισσιστής χαμαιλέων! Γύρνα στη σελίδα 32 για τ' αποτελέσματα.

Τιμολόητος Φιλήμονος 13
Αθήνα 115 21
τηλ. 6469827 - 6461380
Κυκλοφορεί κάθε 1η του μήνα
τ.39, 1η Ιουνίου 1986, δρχ 160

Ιδιοκτησία:
«Γ. Πιτουρόπουλος & ΣΙΑ» Ε.Ε.
Διαφήμιση:
'Αντα Θεοδορίδου
Φωτοσύνθεση:
Lexikon
Ανδρέα Μεταξά 19-21
Φωτολιθογραφική αναπαραγωγή:
Δ. Καδιανάκης, Τζαβέλα 6
Εκτύπωση:
«ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΠΕ»
Πάρνηθος 51-53

Εκδότης:
Γ. Πιτουρόπουλος
Διεύθυνση:
Κ. Βουρνάς
Π. Παναγιώτου
Δ. Ψαρράς
Πολιτική:
Χ. Βερναρδάκης
Π. Γεωργίου
Α. Λαζαρίδου
Γ. Μηλιός
Γ.Βόσης
Διεθνή:
Γ. Αλαμάνης
Α. Αρζιμάνογλου
Μ. Δεληπέτρος
Δ. Δεληολάνης
Τ. Κυπριανίδης
Τ. Κωστόπουλος
Κ. Πίττας
Κοινωνία:
Ε. Αρανίτσης
Α. Θεοδορίδου
Γ. Κάλλας
Α. Καστάνας
Γ. Καραζάνος
Γ. Κόκκινος
Γ. Μαυρίης
Α. Μαυρομάτη
Γ. Σχιζίας
Τ. Υπέρομαχος
Τ. Χριστοδουλοπούλου
Α. Ψαρρά

Δ.Τρίμης
Ρ.Πόλε
Πολιτισμός:
Χ. Δασκαλόπουλος
Ε. Καλαφάτη
Α. Κελεπέκης
Δ. Κούρτοβικ
Γ. Μακρής
Γ. Μαργαρίτης
Ν. Μαυρουδής
Μ. Μεϊμάρης
Β. Ντάκουρη
Δ. Οικονομάκης
Σ. Παπασπύρου
Α. Πεδίκης
Δ. Πουλικάκος
Α. Τύρος
Σ. Χρυσούλακη

Καλλιτεχνική επιμέλεια:
Α. Αηδώνης
Α. Θεοδορίδου
Μ. Καλογεράκου
Εκίτσο:
Β. Ελευθερίου
Π. Ζερβός
Γ. Κουρουδής
Γ. Χατζάκος
Κόμικς:
Αρκάς

Γελοιογραφία:
Γ. Ιωάννου
Φωτογραφία:
Κ. Ελευθεράκης
Μ. Μπαμπούσης
Συνδρομές:
Εσωτερικού: 12 τεύχη δρχ. 2.000
Ευρώπη: 12 τεύχη δρχ. 2.300
Αμερική: 12 τεύχη δρχ. 2.600
Δημ. Οργ.: 12 τεύχη δρχ. 5.000

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ
Γιάννης Πιτουρόπουλος

Μια φωτογραφία

Δυο μάτια που σε κοιτάζουν.
'Ένα κάρφωμα ματιών μέσα από τις στήλες των εφημερίδων.
Κι όμως ξέρεις ότι η φωτογραφία αυτών των ματιών που σε κοιτάζουν είναι παρελθόν.
Κι όμως είναι τόσο ζωντανά που δεν μπορείς να πιστέψεις ότι ανήκουν σ' έναν νέο άνθρωπο σε μια νέα κοπέλα που πέθανε από ναρκωτικά...
Αυτή την κατάρα της Ανθρώπινης Ζωής. 'Έτσι μια σχεδόν απαραίτητη μα καθημερινή Τέχνη, η Τέχνη της Φωτογραφίας, ακόμη και μια απλή φωτογραφία ταυτότητας μεγενθυμένη, σου δείχνει ολοζώντανα μια ζωή που είναι παρελθόν.
Κι όμως υποτίθεται ότι η Ανθρωπότητα ζει σήμερα στον αιώνα της καταναλωτικής κοινωνίας.
'Ίσως γι' αυτό η κατάρα των ναρκωτικών να αποτελεί την κοινωνική συνείδηση ενός ψεύτικου και απάνθρωπου πολιτισμού. Πόσα αθάνα βλέμματα νεαρών αγοριών και κοριτσιών πρέπει να μας κοιτάζουν ακόμη, μέσα από τις στήλες των εφημερίδων για να συνειδητοποιήσουμε την αναγκαιότητα μιας οριστικής λύσης στο πρόβλημα των ναρκωτικών;
Μια λύση που είναι δυνατή μόνο με την ανατροπή αυτής της ψεύτικης και απάνθρωπης υπερκαταναλωτικής κοινωνίας.
Νικόλας Ρίζος
Παγατών 4
Βόλος

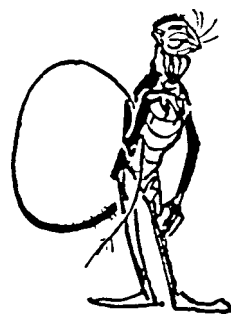
Κέντρο Νεοσυλλέκτων Κορίνθου

'Ένας συνάδελφος, λίγο πιο μπροστά, λιποθύμησε και σωριάστηκε μέσα στη σκόνη. Το πρώτο ίσως θύμα της σειράς μας στο όνομα της πατρίδας και του μεγαλείου της. Τραυματισμοί προετοιμασμένοι για μια τέτοια περίπτωση, τον μάζεψαν στα γρήγορα και τον εξαφάνισαν. Το θέαμα, άσχετα με το κόστος, πρέπει να λειτουργήσει. Γονείς συνέχιζαν να χειροκροτούν και να τραβούν φωτογραφίες, άγχος για να πάει χέρι και πόδι στην κρίσιμη για το έθνος, σωστή θέση, στρατιωτικοί ρυθμοί και εμβατήρια νίκης, στροφή της κεφαλής δεξιά για να τιμήσουμε άστρα και χρωματιστά κομματάκια πανι, σκόνη και ζέση, η γραβάτα που πνίγει κι εγώ ένα χακί ανθρώπινο, ίδιος κι απαράλλαχτος μ' ένα σωρό άλλα χακί μηχανικά ανθρώπια, αγωνίζομαι να κρατήσω τα δάκρυα. Στα 25 μου χρόνια νιώθω ξεφτιλισμένος, νιώθω όλες αυτές οι χαμογελαστές φάτσες πίσω από τα σκονιά να με φτύνουν στο πρόσωπο μα δεν καταφέρνω να κρατήσω μια θρισιά για όλους αυτούς τους μαστουρωμένους γονείς, αδερφούς και φίλους που χειροκροτούν και φωνάζουν τα ονόματά μας. Μου θυμίζουν τους θεατές στο Κολοσσαίο. Για 21 μήνες θα μας εξουσιάζει ένας συρφετός από κομπλεξικούς, ανεγκέφαλους μισάνθρωπους που προσπαθούν να εξασφαλίσουν τη μίζερη ζωή τους ισοπεδώνοντας την προσωπικότητα του στρατού, σαν εσένα δεν υπάρχουν πολλοί λοχία. Μας παρακινούν να υπερασπιστούμε κάποια «πατρίδα» με λόγια όπως «ηθδεις» «χτύπα το ποδαράκι σου γιατί θα σε στείλω στα σκατά» «κάτσε να ορκιστείς και μετά τα λέμε». Εκπαιδευόμαστε για να μάθουμε να εκδιδόμαστε σε μια φασιστική σε δομή και ιδέες ιεραρχία όπου ο οποιοσδήποτε γαλονάς ανώτερος μπορεί να σε διαολοστείλει και να σε λείει δημόσια μαλάκα. Μας ξεξουμίζει πολιτική και στρατιωτική ηγεσία για να μπορέσουν να στήσουν τη βιτρίνα τους, χωρίς να τους περνάει από το μυαλό η σκέψη ότι μπορεί και να μη γεννηθήκαμε για να ικανοποιούμε τα θέματα και τις φιλοδοξίες τους. Αυτοί οι «άνθρωποι» ξέρουν μόνο να καταστρέφουν, ποτέ δεν ένιωσαν την επιθυμία να φτιάξουν κάτι. Γεννήθηκαν από μια κοινωνία που ξέρει μόνο να ψηφίζει και να μην παίρνει ποτέ το λόγο. Μια κοινωνία που όχι μόνο τρέμει τη

σκέψη αλλά καταλαβαίνει πολύ καλά ότι το χτύπημα της μιας είναι όρος ύπαρξης της άλλης, γι' αυτό και φροντίζει να την φυλακίζει στα στρατόπεδα την επικίνδυνη περίοδο της εγρήγορσης. Οι νέοι, αγαπητοί γονείς, πολίτες φορολογούμενοι που με τα λεφτά σας λειτουργεί όλη αυτή η μηχανή, δεν υπάρχουν για να σκοτώνονται στους υποκινούμενους από τα μικροσυμπερόντά σας πολέμους. Η «πατρίδα» δεν είναι τίποτα παραπάνω από Βαρδινογιάννηδες και κομματάρχες-εραπετά. Όλοι αυτοί οι παρασημοφορημένοι γέροντες που βρίσκονται στην υπηρεσία τους, βρωμάνε θάνατο από χιλιόμετρα μακριά. Δεν έχουν κανένα φυσικό δικαίωμα πάνω στη ζωή μας. Ένα γέλιο μας θα μπορούσε να τους θάψει αρκεί να νιώσουμε ότι όλη αυτή η τυφλή βία δεν στρέφεται στον καθένα από μας ξεχωριστά, αλλά στο συλλογικό αίτημα για ζωή. Η ζωή δολοφονείται στα στρατόπεδα από μια κοινωνία-βάλτο φτιαγμένη στα μέτρα των νεκρών και όσων τρέφονται απ' αυτούς. Κανένας δεν μπορεί να μας πείσει ότι «ο Τούρκος» είναι ο εχθρός μας. Η Τουρκία είναι γεμάτη φυλακές και οι φυλακές είναι ίδιες σ' όλο τον κόσμο. Ο τούρκος έχει πολλούς λόγους να πολεμήσει με συνέπεια ενάντια στο κεφάλαιο και τους στρατοκράτες σκύλους-φυλακές του, που του ρουφάν το αίμα, αρκεί να διακρίνει τον πραγματικό του εχθρό πίσω από τις βρωμιές της εθνικιστικής προπαγάνδας, ακριβώς όπως κι εμείς κ. συνταγματάρχη. Τη μέρα της ορκωμοσίας δεν είπα ούτε μια λέξη από τον όρκο σας.

Το Τσερνομπιλ είναι παντού

Σάλο δημιούργησε σ' όλο τον κόσμο το πρόσφατο πυρηνικό δυστύχημα σε έναν από τους αντιδραστήρες του Τσερνομπιλ της ΕΣΣΔ. Είπαν γι' αυτό πως είναι το μεγαλύτερο τον αιώνα όμως δεν είναι το πρώτο και σίγουρα ούτε και το τελευταίο. Το 1952 έγινε το πρώτο σημαντικό δυστύχημα σε πυρηνικό αντιδραστήρα στο Τσώκ Ρίβερ του Καναδά, για να ακολουθήσουν χιλιάδες άλλα σ' όλο τον κόσμο, όπως για παράδειγμα το 1957 στο Χάρισμπουργκ της Πενσυλβάνια των ΗΠΑ και άλλα, ενώ σίγουρα έχουν συμβεί πάρα πολλά δυστυχήματα που έμειναν άγνωστα, γιατί αποκρύφθηκαν από κυβερνήσεις και από εταιρίες παραγωγής ατομικής ενέργειας. Στην Ελλάδα μάλιστα, το σοβαρότατο ατύχημα του Χάρισμπουργκ είχε συμπέσει με μια έξαρση του κυβερνητικού ενδιαφέροντος για εγκατάσταση πυρηνικού αντιδραστήρα στο Πλατανιστό Καρύστου της Ν. Ευβοίας. Έγιναν τότε μαζικές διαμαρτυρίες και μεγάλη αντιπυρηνική διαδήλωση στη Χαλκίδα με χιλιάδες άτομα. Οι αντιδράσεις αυτές κατόρθωσαν να αποτρέψουν τα κυβερνητικά σχέδια.
Από όλα αυτά τα δυστυχήματα και ειδικά το πρόσφατο, αποδείχθηκε την πράξη ότι η πυρηνική ενέργεια δεν είναι καθόλου ακίνδυνη, ότι δεν υπάρχει ασφαλής τεχνολογία για το χειρισμό της και ότι η ραδιενέργεια δεν έχει γεωγραφικά όρια. Αποδείχθηκε ακόμα ότι τα πυρηνικά εργοστάσια είναι παγίδες θανάτου και άρα η μόνη πρόληψη είναι το σταμάτημα της λειτουργίας τους και η εγκατάλειψη κάθε πυρηνικού προγράμματος.
Αναλογιστείτε μόνο τις τραγικές συνέπειες: Το ραδιενεργό νέφος που καλύπτει εκατοντάδες χιλιόμετρα, θα εκπέμψει για τουλάχιστον 6.000 χρόνια, θα προκαλέσει ραδιενεργές βροχές, θα μολύνει το έδαφος και τα νερά, αχρηστεύοντας τεράστιες εκτάσεις καλλιέργειας και τεράστιες ποσότητες κτηνοτροφικής παραγωγής, θα προκαλεί στους ανθρώπους καρκίνους, τερατογενέσεις και μολυσματικές αρρώστιες. Πρόκειται για μια σημαντική άνοδο της ήδη αυξημένης ραδιενέργειας του πλανήτη μας, πρόκειται

για μια παγκόσμια καταστροφή που δεν διορθώνεται, πρόκειται για μια φριχτή κληρονομιά για μας και τους απογόνους μας. Αυτή την τρομερή αλήθεια κανείς δεν θύγη ως τώρα να την πει, για να μη φανεί το μέγεθος του παραλογισμού στον οποίο έχουμε φτάσει.

Σχολιάζοντας τις διεθνείς αντιδράσεις για το δυστύχημα, παρατηρούμε ότι οι ΗΠΑ δεν αντέδρασαν ουσιαστικά, μια και συνεχίζουν τις πυρηνικές τους δοκιμές στη Νεβάδα, απτόητοι παρά τη διεθνή κατακραυγή, ενώ η Γαλλία έφτασε στο σημείο να θύσει το πλοίο της Γκρην Πης που προσπαθούσε να παρεμποδίσει τις πυρηνικές της δοκιμές στα νησιά Μορούροά του Ειρηνικού. Γίνεται λοιπόν φανερή η υποκριτική στάση εκείνων των χωρών που διαθέτουν πυρηνικούς αντιδραστήρες αφού η περίπτωση Τσερνομπιλ βάζει και αυτές στο στόχαστρο. Κι αυτό είναι φυσικό: το δυστύχημα αυτό μπορεί να συμβεί σε καθέναν από τους 375 πυρηνικούς αντιδραστήρες που υπάρχουν σ' όλο τον κόσμο. Ας σημειώσουμε εδώ και ότι δεν υπάρχει ειρηνική χρήση της πυρηνικής ενέργειας: το Πλουτόνιο που παράγεται στην κανονική λειτουργία του αντιδραστήρα χρησιμοποιείται για την κατασκευή πυρηνικών όπλων, η πυρηνική τεχνολογία είναι συνυφασμένη μ' αυτά.

Η αντιδραση της ελληνικής κυβέρνησης -μπροστά ίσως στη διαφαινόμενη προοπτική δημιουργίας πυρηνικού εργοστασίου στο Αλιβέρι της Ευβοίας- ήταν: Εμείς δεν κινδυνεύουμε από όλα αυτά. Ο κ. Παπανδρέου έχει κάνει πάμπολλες φορές δηλώσεις για αποπυρηνικοποιημένη ζώνη στα Βαλκάνια. Αυτό όμως μπορεί να γίνει μόνο με την απομάκρυνση όλων των πυρηνικών εγκαταστάσεων και όχι απλά των πυρηνικών όπλων. Κι όμως, προχωράνε σχέδια για εξόρυξη Ουρανίου στη Β. Ελλάδα, ενώ δεν γίνεται λόγος για τους κινδύνους από τους πυρηνικούς αντιδραστήρες των «φίλων γειτόνων» μας: Τέσσερις υπάρχουν στη Βουλγαρία, ένας στη Γιουγκοσλαβία, έξι στην Ιταλία, ενώ και η Τουρκία ετοιμάζεται να εγκαταστήσει πυρηνικό σταθμό και μάλιστα στα παράλια του Αιγαίου.

Αντίθετα με ό,τι θα περιμενε κανείς οι επίσημες πληροφορίες δεν έδωσαν τις πραγματικές διαστάσεις του προβλήματος, που αφορά άμεσα όλο τον πλανήτη.

Κάνουμε έκκληση στους πολίτες, στα κόμματα, στις οργανώσεις και στην κυβέρνηση να πάρουν συνολικά θέση στο οικολογικό πρόβλημα και να αντιδράσουν στο επερχόμενο κύμα της πυρηνικής καταστροφής. Γιατί η οικολογική ευαισθησία δεν είναι ένα ελιτιστικό προνόμιο, αλλά υπόθεση ζωής για τον καθένα μας.

**ΟΧΙ ΑΛΛΗ ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ
ΝΑ ΚΛΕΙΣΟΥΝ ΟΛΑ ΤΑ ΠΥΡΗΝΙΚΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ
ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ
Η ΖΩΗ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΟΥ ΘΑ ΠΑΕΙ
Ο ΑΝΕΜΟΣ ΤΟ ΡΑΔΙΕΝΕΡΓΟ ΝΕΦΟΣ
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΥΤΟ ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ
ΟΛΟΥΣ**

Εναλλακτική Κίνηση Οικολόγων
Αθήνας
Οικολογική Πρωτοβουλία
Οικολογική Εφημερίδα

Ήμουν κι εγώ εκεί

Αγαπητό περιοδικό Διαβάζοντας τα γράμματα-καταγγελίες στρατιωτών από διάφορες μονάδες που δημοσιεύεις, ορισμένες φορές χαμογελάω. Όχι τόσο γιατί αυτά που καταγγέλλονται είναι αστεία, κάθε άλλο μάλιστα, μόνο να, μοιάζουν με πταισματα μπροστά στα όσα συμβαίνουν καθημερινά εκεί όπου υπηρετούσα μέχρι πριν λίγες μέρες, στο 296ΤΕ στη Μυτιλήνη. Παρ' όλο που τώρα πια απολύθηκα από το στρατό και όλα αυτά αποτελούν μια παρενθεση που έκλεισε χωρίς ωστόσο να σβηστούν και οι μνήμες της, θάθελα να γίνουν γνωστά αυτά που συμβαίνουν εκεί έτσι για να μαθαίνουν οι νεώτεροι που τυχόν θα πάνε εκεί και επίσης αυτοί που θα έχουν τη «χαρά» να διοικηθούν από τον νυν (και σύντομα πρώην) Διοικητή του 296ΤΕ Καμπύλη Πέτρο.

Από πού ν' αρχίσει και πού να τελειώσει κανείς; Φυλακές; Πάνω από 200-300 το μήνα. Μόνο την περίοδο μετά τις γιορτές των Χριστουγέννων και μέχρι τις αρχές Φεβρουαρίου θάχε την «ευτυχία» να μοιράσει 600-700 μέρες φυλακή (ναι είναι σωστό το νούμερο!). Η 20άρα πάει σύννεφο. Σε περιπτώσεις που το παράπτωμα που έχεις κάνει είναι κάτι παραπάνω από αστείο και δεν θα έπρεπε να τιμωρηθείς ούτε με 2 μέρες κράτηση, ο κος Δ/κτής ρίχνει «μόνο» 5 μέρες φυλακή γιατί «αφού βγήκες αναφορά πρέπει να τιμωρηθείς» όπως λέει κι ο ίδιος, «Δεν γίνεται

αλλιώς». Και μιας και ο ίδιος φαίνεται να επιδιέχεται με ιδιαίτερο ζήλο, πάθος θα λέγαμε, στο «σπορ» αυτό, οι προϊστάμενες αρχές (22ΔΤΕ και 98 ΑΔΤΕ) τι λένε; Τα ξέρουν όλα αυτά ή μήπως τα πράγματα φτάνουν σ' αυτές μετά από κάποιο σχετικό «ρετουσάρισμα»;

Ο μοναδικός τρόπος να γλυτώσει κάποιος μια ποινή, συνήθως 20άρα, είναι το να «είναι» ή να «γίνει προβληματικός». Τρως μια 20άρα, πίνεις 10-20 χαπάκια, σπας τα τζάμια του θαλάμου σου, προσπαθείς καμιά φορά να φτάσεις και στην αυτοχειρία και τότε, ω του θαύματος, όλα μοιάζουν να ξεχνιούνται. Βλέπεις ο κίνδυνος ν' αρχίσουν ανακρίσεις για το πώς και το γιατί έφτασε στο σημείο αυτό ο κάθε στρατιώτης και να έχουμε ενοχλήσεις είναι υπαρκτός, γι' αυτό λοιπόν καλύτερα είναι να τα κουκουλώσουμε όλα πριν δημιουργηθεί μεγαλύτερο κακό. Έτσι δεν είναι κε Καμπύλη;

Ελεύθερος χρόνος για ψυχαγωγία και ξεκούραση δεν υπάρχει καθόλου. Η θραυτική εξέλιξη χρησιμοποιείται άλλωστε, κατά κύριο λόγο στη συντήρηση, στο φαί. Το φαγητό που προσφέρεται στο 296ΤΕ, καθώς και σε πολλά άλλα τάγματα, αγγίζει τα όρια της κοροϊδίας. Μόνο αυτοί που προσπαθούν να χάσουν 20 κιλά σε μια βδομάδα θα ικανοποιηθούν απόλυτα από το φαγητό. Η μερίδα αρκεί μόνο για γέρους που έχουν ζάχαρο και κάνουν δίαιτα και όχι για παιδιά 20-22 χρόνων που επιπλέον δουλεύουν όλη την ημέρα στις διάφορες δουλειές του Τάγματος. Ας κάνει καμιά βόλτα στον ελεύθερο χρόνο του ο Στρατηγός το μεσημέρι ή και το

βράδυ, ακόμη καλύτερα, για να δει τι, και κυρίως πόσο, τρώνε οι στρατιώτες του 296 ΤΕ. Και τότε ας σκεφτεί καλά την επόμενη φορά που θα μιλήσει για αποστολές, πατρίδες κλπ. Όσο για τις μόνιμες δικαιολογίες πως «η Υπηρεσία αυτό προβλέπει» ή «δεν έχουμε λεφτά», αυτές ας τις λένε πουθενά αλλού. Κατά τ' άλλα λεφτά υπάρχουν για το θέρετρο των αξιωματικών στην Προβοσκίδα...

Και βέβαια μόνο λύση η οργή μπορεί να προκαλέσει το γεγονός ότι το Πάσχα τα σουβλιστά αρνιά (4 τον αριθμό) και τα κοκορέτσια ήταν μόνο για τους αξιωματικούς και τις οικογένειές τους, ενώ εμείς έπρεπε να χρησιμοποιήσουμε τα ΠΑΟ 90 χιλ. για να κόψουμε το κρέας που κατά πληροφορίες ήρθε από την Αθήνα μισο-έτοιμο. Το τελειωτικό χτύπημα βέβαια έδωσε το ραδιεργό νέφος. Με την αναγκαστική «δίαιτα» το 296 ΤΕ θ' αποτελείται σε λίγο από στρατιώτες κομπότερους και από τους κομπούς. Και όχι τίποτε άλλο, αλλά σου τη δίνει να έχεις την τηλεόραση να σου δείχνει όλη την ώρα σκηνές «απειρου κάλλους» από τις επισκέψεις των διαφόρων επισήμων στα στρατόπεδα τις μέρες εκείνης και τις διάφορες προτροπές και παραινέσεις που απήθηναν προς τους «λάμποντες από ευτυχία» οπλίτες.

Ο κ. Διοικητής παίρνει μετάθεση τον Ιούλιο-Αύγουστο, μ' αυτά θ' ασχολείται τώρα; Και τι να σου κάνουν μερικοί φιλότιμοι (που υπάρχουν) και προσπαθούν να βελτιώσουν όσο μπορούν αυτή την κατάσταση. Σίγουρα το 296ΤΕ θ' αναζητήσει πολλές φορές με νοσταλγία τον

σημερινό Υποδιοικητή του Τχη Μάρκου Ιωάννη, που και αυτός φημολογείται ότι πρόκειται να μετατεθεί. Ένας κούκος όμως δεν φέρνει την Άνοιξη. Εκείνο που μένει είναι όλοι αυτοί (και είναι οι περισσότεροι) που αναπαύονται το μοντέλο που προβάλλει ο αρχηγός. Βρίσκοντας, απελώνοντας, τρομοκρατώντας τους στρατιώτες, έτοιμοι να ρίξουν τις ευθύνες σ' αυτούς, φτάνει οι ίδιοι να μην είναι υπεύθυνοι για το παραμικρό, ελπίζουν ότι έτσι όλα θα είναι μέλι-γάλα, οι προαγωγές θάρχονται ομαλά ώσπου να φτάσουν εκεί που είναι το είδωλό τους και ακόμη πιο ψηλά. Γι' αυτούς οι στρατιώτες είναι για να δουλεύουν σαν τα σκυλιά προετοιμάζοντας τη βιτρίνα που θα επιδειχθεί κάθε φορά που θα έρθει για επιθεώρηση ο Στρατηγός ή ο Συνταγματάρχης ή οποιοσδήποτε άλλος. Κάντε καμιά βόλτα από τις τουαλέτες κάποιο άσημο πρώην κε Συνταγματάρχη και τότε τα ξαναλέμε... Και με την ευκαιρία αυτή ρωτήστε πώς περνάτε τον ελεύθερο χρόνο τους στο Τάγμα οι οπλίτες. Το Μανταμάδο δεν είναι μακριά από το 296ΤΕ, αλλά το παράδειγμα του άτυχου γιατρού του 265ΤΕ δεν φαίνεται να έχει προβληματίσει κανένα.

Στάματάω εδώ γιατί αρκετή κατάχρηση έκανα της φιλοξενίας που προσφέρουν οι στήλες σου. Η ανωνυμία μου σκοπό έχει και μόνο να προστατέψει αρκετούς πρώην συναδέλφους μου που παραμένουν στο 296ΤΕ από τις «φιλοφρονησεις» του κου Διοικητή. Ευχαριστώ για τη φιλοξενία σας.

Ένας πρώην «ευτυχισμένος» του 296ΤΕ

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΨΥΧΟ-ΤΕΣΤ:

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΤΕΤΡΑΓΩΝΑ:

Είσαι ένας συνεπής επιδειξιμανής νάρκισσος που τον διέπει η βάσιμη φιλοσοφική αρχή «αγαπώ τον εαυτό μου άρα υπάρχω». Στην προσπάθειά σου να επιβάλλεις τις ναρκισσιστικές σου εξάρσεις είσαι τόσο αδιάκριτος όσο και επιτυχημένος. Σύμφωνα με το σύνθημα «όποιος δεν είναι μαζί μου είναι εναντίον μου» είσαι ο ναρκισσιστικός οδοστρωτήρας που δεν τον καθυστερούν ιδιαίτερα λεπτολόγητοι στοχασμοί για την κατάλληλη στρατηγική της αυτοπαρουσίασης. Ο ναρκισσισμός σου εξυπηρετεί σαφείς στόχους -να υποτάξεις τους άλλους, να τους εξαναγκάσεις να θαυμάσουν τη μεγαλοσύνη σου, να εξουσιάζεις και να ελέγχεις. Η ιδιωτική σου βίβλος καταγράφει τη θία προς εξαναγκασμόν: επιθετικότητα και μείωση των άλλων. Διότι, τι θα έμενε απ' τη λάμψη σου αν έλαμπαν κι άλλοι πλάι σου;

Ως θρυλικός νάρκισσος, μάλλον πας για συνοπτικές διαδικασίες με το είδωλό σου: Πλάτεις, μέσα στο νερό -αλά Περ. Γιαννόπουλος, όμως όχι στο Σκαρμαγκά- και σε χάσαμε: διότι δεν ανέχεσαι ούτε καν τον ίδιο σου τον εαυτό απέναντί σου.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ ΚΥΚΛΟΙ:

Είσαι ο Νάρκισσος Σούπερσταρ: απόλυτα εγωμανής, απόλυτα εγωκεντρικός απόλυτα εγωλαγνικός. Αν δεν υπήρχες Εσύ και το κινγκ σάιζ Εγώ σου, ο κόσμος δε θάχε ουσιαστικό λόγο ύπαρξης: Πλάθεις τον κόσμο κατ' εικόνα σου, κι ό,τι δεν ταιριάζει στη ναρκισσιστική σου φόρμουλα, το εξαφανίζεις συστηματικά. Οι φωτισμένες μεγαλομανίες σου δημιουργούν μια σχεδόν μεσιανική συνείδηση περί της αποστολής σου. Αν μπορεί ποτέ να φτιάξει ο κόσμος, μόνο χάρη σε σένα θα γίνει. Πέρα από την παραισθησιακή αυτο-αναφορά σου, κατέχεις και τις καθαρά χειροτεχνικές πλευρές του σπουδαγμένου νάρκισσου. Τη λουκούλεια σκηνοθεσία ενός μεγαλειώδους θεάματος του Εγώ σου.

Αντίθετα με το μεγάλο σου πρότυπο, τον Νάρκισσο, εσύ δεν πρόκειται να χυθείς στο νερό από νοσταλγία για το είδωλό σου: απλώς, θα πεις το νερό -μαζί και το είδωλό σου. Γιατί ποτέ δε θα χορτάσεις τον εαυτό σου.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΣΤΕΡΙΑ:

Είσαι ο αφανής νάρκισσος, από δεύτερο χέρι δεν είσαι γνήσιος, αλλά λούμπεν παρασιτικός νάρκισσος (λπαν). Όπως το φεγγάρι είναι ετερόφωτο, έτσι κι εσύ απολαμβάνεις την ναρκισσιστική σου αντιμισθία από το αντιφέγγισμα επαγγελματιών νάρκισσων. Και μάλιστα στα μουλωχτά, με την αυτοθυσία ενός σκαλοπατιού! Πίσω όμως από το ποτεμκινικό σκηνικό μιας αλτρουιστικής μετριοφροσύνης παραδοκούν τα ναρκισσιστικά σου ψώνια. Επειδή ωστόσο δεν έχεις τα αναγκαία κότσια και την εγωκεντρική λίμπιντο για να ζήσεις από πρώτο χέρι το ναρκισσιστικό δυναμικό σου, απόκτησες έναν επαγγελματία για τη ναρκισσιστική φασίνα. Υπηρετώντας τον και αυξάνοντας τη λάμψη του, καταφέρνεις με εντελώς ύπουλο τρόπο να απολαύσεις την αίγλη του και να θέσεις αυτόν τον ίδιο στην υπηρεσία σου.

Αν ήσουν ο Νάρκισσος της μυθολογίας, ούτε καν θα αναγνώριζες το είδωλό σου στο νερό, γιατί από το πλατσούρισμα των γνήσιων ναρκισσων η επιφάνεια του νερού θα είχε γίνει παραμορφωτικός καθρέφτης.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΤΡΙΓΩΝΑ:

Είσαι ο ντροπαλός νάρκισσος που δεν επιβάλλει σε άλλους τη μεγαλοσύνη του, αλλά περιμένει με αδυσώπητη επιφυλακτικότητα να αναγνωρισθούν οι εσώτερες αξίες του. Σιωπώντας με νόημα, χαμογελώντας αβυσσάλλα και ακούγοντας εμφατικά, είσαι η παρασκηνακή εξουσία στον φωνακλάδικο σύλλογο των χυδαίων ναρκισσων. Αλίμονο όμως, αν είναι πολύ κουτοί ή καθόλου ευαίσθητοι ώστε να μη δουν τα αραχνούφανα ρούχα του βασιλιά! Τότε αποχωρείς θιγμένος και πληγωμένος στον πύργο των εξωτικών σου φαντασιών και ορκίζεσαι εκδίκηση. Η ραφινάτη τακτική του εγώ σου είναι δυσδιάκριτη και αποκαλύπτεται συνήθως, μόνο από ανθρώπους που σε γνωρίζουν πολύ καλά. Πονηρά, πονηρά, όμως, σπάνια αφήνεις τα πράγματα να φτάσουν ως εκεί: Μπροστά στο ίδιο το ιδεώδες του εαυτού σου σταματάει και το κέφι σου για την αποκάλυψη.

Αν ήσουν ο μυθικός Νάρκισσος, θα κάρφωνες το είδωλό σου με το πιο υπνωτικό σου βλέμμα, μέχρι να άπλωνε τα χέρια του λαχταρώντας να ενωθεί μαζί σου: Τότε πια θα πνιγόσασταν κι οι δύο!

Τα Εξάρχεια δεν είναι μόνο

ΟΤΑΝ ΣΤΑ 1980 άρχισε να οριστικοποιείται το σύμπωμα της υποχώρησης και ακύρωσης των ριζοσπαστικών πολιτικών και κοινωνικών πρακτικών, που είχαν σηματοδοτήσει μια σημαντική μερίδα της νεολαίας, με αφετηρία τις αρχές της δεκαετίας του '70, άρχισε ταυτόχρονα να εκδηλώνεται και το «πρόβλημα» των Εξαρχειών.

Ο λαϊκός ριζοσπαστισμός, που λειτουργούσε μέχρι τότε σαν κύριος πολιτικός αντίπαλος του εκσυγχρονιστικού εγχειρήματος της δεξιάς κυβέρνησης εισπράττεται και ενσωματώνεται από τις «αριστερές» διακηρύξεις του ΠΑΣΟΚ, που ήδη προτείνεται ως εναλλακτική προοπτική κόμματος εξουσίας. Η λύση των αντιθέσεων καθλώνεται έτσι ολοκληρωτικά στο κοινοβουλευτικό πεδίο, παραμερίζοντας όποιες άλλες επιλογές. Άμεσο αποτέλεσμα αυτής της πραγματικότητας είναι η συρρίκνωση και η περιθωριοποίηση—τόσο των ριζοσπαστικοποιημένων κοινωνικών όσο και των αντίστοιχων πολιτικών πρωτοβουλιών και ομάδων και η «έξοδος» τους από τον φοιτητικό χώρο όπου μέχρι τότε εύρισκαν προνομιακό «χώρο» ύπαρξης και έκφρασης.

Η μετατόπιση του δυναμικού αυτού από τον πολιτικό χώρο των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στον κοινωνικό χώρο των Εξαρχειών σήμανε, θέβαια, μια σειρά από αλλαγές στα ίδια τα χαρακτηριστικά του, με κυρίαρχη την ιδιαίτερη έμφαση του *κοινωνικού* και *ιδεολογικού* χαρακτήρα της αμφισβήτησης των σχέσεων της (αστικής) εξουσίας.

Ταυτόχρονα όμως, σήμανε και την *ειδική* εμπλοκή του χώρου των Εξαρχειών στη διαχείριση του (αστικού) πλέγματος εξουσίας. Και τούτο γιατί ο χώρος αυτός πλέον αφενός εγγράφεται ως ο *τόπος* όπου συγκροτούνται οι πολιτικές και κοινωνικές ομάδες, που θέτουν πολύμορφα το θέμα της άρνησης-αμφισβήτησης, αλλά ακόμα (και κυρίως) της σύγκρουσης με το (αστικό) κράτος και τους μηχανισμούς του, και αφετέρου υπόκειται *σαν τέτοιος* στους συσχετισμούς, που διαμορφώνονται, κατά την αναδιάρθρωση των σχέσεων εξουσίας—λαϊκών

τάξεων, που επιχειρείται στη συνέχεια από το ΠΑΣΟΚ. Έτσι, η περίοδος '81-'83, που χαρακτηρίζεται από την άσκηση της πολιτικής εξουσίας από το ΠΑΣΟΚ στα πλαίσια των «αριστερών» επαγγελιών και της μετάβασης από τον αυταρχικό κρατισμό της Δεξιάς στον δημοκρατικό κρατισμό καθώς και την ταυτόχρονη επιδίωξη της ευρύτερης δυνατής κοινωνικής συναίνεσης για την αποτελεσματική διαχείριση της καπιταλιστικής κρίσης, είναι περίοδος ύφεσης για το «πρόβλημα» των Εξαρχειών. Ενώ δηλ. τα Εξάρχεια παραμένουν ο πόλος συσπειρώσεως των ριζοσπαστικοποιημένων κοινωνικών ομάδων, το γεγονός αυτό δεν «αναγνωρίζεται», ως ιδιαίτερα προβληματικό από το Κράτος και δεν κρίνεται αναγκαία η άσκηση ειδικής πολιτικής στο χώρο αυτό. Άλλωστε το ΠΑΣΟΚ βρίσκεται ακόμη σε «διάλογο πειθούς» με όλα τα κοινωνικά στρώματα και τις ομάδες της αριστεράς... Έτσι, η προσπάθεια του ΠΑΣΟΚ να διαχειριστεί την καπιταλιστική κρίση με συναινετικές διαδικασίες φαίνεται πως αφορά, προς στιγμή, και τον «ιδιωματικό» χώρο των Εξαρχειών.

Η περίοδος της οξύτητας στα Εξάρχεια εγκαινιάζεται στα τέλη του '83 (επίθεση στη συγκέντρωση της Επιτροπής για το Στρατό στα Προπύλαια, συλλήψεις, παραπομπές σε δικαστήρια) όταν το MORATORIUM του ΠΑΣΟΚ με το ΚΚΕ και οι συναινετικές λύσεις στη ΓΣΕΕ έχουν δώσει τα πειστικότερα δείγματα γραφής για το θρίαμβο των συναινετικών διαδικασιών σε βάρος της κοινοβουλευτικής αριστεράς και τη, συντριπτική για την όποια δυναμική της, ενσωμάτωσή της στις λογικές της αστικής ανάπτυξης. Από το σημείο αυτό και μετά, η εκκαθάριση λογαριασμών με το κομμάτι κοινωνίας, που εμμένει στην αυθόρμητη (ή και στην πολιτική) αμφισβήτηση των σχέσεων εξουσίας και που επικεντρώνεται στα Εξάρχεια γίνεται εκ του ασφαλούς. Παρόλα αυτά, στις πρώτες «επιχειρήσεις» κατά των Εξαρχειών, αποδεικνύεται πως η συναίνεση δεν έχει ακόμη εμπεδωθεί ως προς το σύνολο της διαχείρισης, που επιχειρεί το ΠΑΣΟΚ, και ταυτόχρονα εκδηλώνεται

η αντιφατικότητα στην πολιτική του που ήδη προαναγγέλλει την μετεκλογική «στροφή» του 1985. Η κρατική επιθετικότητα δηλ. επιδιώκει από τη μια να νομιμοποιηθεί ανασύροντας τα επιχειρήματα της από το ειδικό θέμα της «εγκληματικότητας» και της «διαφθοράς» στην περιοχή, ταυτόχρονα, όμως, συνδιαλέγεται πολιτικά, όχι θέβαια με αυτούς, που κατονομάζει ως εγκληματικά στοιχεία, αλλά με την κοινωνική πραγματικότητα του χώρου, της οποίας έμμεσα αναγνωρίζει τα ειδικά χαρακτηριστικά («εξομολυτικές» παρεμβάσεις Λαλιώτη, δηλώσεις παραγόντων του Υφ. Νέας Γενιάς και του Δημόσιας τάξης).

Στα ίδια πλαίσια, λοιπόν, της *ειδικής* ένταξης των Εξαρχειών στη διαχείριση του πλέγματος εξουσίας, εντάσσεται κατά τρόπο προφανή και η πρόσφατη, οριστικού χαρακτήρα κρατική επιθετικότητα, προς το κοινωνικό σημαίνον της περιοχής. Η ολοκληρωμένη πλέον αναδιάταξη των κοινωνικών ομάδων και η αναδιάρθρωση των σχέσεων εξουσίας λαϊκών μαζών μαζί με τη γενικευμένη επίθεση του κεφαλαίου κατά της εργασίας, που εγγράφεται στα μετεκλογικά δεδομένα της ανανεωμένης διαχείρισης της καπιταλιστικής κρίσης από το ΠΑΣΟΚ, δεν ήταν δυνατό να μείνει χωρίς αντίκρουσμα στον ευαίσθητο αυτό χώρο της αμφισβήτησης και της αυθόρμητης σύγκρουσης με τις κυρίαρχες σχέσεις εξουσίας. Η αποκάλυπτη επιθετικότητα προς ομάδες με πολιτικό στίγμα (αναρχικοί) και οι βλακώδεις επικλήσεις «βχρονων αγοριών, που βιάζονται στη μέση της πλατείας και κάνουν αναγκαία την αστυνομική παρέμβαση στην περιοχή» του Δροσογιάννη αλληλοσυμπληρώνοντας κατά τρόπο, που αν δεν προκαλεί την πολιτική ευαισθησία της Αριστεράς, σίγουρα προκαλεί τη νοημοσύνη. Επειδή, όμως, στα Εξάρχεια, η κρατική επιθετικότητα κυριολεκτικά μεταγράφει τις κρατικές επιλογές συντριβής του συνόλου των δυνάμεων που αποκρούουν τη συνθήκη του αστικού εκσυγχρονισμού, τα Εξάρχεια δεν πρέπει να μείνουν μόνο...

Αντιγόνη Μαυρομάτη

φωτ. Βαλάσης Φέστας

Η αιστυνόμευση της ζωής μας

ΣΤΑ ΠΕΝΤΕ τελευταία χρόνια, τα Εξάρχεια δεν έ-
παψαν να παράγουν μαζικά πολιτικά γεγονότα,
προβληματικά για τους σημερινούς καιρούς της
ισοπέδωσης και της ήττας. Η αναβάθμισή τους,
όσο κι αν προβάλλει το άλλοθι της εγκληματικότητας,
δύσκολα μπορεί να κρύψει τον πραγματικό της στόχο:
εκείνη την κορφούλα, την διαμέσου των Εξαρχείων,
σχεδόν επώνυμη πλέον, ενός ολόκληρου θουνού διά-
σπαρτων, κατακερματισμένων, νεολαιίστικων κυρίως,
αντιστάσεων, απέναντι στον εκτραχηλισμό της
εξουσίας.

Η αλήθεια είναι ότι οι δρώσες αυτές παρέες, ιδίως οι
καινούριες, οι ενωμένες πάνω στη βίαία εξέγερση και
τη μουσική, πολύ απέχουν, ούτε το επιχειρούν άλλω-
στε, από το να δημιουργήσουν μια συνολική εναλλα-
κτική προοπτική. Η τροπή που παίρνει τα τελευταία
χρόνια η ζωή στην πλατεία, κάνει την καθημερινή τους
αγωνία ακόμα πιο δυσδιάκριτη. Η κερδοσκοπική διαπί-
στωση πως «η αμφισβήτηση πουλάει», το παιχνίδι με
την πρέζα, οι μεγάλες προσωπικότητες της διαφθοράς,
ακόμα κι η τρομοκρατία των φασιστικών συμμοριών που
τολμούν πια να εμφανίζονται στην πλατεία: Μέσα στην
καθημερινότητα των Εξαρχείων, την καθηλωμένη ου-
σιαστικά μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, τα επιχειρήματα του
Κάραβελ, του πρώτου Χημείου, του Νοέμβρη '85, κατά
της «αναβάθμισης» πολύ λίγο πειστικά ακούγονται πια.

Η κριτική τείνει να γίνεται κριτική στρατιωτικού τύπου:
Ποιος θα κυκλώσει ποιον, ποιος θα κρατήσει τη θέση
του, ποιος θα προλάβει τον Στρέφη. Αλλά αυτή η συζή-
τηση είναι εκ των προτέρων ληγμένη.

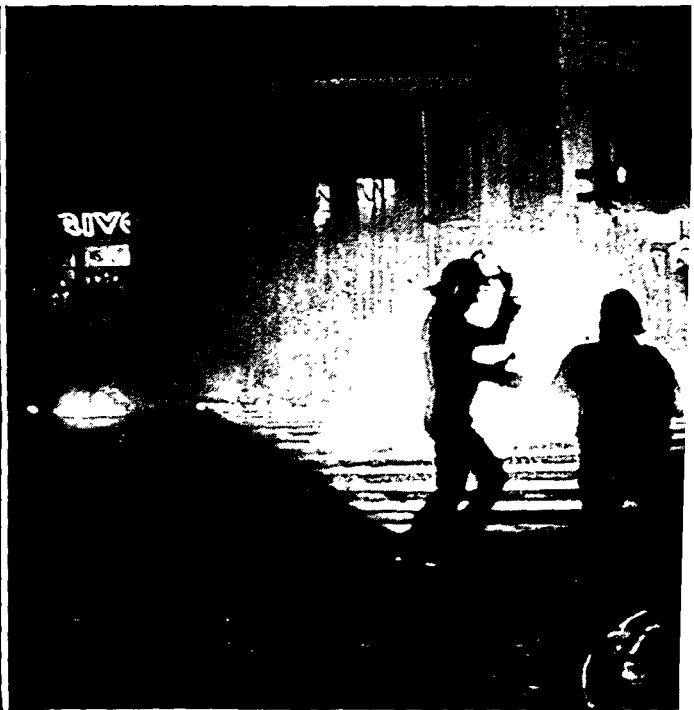
Κι όμως: η αναβάθμιση των Εξαρχείων δεν έχει στόχο
μόνο τους γραφικούς της πολιορκημένους. Αυτοί βέ-
βαια ποτέ δεν δίστασαν να κάνουν ό,τι τους ήταν δυ-
νατό για να μείνουν όρθιοι. Δεν απόφυγαν ωστόσο να
καταγραφούν σα γραφικοί γιατί, μέσα σ' αυτή την δια-
δρομή, βρέθηκαν μόνοι.

Πριν πέντε μόλις χρόνια, τα Εξάρχεια, φυσικό πλαίσιο
της δράσης ενός μαζικού φοιτητικού κινήματος γόνι-
μου και πολιτικά αποτελεσματικού, ήσαν τόπος αναζή-
τησης μιας εναλλακτικής κομμουνιστικής προοπτικής,
τόπος διασταύρωσης και σύγκλισης αναρίθμητων κρι-
τικών αριστερών τάσεων και ομάδων. Η άνοδος του ΠΑ-
ΣΟΚ στην κυβέρνηση συνέπεσε με τη φάση όπου ο πο-
λιτικός αυτός χώρος δέχτηκε συντριπτική, αποφασι-
στική ήττα. Στη συνέχεια, ο κόσμος που τον ενσάρκωνε
και τον στελέχωνε, από τις πολιτικές γενιές της δε-
καετίας του '70 κυρίως, μπήκε στον πειρασμό να διεκ-
δικήσει την ταυτότητά του μέσα στην κοινωνικά έγκυρη
δημιουργικότητα του όποιου επαγγελματισμού. Καθώς
χάνονταν τα συνεκτικά στοιχεία που τους προσέφερε η
παλιότερη κοινωνική κριτική και η πολιτική τους δράση,
οι πρώην θαμώνες των Εξαρχείων, βολεμένοι ή ζορι-

σμένοι, τείνουν πάντως να αυτοαναγνωρίζονται κυρίως
σαν μηχανικοί ή δικηγόροι, γιατροί ή δημοσιογράφοι,
επιχειρηματίες ή υπάλληλοι, δημόσιοι ή ιδιωτικοί, όπου
ο καθένας τείνει να σαρκάσει ή να συνδιαλεχτεί, από
τη σκοπιά της επαγγελματικής του ιδιότητας πάντως,
που αργά ή γρήγορα τον φέρνει μόνο εναντίον όλων.
Εδώ δύσκολα μπορεί να επιζηήσει η παλιά κριτική στάση
απέναντι στην κοινωνία, κριτική άλλωστε που, ανάμεσα
στ' άλλα, στρεφόταν ενάντια και σε ένα τέτοιο επαγγελ-
ματισμό. Η απομάκρυνση αυτού του κόσμου από τα
Εξάρχεια συνέπεσε με την απομάκρυνση από αυτή την
παλιότερη στάση του, από αυτή την παλιότερη δράση.

Η σημερινή «αναβάθμιση» των Εξαρχείων, αποτελεί
μεθόδευση για μια θεαματικότερη και αποφασιστικότε-
ρη τέτοια απομάκρυνση. Επιχειρεί να οριστικοποιήσει
την ήττα της εναλλακτικής αριστεράς το 81, ολο-
κληρώνοντας πλήρως την κοινωνική της διάσταση. Η
αναβάθμιση αυτή για όλους εμάς τους «αξιοπρεπείς»,
που τα τελευταία χρόνια βρεθήκαμε σε απόσταση ή το
πολύ απέναντι στις φλογισμένες ματιές των καταλη-
ψιών του Χημείου, θα αποτελέσει μια τρομοκρατική αυ-
τοεπιβεβαίωση, ένα δράμα που το σκηικό του δεν
προορίζεται να κρατηθεί μέσα στην πλατεία.
Αναπόφευκτα, θα εξελιχτεί και μέσα στα σοκάκια της
δικής μας καθημερινότητας.

Αντώνης Μασούνης

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Ποιοι διώκονται

Μια αφορμή για να γραφούν τα παρακάτω: Η σύλληψη
ενός φίλου, με κατηγορίες αστήριχτες. Ενός φίλου μου
σκιν, που είχε τη δύναμη να ορθώσει το ανάστημά του
απέναντι στην ίδια τη συγκυρία που τον γέννησε. Που
έμαθε να αντιστέκεται και στους δικούς του, όταν
διαπίστωσε ότι δεν κόλλαγε. Που ενώ οι πολιτικές και
οι ιδεολογίες που ανακατεύονταν στο μυαλό του του
'λεγαν άλλα, κατέβαινε τραγουδώντας ακόμα και στις
διαδηλώσεις της εκλεγμένης ΓΣΕΕ. Που διάλεξε να
δουλεύει εργάτης. Που είναι για μένα παράδειγμα πώς
γεννιέται μέσα σ' αυτή τη νεολαία, η σημερινή αμφι-
σβήτηση. Πώς εδραιώνεται και πώς μπορεί να βρει
προοπτική, και ποιο είναι σήμερα το κόκκινο, ανεξάρτη-
τα από ονομασίες.

Η ΑΘΗΝΑ ανησυχεί. Μια κατάληψη εκδιάζει μια
κυθέρνηση. Χημείο 85. Μια ξετρελαμένη πορεία
υποδέχεται τους καταληψίες κλαίγοντας. Επι-
κεφαλής οι απελευθερωμένοι πρώην κρατούμε-
νοι.

Ένα κενό στην κατευθυνόμενη πληροφόρηση.
Ερωτήματα που μέχρι τότε σκεπάζονταν εντελώς. Αυ-
τοί που συνήθισαν να ξεμπερδεύουν εύκολα με τους
«προβοκάτορες» αντιμετωπίζουν την κοροϊδευτική
τους γλώσσα απ' το ύψος μιας αναμφισβήτητης νίκης που
κανείς δεν περίμενε: Τυχαίο της συγκυρίας, ευσίωνες
προϋποθέσεις. Αναλύσεις εκ των υστέρων που δεν
αμφισβητούν ότι κανείς δεν περίμενε αυτή την κατάλη-
ξη, μόλις μια μέρα πριν.

● Απελπισμένοι προβοκάτορες ή προβοκάτορες της
απελπίσας; Στον καθένα, το ξαφνικό συναίσθημα ότι
όλα γίνονται, κάτι εξακολουθεί να υπάρχει, ότι δεν έ-
χουν τα πάντα χαθεί κι ότι οι τίγρεις είναι πάντα χάρτι-
νες.

Εξυγίανση χωρίς έλεος

ΕΞΑΡΧΕΙΑ. Μια γειτονιά αναβαθμίζεται. Πεζόδρομοι, πλακόστρωτα, όμορφα νεοκλασικά κτίρια, καθιστικά και πλακάκια, μια ειδυλλιακή εικόνα μορφοποιείται στα μυαλά των πολεοδόμων και πλανείται σαν υπόσχεση στον αέρα. Της ιδέας προηγείται μια δύναμη 2.000 Μ.Α.Τ. που εκκαθαρίζει το έδαφος ώστε να την αφήσει να υλοποιηθεί.

Το πρόβλημα θέβαια δεν είναι χωροταξικό, αφού είναι γνωστό τοις πάσι ότι η γειτονιά αυτή αποτέλεσε και αποτελεί το καταφύγιο των ξέμπάρκων, κυρίως τις γλυκές νυχτερινές ώρες, αλλά και την αφυπνισμένη συνείδηση της πόλης. Αυτά τα στοιχεία είναι που απειλούν την κοινωνική γαλήνη και αυτά πρέπει να ισοπεδωθούν. Τα Εξάρχεια, είπε ο Δροσογιάννης θα γίνουν πολύ σύντομα σαν όλες τις άλλες γειτονιές. Γκριζα, μουντή, θλιβερή ή απαστράπτουσα, τσίλικη και μουσειακή, αδιευκρίνιστο, πάντως άδεια από ζωή. Αυτή τουλάχιστον είναι η κρατική επιδίωξη. Και για να την πραγματοποιήσει στήνει μπλόκο σε μια γειτονιά. Η δική μας γενιά δεν έζησε ποτέ μια τέτοιας έκτασης αστυνόμευση. Σε κάθε προσπέλαση, σταυροδρόμι, καφενείο, στέκι, ταβέρνα, είσοδο πολυκατοικίας, μαγαζί αλλά και σε κάθε θάμνο, σκαλοπάτι, μονοπάτι μέχρι ψηλά την παιδική χαρά του Στρέφη και την αχρηστευμένη παλιά δεξαμενή, πάνοπλη Μ.Α.Τ. με γκλομπς, ασπίδες, κράνη, περιστροφή και ασφυξιογόνα, περιπολούν,

ελέγχουν ταυτότητες, πεζούς, μοτοσυκλετιστές και εποχούμενους, συλλαμβάνουν, ξυλοφορτώνουν, ειςβάλλουν σε κέντρα, αποβάλλουν οποιονδήποτε θαμώνα δεν τους γουστάρει η φάτσα του, παραστέκονται σαν άγρυπνοι φρουροί σε όποιον πίνει καφέ, χαζεύουν, κοροϊδεύουν, μπαίνουν για τα καλά στον καθημερινό ρυθμό και τρόπο ζωής αυτής της γειτονιάς.

Το να γράψει κανείς γι' αυτήν την εξωφρενική κατάσταση, ότι είναι όντως εξωφρενική, απαράδεκτη, αντισυνταγματική, να φύγουν αμέσως, η τρομοκρατία δεν θα περάσει, να παραιτηθεί ο Δροσογιάννης, και οτιδήποτε άλλο απλό και αυτονόητο σου έρχεται ανταντακλαστικά στο στόμα, θυμίζει αυτό που στη λαϊκή σοφία συμπυκνώνεται στη φράση «ανάγκη πούχε η γύφτισσα που καρβουνίστηκε η μύτη της».

Διότι παρόλο που είναι εξωφρενικό, απαράδεκτο κι αντισυνταγματικό αυτό που γίνεται στα Εξάρχεια, συνεχίζει να γίνεται μπροστά στη μύτη μας, κάτω απ' τα μάτια μας, το πιο κυνικό νταβαντζηλικι της εξουσίας πάνω στις ζωές μας, πώς ντυνόμαστε, κινούμαστε, πού βρίσκουμε τους φίλους μας, πώς γλεντάμε, πότε μεθάμε, πότε κοιμόμαστε και πότε ξενυχτάμε.

Κι αυτό που φαίνεται ότι γίνεται με την παρατεταμένη κατάσταση πολιορκίας των Εξαρχείων είναι ακριβώς ο εθισμός σ' ενός τύπου συνύπαρξη με τις

δυνάμεις που αστυνομεύουν τη ζωή μας.

Κι αφού η αυτονόητη ανάγκη να μην αστυνομευέται η ζωή μας κανένα δεν μπόρεσε να κινητοποιήσει, ούτε τις νεολαίες, ούτε την τέως εξωκοινοβουλευτική αριστερά, τους αναρχικούς, τους αυτόνομους, τους συσπειρωστές, φρικιά, πανκ, απροσάρμοστους μεσήλικες και καταστροφικούς νέους, κανένα, τα Μ.Α.Τ. παραμένουν εκεί προσθέτοντας την παρουσία τους, τις ασπίδες και τα κράνη τους, στον πολύθουο και αντιφατικό αυτό χώρο.

Παρά ταύτα όμως, παρά την ασφυκτική αστυνόμευση, ο κόσμος συνεχίζει να ζει, να υπάρχει και να κινείται πλάι στις ασπίδες και τα ασφυξιογόνα. Τα Εξάρχεια είναι δύσκολο να αδειάσουν απ' τον κόσμο τους. Γιατί ο κόσμος δεν θέλει να γίνουν μια γειτονιά σαν τις άλλες, σαν την πλατεία Αγίων Αναργύρων ή την Πλάκα.

Θέλουμε να μείνουν έτσι όπως είναι, γλυκό καταφύγιο της νύχτας, τόπος κοινωνικότητας, γλέντι και πρόκληση και βίαιο ξέσπασμα, και πράξη καταστροφής, το πραγματικό ιστορικό κέντρο της Αθήνας, αυτό που φιλόξενα αγκάλιασε όλες τις μικρές και μεγάλες εξεγέρσεις.

Ας μείνουν τα μαγαζιά ανοιχτά, γεμάτα κόσμο, φωταγωγημένα, με τα μεγάφωνα στη διαπασών. Κι όταν σβύσουν οι εξαισίες μουσικές κι οι φωνές ας αρχίσουν τα κλαρίνα. Μπορεί να βγει σε καλό.

Α. Λαζαρίδου

Η στιγμή των «προβοκατόρων» μπροστά σ' όλους αυτούς που για τους δικούς τους λόγους, τις δικές τους ήττες, είναι πια απ' έξω παρατηρητές.

● Μάης 86. Η εκδίκαση των απελπισμένων, η απάντηση ότι δεν γίνεται τίποτα. Καθαρίζονται τα Εξάρχεια. Ραδιενέργεια, λιτότητα, ανεργία επισκιάζονται από τη νίκη του κράτους πάνω στους «ετερόκλητους περιθωριακούς». Ουρλιάζει η κατευθυνόμενη πληροφόρηση. Χωρίς αντίλογο ο κ. Κουλουμπής αναμορφώνει. Ο κ. Δροσογιάννης επιτυγχάνει κατάληψη του κέντρου με τα τάγματά του.

Η βία, αναγκαίο κακό κατά τους Νεοέλληνες. Οι προληπτικές συλλήψεις, συνταγματικό δικαίωμα του κράτους. Αγανακτισμένοι πολίτες οραματίζονται εκτοπίσεις και εξορίες.

Η αριστερά ανύπαρκτη, σ' όλες της τις εκφράσεις. Λίγα ψελλίσματα μόνο για τις «ελευθερίες των καλών πολιτών» που «καταπατούνται θάναυσα» ενώ «δεν φτάνει σε τίποτα».

● Στιγμένες κατηγορίες. Όταν τα «Εξάρχεια» κνηγούσαν τα ναρκωτικά, τα ΜΑΤ κνηγούσαν τους «Εξαρχιώτες». Σήμερα, τα ναρκωτικά γίνονται το ορμητήριο για την καταστολή των «Εξαρχείων». Μιας συνοικίας που έχει το λιγότερο ποσοστό δολοφονιών, θανάτων από ναρκωτικά, ληστειών και σωματεμπορίας, από κάθε άλλη γειτονιά της Αθήνας. Φυσικά, δεν ενοχλεί η διακίνηση στο Κολωνάκι που μόνο από σπόντα βγαίνει στη φόρα.

● Ποιοι είναι τέλος πάντως αυτοί οι «ετερόκλητοι», περιεργοί πανκ, εναπομεινάντα φρικιά, παλιότεροι αναρχικοί, μερικοί ροκαμπλάδες, ρεντ σκινς και τόσα πρόσωπα που φορά μια νεολαία που ασφυκτιά, που δεν θέλει να προσαρμοστεί και που αναγνωρίζει το παγκόσμιο πρόσωπό της μέσα από μουσικοπολιτικά ρεύματα.

Η ουσία δεν είναι οι ποικιλόχρωμες ομάδες, μα τα ίδια τα άτομα. Αποτέλεσμα της επιθυμίας της δικιάς τους για ένα καλύτερο κόσμο, όπως αυτοί τον καταλαβαίνουν. Απέναντι σε μια ενσωματωμένη αριστερά, απέναντι σε μια επανάσταση που ποτέ δεν έρχεται, σε ατέλειωτες πορείες χωρίς αποτέλεσμα, χωρίς την οποιαδήποτε συνέχεια, αντιτάσσουν τη δικιά τους εξέγερση.

Όταν επιτίθενται σε μια αστυνομία που τους έχει επανειλημμένα εξευτελίσει στη διάρκεια ειρηνικών πορειών, αντιμετωπίζουν μια σειρά επιχειρήματα με μια μόνο απάντηση:

«Πράγματι εμείς εκτρέψαμε την πορεία απ' τους στόχους της. Αλλά κι αν δε το κάναμε, το ξέρουμε το αποτέλεσμά της, χρόνια τώρα».

Αμείλικτη λογική όσο δεν υπάρχει πειστική απάντηση. Οι διαχωρισμοί και τα κοσμητικά επίθετα δεν κάνουν τίποτα πια. Ναι, είναι απλό. Οι άγριοι των διαδηλώσεων είναι οι απελπισμένοι της προηγούμενης χρονιάς και οι συντηρητικοί δύο χρόνων πριν, μέσα σ' αυτό το «χώρο».

Θα 'θελα να μην μείνει η εντύπωση ότι δικαιολογώ το καθετί. Τα λάθη είναι πάρα πολλά, η απόγνωση είναι όμως μία.

Πέτρος Κουτσούμπας

Η ανάπλαση των παιδών

ΕΞΑΡΧΕΙΑ: ένα κέντρο μέσα στο κέντρο. Ιδιαίτερότητα της Αθήνας, έκπληξη για τους πολεοδόμους καθώς θα αναγνώριζαν και τις πέντε επίσημες λειτουργίες που συμβαίνουν μέσα σε μία πόλη (κατοικία-εργασία-εκπαίδευση-αναψυχή-μετακίνηση), να υλοποιούνται μέσα σ' ένα πολύ μικρό τμήμα της.

Εδώ δεν υπάρχουν τα χιλιόμετρα που καθημερινά πρέπει να γράψει κάθε πολίτης για να εκπληρώσει τον επί της γης προορισμό του, ούτε ο διαχωρισμός των λειτουργιών και άρα η ταυτότητα κάθε χώρου με βάση τη λειτουργία του. Μήπως αυτό ενοχλεί;

Στη διαδικασία αναγνώρισης, δηλαδή στη διαδικασία απονομής ρόλων και ταυτοτήτων ένας κρατικός φορέας πώς θα ονομάσει μια τέτοια περιοχή; Πρέπει να ολοκληρωθεί η αναγνώριση, να οριστεί. Πρέπει να αποδοθεί ο ρόλος και να καταγραφεί και έτσι, σχεδόν αυτόματα, να γίνει και ο έλεγχος. Αυτό μοιάζει να είναι το πρόβλημα. Και στα εργαλεία επίλυσης είναι και η πολεοδομική παρέμβαση που ετοιμάζεται. Στοχεύει στο χρόνο και είναι συνήθως αποτελεσματική. Έτσι το περιεχόμενο θα σταθεί μέσα στο περιεχόν, θα μπει το κάθε κουτάκι στη θέση του και όλο αυτό το χωρίς ταυτότητα που μέχρι τώρα ονομαζόταν Εξάρχεια, από δω και πέρα σύμφωνα με το πνεύμα και το γράμμα της πολεοδομικής παρέμβασης μέλλει να ονομάζεται «γειτονιά και χώρος διανόησης». Μεθοδικά και αποτελεσματικά.

Τα Εξάρχεια έχουν «υποβαθμιστεί» μόνον γιατί είναι

πολύτροπα. Δεν πρόκειται για την περιβαλλοντική υποβάθμιση. Αν ήταν έτσι, τότε άλλες γειτονιές της Αθήνας, ίσως πολύ πιο κεντρικές, θα είχαν προτεραιότητα (του Ψυρρή, το Μεταξουργείο, για να μην αναφέρουμε το Κερατσίνι και το Πέραμα, που είναι μακριά και δεν φαίνονται). Στα Εξάρχεια πρέπει να αναβαθμιστεί η κοινωνική συμπεριφορά και όχι το κτισμένο και άκτιστο περιβάλλον. Από τη συμπεριφορά των αποκλεισμένων ατόμων από την εξουσία που νομεί αυτήν την πόλη. Γιατί όταν ένας χώρος γίνεται το θέατρο του αποκλεισμού, ο χώρος αυτός είναι επικίνδυνος, «νοσει», έχει δηλ. υποβαθμιστεί και ο πολεοδομικός σχεδιασμός τόσο ουδέτερος και τεχνικός θα αποκαταστήσει την ισορροπία των πραγμάτων. Κάτι ανάλογο έγινε με την χωροθέτηση των Α.Ε.Ι. στου Ζωγράφου και στην Καισαριανή. Φυσικά και τότε το πρόβλημα ήταν η αναβάθμιση της λειτουργίας τους, όχι βέβαια το αντιδικτατορικό φοιτητικό κίνημα. Φαίνεται πως σήμερα αυτή η λογική έχει βρει την πλήρη αποδοχή τόσο του κράτους όσο και των πολιτικών φορέων.

● Η μελέτη που συνέταξε το ΥΠΕΧΩΔΕ δεν έχει στόχο την αναβάθμιση μια και στην πραγματικότητα δε συντρέχει λόγος. Οι νέες χρήσεις γης που προβλέπονται είναι ελάχιστες (μουσεία, εκθεσιακοί χώροι, φοιτητικές κατοικίες). Η μελέτη είναι σαφής, ζητούμενο είναι η αποκατάσταση της ισορροπίας των λειτουργιών και χρήσεων στην περιοχή και ο αποκλεισμός των συγκεντρώσεων και της «δραστηριότητας των περιθωριακών

ομάδων». Η πολεοδομική παρέμβαση συνίσταται στην ουσία στην πεζοδρόμηση της περιοχής για να «αποτραπούν οι διαμπερείς κινήσεις».

● Καταφθάνει λοιπόν ο πεζόδρομος, άδολος πρωταγωνιστής που θα σώσει την περιοχή από τα δεινά της.

– Ο πεζόδρομος που θα αναβαθμίσει το περιβάλλον αποκλείοντας τα αυτοκίνητα –όχι βέβαια τα δικά μας αλλά των άλλων, εφ' όσον συνταγματικά παρκάρουμε μπροστά στο σπίτι μας.

– Ο πεζόδρομος που θα μας θυμίσει λίγο τις ρίζες μας με το πράσινο και τα παγκάκια στη μέση του τέως δρόμου.

– Ο πεζόδρομος που θα μπλέξει τους μικρούς και τους μεγάλους δρόμους με πολλά-πολλά πλακάκια, τόσα που τελικά θα γίνουμε όλοι ένα.

– Ο πεζόδρομος που θα αναδείξει τον αρχιτεκτονικό μας πλούτο, ένας πλούτος που π.χ. στην Μητροπόλεως ανακαλύπτεται μόλις κάθε Πάσχα και Χριστούγεννα.

– Ο πεζόδρομος που το θράδυ θα μας αφήνει να κοιμάμαστε ήσυχοι.

Όπως έχει συμβεί στην Πλάκα. Ένας απέραντος πεζόδρομος όπου ο χώρος ανάμεσα στα σπίτια είναι κάτι μεταξύ πεζοδρομίου και πλατείας. Απάλειψε όλα τα σημεία που η πόλη αναγνωρίζει τον εαυτό της. Γυάλισε τόσο καλά που αφαίρεσε την ιστορία. Έχει μείνει στα χέρια των λίγων κατοίκων και αυτών που εργάζονται στα μαγαζιά, αλλά πάνω απ' όλα στους επισκέπτες της Αθήνας. Παράδεισος γι' αυτούς όταν την ίδια στιγμή βρίσκουν φαγητό, αρχαία και σουβενίρ, κάτι σαν Ντίσ-

Ο κ. Σπύρος Τσαγκαράτος, σύμβουλος του κ. Κουλουμπή, είναι ο υπεύθυνος της μελέτης ανάπλασης της περιοχής Εξαρχείων. Στη συζήτηση που ακολουθεί, απαντά σε ερωτήματα για τη

διαδικασία που ακολουθήθηκε, για τους στόχους του υπουργείου και για τη σχέση της πολεοδομικής παρέμβασης με την αστυνομική καταστολή.

Δ.Ψ.

Σχολιαστής: Το πρώτο ερώτημα αφορά την ίδια τη διαδικασία σύνταξης της μελέτης. Απ' όσα γνωρίζουμε η μελέτη έγινε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, ενώ το θέμα απασχολούσε το υπουργείο ήδη από την εποχή της Νέας Δημοκρατίας. Για ποιους λόγους ειδικά σήμερα υπάρχει αυτή η ταχύτητα;

Σ. Τσαγκαράτος: Το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας περιλαμβάνει την αναβάθμιση του ιστορικού κέντρου που είναι πέρα απ' την περιοχή της Πλάκας-Θησείο-Μεταξουργείο-παλιό εμπορικό κέντρο και Ψυρρή και η περιοχή των Εξαρχείων. Το ζήτημα είναι ότι αυτή η αναβάθμιση δεν μπορούσε να είναι κάποια σημειακή παρέμβαση μόνο με πεζόδρομους ή πλατείες. Θα έπρεπε να είναι ένα γενικότερο δομικό σχέδιο που θα λύνει τα προβλήματα της γειτονιάς. Και η γειτονιά των Εξαρχείων τελευταία υποβαθμίζεται όλο και περισσότερο και το θέμα είναι και πολιτικό τον τελευταίο καιρό, αφού μια περιοχή εγκαταλείπεται από τους κατοίκους της, υπάρχει μια γκετοποίηση περιθωριακών στοιχείων, και βέβαια έπρεπε να αλλαχθεί η προτεραιότητα στις παρεμβάσεις του ιστορικού κέντρου και να δοθεί μια λύση στα Εξάρχεια. Γι' αυτό και από την αρχή του χρόνου, με πρωτοβουλία και κατεύθυνση του υπουργού δόθηκε η εντολή να γίνει μια μελέτη παρέμβασης στην περιοχή των Εξαρχείων που βέβαια να συνυπολογίζει όλα τα προβλήματα και να είναι μια πρόταση πακέτο που να περιλαμβάνει όχι μόνο τεχνικά αλλά και θεσμικά έργα για να δίνει μια άλλη ποιότητα ζωής στους κατοίκους. Επόμενα, πιστεύω ότι τα έργα που θα γίνουν στην περιοχή είναι συνέχεια των έργων της Πλάκας, του Θησείου, του Μεταξουργείου και ότι τελικά αυτή η παρέμβαση έχει

καθυστερήσει και θα έπρεπε να είχε ήδη αρχίσει.

Σ.: Η μελέτη αυτή έχει κάποιες διαφορές από προηγούμενες. Δεν ακολουθήθηκαν οι συνήθειες «συμμετοχικές» διαδικασίες. Πού οφείλεται αυτή η θιασύνη; Μήπως στο ότι πρόκειται για «έργο βιτρίνας» ενόψει Δημοτικών Εκλογών, όπως κατηγορεί την κυβέρνηση η αντιπολίτευση, ή στο ότι επιδιώκει να αντιμετωπίσει μια σημερινή πολιτική κατάσταση.

Σ. Τ.: Η ερώτηση αναφέρεται σε δύο θέματα. Το πρώτο αφορά το αν ακολουθήθηκαν στη μελέτη αυτή συμμετοχικές διαδικασίες. Στην περίπτωση των Εξαρχείων ο διάλογος πρέπει να είναι ευρύτερος, γιατί τα προβλήματα είναι πιο έντονα. Ενώ κανονικά αυτές οι πολεοδομικές προτάσεις περνάνε από Δημοτικό Συμβούλιο, εδώ θα γίνει και ανοιχτή συνέλευση των κατοίκων και ανοιχτή έκθεση για ενημέρωση των ενδιαφερομένων. Επομένως μπορεί να πει κανένας ότι γίνονται περισσότερα, στο θέμα της συμμετοχής, απαραίτητης για κάθε πολεοδομική εφαρμογή. Για το άλλο θέμα έχω να πω ότι όταν υπάρχουν τόσο οξυμένα προβλήματα όπως αυτά που υποβαθμίζουν την περιοχή, πρέπει να τα αντιμετωπίσεις, υπάρχουν δεν υπάρχουν εκλογές. Πρέπει να τα αντιμετωπίσεις και ριζικά και άμεσα.

Σ.: Θα επιμείνω στο γεγονός ότι αυτή η μελέτη αντιμετωπίζεται απ' το υπουργείο σαν ένα έκτακτο και εξαιρετικό θέμα. Π.χ. την αναλάβετε εσείς, σύμβουλος του υπουργού, μ' άλλα λόγια ένα πολιτικό πρόσωπο. Ενώ συνήθως γίνεται κάποια ανάθεση σε ιδιώτη μετά από διαγωνισμό ή σε ειδική επιτροπή του υπουργείου.

Συζήτηση

Σ. Τ.: Όλες οι παρεμβάσεις αυτού του τύπου (π.χ. Πλάκα, Θησείο κ.λπ.) γίνονται από ομάδες του υπουργείου. Και εδώ δουλεύει μια ομάδα του υπουργείου αρκετά μεγάλη που έχει όλες τις ειδικότητες, κι εγώ απλά είμαι ο συντονιστής της ομάδας. Για να απαντήσουμε καθαρά στο θέμα που μπήκε, υπάρχει το ζήτημα ότι η καθημερινή γκετοποίηση της πλατείας και ο χαρακτήρας που έχει σήμερα κάνει πιο έντονο το πρόβλημα και φυσικά απαιτεί πιο έντονα μια αντιμετώπισή του. Εμείς επιλέξαμε να μην αντιμετωπισθεί ούτε με τη χρήση βίας ούτε με τη χρήση της αστυνομίας μόνο, αλλά και με άλλες λύσεις.

Σ.: Αυτό το «φαινόμενο» που προκαλεί την παρέμβαση της αστυνομίας, μπορείτε να το περιγράψετε σύμφωνα με το σκεπτικό της μελέτης;

Σ. Τ.: Σαν φυσικό αποτέλεσμα της υποβάθμισης της περιοχής από την εισβολή των χρήσεων του κέντρου, λόγω του κυκλοφοριακού που στην πραγματικότητα με τις διαμπερείς κινήσεις διαλύει τον ιστό της περιοχής, λόγω της απομόνωσης των πόλων και τελικά λόγω του ίδιου του σχεδιασμού της περιοχής, σίγουρα αυτή η περιοχή και ιδιαίτερα το φυσικό της κέντρο, η πλατεία, έχει γίνει τόπος συγκέντρωσης διάφορων περιθωριακών δραστηριοτήτων. Από το '60 και μετά η περιοχή δούλεψε σαν πανεπιστημιούπολη. Όταν το Πολυτεχνείο πήγε στου Ζωγράφου έχασε αυτό το χαρακτήρα. Από το '74 και μετά η περιοχή παρουσίαζε κάποια προβλήματα, αλλά δεν ήταν τόσο οξυμένα και φανερά. Από το '78 και μετά έχουμε τη διακίνηση των ναρκωτικών, όλες τις περιθωριακές ομάδες με δραστηριότητα στο χώρο γύρω

παρέμβασης στην περιοχή Εξαρχείων

νεύλαντ που προσφέρεται αναπαλαιωμένο, ό,τι παλιό υπάρχει στην Αθήνα.

Η κύρια αντίθεση σ' αυτές τις επεμβάσεις είναι με το «άλλο» είτε αυτό είναι μια ξεχασμένη δυτική συνοικία, είτε η πολυσύχναστη αρτηρία. Και στη μία και στην άλλη περίπτωση η πεζοδρόμηση μιας περιοχής του κέντρου της Αθήνας θάνατο πολύ περισσότερο ένα εργαλείο σύγκρισης παρά ένα εργαλείο χρήσης, όπως θάταν π.χ. ο αποκλεισμός όλων των αυτοκινήτων απ' το κέντρο της πόλης.

Και στο τέλος-τέλος, μπορεί η Πλάκα νάναι σήμερα περισσότερο ειρηνική και απονευρωμένη, αλλά πριν λίγο καιρό ακόμα, ίσως περισσότερο θορυβώδης και βρώμικη, ήταν ακόμα στη χρήση των κατοίκων της πόλης.

● Στην περιοχή των Εξαρχείων συνεχίζουν να ζουν όσοι τα τελευταία χρόνια έχουν περάσει από το φοιτητικό κίνημα. Από τη γενιά των Λαμπράκηδων, του Πολυτεχνείου, των καταλήψεων, σήμερα όμως στο περιθώριο των εξελίξεων της περιοχής. Έχουν όμως συχνά εκεί το σπίτι τους, το τεχνικό γραφείο, το ιατρείο, τα γραφεία της επιχείρησής τους, πηγαίνουν το βράδυ στα μπαράκια και τις ταβέρνες. Μη γελοιάσαστε, η αναβάθμιση της περιοχής απευθύνεται και σ' αυτούς. Το εγχείρημα των επεμβάσεων του κράτους για μια, για μας, καλύτερη ζωή, πάνει τόπο. Η εικόνα της γειτονιάς, μικρής και προσωπικής (όπως σ' ένα χωριό), η ανθρώπινη κλίμακα των κτιρίων, η αγάπη για τα παραδοσιακά κτίσματα, η ανθρώπινη χρήση των ελεύθερων χώρων, μας απευθύνεται, χωρίς ίσως να καταλαβαίνουμε, πως ό,τι γίνεται, θάνατο έτσι γιατί μόνο εμείς έχουμε αυτό το δικαίωμα σε αντίθεση με κάποιους άλλους που δεν τόχουν. Κι αυτή η δυσμετρία θα υπάρχει παρ' όλη τη διαμαρτυρία που διεγείρει η παρουσία των οργάνων της τάξης.

Χριστόφορος Σακελλαρόπουλος

με τον υπεύθυνο της «μελέτης αναβάθμισης»

απ' την πλατεία, και θεαίως αυτές οι περιθωριακές ομάδες είναι σε σύγκρουση με τους κατοίκους και με τις χρήσεις της περιοχής. Από το '74 και μετά υπήρχαν στα Εξάρχεια πολιτικές ομάδες γύρω από διάφορα περιοδικά, γιατί στην περιοχή υπάρχουν διθλοπωλεία και εκδοτικοί οίκοι που τις συσπειρώναν και αυτές τις ομάδες μέχρι το '78 δε δημιούργησαν πρόβλημα. Κατά συνέπεια στόχος της μελέτης δεν είναι η παρεμπόδιση της δραστηριότητας αυτών των ομάδων. Στόχος είναι η αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούν κύρια τα ναρκωτικά και το κλίμα που δημιουργούν τα περιθωριακά στοιχεία. Αποτέλεσμα θα είναι να αναβαθμιστεί η περιοχή και να πάρουν την κατάσταση στα χέρια τους οι κάτοικοι.

Σ.: Σε τι είδους έρευνα, κοινωνιολογική ή άλλη βασίστηκε η μελέτη για να θγάλει αυτά τα συμπεράσματα;

Σ. Τ.: Η μελέτη βασίζεται στο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο της περιοχής που είναι ένα ευρύτερο σχέδιο και αφορά όλο το Α' Διαμέρισμα. Απλά εδώ υπήρξε η αναγκαιότητα, και αυτό νομίζω είναι και επιστημονικά πολύ θεμιτό, να γίνει μια τμηματική αλλά ολοκληρωμένη παρέμβαση σε μια ιδιαίτερη γειτονιά.

Σ.: Δεν ξέρω αν είναι ατυχής συγκυρία, αλλά η «πρόταση αναβάθμισης» συμπίπτει με την ένταση της αστυνομικής καταστολής. Πρόκειται μήπως για αλληλοσυμπληρούμενες διαδικασίες;

Σ. Τ.: Ξεφεύγει από την αρμοδιότητά μου να κρίνω το έργο της αστυνομίας.

Σ.: Μπορείτε όμως να τοποθετηθείτε απ' την πλευρά της μελέτης.

Σ. Τ.: Καταρχήν η μελέτη δεν έχει ακόμα αρχίσει να υλοποιείται γιατί περνά από συμμετοχικές διαδικασίες. Είναι ένα πακέτο προτάσεων κι όχι μια απλή πεζοδρόμηση. Η μελέτη περιλαμβάνει τρία επίπεδα: Είναι πρώτα το διάταγμα χρήσεων γης, είναι η κήρυξη και η αξιοποίηση των παραδοσιακών κτιρίων και είναι και τα έργα ανάπλασης. Κι όλα αυτά θα συμπληρωθούν απ' τους ίδιους τους κάτοικους και τους φορείς τους. Είναι δηλαδή μια συνολική παρέμβαση, που η πεμπουσία της είναι ότι γίνεται για τους κατοίκους και με στόχο να υπάρξει τοπικός κοινωνικός έλεγχος.

Σ.: Στη σύνταξη της μελέτης υπάρχει συντονισμός και άποψη του υπουργείου Δημόσιας Τάξης;

Σ. Τ.: Ναι, υπάρχουν κάποιες επαφές και είναι γνωστή η άποψη του ΥΠΕΧΩΔΕ στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης. Εμείς νομίζουμε ότι από τη στιγμή που θα ολοκληρωθούν οι διαδικασίες και θ' αρχίσει να υλοποιείται το πρόγραμμα, δεν θα υπάρξει πρόβλημα με την Αστυνομία.

Σ.: Η μελέτη δίνει την εντύπωση ότι ενδιαφέρεται μόνο για τους κατοίκους της περιοχής και όχι για τους χρήστες της. Μάλιστα ιδιαίτερη προνομιακή μεταχείριση έχουν οι ιδιοκτήτες σε σχέση με τους ενοικιαστές.

Σ. Τ.: Η πρώτη κατηγορία που μας ενδιαφέρει θέβαια είναι οι κάτοικοι. Μας ενδιαφέρουν όμως και οι χρή-

στες. Πρώτ' απ' όλα αφού βάζουμε πολιτιστικές χρήσεις υπερτοπικής σημασίας, αυτό επιδιώκουμε. Θάταν λάθος, ακόμα και επιστημονικό, να σχεδιάσεις μια τόσο κεντρική και τόσο φορτισμένη ιστορικά περιοχή, μόνο για τους κατοίκους της.

Σ.: Προφανώς θα υπάρχουν άλλοι χρήστες. Μιλώ όμως για τους σημερινούς.

Σ. Τ.: Οι σημερινοί χρήστες δεν είναι μόνο όσοι βρίσκονται στην πλατεία, αλλά και όσοι κυκλοφορούν και ενδιαφέρονται να έχουν δραστηριότητα στην περιοχή. Αν θέλετε, ανοίγεται η περιοχή στους χρήστες. Σκεφτόμαστε ακόμα και οι τουρίστες του Μουσείου να μπορούν να επισκεφτούν αυτές τις χρήσεις.

Σ.: Άρα, κάποιος άλλος κόσμος.

Σ. Τ.: Κάποιος κόσμος που θα ενδιαφέρεται για τις χρήσεις της περιοχής. Όσον αφορά το θέμα των ιδιοκτητών και ενοικιαστών. Δε νομίζω ότι η κύρια αντίθεση βρίσκεται εκεί. Νομίζω ότι η κύρια αντίθεση βρίσκεται στο ότι η περιοχή εγκαταλείπεται και από ιδιοκτήτες και από ενοικιαστές. Βέβαια με τα έργα των αναπλάσεων ανεβαίνει η αξία της γης, αλλά όπως καταλαβαίνετε δεν λύνονται όλα τα κοινωνικά προβλήματα με την πολεοδομία. Πάντως πρέπει να δεχθείτε ότι ορισμένες προτάσεις όπως το στεγαστικό πρόγραμμα για τους φοιτητές είναι προς αυτή την κατεύθυνση. Όπως επίσης και το γεγονός ότι θα ανακαινισθούν παλιά και εγκαταλεημένα κτίρια με τα δάνεια με χαμηλό επιτόκιο, που πιστεύουμε ότι θα φέρει πίσω μια σειρά ιδιοκτήτες που έχουν εγκαταλείψει την περιοχή.

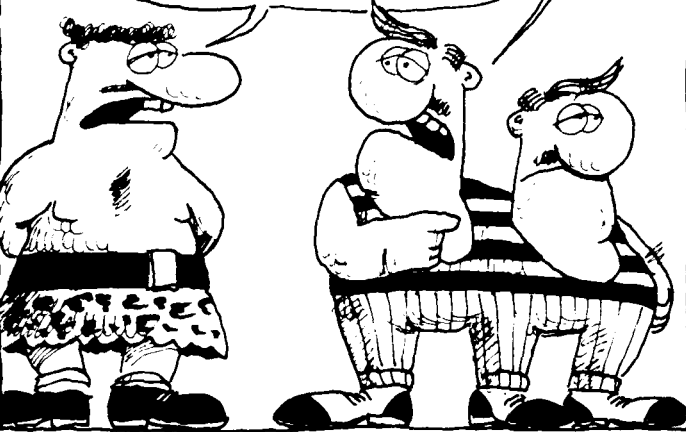
ΜΕΤΑ ΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ
ΟΙ ΣΙΑΜΑΙΟΙ ΝΑ ΕΡΘΟΥΝ
ΣΤΟ ΚΑΜΑΡΙΝΙ ΜΟΥ...

... Ο ΚΟΝΤΟΣ ΝΑ ΕΧΕΙ
ΠΛΥΘΕΙ ΚΑΛΑ...

ΜΗΠΟΣ ΚΑΤΑΛΑΒΕΣ ΕΣΥ ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕ ΑΥΤΟ;
ΕΙΝΑΙ ΑΠΛΟ! Η ΘΕΚΛΑ, ΣΑΣ
ΚΑΛΕΣΕ ΣΤΟ ΚΑΜΑΡΙΝΙ ΤΗΣ, ΓΙΑΤΙ
ΓΟΥΣΤΑΡΕΙ ΤΟΝ ΑΔΕΡΦΟ ΣΟΥ!..

ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΣ, ΓΟΥΣΤΑ-
ΡΕΙ ΤΟΝ ΑΔΕΡΦΟ ΜΟΥ;
ΚΙ ΕΓΩ ΤΙ ΘΑ ΚΑΝΩ;

ΠΑΡΕ ΜΑΖΙ ΣΟΥ
ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΒΙΒΛΙΟ!

Αποκ

ΛΕΝΕ ΠΟΣ ΟΙ ΚΟΝΤΟΙ
ΑΥΤΡΕΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΘΕΡΜΟΙ!
ΓΙΑ ΠΕΣ ΜΟΥ, ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ;

... ΕΛΣ, ΔΕΝ ΘΕΛΩ ΝΑ ΜΕ
ΒΛΕΠΕΙΣ ΣΑΝ ΕΡΓΟΔΟΤΗ, ΘΕΛΩ ΝΑ
ΜΕ ΒΛΕΠΕΙΣ ΣΑΝ ΓΥΝΑΙΚΑ! ΠΑΡΕ ΜΕ
ΣΤΗΝ ΑΓΚΑΛΙΑ ΣΟΥ ΚΑΙ ΔΕΙΞΕ ΜΟΥ
ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΕΝΑΣ ΚΟΝΤΟΣ!..

ΜΕ ΣΥΓΧΩΡΕΙΤΕ ΠΟΥ ΣΑΣ
ΔΙΑΚΟΠΤΩ, ΑΛΛΑ ΜΕ ΜΕΛΑ
ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙ;

ΕΣΥ, ΕΛΠΙΖΟΥΜΕ
ΟΤΙ ΘΑ ΔΕΙΞΕΙΣ ΛΙΓΗ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ...

... ΑΥ ΟΜΩΣ ΕΝΟΧΛΕΙΖΑΙ
ΝΑ ΜΗΝ ΣΕ ΚΡΑΤΑΜΕ...

Αποκ

ΤΑ ΜΑΘΕΣ ΓΑΒΡΙΑΗ; Η ΘΕΚΛΑ ΤΑ ΕΦΤΙΑΞΕ ΜΕ ΤΟ ΚΟΝΤΟ ΣΙΑΜΑΙΟ

ΚΑΙ Ο ΑΜΟΣ;

Ο ΑΜΟΣ ΚΡΑΤΑΕΙ ΤΟ ΦΑΝΑΡΙ...

ΘΕΕ ΜΟΥ! ΣΟΔΟΜΑ ΚΑΙ ΓΟΜΟΡΡΑ!

...ΜΟΥ ΤΟ ΛΕΓΕ ΕΜΕΝΑ Η ΜΑΝΑ ΜΟΥ! ΓΑΒΡΙΑΗ, ΜΟΥ ΕΛΕΓΕ, ΜΗ ΜΠΛΕΞΕΙΣ ΠΟΤΕ ΜΕ ΚΑΜΙΤΕΧΝΗΣ! ΕΙΝΑΙ ΟΛΟΙ ΔΙΕΦΘΑΡΜΕΝΟΙ!

ΜΑ ΤΙ ΛΕΣ ΤΩΡΑ;

ΟΧΙ! ΔΕΝ ΘΕΛΩ ΝΑ ΑΚΟΥΣΩ ΑΛΛΟ! ΕΙΣΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΑΝΩΜΑΛΟΙ!

ΕΣΥ ΝΑ ΤΑ ΒΛΕΠΕΙΣ ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ, ΠΟΥ ΘΕΛΕΙΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΣ ΠΑΙΔΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΚΑΜΙΤΕΧΝΗΣ...

ΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑ!

ΜΗ ΤΟΥ ΚΑΝΕΙΣ ΤΕΤΟΙΕΣ ΠΛΑΚΕΣ ΓΙΑΤΙ ΘΑ ΜΑΣ ΜΕΙΝΕΙ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ!

Aphas

ΤΕΛΙΚΑ, Ο ΓΑΒΡΙΑΗ ΕΧΕΙ ΣΟΚΑΡΙΣΤΕΙ ΠΟΛΥ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΘΕΚΛΑΣ

ΚΑΙ ΤΙ ΚΑΝΕΙ ΤΩΡΑ Μ'ΑΥΤΗ ΤΗ ΤΑΠΠΕΛΑ;

ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΙ ΘΕΟΣ!

ΠΑΕΙ ΝΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΗΘΕΙ ΕΞΩ ΑΠ' ΤΟ ΚΑΜΑΡΙΝΙ ΤΗΣ

ΠΑΦ!

ΜΠΑ!

ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΙ ΘΕΟΣ! ΓΙΑΤΟΣ;

Aphas

«Αυτό που μου καταμαρτυρούν τις τελευταίες εβδομάδες, είναι πως υπήρξα σωστός στρατιώτης»

(Δρ. Κουρτ Βάλντχάιμ, σε προεκλογική περιοδεία, 17.4.86)

«Και τα σπλάχνα απ' όπου βγήκε είναι ακόμα γόνιμα»

(Μπέρτολτ Μπρεχτ, μετά την επίσημη συνθηκολόγηση του γερμανοαυστριακού φασισμού το 1945 στη δεκαετία του '50)

ΜΙΑ ΦΟΡΑ κι έναν καιρό ήταν η χιλιετής αυτοκρατορία. Διήρκεσε επίσημα ως το 1807 και λεγότανε «Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία του Γερμανικού Έθνους». Κατά περιόδους περιέλαβε το μεγαλύτερο τμήμα της Ευρώπης, έκανε «σταυροφορίες» κατά των απίστων σ' Ανατολή και Δύση, απείλησε πρώτα την Ανατ. Ευρώπη και μετά την Αμερική. Στην περίοδο της ουσιαστικής της ακμής κέντρο του κόσμου αυτού ήταν η Βιέννη. Τη χώρα αυτή την ονομάζανε τότε «η αυτοκρατορία όπου δε δύει ο ήλιος». Κι επειδή η αυτοκρατορική δυναστεία των Αψβούργων προσάρτησε μεγάλα τμήματα της Ευρώπης, κομητείες δουκάτα και βασιλεία, κυρίως μέσω επιγαμιών, λένε από τότε «... και συ, Αυστρία, ευτυχησμένη, να παντρευτείς!»

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν η πρωταρχική συσσώρευση του κεφαλαίου. Δεν υπήρξε τόσο ειδυλλιακή όπως η επίσημη, αυλική ιστορία της χιλιετούς αυτοκρατορίας. Δεν ήταν μόνο η λεηλασία και τα φονικά σ' όλα σχεδόν τα μέρη του σημερινού τρίτου κόσμου και ο εξανδραποδισμός των επιζώντων «εξωτερικός αποικισμός»: Εγνώρισε ακόμα και τον εσωτερικό αποικισμό. Ιδιαίτερα στις σημερινές Ολλανδία-Γερμανία-Αυστρία δημιούργησε το σύγχρονο σύστημα των σκλάβων εργασίας –πρώτα στις μανιφακτούρες, μετά στα εργοστάσια, έδωξε τους αγρότες από τους κλήρους τους και τους έφερε στις μεγάλες πόλεις, διεξήγαγε τους αιματηρούς «πολέμους των αγροτών» στη Γερμανία του 16ου αιώνα, και με τη βοήθεια της νέας προτεσταντικής-καλβινιστικής «χριστιανικής» θρησκείας– που ταίριαζε στη λογική της– δημιούργησε και τον τριακονταετή πόλεμο στη Γερμανία: το 1618 υπήρχαν 30 εκατομμύρια Γερμανοί, το 1648 μόνο 10. Υποδούλωσε τις γυναίκες κάτω από την τρομερή ανδρική κυριαρχία: εκατομμύρια γυναικών βασανίστηκαν άγρια σαν «μάγισσες» επειδή δεν ήθελαν –σύμφωνα με το σύνθημα: «το κράτος χρειάζεται εργάτες και στρατιώτες»– να γεννάνε και να αναθρέφουνε παιδιά και κατά τα άλλα να το βουλώνουν και να βρίσκονται στη διάθεση των ανδρών. Η πρωταρχική συσσώρευση του κεφαλαίου μας πρόσφερε τελικά το σύγχρονο σφραγιστικό σύστημα, όπου κρατείται, δηλ. βασανίζεται περίπου το 1% του πληθυσμού, με δωρεάν καταναγκαστική εργασία: ποινικοί, πλανόδιοι, αντιστασιακοί κάθε είδους.

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ο εβραϊκός λαός: με τους διωγμούς του ρωμαϊκού ιμπεριαλισμού πριν 2.000 χρόνια σχεδόν, σκορπίστηκε σ' όλα τα μέρη του κόσμου. Και στην χιλιετή αυτοκρατορία κυνηγήθηκαν και υπέστησαν διωγμούς κάθε είδους. Ήταν όμως καλοί για τις θρωμοδουλειές των Ευρωπαίων, λ.χ. λειτουργούσαν σαν κάλυψη για τον έντοκο δανεισμό που απαγορευόταν τότε στους χριστιανούς.

Έτσι η «χριστιανική Δύση» γέννησε τον σύγχρονο καπιταλισμό, και τελικά ιμπεριαλισμό, που υπέσκαψαν τα θεμέλια της χιλιετούς αυτοκρατορίας τόσο πολύ, ώστε ήδη μετά τον 17ο αι. η «αυτοκρατορία»

υπήρχε μόνο στα χαρτιά. Οι αστοί δημιούργησαν τα εθνικά κράτη τους. Μόνο στη σημερινή Γερμανία και Αυστρία δεν τα κατάφεραν τόσο καλά. Σε αντίθεση με τη Γαλλία, δεν πραγματοποιήθηκε μέχρι σήμερα μια επιτυχής αστική επανάσταση που θα δημιουργούσε ένα ενιαίο γερμανικό έθνος, μαζί με την «ανατολική αυτοκρατορία» όπως ονομάζεται η Αυστρία. Ως το 1918 η Αυστρία είχε ακόμα υπόσταση «πολυεθνικού κράτους» (Γιουγκοσλαβία, Τσεχοσλοβακία, Ουγγαρία κλ.π.), με αυστηρά φεουδαρχικά-στρατοκρατικά χαρακτηριστικά υπό τον «άγιο» αυτοκράτορα Φραγκίσκο. Το «υπόλοιπο», η Γερμανία του Μπίσμαρκ, έγινε, κι αυτή, η φεουδαρχική-στρατοκρατική Πρωσία του αυτοκράτορα Γουλιέλμου, μετά τις νίκες επί της Αυστρίας (1866) και της Γαλλίας (1871).

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας δεκανέας του Πρώτου παγκ. πολέμου, που τον έλεγαν Αδόλφο Χίτλερ. Μεγαλωμένος στο μικροαστικό κλίμα της παραδουνάβιας πόλης Λιντς της Αυστρίας, ήρθε στη Βιέννη στα 17 του. «Από τη Βιέννη έφυγα απόλυτος αντισημίτης», έλεγε αργότερα. Μετά τον πόλεμο απέτυχε να κάνει καριέρα σαν ζωγράφος, τόσο στη Βιέννη, όσο και στο Μόναχο. Έτσι μπήκε σαν μυστικός πράκτορας στη δούλεψη της γερμανικής Βέρμαχτ, που τον έβαλε, το 1919, να παρακολουθεί το τότε ασήμαντο ναζιστικό κόμμα. Οι εμπρηστικοί λόγοι που έβγαζε εκεί, μεγαλομανείς-μικροαστικοί και ρατσιστικοί, αποδείχτηκαν κατάλληλοι για να επηρεάσουν την ταξική συνείδηση του τότε ισχυρού ακόμα (αν και ήδη διασπασμένου σε σοσιαλιστές και κομμουνιστές) εργατικού κινήματος. Η γερμανοαυστριακή λούμπεν αστική τάξη συνασπίστηκε ως το τέλος της δεκαετίας του 20 με τους σοσιαλδημοκράτες, με τη βοήθεια των οποίων απόπλεσε το εργατικό κίνημα. Ταυτόχρονα, προώθησε τον Χίτλερ, για να τον μετατρέψει από το 1933 και πέρα σε μικροαστική-προλεταριακή ταμπέλα του εαυτού της. Ετούτος έκανε ως το τέλος της ζωής του πολιτική προς όφελος των μεγάλων τραστ, και γι' αυτό μπορούμε άνετα να ονομάσουμε την εποχή αυτή «δικτατορία των Ζήμενς-Χίτλερ-Φλικ». Στην προπαγάνδα που οργάνωσε ο Γκέμπελς παρουσιάζοταν ο Χίτλερ ως ο «φύρερ» (ηγέτης) που θα οδηγούσε σε μια νέα «χιλιετή αυτοκρατορία» που θα κυριαρχούσε πρώτα στην «Μεγάλη Γερμανία» (μαζί με την Αυστρία), μετά στην Ευρώπη «από τον Ατλαντικό ως τα Ουράλια» και τέλος σ' ολόκληρο τον κόσμο. «Το γερμανικό αίμα θ' αναεώσει τον κόσμο». Λίγο πριν το '45 γυρίστηκε στα γρήγορα μια κωμωδία με τίτλο «Αν το 'ξερε αυτό ο φύρερ!», για να πεισθεί ο λαός πως ο κακομοίρης και ο σωστός στρατιώτης Αδόλφος Χίτλερ δεν είχε τίποτα να κάνει με τις θηριωδίες που έπρατε ο γερμανοαυστριακός φασισμός ως τότε στην Ευρώπη κι ακόμα πιο πέρα. Στην πραγματικότητα υπήρχαν για όλα αυτά «απόρρητες διαταγές του φύρερ».

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν η μυστική υπηρεσία της Βέρμαχτ με τίτλο «Fremde Heere Ost» ή, σύμφωνα με τον επικεφαλής στρατηγό της, «Οργάνωση Γκέλεν». Διέθετε σ' όλες τις στρατιωτικές μονάδες τμήματα και αξιωματικούς πληροφοριών, με διακριτικό «1γ». Οι πληροφορίες που συγκέντρωναν, συχνά μετά από βασανιστήρια, αποτελούσαν τη βάση για την επιλογή αυτών που θα στέλλονταν στο θάνατο, ως «Εβραίοι», «κομμουνιστές», «συμμοριτες», «υποστηρικτές», και ως «μέλη των οικογενειών τους» κλπ. κλπ., στα στρατόπεδα εξόντωσης μέσω «εργασίας» και στους θαλάμους αερίων. Λίγο πριν την επίσημη συνθηκολόγηση των γερμανοαυστριακών φασιστών, η οργάνωση Γκέλεν διαπραγματευόταν στην Ελβετία με τον αμερικανό μυστικό πράκτορα Άλλεν Ντάλλες, μετέπειτα αρχηγός της

Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΒΑΛΝΤΧΑΪΜ,

C.I.A. και αδελφό του υπουργού εξωτερικών. Οι Αμερικανοί παρέλαβαν επίσημα την «Οργάνωση Γκέλεν» μεταξύ 1945 και '55 ως ευρωπαϊκό τμήμα της CIA. Οι πιο γνωστοί εγκληματίες, όπως π.χ. ο «χασάπης της Λυόν» Κλάους Μπάρμπι και ο «γιατρός των στρατοπέδων συγκέντρωσης» Γιόζεφ Μένγκελε, αρκετές χιλιάδες συνολικά, προωθήθηκαν με βοήθεια του Βατικανού και προσωρινά χαρτιά της οργάνωσης

Ἡ κορυφή του παγόβουνου

διακή Υπηρεσία Πληροφοριών) είναι το όνομα της οργάνωσης Γκέλεν μετά το 1955. Επίσημα είναι τώρα η υπηρεσία πληροφοριών εξωτερικού της Δυτικής Γερμανίας. Το ΒΚΑ (Ομοσπονδιακό Γραφείο Εγκλήματος), από τότε που ο πρώην αντιφασίστας Μπραντ και ο γερο-ναζί Κίζινγκερ (ως καγκελάριος) έκαναν τον «μεγάλο συνασπισμό» (σοσιαλδημοκρατών και χριστιανο-δημοκρατών), 1966-'69, οργανώθηκε σε μια νέα μυστική κρατική αστυνομική υπηρεσία, διαθέτοντας σε θέσεις-κλειδιά πράκτορες της Οργάνωσης Γκέλεν και του ΒΝΔ.

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ο Κουρτ Βάλντχάιμ, μεγαλωμένος στον Αυστροφασισμό του δικτάτορα του '30 Όττο Σούσινγκ, σπουδαγμένος στην Διπλωματική Σχολή της Βιέννης, που ήταν ταυτόχρονα - απ' την εποχή του διαβόητου πρόγkηπα Μέτερνικ-και σχολή πρακτόρων. Μετά την «προσάρτηση» (Ανσλους) της Αυστρίας στη ναζιστική αυτοκρατορία, το '38, ο Βάλντχάιμ πέρασε χωρίς να τρέχει τίποτα στην εθνικοσοσιαλιστική φοιτητική ένωση και στα SA. Ανάμεσα στο 1942 και το '45 ήταν ένας απ' τους καλύτερα πληροφορημένους «αξιωματικούς πληροφοριών», ίσως ο καλύτερα πληροφορημένος, στο επιτελείο της στρατιάς Ε της Βέρμαχτ, το κέντρο δηλαδή του ναζιστικού πολέμου κατά των βαλκανικών λαών και την κατάληψη των βαλκανικών χωρών. Ήταν ακόμα διερμηνέας στις συσκέψεις με τα ιταλικά στρατεύματα κατοχής, αλλά και σε ανακρίσεις ιταλών, άγγλων και αμερικανών αιχμαλώτων. Τα βασανιστήρια συνηθίζονταν τότε κατά την ανάκριση. Συνηθισμένη ήταν ακόμα και η «μετάταξη» των βασανισμένων, άχρηστων πια στην ανάκριση κρατουμένων για «ειδική μεταχείριση», δηλ. είτε δολοφονία σε στρατιωτικές φυλακές, π.χ. στην Αθήνα, είτε αποστολή σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Όταν λόγω χάρη, ο Βάλντχάιμ συμμετείχε ως «διερμηνέας» στην ανάκριση άγγλων και αμερικανών στρατιωτών τον Ιούλιο του '44, θρήκε την ευκαιρία, όχι μόνο να συνεισφέρει στην «τελεωτική λύση του εβραϊκού ζητήματος», αλλά και, μαζί με δύο άλλους στρατιώτες, να ιδιοποιηθεί τα υπάρχοντα χιλίων Εβραίων της Ρόδου που τους είχαν συγκεντρώσει στις 14.7.44 για να τους μεταφέρουν στους θαλάμους αερίων της Γερμανίας. Ο Μωρίς Σοριάνο, ελληνοεβραίος της Ρόδου, αυτόπτης μάρτυρας, αναγνώρισε τον Βάλντχάιμ. Τρεις ακόμα ελληνοεβραίοι από τα Γιάννενα είπαν το ίδιο σχετικά με τη μεταφορά 2.000 ελληνο-εβραίων στις 25.3.44. Εκεί ο Β. χειροδίκησε κιόλας όταν ένας κρατούμενος δεν κατάλαβε πως όφειλε να κουβαλήσει τα συγκεντρωμένα τιμαλφή στο αυτοκίνητο του Βάλντχάιμ. Από αυτούς τους 2.000 επέζησαν μόνο 100-130. Ο Β. ήταν εγκατεστημένος σε προάστειο της Θεσσαλονίκης από το Μάρτη ως το τέλος Μαΐου και κάθε Κυριακή τον μετέφερε ένας σωφέρ στη Θεσσαλονίκη. Τον ίδιο καιρό μεταφέρθηκαν 40.000 Εβραίοι στη Γερμανία, με τη βοήθεια του τμήματος πληροφοριών του Βάλντχάιμ.

Οι περισσότερες στρατιωτικές αναφορές για σφαγές, εκτελέσεις ομήρων, επιθέσεις με στούκας εναντίον χωριών κλπ. της εποχής αυτής έχουν την υπογραφή «έγινε παραβολή W.» και στέλνονταν στην Οργάνωση Γκέλεν κι από κει στον Φύρερ.

Όσον αφορά τη δραστηριότητά του στη Γιουγκοσλαβία, ο Βάλντχάιμ αναφέρεται σε ένα κατάλογο με ημερομηνία 18.12.47, 791 υπόπτων από την Γιουγκοσλαβική Επιτροπή Εγκλημάτων Πολέμου με τον αριθμό 724. Στο φάκελο με στοιχεία F 25572 κατηγορείται για συμμετοχή σε φόνους, σφαγές, εκτελέσεις ομήρων και εμπρησμούς χωριών. Από πολλές χώρες του κόσμου συγκεντρώνονται και αποκαλύπτονται τις μέρες αυτές διάφορες λεπτομέρειες για τις δραστηριότητες του Βάλντχάιμ, π.χ. η κατα-

γραμμένη τηλεφωνική του συνδιάλεξη της 22.9.43 με την ανώτατη διοίκηση της Βέρμαχτ, ότι είναι έτοιμοι για μεταφορά 30 ως 35 χιλιάδες ιταλοί αιχμάλωτοι. Ο Βάλντχάιμ επεκύρωσε και την καταστροφή των Γιουγκοσλαβικών χωριών Κρούπιστε, Γκόρνι Μπαλβάν και Ντόλνυ Μπαλβάν με 114 νεκρούς, όπως και την εκτέλεση 739 «συμμοριτών» και σύλληψη άλλων 94. Επειδή στην επιχείρηση αυτή εντοπίστηκαν μόνο 63 όπλα, πρέπει λοιπόν τουλάχιστον 700 «συμμορίτες» να ήταν στην πραγματικότητα άοπλοι πολίτες.

Υπάρχει σήμερα ακόμα ο πρώην αυστριακός υπουργός Εξωτερικών, πρώην Γ.Γ. του ΟΗΕ και πιθανός νέος αυστριακός πρόεδρος, Κουρτ Βάλντχάιμ. Πρέπει να ήταν ευγνώμων για το γεγονός ότι μέχρι πρόσφατα ήταν απόρρητα αρχεία του Ο.Η.Ε. με 43.000 υπόπτους εγκληματίες πολέμου. Έτσι μπορούσε να παραχαράξει τα τελευταία 40 χρόνια της ζωής του και να ισχυρίζεται πως, μετά τον τραυματισμό του στην ρωσική εκστρατεία το 1941, σπούδαζε στη Βιέννη. Μόλις ακούστηκαν οι πρώτες αφήμες για τις δραστηριότητές του στα Βαλκάνια, σφάσισε πως υπήρξε απλός «διερμηνέας», όχι όμως σε ανακρίσεις. Για διωγμούς εβραίων, σφαγές κλπ. δεν είχε ακούσει τίποτα. Μόνο μετά την διεθνή πίεση αναγκάστηκε να παρατήσει το απίστευτο ψέμα πως δεν ήξερε τίποτα απ' όλα όσα επί χρόνια επιμελώς έλεγχε και «επικύρωνε». Κι αυτό ήταν ένα νέο ψέμα, δεδομένου ότι συμμετείχε άμεσα σε ανακρίσεις, μεταφορές σε στρατόπεδα κ.λ.π. Σε αντιστροφή της γκεμπελικής κωμωδίας («αν το 'ξερε αυτό ο φύρερ») πωλήθηκε στον γερμανικό και αυστριακό λαό μετά το 1945 το παραμύθι των «σωστών στρατιωτών» που «εξαναγκάστηκαν» και που «έκαναν μόνο το καθήκον τους» και του νεκρού σατανά, του Χίτλερ, που έφταιξε για τα πάντα. Ο Βάλντχάιμ μπορεί λοιπόν να στηρίζει τα ψέματά του στα θεμελιώδη ψέματα της μεταπολεμικής Αυστρίας και Γερμανίας, κι ακόμα στην έλλειψη πληροφόρησης του λαού κι ιδιαίτερα της νεολαίας. Το μεγαλύτερο μέρος της φασιστικής βιβλιογραφίας που κατασχέθηκε κατά τη δεκαετία του '70 στη Δυτ. Γερμανία προέρχεται από τις ΗΠΑ. Σε μία από τις χειρότερες δυτικογερμανικές φυλακές, το Κάισχαϊμ στο Δούναθ, κυκλοφορούσαν το 1979 προπαγανδιστικά φυλλάδια για ένα φασιστικό βιβλίο περί 2ου παγκοσμίου πολέμου, που οι κρατούμενοι έπρεπε να τυπώνουν ως καταναγκαστική εργασία και να το αποστέλλουν: «Οι γερμανοί στρατιώτες ήταν οι καλύτεροι - Αναφορές της Βέρμαχτ σε δύο τόμους», παραλείποντας βέβαια όλα τα εγκλήματα πολέμου. Μόνο χάρη στις πιέσεις της κοινής γνώμης σταμάτησαν τα καταναγκαστικά αυτά έργα δεκαετιών προς όφελος του φασισμού (κι όχι μόνο σ' αυτή τη φυλακή). Είναι δύο μικρά παραδείγματα της δύναμης που έχει ακόμα η φασιστική διεθνής.

Το τελευταίο ψέμα με το οποίο οι δυνάμεις που βρίσκονται πίσω απ' τον Βάλντχάιμ θέλουν να εξασφαλίσουν τη νίκη του στο δεύτερο γύρο, είναι πως οι έρευνες για τη διαλεύκανση του παρελθόντος του ενισχύουν τον αντισημιτισμό και θα του φέρουν περισσότερες ψήφους. Αυτοί που προώθησαν την υποψηφιότητα του Βάλντχάιμ είχαν σίγουρη την εκλογή του. Αν μου επιτρέπετε, σαν γερμανός αντιφασίστας που ζει αναγκαστικά στο εξωτερικό, θα ρωτούσα τον υπουργό Παπούλια αν τα στοιχεία για τον Βάλντχάιμ, που ελπίζω να έχουν ήδη συγκεντρωθεί, βρίσκονταν στις διπλωματικές αποσκευές του για το ταξίδι του στις 21 Μαΐου στη Βιέννη. Και ακόμα τον πρόεδρο Σαρτζετάκη, εάν -σε περίπτωση εκλογής του Βάλντχάιμ- θα στείλει τον γεν. γραμματέα της προεδρίας Παπακαρού στην τελετή ορκωμοσίας;

Ρολφ Πόλε

προσφύγων του ΟΗΕ, σχεδόν σ' όλες τις χώρες του κόσμου, ιδιαίτερα στην Λατινική Αμερική, όπου επιδόθηκαν στην εισαγωγή του γερμανο-αυστριακού, αμερικανικού πλέον, φασισμού. Ο Κλάους Μπάρμπι, λ.χ., που το 1980, ως «πολέμιος των ναρκωτικών» στην υπηρεσία της CIA, του ΒΝΔ και του ΒΚΑ, σχεδίασε και οργάνωσε το περίφημο «πραξικόπημα των στρατηγών της ηρώνης». ΒΝΔ (Ομοσπον-

Μετά το «Οδοιπορικό» παρουσιάζουμε το δεύτερο μέρος της ανταπόκρισης της ΑΔΕΣΜΕΥΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ απ' τις Φιλιπίνες. Αναφέρεται στη διεθνή συνάντηση Γυναικών και σ' ένα απ' τα σημαντικότερα κοινωνικά προβλήματα της χώρας: την πορνεία και ιδιαίτερα την παιδική πορνεία.

Σ

ΑΔΕΣΜΕΥΤΗ ΚΙΝΗΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ Αλληλεγγύη στις γυναίκες των Φιλιππίνων

ΣΤΗ ΜΑΝΙΛΑ στις 25/2 έγινε μια διεθνής συνάντηση Γυναικών που τη διοργάνωσε το W.I.S.A.P. δηλαδή Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΩΝ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ. Το W.I.S.A.P. είναι ένα πρόγραμμα δραστηριοτήτων που επιχορηγούνται από την GABRIELA έναν εθνικό συνασπισμό γυναικείων οργανώσεων, ομάδων και ατόμων. Η GABRIELA εκφράζει το μαζικό γυναικείο κίνημα με σκοπό την προώθηση του ΛΑΪΚΟΥ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ - ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ σε συνδυασμό με τον αγώνα για τη χειραφέτηση και την απελευθέρωση της γυναίκας από κάθε μορφής εκμετάλλευση.

Σκοπός του W.I.S.A.P. είναι:

- 1) Να προβάλλει την κατάσταση, τους αγώνες του Φιλιππινέζικου λαού και ιδίως των γυναικών.
- 2) Να ευρύνει και εμβαθύνει τους δεσμούς αλληλεγγύης των Φιλιππίνων με τις άλλες χώρες.
- 3) Να μυήσει και να συστηματοποιήσει αυτές τις προσπάθειες που θα γεννήσουν μορφές στήριξης του αγώνα των Φιλιππινέζων γυναικών.
- 4) Να μάθουν από τους αγώνες των γυναικών άλλων χωρών.
- 5) Να δημιουργήσουν και να δυναμώσουν φιλικούς δεσμούς μεταξύ των συνέδρων και να στηρίξουν αυτούς τους δεσμούς με συνεχή ανταλλαγή κοινών προγραμμάτων δράσης.

Κλήθηκαν γυναίκες απ' όλο τον κόσμο. Παρ' όλα τα γεγονότα και τη ρευστή πολιτική κατάσταση μαζευτήκαμε 70 γυναίκες από την Αυστραλία, τον Καναδά, την Αγγλία, τη Γερμανία, την Ιαπωνία, την Ολλανδία, τη Νορβηγία, τις ΗΠΑ και την Ελλάδα που εκπροσωπήθηκε με δύο γυναίκες από την ΑΔΕΣΜΕΥΤΗ ΚΙΝΗΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. Επίσης ήρθαν και πολλές Φιλιππινέζες πρόσφυγες από το HONG-KONG που εκπροσωπούσαν 25.000 γυναίκες - οικιακές βοηθούς που εργάζονται στο HONG-KONG και κατήγγειλαν το γεγονός που τους υποχρέωνε να καταβάλουν το μισό του μισθού τους στην Κυβέρνηση του MARCOS. Συμμετείχαν αντιπροσωπείες εργατριών, αγροτισσών, νεολαίας, εκκλησίας που διαθέτει μια μαζική και καλά οργανωμένη Οργάνωση, όπως και εκπρόσωποι προσοδευτικών πολιτικών κομμάτων.

Στα πλαίσια αυτού του Διεθνούς Συνεδρίου το W.I.S.A.P. οργάνωσε επισκέψεις των γυναικών συνέδρων σε αγροτικές περιοχές, σε εργοστάσια όπου είχαμε άμεση επαφή με τις εργάτριες, στις περιοχές με τις εξθλιωμένες παράγκες για να γνωρίσουμε από κοντά τη φτώχεια που μαστίζει τη χώρα τους. Το ουσιαστικότερο ήταν πως μέσα απ' αυτήν την επικοινωνία ζήσαμε την καθημερινή πραγματική ζωή της Φιλιππινέζας γυναίκας και των παιδιών. Η επίσκεψή μας σ' αυτούς τους χώρους δεν περιορίστηκε σε μια ενημέρωση, ούτε απέθλεπε στην καλλιέργεια οίκτου. Στόχευε στο να κατανοήσουμε την κατάσταση, να την αναλύσουμε, να βρούμε τα αίτια και όχι να διαπιστώσουμε τα συμπτώματα.

Τις ημέρες του συνεδρίου 5-9 Μαρτίου, αφιερωμένες στην Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας, ανταλλάξαμε και συνθέσαμε τις εμπειρίες μας από τις διάφορες επισκέ-

ψεις στους παραπάνω χώρους.

Οι Φιλιππινέζες συνέδροι ανέπτυξαν τις εμπειρίες τους και τους αγώνες των δικών τους γυναικείων Οργανώσεων για να ακολουθήσει αφιέρωμα στις Φιλιππινέζες γυναίκες μάρτυρες.

Ακούσαμε μαρτυρίες εργατριών για την εκμετάλλευση, το δυσβάστακτο ωράριο εργασίας (15 ώρες), τις εξθλιωμένες συνθήκες εργασίας, (γυναίκα γέννησε στο εργοστάσιο διότι της αρνήθηκαν άδεια), τη θνησιμότητα των παιδιών που κατά το πλείστον δουλεύουν σε ανθυγιεινές εργασίες.

Η πορνεία ήταν το θέμα που συγκλόνισε τις συνέδρους. Για την πορνεία μίλησαν οι συνέδροι της Ολλανδίας και εμείς, η ΑΔΕΣΜΕΥΤΗ ΚΙΝΗΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. Όμως θα σταθούμε σε όσα ακούσαμε από τις Φιλιππινέζες γυναίκες που παρουσίασαν την κατάσταση στη χώρα τους. Νομίζουμε πως στα κείμενα που θα ακολουθήσουν θα βρούμε όλοι οι σκεπτόμενοι άνθρωποι τόσο το μέτρο της προσωπικής μας ευθύνης όσο και της κρατικής πολιτικής θέσης απέναντι σ' αυτό που τόσο «ρεαλιστικά» λέγεται ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΠΟΡΝΕΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΩΝ. Όλοι μα όλοι έχουμε το μερίδιό μας στη διαφήμιση του εγκλήματος που αδυναμεί ο λόγος, η πέννα και η φωτογραφία να περιγράψει.

Η Μέκκα

Η παιδική πορνεία, η χειρότερη μορφή παιδικής απασχόλησης, είναι η μεγαλύτερη βιοποριστική πηγή για πολλά παιδιά τα τελευταία χρόνια. Τα περισσότερα θύματα είναι αγόρια και κορίτσια ηλικίας 5-17 χρόνων. Προέρχονται από οικογένειες με οξύτατο οικονομικό πρόβλημα. Είναι παιδιά που δεν έχουν ποτέ αποκτήσει γνώσεις για κάποια άλλη μορφή εργασίας.

Οι περισσότεροι πελάτες είναι ξένοι που γυροφέρνουν στους δρόμους των «Αμαρτωλών περιοχών και συνοικιών» των Φιλιππίνων. Μόνο στη Μανίλα τα παιδιά που κάνουν πορνεία υπολογίζονται σε 20.000 από 7-17 χρόνων.

Πρέπει να πούμε πως τα παιδιά στις Φιλιππίνες ζουν μια κρίση τραγικών διαστάσεων. Στα 1000 παιδιά τα 74 πεθαίνουν από κακή διατροφή και άλλες ασθένειες πριν γίνουν ενός έτους. Το 70% των παιδιών κάτω των 6 ετών υποσιτίζονται. Ο δείκτης νηπιακής θνησιμότητας, (επίσημη δήλωση, 60 θάνατοι σε 1000 γεννήσεις) είναι ο υψηλότερος στην Ν.Α. Ασία. Κυβερνητικές στατιστικές δείχνουν την ύπαρξη 1.47 εκατομμυρίων παιδιών πνευματικά καθυστερημένα, με μια ετήσια αύξηση 30.000 παιδιών. Σε σύνολο 8.5 εκατομμυρίων παιδιών που πάνε σε δημόσια σχολεία σ' όλη τη χώρα (πληθυσμός 54.000.000-8.000.000 στην Μανίλα) υπάρχουν 100 σχολικοί γιατροί, 509 νοσοκόμες και 470 οδοντίατροι που πρέπει να φροντίζουν για την υγεία τους. Από τα 22.360.000 παιδιά κάτω των 12 ετών μόνο τα 152.262 μπορούν να έχουν προσχολική παιδεία και τέλος μόλις 4.488.283 γράφονται στο δημοτικό σχολείο. Η Ομοσπονδία γυναικείων Οργανώσεων «GABRIELA» κινητοποιείται δυναμικά να καταδείξει παγκόσμια αυτή τη λίγο γνωστή ΚΡΙΣΗ που πλήττει το μέλλον της χώρας τους και διακηρύσσει πως η ευθύνη δεν ανήκει στην ΟΚΟΓΕΝΕΙΑ αλλά στην ΚΟΙΝΩΝΙΑ των Φιλιππίνων.

Οι φωτογραφίες απεικονίζουν την πραγματικότητα χωρίς να μπορούν να μεταφέρουν το δάκρυ, τον πόνο, την πείνα, τη θρώμα, την ακολασία του κάθε βιτσιόζου πελάτη.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΘΗΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΠΑΙΔΙΩΝ

44,3%
των συνολικών
θανάτων

under 1yr

23.4%

1-4 yrs.

13.3%

5-9 yrs.

3.4%

10-14 yrs.

1.8%

15-19 yrs.

2.4%

Dear Frank,

Today's Filipino women rank amongst the most beautiful in the world. They are feminine, fun loving, educated island girls who love life and are anxious to settle down with the right man.

As a wife they are supportive, and continuously strive to attain mutual happiness and enjoyment from life.

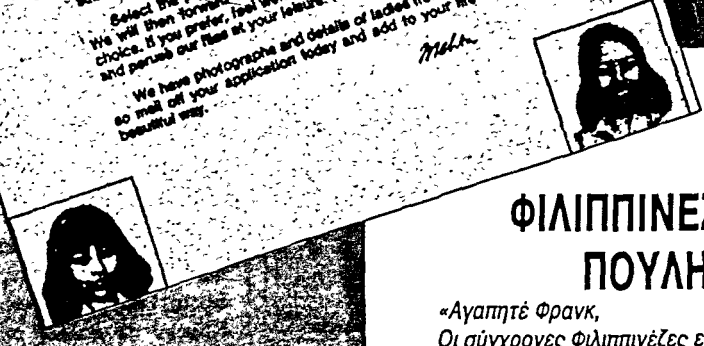
If you are sincerely interested in establishing a friendship with such a woman, perhaps with a view to marriage, we will introduce you to one of our many Filipino ladies. You will find her fluent in English and interested to know more about Australia.

Once you have enrolled, we will forward you a number of photographs and particulars of those ladies we feel most suited to your interests.

Select the partner which you prefer and return the rest. We will then forward to you full details of the lady of your choice. If you prefer, feel welcome to visit our modern offices and peruse our files at your leisure.

We have photographs and details of ladies from 18 to 50 so mail off your application today and add to your life in a beautiful way.

Mela

ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΖΕΣ ΓΙΑ ΠΟΥΛΗΜΑ

«Αγαπητέ Φρανκ,
Οι σύγχρονες Φιλιππινέζες είναι οι πιο όμορφες στον κόσμο. Είναι θηλυκές, διασκεδαστικές, μορφωμένες που αγαπούν την ζωή και θέλουν να βολευτούν με τον σωστό άνδρα.
Σαν σύζυγοι είναι καλές βοηθοί και συνέχεια παλεύουν να κατακτήσουν την αμοιβαία ευτυχία και χαρά της ζωής.
Αν ειλικρινά ενδιαφέρεσαι να ξεκινήσεις μια φιλία με μια τέτοια γυναίκα, ίσως με προοπτική γάμου, θα σε συστήσουμε σε μια από τις πολλές Φιλιππινέζες κυρίες.
Από τη στιγμή που θα εγγραφείς θα σου στείλουμε φωτογραφίες αυτών των γυναικών που αρμόζουν στα ενδιαφέροντά σου.

Διάλεξε όποια προτιμάς και επέστρεψε τις υπόλοιπες. Μετά θα σου στείλουμε πλήρεις λεπτομέρειες της γυναίκας που διάλεξες. Αν το θέλεις, είσαι καλοδεχόμενος να επισκεφθείς τα μοντέρνα γραφεία μας και να ψάξεις το αρχείο μας με την άνεσή σου.
Έχουμε φωτογραφίες γυναικών από 15-50 ετών. Έτσι ταχυδρόμησε την αίτησή σου σήμερα και κάνε την ζωή σου ομορφότερη.»

Η πορνεία είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο που αντλεί τη δύναμή του από τη ΜΑΖΙΚΗ ΣΤΕΡΗΣΗ και τη ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ και εμπορευματοποίηση της γυναίκας. Η διπλή καταπίεση, ταξική και φυλετική, την καθιστά ευάλωτη στη σεξουαλική εκμετάλλευση.
Για να εξασφαλίσουν μια καλύτερη ζωή χιλιάδες γυναίκες φεύγουν σ' άλλες χώρες. Πολλές αναγκάζονται να δουλέψουν σαν υπηρέτριες. Άλλες δραπετεύουν από το αβέβαιο μέλλον στις Φιλιππίνες μέσα από ένα εμπορικό γάμο. Η δια αλληλογραφίας εύρεση νύφης είναι μια επιχείρηση που ανθεί. Είναι πολύ αργά όταν ανακαλύπτουν πόσο σαθρό και θρώμικο είναι το συμβόλαιο που υπέγραψαν. Το εμπόριο της σάρκας διογκώνεται. Μόνο στη Μανίλα είναι δηλωμένες 90.000 πόρνες και 20.000 παιδιά. Οι ανάλογοι χώροι θησαυρίζουν. Ένα μόνο μπαρ έχει 500 γυναίκες τη νύκτα και μόνο από τα ποτά κερδίζει κοντά \$1.900.000. Στις περιοχές που βρίσκονται οι δύο μεγαλύτερες στον κόσμο Αμερικάνικες Στρατιωτικές βάσεις, το ANGELES και το OLONGAPO, υπάρχουν πάνω από 900 CLUBS, BARS, Ξενοδοχεία. Εκεί το 1980 υπήρχαν 16.000 δηλωμένες πόρνες, 8.000 πόρνες του πεζοδρομίου, 3.000 γκαρσόνες-πόρνες.
Κύριο μέλημα των Γυναικείων Οργανώσεων είναι το κτύπημα αυτής της πορνείας.
Πιστεύουν πως τώρα είναι η Ιστορική στιγμή για το Γυναικείο Κίνημα και το Λαϊκό Κίνημα να απαιτήσει Εθνική Κυριαρχία και γνήσια Δημοκρατία.

της παιδικής πορνείας

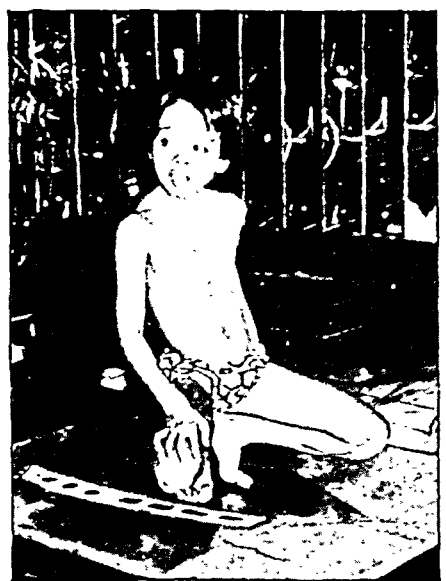
Είμαι ένα παιδί των Φιλιππίνων. Γεννήθηκα στη φτώχεια. Μεγάλωσα στη σκλαβιά. Τράφηκα στην τυραννία, στην πείνα και στις στέρησεις.

Δεν ξέρω τι να νιώσω. Δεν το καταλαβαίνω. Εγώ και τα πλαστικά ποτήρια και τα χαρτιά και τα μπουκάλια. Ποια είμαι; Μήπως ξεπήδησα από το θουνό των σκουπιδιών;

Σήμερα κλαίω. Κάποιοι άνθρωποι ήρθαν ν' απαιτήσουν ένα μικρό θρώμικο κομμάτι γης που πάνω του στέκεται το χαρτονένιο σπίτι μου. Το γκρέμισαν. Ο πατέρας μου αντιστάθηκε. Τον κτύπησαν και τον πήραν.

Κάποιος με πούλησε σε κάποιον. Ανακαλύπτω πως είμαι σαν τα πλαστικά ποτήρια, τα χαρτιά και τα μπουκάλια που μάζευσαν από τον σκουπιδότοπο. Θα με ξαναπουλήσουν... στην ίδια σχεδόν τιμή με τα σκουπίδια.

ΣΗΜΕΡΑ, δεν είμαι πιο παιδί. Κοίταξε τα μικρά μου δάκτυλα, τα κιτρινωπά μου μάτια, τα αδύνατα πόδια μου. ΒΕΒΑΙΑ είναι παιδικά, αλλά η ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ δεν είναι ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΙΑ.

Νονός με άρωμα απορυπαντικού

Φαίνεται πως δεν χρειάζεται να 'ναι κανείς ειδικός για να εκτιμήσει τη συμβολή του μοντάζ στον κινηματογράφο. Το απέδειξε η τηλεοπτική εκδοχή του «Νονού» του Φράνσις Φορντ Κόπολα. Έχοντας δει πρόσφατα στην τηλεόραση τον κινηματογραφικό «Νονό Νο 2» μένει κανείς έκπληκτος από το πόσο εύκολα μια εξαιρετικά νευρώδης ταινία μπορεί να μετατραπεί σε ασπίνδυλο σήριαλ. Αρκεί να παρεμβάλει ανάμεσα σε δύο πλάνα επτά ωραίες συνέχειες. Παράδειγμα:

Ο μικρός Βίτο Κορλεόνε ατενίζει από το παράθυρό του, στην καραντίνα του νησιού Έλλης, το άγαλμα της Ελευθερίας. Ποιός θα τον θυμάται, δυο μήνες μετά, όταν ο εγγονός του θα γιορτάζει την πρώτη του μετάληψη παρουσία γερουσιαστών και άλλων εκλεκτών προσκεκλημένων;

Η συνέχεια των δύο εικόνων στο κινηματογραφικό έργο υποβάλλει σε δευτερόλεπτα πολύ περισσότερα απ' όσα η λεπτομερής καταγραφή της ζωής των πρώω θα μπορούσε να συγκεντρώσει σε 9 ή σε 18 ωραία επεισόδια. Οι χαρακτηριστικές του έργου, αλλά και το ίδιο το φαινόμενο της παλικής Μαφίας στην Αμερική (που η διατήρησή της μέχρι τις μέρες μας παραμένει μυστήριο σε πολλούς) φωτίζονται σαν από αστραπή. Μια αστραπή όμως που παράγει δευτερεύοντες συνειρμούς.

Γιατί από το νησί Έλλης δεν πέρασαν μόνο Ιταλοί, αλλά και δικοί μας. Που μπορεί να μην μπήκαν στη Μαφία, τα κατάφεραν όμως να φτιάξουν μιαν Αχέρα, να αναδειχθούν τους δικούς τους γερουσιαστές, να συγκροτήσουν το περίφημο λόμπυ. Δεν θα 'ταν υπερβολή να ειπωθεί πως όλες οι «επιτυχημένες» εθνικές κοινότητες των ΗΠΑ κώρεσαν στην απότομη διαδοχή αυτών των δύο πλάνων.

Και είναι κρίμα που ο Κόπολα υποκάρωντας σε προφανείς σκοπιμότητες δέχτηκε να υποβαθμίσει την ίδια του τη

δουλειά ξαναμοντάροντας τους «Νονούς» σε χρονολογική σειρά, προσθέτοντας ακόμα ό,τι υλικό του είχε περισσέψει από τα τόσα γυρίσματα. Η κοινωνική διάσταση εξατμίζεται, οι συγκρούσεις χωρίς την ιστορική προοπτική μεταβάλλονται σε καπρίτσια, η εποποιία μετατρέπεται σε αστυνομικό της σειράς. Να φταίει άραγε η τηλεόραση;

Κ.Β.

Ο τριγμός των οδόντων

Από την «ΑΥΓΗ» της Κυριακής 18 Μαΐου: συνέντευξη του συγγραφέα Γιώργη Χριστοφιλάκη με θέμα την κρίση στην Εταιρία Ελλήνων Θεατρικών Συγγραφέων. Μιλώντας για την ΕΕΘΣ αναφέρει: «Ήταν ένα σωματείο συνδικαλιστικό στο ελάχιστο. Τίποτα το σημαντικό δεν είδαμε από εκείνα που περιμέναμε». Και παρακάτω, εξηγείται: «50% είναι τώρα το ποσοστό ελληνικών έργων που οφείλουν να ανεβάζουν τα ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΘΕΑΤΡΑ: Να γίνει 75%, 80%. Αν είχαμε ένα δραστήριο σωματείο θα μπορούσαμε να τους τριζούμε τα δόντια. Όταν η Κομμουνιστική Φρανσσιζ πριν από δυο χρόνια ανέβαζε δώδεκα γαλλικά έργα στα δεκαπέντε, όταν στο πολωνικό θέατρο το 95% των έργων είναι πολωνικά θα μείνουμε εμείς στο 50%».

Συμφωνούμε απολύτως, κύριε Χριστοφιλάκη. Κι αυτό να είναι μόνον η αρχή. Μπορεί κατόπιν, η κατάκτηση του σωματείου σας να επεκταθεί και στα Εθνικά θέατρα καθώς και στα επιχορηγούμενα. Και γιατί όχι σ' όλα! Ίσως τότε, όταν θα εξαφανίσουμε από προσώπου Ελληνικής γης όλους αυτούς τους αλλόφυλλους και αλλόθρησκους Μπέκετ, Σαίξπηρ, Μπρέχτ, Μολιέρο και λοιπούς, ν' ανακαλύψουμε και τα εγκώρια – κοινώς ντόπια – αριστουργήματα. Κι όσο για συμμάχους, θα βρείτε πολλούς στον

Ιερό Αγώνα σας. Υπάρχει άλλωστε και ο Γιώργος Ζαμπέτας που, σε μια παλαιότερη συνέντευξή του στο ραδιόφωνο, είχε δηλώσει αναφερόμενος στον Μπετόβεν: «Τι θέλει εδώ αυτός ο ξένος; Να πάει στον τόπο του. Επειδή έχει γράψει την ενάτη συμφωνία: Θα γράψω κι εγώ την διακοσιοστή πεντηκοστή εβδομή!».

Γ. Μακ.

Η ανεξάρτητη δισκογραφία

Πολύς λόγος γίνεται τελευταία στο Σχολιαστή για τις ανεξάρτητες μουσικές – δισκογραφικές παραγωγές – και πολύ σωστά. Γιατί η διεξοδος που μπορούν να δώσουν σε πολλές περιπτώσεις και η εναλλακτική λύση την οποία αποτελούν δεν έπρεπε να μείνουν απαρατήρητες.

Ίδου λοιπόν που ένας νέος Έλληνας συνθέτης και πιανίστας, ο Νίκος Γεωργούσης, που τον ακούσαμε και στο φετινό φεσβάλ «Πράγξ», έβγαλε με αυτό τον τρόπο το δίσκο του με τίτλο «Εικόνες». Δυστυχώς ο Γεωργούσης δεν έκανε σωστή επιλογή γιατί η μουσική για σόλο πιάνο που υπάρχει στις «Εικόνες» δεν εκπροσωπεί τη συνολική δουλειά του, που είναι πραγματικά ενδιαφέρουσα, και με τον τρόπο αυτό στην πραγματικότητα μειώνει την εμβέλεια της.

Γιατί εδώ έχουμε να κάνουμε με μια άνιση λειτουργικότητα που δημιουργεί αισθητικό πρόβλημα. Ενώ δηλαδή σε επίπεδο προθέσεων υπάρχει η διάθεση να φπαχτεί κάτι όμορφο και σωστό, ακριβώς επειδή έχουμε να κάνουμε με μια φανερά δανεισμένη αισθητική (ένα άκουσμα φτάνει για να το καταλάβεις), το αποτέλεσμα παραμένει τελικά αδικαιώτο.

Κρίμα, γιατί απέναντι στη μουσική που προωθείται από οικονομικά μεγαθήρια των διαστάσεων που προαναφέραμε, το μόνο όπλο που στην πραγματικότητα υπάρχει στη διάθεση των ανεξάρτητων καλλιτεχνών είναι μόνο ένα: η ποιότητα και η αυθεντικότητα.

Ευτυχώς όμως που επαληθεύεται η παροιμία «ουδέν κακόν αμιγές καλού». Γιατί με τις ίδιες συνθήκες παραγωγής που κυκλοφόρησαν οι «Εικόνες», εμφανίζεται αυτόν τον καιρό ένας άλλος δίσκος που δεν δημιουργεί δυσάρεστες εντυπώσεις και δεν σε κάνει να ξεροκαταπίνεις και να ξεροβήχεις πριν εκφέρεις κάποια κρίση.

Μπορεί ο δίσκος «Amore», ηχογραφημένος στο ομώνυμο θέατρο στις 27 Απριλίου του 1984, να κινείται σε ένα μουσικό κλίμα, διαφορετικό από τον «Εικόνες», αλλά επιτέλους οι προθέσεις του είναι σωφής! Ο Mark Charig (παλιό μέλος του Soft Machine) στην τρομπέτα και το αλκόρντο, η Taya Fisher στο βιολί και ο Φλώρος Φλωρίδης κλαρινέτο, άλλο και σοπράνο σαξόφωνο όχι μόνον έχουν μια σαφή αισθητική αλλά και το αποτέλεσμα δικαιολογεί απόλυτα την ύπαρξη του δίσκου. Ευτυχώς, ευτυχώς που δεν κάνουμε πάντα το μουσικό μπουσουλ και που καμιά φορά ο αγώνας δικαιώνεται...

Αλέξανδρος Σακκάς

Η επιστροφή του TAR

Μετά από απουσία 12 μηνών, το πολύ καλό περιοδικό κιθάρας TAR επιστρέφει στην κυκλοφορία: Βέβαια η απουσία δεν ήταν ολοκληρωτική μιας και δόλωσε επανειλημμένα την παρουσία του με τα ρεσιτάλ του R. Aussel, του S. Grondona (στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη) με το ρεσιτάλ φλαμένκο του Serranito και του M. Rivera. Στα περιεχόμενα του νέου (12ου) τεύχους, μεταξύ άλλων διαβάζουμε: Άραβες και Τσιγγάνοι φορείς μυστικισμού στο Flamenco, η «Μορφή» και η λειτουργία της μουσικής του Paco de Lucia, ο Οδυσσέας και η αναζήτηση της Ιθάκης στο ελληνικό τραγούδι, μια συνάντηση με τον Abel Carlevaro και ένα αφιέρωμα στον τελευταίο από τους σημαντικούς μικρασιάτες μουσικούς: τον «άνθρωπο με το κανονάκι» Νίκο Στεφανίδη.

Παρά τις μεγάλες οικονομικές δυσκολίες, το TAR επανήλθε, αλλά επειδή «ο κόπος και το τίμημα είναι υπολογίσιμα», η συνέχεια θα εξαρτηθεί από τη δική μας συμμετοχή στην υπόθεσή του.

Σ.

Για τον Νίκο Σκυλοδήμο

Άνοιξες τα πανιά και ξεμάκρυνες τραγουδώντας και πάλι την «παπαρούνα»... Κι εμείς στην προκυμαία, σα χαζοί... να κοιτάμε το πάτωμα. Καλό ταξίδι.

Γ. Μακ.

Το «περιθώριο» νομιμοποιείται...

Η «κοινωνία του θαύματος» νομιμοποιεί τα πλέον απόκληρα τέκνα της: τους θα-

μαπούς αρνιτές της.

Η είδηση έρχεται από τη Δανία. Το κοινοβούλιο της χώρας ενέκρινε σχέδιο νόμου της πλειοψηφούσας αντιπολίτευσης (συμβαίνουν κι αυτά...) με το οποίο αποκτά νομική υπόσταση η περίφημη «ελευθερή πόλη» Κριστιάνια. Η Κριστιάνια είναι μια συνοικία της Κοπεγχάγης που αποτελεί εδώ και δεκαπέντε χρόνια το καταφύγιο —ή το υπαρξιακό άλλοθι...— κάθε λογής «περιθωριακών» μειοψηφειών και μικροομάδων ξεκινώντας από τους χίππυς, τους πανκς και τους σκίνκεντς, περνώντας από τους διάφορων ειδών μηχανοβίους, αριστεριστές, αναρχικούς και αναρχίζοντες και καταλήγοντας στους χρήστες ναρκωτικών, άστεγους, παιδιά διαλυμένων οικογενειών που τόσκασαν από το σπιτι κλπ. κλπ.

Το 1971 οι βετεράνοι των σημερινών κατοίκων κατέλαβαν την σχεδόν εγκαταλελειμμένη περιοχή, η οποία ανήκε στο υπουργείο Αμύνης της Δανίας. Από τότε μέχρι σήμερα η Κριστιάνια εξελίχθηκε σε μια χαρακτηριστική περίπτωση πόλης της λεγόμενης περαματικής κοινωνίας. Πρόσφερε άσυλο στους νέους ανθρώπους που διαπρούσαν για τον εαυτό τους την πολυτέλεια να είναι «διαφορετικοί» και τους έδωσε δυνατότητες κοινωνικής αυτοοργάνωσης και πολιτιστικής έκφρασης.

Τα προβλήματα άρχισαν όταν η «πειραματική κοινωνία» άρχισε να μετατρέπεται σιγά-σιγά σε τουριστική «ατραχόν». Οκτακόσοι έως χίλιοι είναι οι μόνιμοι κάτοικοι της συνοικίας, αλλά υπολογίζεται ότι εκατοντάδες Δανοί και ξένοι τουρίστες επισκέπτονται κάθε μέρα την Κριστιάνια, τρώνε, πίνουν, ακούν ζωντανή μουσική, βλέπουν θεατρικές παραστάσεις, αγοράζουν, το πολύ, κανένα τσιγαρίκι, και φωτογραφίζουν ανελλιπώς τους «περιθωριακούς» σα να ήταν τίποτα περιέργια και χαριτωμένα ζωάκια.

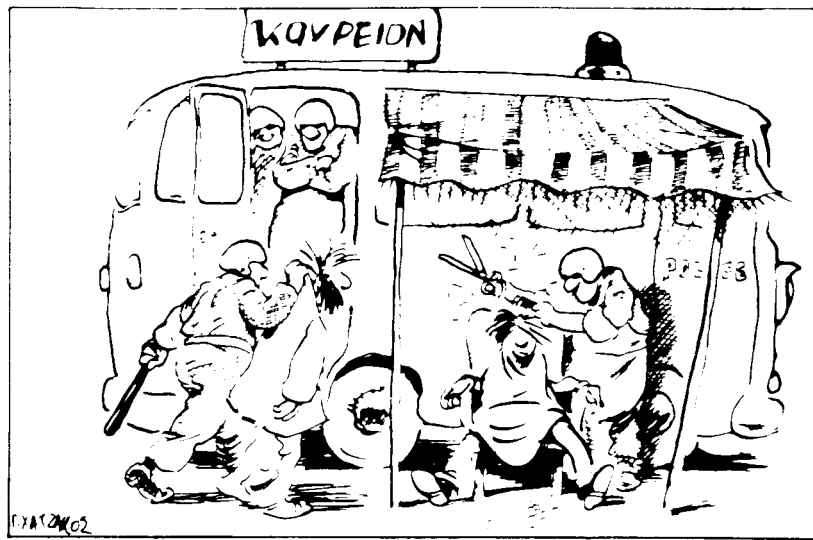
Εφόσον έτσι έχουν τα πράγματα και εφόσον το χρήμα κυκλοφορεί άφθονο, δεν είναι να απορεί κανείς γιατί η νομοθετική παρέμβαση του κοινοβουλίου ήταν αποτέλεσμα και των πιέσεων που άσκησαν οι ίδιοι οι κάτοικοι της Κριστιάνια. Το σκεπτικό ήταν, νομίζω απλό: να στη νομιμοποίηση των καριών και των καταστημάτων, στην πληρωμή φόρων και την περισσότερη αστυνόμευση, με αντάλλαγμα την καθιέρωση μιας βολικής λυκοφιλίας με την εξουσία καθώς και τη διατήρηση ή αύξηση του τουριστικού «ρεύματος». Εξάλλου το ίδιο νομοσχέδιο προβλέπει κονδύλια για την ανάπτυξη της περιοχής ώστε το... «μαγαζί» να γίνει ελκυστικότερο —και εξόδοις του κράτους...

Αφομοίωση, χρήμα, ευνοχισμός: τρεις λέξεις-κλειδιά για την περίπτωση...

Γιώργος Ι. Αλλαμανής

Να καούν τα βιβλία

Εθνοσωτήρες και κίνσορες κάθε είδους δεν παύουν να νοσταλγούν την παλιά

τους αϊγλή, όταν κυριαρχούσαν απόλυτα στην ούτως ή άλλως στενόμυαλη και πουριτανή βασική εκπαίδευση.

Η εφημερίδα ΑΚΡΟΠΟΛΗ στις 14/5 γράφει: «Δάσκαλος και καθηγητές και διάφοροι πρασινοκόκκινοι σύλλογοι γονέων ή «άλλοι φορείς» σε κάθε ευκαιρία κάνουν πολιτική προπαγάνδα υπέρ της αριστεράς, υπέρ του μαρξισμού, διαστρεβλώνοντας την ιστορία παραποιώντας τα γεγονότα ή παρουσιάζοντας μόνο την άποψη των συντρόφων».

Και αφού καταγγέλλει για μια ακόμα φορά τα σχολικά βιβλία, επεκτείνει την καταγγελία και στον εκδοτικό οίκο «ΚΑΛΒΟΣ».

Αφορμή η σύσταση του βιβλίου Ανθροποφύλακες του Περικλή Κοροβέση στους μαθητές Γυμνασίου του Αιγάλεω από καθηγήτρια φιλόλογο.

Κατά την εφημερίδα το βιβλίο «υποτίθεται ότι αναφέρεται στα γεγονότα της δι-

κατορίας» ενώ στην πραγματικότητα «είναι γεμάτο από αισχρολογίες του αισχίστου είδους». «Οι μικροί μαθητές πρέπει να μάθουν ένα βιβλίο που συνεχώς υβρίζει, που περιέχει φράσεις του «λιμανιού», που αναφέρεται σε όλα τα γεννητικά όργανα και σε αισχρά κοσμητικά επίθετα που δεν μπορεί να δημοσιευτούν».

Δεν ξέρουμε π υπαινίσσεται η εφημερίδα εναντίον των λιμανιών, φαίνεται όμως ότι ο αρθρογράφος, ο οποίος ως νεαρά αρσενικός του προηγούμενου αιώνα κοκκινίζει στο άκουσμα των γεννητικών οργάνων, αυτοχρίστηκε υπερασπιστής της ηθικής των μαθητών.

Και επανέρχεται η ίδια εφημερίδα την επομένη 15/5 ζητώντας να αποσυρθεί το βιβλίο ως εκπαιδευτικό!

Να καούν οι μάγισσες, να καούν τα βιβλία.

Μ.Π.

9η ΓΙΟΡΤΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

5-16 ΙΟΥΝΙΟΥ

ΑΛΣΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ

6.30 μ.μ. — 10.30 μ.μ.

ΚΥΡΙΑΚΕΣ

10.30 π.μ. — 2.00 μ.μ.

&

6.30 μ.μ. — 10.30 μ.μ.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΚΔΟΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ

Το βραζιλιάνικο ποδόσφαιρο αναμένεται να πρωταγωνιστήσει στο Μουντιάλ του Μεξικού. Ποιά είναι όμως η ιδιαιτερότητά του που το κάνει να ξεχωρίζει από όλες τις άλλες εθνικές «σχολές» ποδοσφαίρου; Σ' αυτό το ερώτημα απαντά το παρακάτω κείμενο, που βασίζεται στο άρθρο του βραζιλιάνου κοινωνιολόγου Roberto Da Matta «Notes sur le football brésilien», Le débat, τ.19, Φεβρουάριος 1982.

Θ.Π.

Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας του βραζιλιάνικου ποδοσφαίρου

Το ποδόσφαιρο είναι ένα σπορ. Αμερικάνοι και άγγλοι δεν έχουν την παραμικρή αμφιβολία πάνω σ' αυτό. Γι' αυτούς το ποδόσφαιρο είναι ένα σπορ όπως το τένις, το μπάσκετ, το μπέιζμπολ, το γκολφ. Αντίθετα για τους βραζιλιάνους το ποδόσφαιρο δεν είναι απλώς ένα σπορ, είναι κάτι πολύ παραπάνω. Είναι χαρακτηριστικό ότι ποτέ δε χρησιμοποιούν τη λέξη ποδόσφαιρο από μόνη της, αλλά πάντα μαζί με τη λέξη «παρτίδα». Μιλάνε για μια «παρτίδα ποδοσφαίρου». Στο λεξιλόγιό τους ο συνδυασμός των δύο αυτών λέξεων παντρεύει δύο ιδέες που για τους αμερικάνους και τους άγγλους είναι διακριτές αν όχι ξέχωρες. Η πρώτη είναι η ιδέα ενός τυχερού παιχνιδιού. Η δεύτερη, η ιδέα ενός σπορ. Για τους βραζιλιάνους το ποδόσφαιρο είναι μια δραστηριότητα που απαιτεί μεν τακτική, φυσική δύναμη και τεχνική, αλλά από την άλλη εξαρτάται και σφραγίζεται και από δυνάμεις τυχαίες, ανεξέλεγκτες όπως η μοίρα και το πεπρωμένο. Είναι για μας ακατανόητο, αλλά γι' αυτούς αυτονόητο ότι οι ομάδες δεν παίζουν μόνο ενάντια στο χρόνο και τον αντίπαλο αλλά και κόντρα στη μοίρα και το πεπρωμένο τους. Πρέπει αυτή η μοίρα και το πεπρωμένο να διορθωθούν ν' αλλάξουν για να έρθει η νίκη. Είναι μια μάχη, ένας αγώνας, ένα παιχνίδι που παίζεται καθημερινά στη ζωή του βραζιλιάνου.

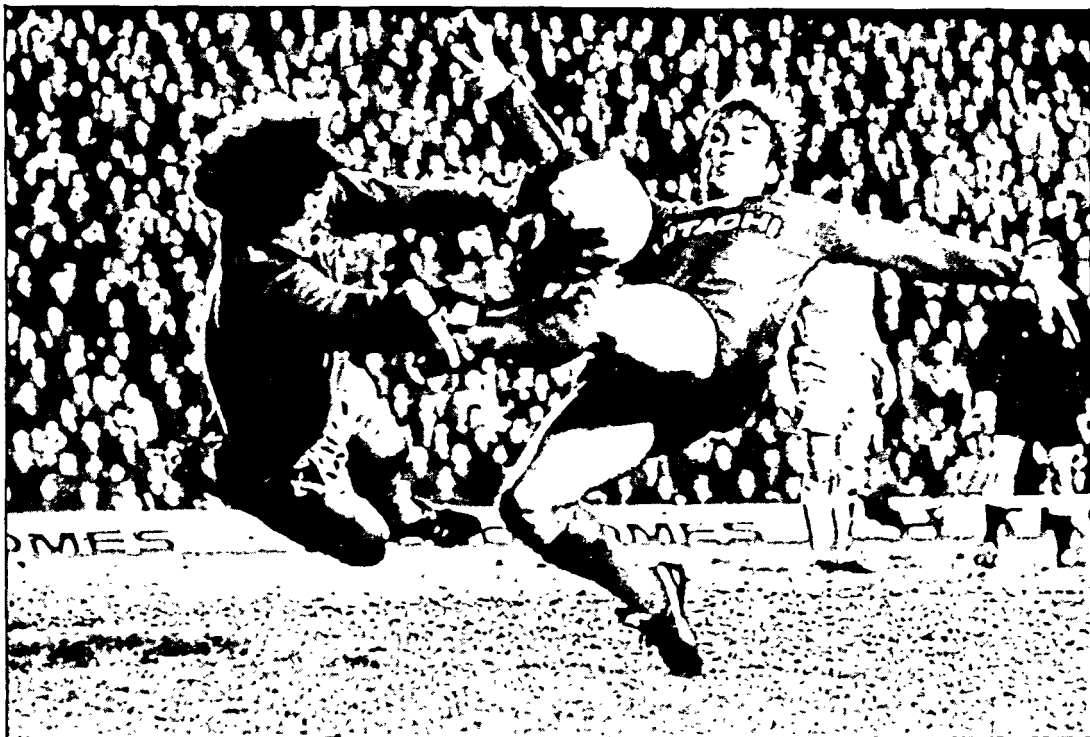
Ατομικισμός και συλλογικότητα

Από την άλλη στην Αγγλία το soccer (ποδόσφαιρο) είναι συνδεδεμένο με μια πρωτοφανή έννοια συλλογικότητας. Η συντροφικότητα, το fair play, η διασκέδαση, είναι έμφυτες έννοιες σ' αυτό το σπορ. Και αυτό είναι φυσικό να τραβάει την προσοχή, ακριβώς γιατί έχουμε να κάνουμε με μια κοινωνία σημαδεμένη κύρια από τον ατομικισμό.

Στη Βραζιλία όμως διασκεδάζουν στο καρναβάλι όχι με ποδόσφαιρο. Μ' αυτό παίζουν, δίνουν έναν αγώνα, και σίγουρα δεν είναι το ποδόσφαιρο ευκαιρία για να συμμετέχει κανείς σε συλλογικές δραστηριότητες.

Αντίθετα. Είναι σ' όλους γνωστό ότι η ατομική φαντασία και τεχνική, ο αυτοσχεδιασμός μέσα στο παιχνίδι των βραζιλιάνων διαφέρουν απ' αυτά των ευρωπαίων και ιδιαίτερα των αγγλοσαξόνων. Είναι μοναδική δυνατότητα γι' αυτούς για προσωπική έκφραση, για κοινωνική ανάδειξη, για να ξεφύγει κανείς απ' την ανωνυμία, τη φτώχεια και τη μιζέρια της μεγάλης μάζας. Είναι χάρη στο ποδόσφαιρο, όπως αυτό παίζεται στο Ρίο και το Σαο Πάολο, που ο βραζιλιάνικος λαός συνειδητοποιεί την προσωπικότητά του. Ακόμη και στο εσωτερικό της ίδιας της ομάδας ένας ανώνυμος μπορεί να γίνει αστέρι πάνω απ' τους άλλους, να αποκτήσει το δικό του χαρακτηριστικό παρατσούκλι, να τραβήξει το ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Μπορούμε τώρα να καταλάβουμε γιατί το ποδόσφαιρο για τη βραζιλιάνικη συνείδηση εκφράζει τη

Το βραζιλιάνικο ποδόσφαιρο

σύγκρουση ανάμεσα σε δυνάμεις απρόσωπες και ανώνυμες όπως η μοίρα και το πεπρωμένο και την ατομική θέληση και προσπάθεια να βγει κανείς από τον κύκλο της ζωής του.

Ποδόσφαιρο και πολιτική

Στη Βραζιλία κουβεντιάζουν για γυναίκες και για λεφτά. Για το ποδόσφαιρο όμως και την πολιτική συζητάνε σοβαρά, συζητάνε παθιασμένα.

Ποδόσφαιρο και πολιτική είναι έννοιες στη Βραζιλία που πάνε ζευγάρι σ' ένα παραλληλισμό πολύ εκφραστικό.

Επειδή στο ποδόσφαιρο και στην πολιτική βρίσκουμε τα ίδια εμπόδια, τις ίδιες αντίπαλες δυνάμεις της μοίρας και του πεπρωμένου.

Επειδή στο ποδόσφαιρο όπως και στην πολιτική χρειάζεται να οργανώσεις και να αναπτύξεις μια τακτική για τη νίκη.

Επειδή στο ποδόσφαιρο όπως και στην πολιτική

μπορεί να εξαρτηθεί το αποτέλεσμα από απρόβλεπτους παράγοντες που κάνουν αμφίβολη την ίδια την πρόβλεψη.

Επειδή το ποδόσφαιρο όπως και η πολιτική επιτρέπουν την κοινωνική ανάδειξη χωρίς να είναι φανερή η σχέση ανάμεσα στους τρόπους που χρησιμοποιούνται και το αποτέλεσμα.

Επειδή, τέλος, ποδόσφαιρο και πολιτική είναι δραστηριότητες που χρειάζονται ένα «ιδιαίτερο ταλέντο» και «κλίση» για να σε δεχτούν.

Ένας ποδοσφαιριστής που ξέρει να αγωνίζεται ξέρει πρώτα απ' όλα να γέρνει το σώμα του κατάλληλα προκαλώντας ταυτόχρονα σύγχυση και θαυμασμό στους αντιπάλους. Ξέρει να δημιουργεί με το σώμα του ανυποψίαστες αρμονίες. Δεν έχει νόημα να παίζεις μπάλα αν δεν ξέρεις να παραπλανήσεις, να κοροϊδέψεις τον αντίπαλο. Αντίθετα, στο ευρωπαϊκό και ιδιαίτερα στο λεγόμενο αγγλοσαξωνικό ποδόσφαιρο όλ' αυτά δίνουν τη θέση τους στην ανάπτυξη της μυϊκής δύναμης, της φυσικής κατάστασης μέσα από σκληρή προπόνηση οργανωμένη συλλογική και

ιεραρχημένη δουλειά.

Όταν λοιπόν μιλάμε για παραπλάνηση, για ξεγέλασμα, για κοροϊδία αναφερόμαστε σ' ένα στυλ τυπικά βραζιλιάνικο. Στυλ που ακυρώνει τη δύναμη του αντιπάλου με μια ψηλή προσποίηση, με ένα απλό αλλά συγκεκριμένο κούνημα του σώματος. Αντί να αντιμετωπίσεις τον αντίπαλο κατάφατσα μ' ένα δυνατό τάκλιν, μια κόντρα ή μια εναέρια μονομαχία, αξίζει περισσότερο να τον ξεγελάσεις, να τον παραπλανήσεις, να τον «κλέψεις» με μια τρίπλα, με ένα τακουνάκι, μ' ένα ανάποδο ψαλίδι χωρίς μάλιστα καμιά προειδοποίηση.

Το ποδοσφαιρικό αστέρι, όπως και ο καλός πολιτικός, ξέρει απ' έξω τον χρυσό κανόνα της βραζιλιάνικης κοινωνίας. Γνωρίζει να ξεφεύγει απ' τις δύσκολες καταστάσεις με τόση υποκρισία αλλά και κομπόητη, που οι άλλοι πιστεύουν ότι όλα είναι εύκολα και απλά γι' αυτόν. Είναι η τέχνη να μετατρέπεις τη δυσκολία σ' ευκολία, την κακοτυχία σε τύχη.

Το ποδόσφαιρο είναι διασκέδαση

Στην Αμερική τα σπορ θεωρούνται μια απλή διασκέδαση «fun to watch but not serious». Όχι όμως στη Βραζιλία. Σ' αυτήν είναι κάτι πολύ παραπάνω, ένα όργανο, ένας μηχανισμός συγκρότησης της εθνικής ταυτότητας. Είναι ένα όργανο με δύο λειτουργίες. Μια αποκαλυπτική και μία βαθιά αποκρυπτική. Είναι σύγχρονα μια αποκάλυψη και μια μάσκα.

Αυτό που αποκαλύπτει είναι η κατανομή της κοινωνίας σε συλλογικότερες οργανωμένες γύρω από την πίστη σε μια ομάδα, και μάλιστα ιδιαίτερα συμπαγείς.

Αυτό που συγκαλύπτει είναι το γεγονός ότι οι σύλλογοι μπορεί να έχουν ανθρώπους από διάφορες κοινωνικές τάξεις αλλά δεν θα μπορέσουν ποτέ να εξαπατήσουν τους φτωχούς και τους πλούσιους, τους υγιείς και τους άρρωστους, τους κυριαρχούμενους και τους κυρίαρχους.

Το ποδόσφαιρο κάνει τους βραζιλιάνους να βλέ-

πουν στιγμιαία τον κόσμο ομογενή και ενιαίο. Ακριβώς για να τους κρύψει την ανομοιογένεια και την ανισότητα.

Αναδεικνύεται έτσι σαν ο πιο σημαντικός κρίκος στον ιδεολογικό ιστό της βραζιλιάνικης κοινωνίας.

Όπως στη ζωή οι άνθρωποι έρχονται σε σχέση μεταξύ τους μέσω των οικογενειών, έτσι και στο ποδόσφαιρο σχετίζονται μέσω των ομάδων.

Ελπίζουν να νικήσουν και χρησιμοποιήσουν ένα συγκεκριμένο τρόπο και στυλ. Ενώ όμως μπορούν να αναπτύξουν τη δικιά τους τακτική και να την πλουτίσουν, είναι ανίκανοι να ελέγξουν την επιδεξιότητα και ικανότητα του αντιπάλου.

Όταν λοιπόν μια ομάδα επικαλείται και απευθύνεται σε μαγικές δυνάμεις (κάτι πολύ συνηθισμένο) δεν το κάνει για να είναι σίγουρη για τη νίκη, αλλά απλώς για να αυξήσει τις πιθανότητές της. Ποτέ δεν θα έχει κατακτήσει τη νίκη από τα πριν, απλώς αυτή θα διαφαίνεται, θα της αξίζει περισσότερο.

Είναι αυτή η σύνθετη σχέση ανάμεσα στις ομάδες που αγωνίζονται απέναντι σε κανόνες, θεατές και διαιτητές που κάνουν το ποδόσφαιρο «παρτίδα» και συγχρόνως δράμα.

Δράμα που φάνηκε σ' όλες τις διαστάσεις στο ΜΟΥΝΤΙΑΛ του 1950. Τότε που η πανίσχυρη Βραζιλία έπαιζε στον τελικό του παγκόσμιου πρωταθλήματος ενάντια στην Ουρουγουάη. Και όλα ήταν υπέρ της. Τα αποτελέσματα εκείνης της χρονιάς, η ανωτερότητα της τεχνικής της, η διάρκεια της φόρμας της και κύρια η έδρα της, τη δίνανε μεγάλο φαβορί στα προγνωστικά. Και όμως έχασε.

Αυτή η ήττα βιώθηκε στη Βραζιλία σαν μια από τις μεγάλες τραγωδίες της σύγχρονης ιστορίας. Σημάδεψε για όλους το χάσιμο της ιστορικής ευκαιρίας στις αρχές μια δεκαετίας που η Βραζιλία συγκροτούσε παραπέρα την εθνική της ταυτότητα. Μετά την καταστροφή όλοι ψάχνανε. Μιλήσανε για μοίρα, για πεπρωμένο, για κακοτυχία.

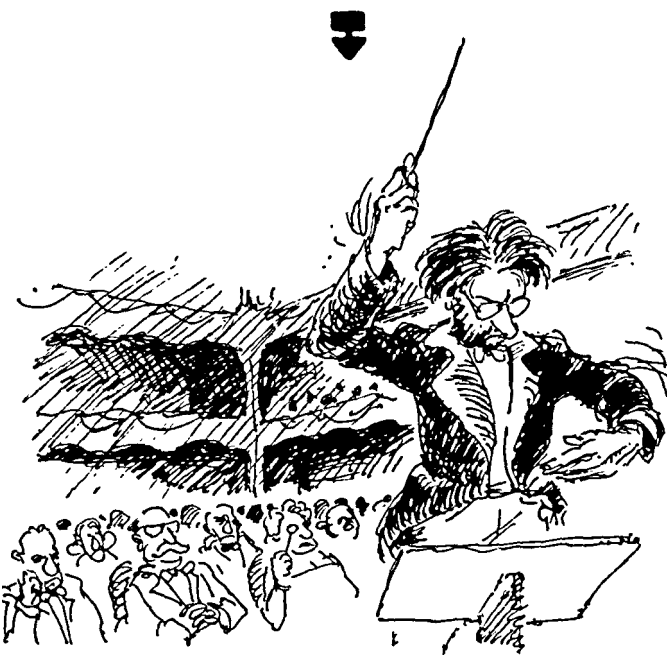
Πολλοί βέβαια βρήκανε ευκαιρία να προσωποποιήσουν αυτές τις απρόσωπες έννοιες, να τις κάνουν κατανοητές. Δεν ήταν άλλοι από τους ρατσιστές δημοσιογράφους και πολιτικούς που φορτώσανε την ευθύνη για την καταστροφή σε δύο αμυντικούς ποδοσφαιριστές και βέβαια «νέγρους» και τους δυο. Αυτοί, και κύρια το χρώμα τους, ήταν η αιτία της καταστροφής, της κακοτυχίας, αιτία που το πεπρωμένο δεν άφηγε τη Βραζιλία να προχωρήσει.

Η ρεβάνς, η εκδίκηση

Ήρθε όμως η εκδίκηση του λαού. Και αυτή δεν ήταν ούτε η κατάκτηση του κυπέλλου το '58 ούτε το '62. Για συγκεκριμένους κοινωνικούς και πολιτικούς λόγους ήταν το Μεξικό το '70. Ήταν τότε που η μαύρη φυλή χάρη στον Πελέ, τον «βασιλιά της μπάλας», χάρη στη φινέτσα, την υποκρισία και την επιδεξιότητά του, η Βραζιλία πήρε εκδίκηση, οι βραζιλιάνοι τραγουδούσαν και χόρευαν όπως στο καρναβάλι. Δεν είχαμε να κάνουμε με ποδοσφαιρικές ομάδες αλλά για μια χώρα που ήταν η ίδια, μια ομάδα, που νίκησε τη μοίρα και το πεπρωμένο, αυτούς που απέδωσαν για χρόνια το αδιέξοδο της βραζιλιάνικης κοινωνίας στην φυλετική της ανομοιογένεια.

Για να δούμε φέτος. Η παρέα του Ζίκο και του Σώκρατες, του Καζαγκράντε και του Τζούνιορ θα τα καταφέρει; Το σίγουρο είναι ότι η καρδιά των βραζιλιάνων θα κτυπάει στον ίδιο ρυθμό, στο ρυθμό των «γκοοοοολ» των εκφωνητών της τηλεόρασης. Έστω και εάν η Βραζιλία δεν είναι μια χώρα αλλά η χώρα των πλουσίων και των φτωχών, των μαύρων και των λευκών, των άστεγων και των στρατιωτικών.

Περί των ραδιοηλεόραση και πάλι

Ο ΣΟ ΠΛΗΣΙΑΖΟΥΜΕ στο κλείσιμο των εργασιών της διακομματικής επιτροπής και στην κατάθεση του νομοσχεδίου για τη ραδιοηλεόραση στη Βουλή, τόσο πληθαίνουν οι σχετικές αναφορές, στο περιθώριο βέβαια των γεγονότων που καθορίζουν τις μέρες μας και τα οποία από το Τσέρνομπιλ μέχρι τα Εξάρχεια και τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις, δεν είναι λίγα.

Με αφορμή λοιπόν την κατάθεση πρότασης νόμου από τη Νέα Δημοκρατία, στην προσπάθειά της να κάνει πιο πειστική την κατεύθυνση που έχει επιλέξει, «καταγγέλλουμε» την κυβέρνηση γιατί οι εκλογές στους δήμους πλησιάζουν, και «υποσχόμαστε» ό,τι μας κατεβαίνει, γιατί πρέπει να θυμίζουμε στους ψηφοφόρους πως, έστω θεωρητικά, υπάρχει πιθανότητα επιστροφής στην εξουσία, ο κ. Μητσότακης ξεσπάθωσε, χωρίς όμως να καταφέρει τίποτε πέρα από κάποια δημοσιεύματα εφημερίδων. Το βασικό χαρακτηριστικό της όλης συζήτησης, ότι οι πάντες συνεχώς επαναλαμβάνονται, παρέμεινε.

Παρ' όλα αυτά κατάφερε να μας κάνει να μειδιάσουμε υποσχόμενος ιδιωτικά τηλεοπτικά κανάλια, αν βρεθεί στην πρωθυπουργία, κάτι δηλαδή που ούτε ο ίδιος δεν πιστεύει και του φαίνεται, ή «πειρατικό σταθμό» αν παραμείνει αντιπολίτευση. Εμείς ξέροντας πως στο ορατό μέλλον η διατήρηση της δεύτερης θέσης είναι το μόνο σίγουρο για την παράταξη του ελπίζουμε στην πραγματοποίηση της απειλής. Όχι βέβαια αγωνιώντας για το τι είδους «εικόνα» θα εκπέμψει, αυτό το φάγαμε σε μεγάλες ποσότητες χρόνια τώρα, αλλά γιατί μια τέτοια ενέργεια θα ανέτρεπε τους όρους της σημερινής ραδιοηλεοπτικής κατάστασης και αυτό έχει ενδιαφέρον.

Αυτός όμως που ξεπέρασε τον εαυτό του, πώς τα καταφέρνει τόσο καλά (!) δεν έχω καταλάβει ακόμη, ήταν ο υφυπουργός τύπου Μίλτος Παπαϊωάννου. Ο φέρελπις αστέρας της πολιτικής μας σκηνής είπε ούτε λίγο ούτε πολύ, ότι «η αντικειμενικότητα, ο πλουραλισμός και η πολυφωνία που υπάρχουν σήμερα στη ραδιοηλεόραση, είναι στοιχεία άρρηκτα συνδεδεμένα με την ιδεολογία του ΠΑΣΟΚ και την πολιτική που ακολουθεί η κυβέρνηση»!!!

Εμ τόσο καιρό αυτά λέμε κι εμείς. Ότι ο λόγος του ραδιοφώνου και οι εικόνες της τηλεόρασης δεν είναι αποτέλεσμα τύχης αλλά προϊόντα συγκεκριμένης επιλογής. Κατά τα άλλα η αντικειμενικότητα των ραδιοηλεοπτικών μέσων εύκολα διαπιστώνεται κάθε φορά που υπάρχουν γεγονότα, όπως οι πρόσφατες ενέργειες του Δροσογιάννη για να καθαρίσει ο τόπος, ενώ ο πλουραλισμός και η πολυφωνία πράγματι διαπερνούν τη ραδιοηλεόραση, δεν είδατε τι πολυφωνία είχε η ανοιχτή συζήτηση για τη χρήση της πυρηνικής ενέργειας στον τόπο μας; Και μην μου πείτε πως... δεν έγινε, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος σίγουρα θα σας διαψεύσει.

Από και πέρα, αν κάτι αξίζει να σημειώσουμε είναι ότι τα ραδιοηλεοπτικά μέσα είναι στην ημερήσια διάταξη της συζήτησης για ένα σωρό κοινοβούλια της Ευρώπης. Στη Γαλλία, ο Σιράκ βγάζει στον πλειστηριασμό το πρώτο κανάλι, στην Ισπανία

ετοιμάζεται ολόκληρη σειρά ιδιωτικών πομπών από τους εκεί σοσιαλιστές του Γκονζάλεθ, ενώ η γειτονική μας Ιταλία με τους εκατοντάδες ιδιωτικούς ραδιοσταθμούς περιμένει τον νέο νόμο που θα ρυθμίζει τις συχνότητες.

Βέβαια εδώ η συζήτηση γίνεται αλλιώς. Και θα μπορούσε ίσως να είναι ουσιαστική αν η αριστερά περνούσε από τις γενικόλογες διατυπώσεις, «να απεγκλωβιστεί η ραδιοηλεόραση από τον ασφυκτικό κυβερνητικό έλεγχο και να εξασφαλιστεί κάποια αυτοτέλεια και έλεγχος της Βουλής», στο «πώς» σήμερα μπορεί να γίνει κάτι τέτοιο, και τι άμεσα μέτρα θα πάρει εκείνη γι' αυτό. Αλλά τότε δεν θα ήταν η αριστερά που καλά γνωρίζουμε.

Πάει κι αυτός!

Ο λόγος για τον κ. Τσουγιόπουλο. Για όσους αγνοούν το όνομα τους πληροφορούμε ότι υπήρξε πρόεδρος του ΔΣ της ΕΡΤ-2. Ήδη πάντως αποτελεί παρελθόν για το κανάλι και παρόν για την ΕΟΚ (!) καθώς αναλαμβάνει διευθυντής του γραφείου της στην Ελλάδα.

Πάντως και χωρίς τον Τσουγιόπουλο η παλιά ΥΕΝΕΔ δεν θα γίνει φτωχότερη. Ήδη άλλωστε, χρωστά πάνω από ένα δισεκατομμύριο δραχμές και αρκετοί παραγωγοί αναζητούν δικαστικά την πληρωμή της δουλειάς τους.

Ο εν λόγω κύριος όμως, αντίθετα από κάποιους προκατόχους του, δεν πέρασε ολότελα απαρατήρητος. Εκτός απ' τη συνεισφορά του στο σχέδιο νόμου για τη ραδιοηλεόραση έδωσε με πολύ γλαφυρό τρόπο μια πλευρά της ελληνικής ραδιοηλεοπτικής πραγματικότητας δηλώνοντας ότι «όσο πιο άσχετα είναι τα μέλη του Δ.Σ. τόσο το καλύτερο». Και μόνο γι' αυτή την κουβέντα αξίζει να τον μνημονεύουμε...

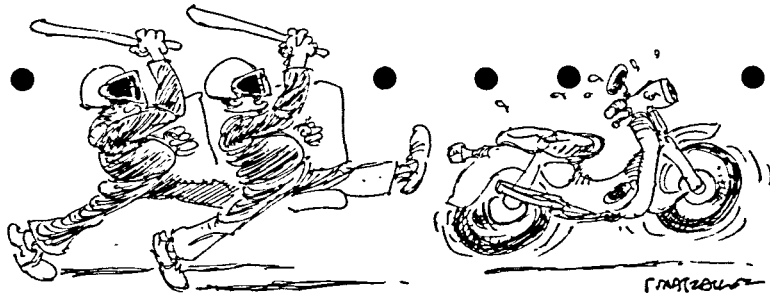
Τα πιάσανε ή δεν τα πιάσανε;

Αυτή τη στιγμή κανείς δεν ξέρει την απάντηση. Αναγκαστικά θα περιμένουμε την απόφαση του δικαστηρίου, αν και όταν θγει. Μιλάμε βέβαια για τους τέσσερις παραγωγούς του ραδιοφώνου που κατηγορήθηκαν πως τα «έπαιρναν κανονικά» από δισκογραφικές εταιρείες, για να μεταδίδουν δίσκους που είχαν εκείνες επιλέξει, «ειδικά» για την περίπτωση μας!

Οι παραγωγοί των ραδιοφωνικών προγραμμάτων είναι όπως και να το κάνουμε αναλώσιμοι, για να χρησιμοποιήσουμε και τη λέξη της μόδας. Ανεξάρτητα από το πού είναι το δικίο στη συγκεκριμένη περίπτωση αργά ή γρήγορα, με αυτόν ή τον άλλο τρόπο αλλάζουν. Εκείνο που ούτε τώρα θα αλλάξει είναι το ραδιόφωνο.

Γιατί και αυτή τη φορά έξω από τη συζήτηση που στάθηκε στην κακή διοίκηση, στην έλλειψη χρημάτων, στα ποσοστά ξένου και ελληνικού τραγουδιού, έμεινε το κυριότερο. Τι είναι ραδιοφωνικό και τι όχι!

Ως δια μαγείας .

Αμαρτίες* γονέων παιδεύουσι τέκνα

Θ' αρχίσω αυτό το δεύτερο σημερινό κεφαλαίο με την πάγια θέση μου που επαναλαμβάνω για πολλοστή φορά. Δεν υπάρχουν προβληματικά παιδιά, παρά μόνο προβληματικοί γονείς. Κι επειδή προέκταση της γονικής εξουσίας είναι ασφαλώς η πολιτική (ή άλλως κυβερνητική εξουσία) μπορούμε να κάνουμε διάφορες παράλληλες σκέψεις. Βέβαια παράλληλος τρόπος του λέγειν, διότι εκεί όπου από τη γενική εξουσία πέφτει χαστούκι, από την πολιτική πέφτει ματσούκι. Εν πάση περιπτώσει όμως. Όπως οι γονείς καταστρέφουν με διάφορους τρόπους τα παιδιά τους, έτσι και η πολιτική εξουσία κάνει το ίδιο και χειρότερα: Ενίοτε τα σκοτώνει. Πρώτος ένοχος η υποκρισία. Η βαθιά υποκρισία. Δεν μπορεί κάποιος που σου επιτίθεται να βρίσκεται νεκρός με μια σφαίρα στο πίσω μέρος του κρανίου. Ή όταν ακόμα βρίσκεται κάποιος σχετικά ειλικρινές όργανο και λέει στον άνθρωπο τον οποίο πυροβόλησε στην πλάτη: «Με συγχωρείς, φοβήθηκα και πυροβόλησα», να τον βάζουν την άλλη μέρα να λέει πως «μου όρμησε μ' ένα μπουκάλι και τον πυροβόλησα». Με την πλάτη δηλαδή όρμησε ο άλλος; Δεν μπορεί «κύριοι» (μόνο εντός εισαγωγικών) να κάνετε επιχειρήσεις «αρετής» στα Εξάρχεια δήθεν για να διώξετε τους εμπόρους ναρκωτικών και να πιάνετε ένα άτομο μ' ένα «τριγαυλίκι», ένα άτομο με το «διάλυμα ηρωίνης» έτοιμο σε μια σύριγγα και διάφορες παρεμφερείς συλλήψεις. Ποιος κοροϊδεύει ποιον τέλος πάντων; Δεν μπορεί να ρέει το αίμα από κλομπς σ' όλη την Αθήνα, να γίνονται προληπτικές συλλήψεις και ο κύριος Μόραλης να λέει στο Αιγάλω πως η κυβέρνηση είναι ενάντια σ' αυτά τα πράγματα και πως όλ' αυτά γίνονται πολύ από λίγους αστυνομικούς που αποτελούν εξαίρεση. Εξαίρεση είναι ένα λεφούσι ροπαλοφόρων που ορμάει σ' όποιον νάναι, φωνάζοντας «Εμείς είμαστε το κράτος πούστηδες και θα σας γαμήσουμε»; Ποιος ελέγχει ποιον τελοσπάντων «κύριοι»;

Δεν μπορεί ν' αργοπεθαίνουμε από τη ραδιενέργεια, να μην μπορούμε να πιούμε γάλα, να τρώμε σαλάτες και τυριά και να πνίγετε στο αίμα τις συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας, μόνο και μόνο επειδή το θέλει ο «Αττικάρης» κι ο Δροσογιάννης. Φτάνει πια το αίσχος. Ή μήπως πρέπει σώνει και καλά για να διαμαρτυρηθεί κανείς να ενταχθεί σε «αναγνωρισμένα» κόμματα ή να ακολουθήσει τις πορείες του Δήμου; Ποιον νομίζετε πως κοροϊδεύετε όταν λέτε ότι έπρεπε να επέμβει η αστυνομία για να αποτραπούν επεισόδια, όταν μόνο όταν επεμβαίνει η αστυνομία προκαλούνται επεισόδια; Φτάνει πια η κτηνωδία και η κοροϊδία.

*ίδε μαλακίες

ΚΙ ΕΤΣΙ ΛΟΙΠΟΝ, μ' ένα άγγιγμα του μαγικού ραβδιού (sic) η πολυπαθούσα και «αναρχοκρατούμενη» πλατεία Εξαρχείων θα γίνει πάλι ένας μικρός παράδεισος για τους κατοίκους της περιοχής. Κάπως έτσι τα είπε ο υπουργός Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. κύριος Κουλουμπής, στην τηλεόραση. Θ' αλλάξει η ρυμοτομία της πλατείας, θα γίνουμε πεζόδρομοι οι γύρω δρόμοι, θα φυτέψουμε «υψηλό πράσινο», θα μπούνε παγκάκια και θα φύγουν τα πανκάκια. Έτσι απλά. Θα κλείσουν βέβαια και τα «κακόφημα μπαρ» καθώς και τα σφαιριστήρια κι έτσι οι αληθίνοι που ούτε το πράσινο φαίνεται τους αρέσει, ούτε τα παγκάκια, δε θα ξέρουνε πια πού να σταθούν και θα φύγουνε από την πλατεία! Όλ' αυτά θα γίνονται σε συνεργασία του υπουργείου με το Δήμο Αθηναίων. (Εδώ ο κύριος υπουργός ξέχασε να μας αναφέρει το τρίτο συνεργατικό μέλος: τα ΜΕΑ). Και βέβαια το υπουργείο έχει ήδη διαλέξει διάφορα κτίρια όπου «θα βάζουμε μέσα διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις» (!!!) όπως είπε επί λέξει ο κ. Κουλουμπής κι έτσι επίσης ως διά μαγείας οι τοξικομανείς δε θα μπορούνε πια να τα χρησιμοποιήσουνε για να θαράνε τις ενέσεις τους και μάλιστα μπροστά στα μάτια των φιλησύχων πολιτών της περιοχής (γιατί αυτό είναι που τους ενοχλεί περισσότερο!)

Της γης οι κολασμένοι 1

Μπράβο λοιπόν κύριοι, όπου βρίσκετε κανένα φουκαρά επάνω του, τσακίστε τον, βαράτε όλοι μαζί, ζήτω, ζήτω, ζήτω. Έτσι μπράβο, απαλλάξτε μας από αυτούς τους επικίνδυνους που κάνουν τη ζωή μας δύσκολη κι αφόρητη. Γονείς, τρέχτε τα παιδιά σας στους ψυχιάτρους, να δείτε χαίρι, κύριε υπουργέ της Δημοσίας τάξης, ορμάτε, η ζωή μας κινδυνεύει από τους τοξικομανείς που θαράνε ενέσεις μπρος στα μάτια των νομιμοφόρων, τσακίστε τους «χασικλήδες», χτυπάτε αλύπητα όσους διαμαρτύρονται, δέστε τους όλους να ησυχάσουμε, να ξαναδεί η ωραία μας πόλη το φως της, πλακώστε στις μάρες όλους αυτούς που ξαπλώνουνε στα παγκάκια και ασχημίζουν και υποβαθμίζουν τη ζωή μας. Δείρτε, κλωστήστε, σκοτώστε τέλος πάντων να ησυχάσουμε. Μπράβο, μπράβο και πάλι μπράβο!!

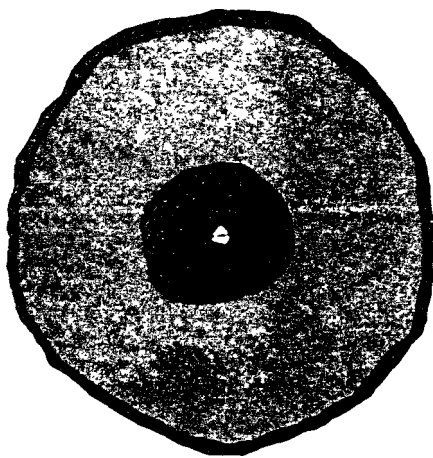
Της γης οι κολασμένοι 2

Και μπράβο και στη διεύθυνση των φυλακών Κορυδαλού για την παλληκαρίσια απόφαση να μειώσει το επισκεπτήριο και την αλληλογραφία των κρατούμενων. Έτσι μπράβο. Πώς αλλιώς θα μάθουν όλοι αυτοί οι άθλιοι εγκληματίες να γίνουν άνθρωποι και παραγωγικά μέλη της ωραίας κοινωνίας μας;! Μπράβο και για τη δήλωση πως είναι «σύνθετος γεγονός, κρατούμενες ή κρατούμενοι να κόβουνε τις φλέβες τους». Ασφαλώς καταλάθανε πως το κάνουνε από μαύρες τύψεις για τα εγκλήματά τους εναντίον του κοινωνικού συνόλου. Και πάλι συγχαρητήρια!! Σα δε ντρεπόμαστε λιγάκι λέω γω.

Κατά τ' άλλα
Υγιαίνετε
Μήτσοσ*

*και μην ξεχνάς: «Τρέχα! Στην άκρη του δρόμου, παραμονεύει ο άρχων του τρόμου».

Το μικρό στην ελληνική δισκογραφία και το μεγάλο

ΔΙΣΚΟΙ ΛΑΙΣΤΡΥΓΟΝΑ

Λαιστρυγόνα 001: ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΔΕΡΑΙΟ - «Χορός για μουσική»
 Λαιστρυγόνα 002: ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΣ - «Δέκα παιδικόι καϋμοί»
 Λαιστρυγόνα 003: ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΤΖΑΜΤΖΗΣ - «Κελεμπά»
 Λαιστρυγόνα 004: ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΟΜΠΛΕΡ - «Μούμπλε-μούμπλε»

«ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ»

ΝΙΚΟΣ ΛΑΡΥΓΓΑΚΗΣ: «Πράσινο αεράκι»
 ΓΙΩΡΓΗΣ ΑΡΑΠΑΚΗΣ: «Βήτα αρνητικό»
 ΦΑΔΡΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ: «Αυτοσχεδιασμοί Jazz»
 CARMA: «CARMA»
 ALEXANDROS: «DATA»
 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΟΛΦΕΣΗΣ: «Διο ξανθιές»
 ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ: «Απόψε»
 ΠΕΤΡΟΣ ΜΗΛΑΣ: «Εκτός σχεδίου»
 ΔΟΜΝΑ ΣΑΜΙΟΥ: «Μικρασιατικά τραγούδια»
 F.M.Q.: «GLORY AND BEATRAYL»
 ΥΔΡΟΧΟΟΣ: «Ζάλογγο»
 WOR-1 (SINGLE): X-Mandrarina Duck—Non STOP»

ALFA RECORDS

4241-1 Βασίλης Ξιφαράς: «ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΦΥΓΕ»

CREEP RECORDS

L.P.
 CREEP 01: REPORTERS - «BARE HANDS»
 CREEP 02: YELL-O-YELL - «FUN TIME»
 CREEP 03: HEADLEADERS - «WHAT IT MEANS TO ME»
 CREEP 04: VILLA 21 - «GHGHOST ON THE MOVE»
 CREEP 05: METRO DECAY - «ΥΠΕΡΒΑΣΗ»
 CREEP 06: THE VILLIES - «VILLIES»
 CREEP 07: YELL-O-YELL - «HELLO HELL»
 CREEP 08: CPT NEFOS - «SILENCE INTERRUPTED»
 CREEP 09: SOUTH OF NO NORTH - «LACRIMAE CHRISTI»
 CREEP 10: RECHERSED DREAMS - «REPULSION»
 CREEP 11: ANGELO - «EGOTRIP»
 CREEP 12: VILLAS 21 - «MEN OF CLAY»

SINGLES

CREEP 02: VILLA 21 - «I SEE NO»
 CREEP 04: REPORTERS - «COMPUTED WORLD»
 CREEP 05: VILLA 21 - «MOVE»
 CREEP 06: METRO DECAY - «ΚΕΙΜΗΛΙΑ»
 CREEP 07: CLOWN - «ΛΕΥΚΑ ΚΕΛΙΑ»
 CREEP 08: ART OF PARTIES - «LAST TIME»

C.V.R.

CVR 1001-LP: «OVER BEIRUT»
 CVR 1002 LP: ROTONDO ROCKS - «STANDARD DEVIATION»
 CVR 1004 LP: FLOOD - «TILT»
 CVR 1005 MAXI SINGLE: OPERA - «DEVIL'S RAP»
 CVR 1009-LP: SOUNDSAFED NOISES FROM SKG (Συλλογή)
 CVR 1006-LP: PROXIES - «THE EASTERN SIDE OF LOVE»
 CVR 1010-MAXI SINGLE: PROXIES - «FISHING BOAT»

ΕΤΣΙ ΟΠΩΣ έχει μπει το θέμα για το νέο ελληνικό τραγούδι με επιρροές από την ΠΟΠ και τη Ροκ μουσική, θα έλεγε κανείς ότι αυτές οι προσπάθειες αρχίζουν τώρα. Όμως η παρουσία της ελληνικής Ροκ σκηνής, στη δισκογραφία βέβαια, αρχίζει εδώ και 4 χρόνια. Και φυσικά από τις ανεξάρτητες παραγωγές. Αυτό που πραγματικά εκπλήσσει, όποιον αρχίσει να ζητάει πληροφορίες γι' αυτό το θέμα, είναι η δραστηριότητα της ελληνικής παρχίας. Ιδιαίτερα στις άρτια ηχογραφημένες κασέτες που συναντάς στα Γιάννενα, Αλεξανδρούπολη και άλλες επαρχιακές πόλεις.

Στο δισκογραφικό τομέα, η αρχαιότερη ανεξάρτητη εταιρεία παραγωγής δίσκων Ροκ είναι η «CREEP» Records που άρχισε τη δραστηριότητά της το καλοκαίρι του 1982. Εκτός από εκείνες που αναφέρθηκαν σε παλαιότερο τεύχος μας θα πρέπει να αναφέρουμε την «C.V.R.» της Θεσσαλονίκης με παραγωγή 10 δίσκων, την «Ανω-Κάτω» πάλι από τη Θεσσαλονίκη με 5 δίσκους, τη «ΛΑΙΣΤΡΥΓΟΝΑ ΔΙΣΚΟΙ», με 3 δίσκους έντεχνου Ροκ τραγουδιού, την «80's WAYS» από την Πάτρα με 4 μικρούς 45 στροφών και 1 μεγάλο. Στις παραπάνω ανεξάρτητες παραγωγές που έχουν -έστω και υποτυπώδη- μορφή εταιρείας δισκογραφίσεων θα πρέπει -ίσως- να αναφέρουμε και την «R.I.A.» που έχει παράγει 2LP και 6 Maxi Singles με χορευτική κυρίως (disco, μουσική και φυσικά τις ανεξάρτητες παραγωγές των ίδιων των δημιουργών της ροκ μουσικής. Πριν καταγράψουμε τη σχετική δισκογραφία που μπορέσαμε να βρούμε, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Βασίλη Κωσταντουλάκη, που σαν ένας από τους υπεύθυνους της εταιρείας διανομής δίσκων «ΠΑΝΔΩΡΑ», μας βοήθησε στη συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών.

Βάσω Ντάκουρη

ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ: Ηπειρωτικό χωριό, 56 χιλιόμετρα προς τα νοτιοανατολικά της Θεσσαλονίκης, 4 χιλιόμετρα πιο βαθιά από το δρόμο Θεσσαλονίκης-Μουδανιών, στους πρόποδες του κακοτράχαλου βουνού Κατσίκια. Πληθυσμός: περίπου 400 κάτοικοι, ποντιακής καταγωγής, φερμένοι εδώ μετά τη Μικρασιατική καταστροφή. Οικονομία: υπανάπτυκτη. Οι κάτοικοι ζουν κυρίως από την καλλιέργεια σιτηρών και κάπως από τον τουρισμό. Από τον τουρισμό; Ναι. Τα Πετράλωνα φιγουράρουν εδώ και κάμποσα χρόνια σ' όλους τους ταξιδιωτικούς οδηγούς και στα περισσότερα εγχειρίδια και άρθρα για τη βιολογική ιστορία του ανθρώπου. Αιτία: Η εκπληκτική σπηλιά στο βουνό Κατσίκια, ένα χιλιόμετρο έξω απ' το χωριό, και το περιλάλητο πια ανθρώπινο κρανίο που ανακαλύφθηκε σ' αυτή το 1960.

Το κρανίο αυτό (που σήμερα βρίσκεται στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης) παρουσιάζει ιδιαίτερο επιστημονικό ενδιαφέρον για δύο λόγους. Πρώτον, είναι το καλύτερο διατηρημένο κρανίο προϊστορικού ανθρώπου που έχει βρεθεί ως τώρα στην Ευρώπη. Και δεύτερον, ενδέχεται να είναι και το αρχαιότερο: 700.000 χρόνια είναι η ηλικία που του δίνει μια σημαντική μερίδα επιστημόνων (η μικρότερη ηλικία που του δίνεται από άλλους ερευνητές είναι 260.000 χρόνια, πράγμα που σημαίνει ότι ακόμα και σ' αυτή την περίπτωση είναι ένα από τα αρχαιότερα ανθρώπινα λείψανα στον ευρωπαϊκό χώρο). Ωστόσο, η σημασία του ευρήματος και της σπηλιάς όπου ανακαλύφθηκε δεν έγινε αμέσως αντιληπτή και για χρόνια η σπηλιά αφέθηκε στο έλεος των τυμβωρύχων και των αρχαιοκάπηλων. Μόλις το 1965, με την έλευση του ανθρωπολόγου Άρη Πουλιανού στα Πετράλωνα, άρχισαν συστηματικές έρευνες στη σπηλιά και στον γύρω χώρο. Μέσα σ' ένα διάστημα 18 χρόνων οι έρευνες αυτές -που, λόγω αλληλοσυγκρουόμενων συμφερόντων, νοστορπίας των ιθυνόντων και πολιτικών αλλαγών, έγιναν κάτω από περιπετειώδεις συνθήκες, άλλοτε νόμιμα κι άλλοτε παράνομα, άλλοτε με την αρωγή του κράτους κι άλλοτε κόντρα σ' αυτό- έφεραν στο φως τα ίχνη μιας ολόκληρης προϊστορικής κοινότητας και μιας ελάχιστα γνωστής φάσης στην εξέλιξη του ανθρώπινου είδους: ανθρώπινα οστά, οστά ζώων, πέτρινα και οστέινα εργαλεία, ίχνη φωτιάς, απολιθωμένους σπόρους, κοπρόλιθους κλπ.

Τα Πετράλωνα τότε αρχίζουν ν' ακούγονται διεθνώς. Επιστήμονες απ' όλο τον κόσμο αρχίζουν να συρρέουν στο χώρο της σπηλιάς, για να παρακολουθήσουν ή να συμμετάσχουν σ' ένα από τα υποδειγματικότερα διεθνώς εκκακικά έργα. Από το 1979, σε συμφωνία με τον ΕΟΤ, η σπηλιά ανοίγει για τον τουρισμό και κάθε χρόνο εκατοντάδες χιλιάδες τουρίστες παρελαύνουν μέσα από τους δαιδάλους της. Το 1980 εγκαινιάζεται, πλάι στη σπηλιά, ένα μουσείο, που φιλοξενεί τα σπουδαιότερα ευρήματα από τις ανασκαφές. Το αποκορύφωμα της διεθνούς ακτινοβολίας των Πετράλωνων έρχεται τον Σεπτέμβριο του 1982, όταν διοργανώνεται εκεί το 3ο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο Ανθρωπολογίας. Οι 300 Ευρωπαίοι σύνεδροι, στο ψήφισμά τους, αποφαινόμενοι μεταξύ άλλων ότι «Το ερευνητικό έργο, που επί πολλά χρόνια επιτελείται στο σπήλαιο από τον δρ Άρη Πουλιανό και τους συνεργάτες του, είναι εξαιρετικά εντυπωσιακό, από απόψεως επιστημονικού επιπέδου, ολόπλευρης αντιμετώπισης και όγκου επενδυθέντος μόχθου. Ιδιαίτερα ευπρόσδεκτος είναι ο τρόπος με τον οποίο έχουν γίνει προσπάθειες στο ευρύ κοινό τα απολιθώματα και ο όλος χώρος του σπηλαίου. Το Συνέδριο εκφράζει την ελπίδα ότι στο μέλλον θα δοθεί η δέουσα ενίσχυση για τη συντήρηση και την περαιτέρω εξερεύνηση του μεγαλειώδους αυτού σπηλαίου και του περιβάλλοντος χώρου»².

Είναι μια ελπίδα που θα διαψευστεί παταγωδώς. Εφτά μήνες αργότερα, τον Απρίλιο του 1983, ο ΕΟΤ διώχνει από το σπήλαιο Πετράλωνων την προεδρευόμενη από τον Άρη Πουλιανό Ανθρωπολογική Εταιρεία της Ελλάδας, που εκτελούσε τις ανασκαφές, και αναθέτει τη διαχείριση του χώρου σε επιτροπή αυτεπιστασίας (στην οποία, πρέπει να σημειωθεί, δεν συμμετέχει ούτε ένας ειδικός επιστήμονας). Παράλληλα κάνει μηνυτήρια

Πετράλωνα: ΤΟ ΑΛΛΟ ΒΑΝ

αναφορά κατά των Άρη Πουλιανού και Παναγιώτη Λαμπρία (τ. διευθυντή του ΕΟΤ) για απιστία σε βάρος του Δημοσίου, υπεξαίρεση χρημάτων του Δημοσίου κλπ. Έχει προηγηθεί μακροχρόνια εκστρατεία εναντίον του Άρη Πουλιανού, προσωπικά, από συμπολιτευόμενες εφημερίδες, που τον κατηγορούν ως τυχοδιώκτη, χουντικό και καταχραστή μεγάλων ποσών διατεθειμένων από το κράτος για την τουριστική και επιστημονική αξιοποίηση της σπηλιάς.

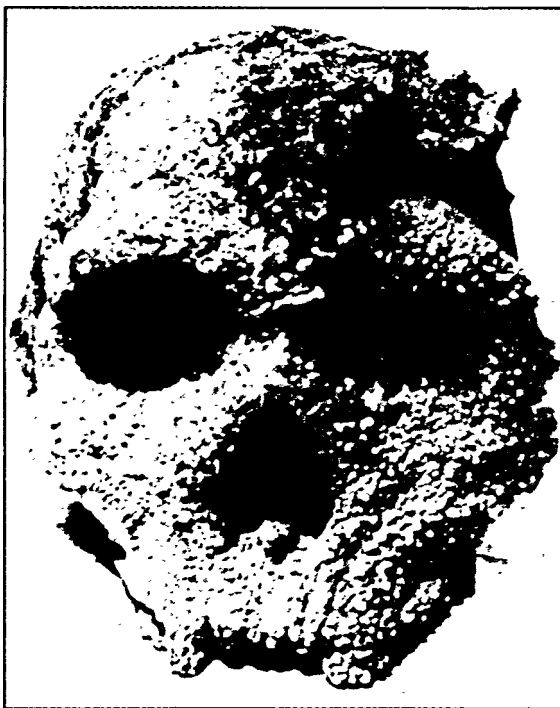
Οι κατηγορίες για τυχοδιωκτισμό και χουντισμό είναι τόσο χοντροειδείς (ο Πουλιανός, παλιός αντάρτης του «Δημοκρατικού Στρατού» και πολιτικός πρόσφυγας στην ΕΣΣΔ, είχε συλληφθεί από τη Χούντα και απελευθερώθηκε έπειτα από παρέμβαση ξένων επιστημονικών προσωπικοτήτων) ώστε εγκαταλείπονται τελικά. Αλλά η κατηγορία για οικονομικές ατασθαλίες επαναλαμβάνεται όλο και πιο διαπύσια και προετοιμάζει έτσι το έδαφος για την πρωτοβουλία του ΕΟΤ. Συνέπεια της μηνυτήριας αναφοράς είναι να ασκηθεί ποινική δίωξη κατά των Πουλιανού, Λαμπρία και να διαταχθεί κυρία ανάκριση για την υπόθεση της υπεξαίρεσης κλπ.

Η ανάκριση αυτή, που κράτησε σχεδόν δύο χρόνια, κατέληξε στην απαλλαγή των Πουλιανού, Λαμπρία απ' όλες τις κατηγορίες, σύμφωνα με βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Αθηνών³. Η έφεση που ασκήθηκε εναντίον του βουλεύματος απορρίφθηκε τον Οκτώβριο του 1985, με απόφαση του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών⁴. Είναι χαρακτηριστικό, όμως, ότι καμιά από τις εφημερίδες που πρωτοστάτησαν όλα αυτά τα χρόνια στον πόλεμο εναντίον της Ανθρωπολογικής Εταιρίας της Ελλάδας δεν ανακοίνωσε καν την απαλλακτική απόφαση. Και η απαλλαγή από τις κατηγορίες που οδήγησαν στην απομάκρυνση της ΑΕΕ από τα Πετράλωνα δεν στάθηκε ικανή, ως αυτή τη στιγμή, να επαναφέρει την Εταιρία στο χώρο όπου μόχθησε επί 18 χρόνια, ούτε να αναζωπυρώσει τις έρευνες που διεξάγονταν εκεί.

Γιατί; Ποια ήταν και είναι τα πραγματικά κίνητρα του πολέμου που εξαπολύθηκε εναντίον της ΑΕΕ και του προέδρου της; Ποια συμφέροντα οδήγησαν στο στραγγαλισμό της ερευνητικής προσπάθειας που γινόταν στα Πετράλωνα από Έλληνες επιστήμονες και που είχε αποσπάσει το θαυμασμό και τους επαίνους των ξένων;

Όπως φαίνεται, πίσω απ' όλη αυτή την εκστρατεία βρίσκονται ουσιαστικά οι ίδιες εκείνες δυνάμεις που χρόνια ολόκληρα αντιμάχονταν με λύσσα και το ΒΑΝ (σε μερικές περιπτώσεις, μάλιστα, η ταύτιση αυτή φτάνει ως τα φυσικά πρόσωπα). Οι δυνάμεις αυτές συνοψίζονται σ' αυτό που η κοινή γνώμη αποκαλεί, τόσο πετυχημένα, «πανεπιστημιακό κατεστημένο». Είναι ένας εξουσιαστικός μηχανισμός, ένα πλέγμα συμφερόντων με τεράστια δύναμη και άριστη δικτύωση, ώστε όποιος έρθει σε σύγκρουση μαζί του είναι σχεδόν «χαμένος από χέρι», που λένε. Ο μηχανισμός αυτός έχει ορισμένες ιδιότητες που, αναπόφευκτα, έφεραν αντιμετώπιση μαζί του την ερευνητική προσπάθεια που γινόταν στα Πετράλωνα. Ποιες είναι αυτές οι ιδιότητες;

α) Ο ερμητισμός: η μονοπώληση της γνώσης, ο αποκλειστικός έλεγχος της αναπαραγωγής της και η απονομή του προνομίου της διαχείρισής της σε «ημέτερους», δηλ. σε πρόσωπα του μηχανισμού. Το πανεπιστημιακό κατεστημένο δεν ανέχεται και δεν επιτρέπει την έρευνα έξω από τα κυκλώματα τείχη του. Η Ανθρωπολογική Εταιρία είναι ένας ιδιωτικός φορέας, ανεξάρτητος από πανεπιστημιακά κυκλώματα. Μα καλά, θα ρωτήσει κανείς, πώς είναι δυνατό η έρευνα σ' ένα τόσο σημαντικό ανασκαφικό χώρο να διεξάγεται από έναν ιδιωτικό φορέα και ν' απουσιάζουν τα πανεπιστημιακά ιδρύματα; Εδώ ακριβώς βρίσκεται το αλατοπίπερο της υπόθεσης: κανένα ελληνικό πανεπιστήμιο δεν διεξάγει ανθρωπολογικές έρευνες. Η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα

της Ευρώπης που δεν έχει σε κανένα πανεπιστήμιό της έδρα ή ερευνητικό τομέα για την ανθρωπολογία! Αναπόφευκτα λοιπόν, το βάρος της ανθρωπολογικής έρευνας πέφτει στους ώμους της ιδιωτικής (αν όχι ατομικής) πρωτοβουλίας. Αλλά το πανεπιστημιακό κατεστημένο δεν ανέχεται ούτε την κάλυψη των κενών που αφήνει η δική του αδράνεια και αναισθησία. Μπροστά στον κίνδυνο ν' αμφισβητηθεί η παντοδυναμία και το κύρος του, αποφάσισε να θάψει τα Πετράλωνα. Είναι χαρακτηριστική η εξής λεπτομέρεια: Το 1960 το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης παρέλαβε για φύλαξη το κρανίο των Πετράλωνων, με τη δέσμευση να το επιστρέψει στην κοινότητα Πετράλωνων μόλις δημιουργηθεί σ' αυτή μουσείο. Παρ' όλο που το μουσείο ιδρύθηκε πράγματι το 1980, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης αρνείται παραπεταμένο σ' ένα χαρτονένιο κιβώτιο για χυμούς φρούτων», όπως αποκάλυψε πρόπερι με ειρωνικά σχόλια, η γαλλική εφημερίδα Libération⁵.

β) Ο άκρατος, ακρωτηριασμένος εγωισμός, που συνοψίζεται στο σκεπτικό «γιατί αυτός κι όχι εγώ;» Πρόκειται για μια στάση γνωστή, που την έχει πληρώσει πανάκριβα η επιστημονική έρευνα στην Ελλάδα. Για το πανεπιστημιακό κατεστημένο είναι καρφι στο μάτι του το γεγονός ότι ένας άλλος επιστήμονας, εκτός πανεπιστημιακών κυκλωμάτων, ανάδειξε διεθνώς και αξιοποίησε επιστημονικά ένα εύρημα, για το οποίο το ίδιο το πανεπιστήμιο έδειχνε αδιαφορία επί χρόνια ολόκληρα⁶. Το γόητρο των πανεπιστημιακών κύκλων τραυματίστηκε άσχημα στα Πετράλωνα και οι εκεί ανασκαφές της ΑΕΕ ήταν ένα σουβλί που έμπαινε όλο και πιο βαθιά στην πληγή. Όθεν: PETRALONA SUNT DELENDA! – Τα Πετράλωνα πρέπει να καταστραφούν, ως άλλη Καρχηδόνα.

γ) Ο σκοταδισμός και η οπισθοδρομικότητα. Πρόκειται για μια νοοτροπία που δύσκολα μπορεί να τη συλλάβει σ' όλες της τις διαστάσεις όποιος δεν την έχει ζήσει από κοντά. Απλώνεται από τα πιο απλά ζητήματα μεθοδολογίας (όπου ο τρόπος αξιολόγησης και ερμηνείας των διαφόρων ευρημάτων από την ΑΕΕ θεωρήθηκε «αιρετικός», ενώ είναι ο πιο σύγχρονος) ως τις ιδεολογικές, αν όχι και θεολογικές προεκτάσεις της έρευνας. Σ' αυτό τον τελευταίο τομέα φαίνεται πως ενοχλεί ιδιαίτερα η ηλικία των 700.000 χρόνων, που δίνει ο Άρης Πουλιανός στο κρανίο των Πετράλωνων, και η συναφής άποψή του ότι ο αρχάνθρωπος των Πετράλωνων

ήταν αυτόχθων, δηλαδή εξελίχθηκε επιτόπου από πιο πρωτόγονες μορφές και δεν ήρθε από αλλού (αυτό το «αλλού» να εκληφθεί στις πολλαπλές εκδοχές του...). Περιέργως, ο Πουλιανός χαρακτηρίστηκε από μερικούς «σωβινιστής» γι' αυτή του την άποψη (λες και ανθρωποειδή όντα που έζησαν πριν από ένα εκατομμύριο χρόνια μπορούν να θεωρηθούν Έλληνες...) και παραβλέφθηκαν τα αντιδραστικά κίνητρα που μπορεί να κρύβονται πίσω από τη λυσσαλέα καταπολέμηση αυτής της άποψης: Η ηλικία των 700.000 χρόνων φέρνει τον αρχάνθρωπο των Πετράλωνων «επικίνδυνα» κοντά στο ζωικό στάδιο και υπάρχουν ακόμα και σήμερα στα ελληνικά πανεπιστήμια καθηγητές που αμφισβητούν, έστω και συγκαλυμμένα, τη ζωική καταγωγή του ανθρώπου.

Ας προστεθεί σ' όλα αυτά το ευνόητο ενδιαφέρον μιας ξένης χώρας (της Δυτικής Γερμανίας) ν' αποδειχτεί ότι το αρχαιότερο ανθρώπινο κρανίο της Ευρώπης έχει βρεθεί σε γερμανικά χώματα: αν το κρανίο των Πετράλωνων δεν έχει ηλικία 700.000 χρόνων, τότε τα πρώτα αρχαιότητα τα έχει το κρανίο του MAUER (ή της Αϊδελβέργης), με ηλικία κάπου 600.000 χρόνια. Όλες σχεδόν οι μετρήσεις που στηρίζουν την εκδοχή των 260.000 χρόνων προέρχονται από γερμανικά ιδρύματα, με τα οποία συνδέονται στενά πολλοί εκπρόσωποι του ελληνικού πανεπιστημιακού κατεστημένου...

Είναι ενδεικτικό ότι, όταν πρωτοανακοινώθηκε αυτή η εκδοχή, η εφημερίδα Frankfurter Allgemeine δημοσίευσε πρωτοσέλιδο άρθρο με τον τίτλο «Τώρα ο άνθρωπος της Αϊδελβέργης είναι πάλι ο αρχαιότερος της Ευρώπης»⁷.

Πετράλωνα, Μάιος 1986. Τρία χρόνια μετά την εκδίωξη της ΑΕΕ και το σταμάτημα των ερευνών. Η σπηλιά και ο γύρω χώρος παρουσιάζουν εικόνα γενικής εγκατάλειψης. Οι λιγοστοί πια επισκέπτες ξεναγούνται από αστοιχειώτους ξεναγούς, που δεν ξέρουν ούτε οι ίδιοι τι λένε. Οι βιτρίνες με τα εκθέματα που βρίσκονται μέσα στη σπηλιά είναι γεμάτες υγρασία. Τα τοιχώματα έχουν αρχίσει να βρυάζουν. Στο παρακείμενο μουσείο οι προθήκες με τα απολιθώματα είναι σκονισμένες και παραμελημένες. Το μπαρ που λειτουργούσε έξω από τη σπηλιά είναι κλειστό και ο επισκέπτης δεν μπορεί να πει ούτε μια πορτοκαλάδα. Το βιβλίο εντυπώσεων είναι γεμάτο παράπονα για την ξενάγηση και την κατάσταση της σπηλιάς. Συγκρατούμε μια παρατήρηση που τόσο συχνά ακούγεται στην Ελλάδα: «Αν η σπηλιά αυτή ήταν στο εξωτερικό, θα την είχαν αξιοποιήσει και θα τη φρόντιζαν σαν κόρη οφθαλμού. Δεν θα προκόψουμε ποτέ εμείς οι Έλληνες».

Πόσο οδυνηρό είναι να μην έχεις ν' απαντήσεις τίποτα σε γνωστά και τόσο αντιπαθητικά κλισέ...

Δημοσθένης Κούρτοβικ

Υ.Γ.: Ο υπογράφων αυτό το άρθρο δεν θέλει ν' αποκρύψει ότι είναι ο ίδιος μέλος της ΑΕΕ και επομένως δεν είναι καθόλου αμερόληπτος: μεροληπτεί σκανδαλωδώς υπέρ εκείνων που, έπειτα από χρόνια αγώνων γι' αυτό που λέγεται επιστημονική αλήθεια, στερήθηκαν όχι μόνο την αναγνώριση του έργου τους, αλλά και τη φωνή τους...

Σημειώσεις

1. Εκτός από τον Άρη Πουλιανό, αναφέρουμε ενδεικτικά τον Ούγρο παλαιοντολόγο Miklos Kretzoi, τον Φιλανδό παλαιοντολόγο Björn Kurtén, τον Πολωνό ανθρωπολόγο Tadeusz Bielicki, τον Ιάπωνα φυσικό Ikeya κ.ά.
2. Απόφαση του 3ου Πανευρωπαϊκού Συνεδρίου Ανθρωπολογίας, Δημοσιεύεται στο περιοδικό «Άνθρωπος», τόμος 10, Γενάρης-Δεκέμβρης 1983, σελ. 4.
3. Βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Αθηνών υπ' αριθμ. 5279/1985.
4. Απόφαση του Συμβουλίου Εφετών υπ' αριθμ. 1583/1985.
5. Libération, 30.8.1984.
6. Πρακτικά σύσκεψης της Τοπικής Ένωσης Δημων και Κοινοτήτων Νομού Χαλκιδικής, Πολύγυρος, 30.6.1980. Αρ. πρωτ.: 134/15.11.80.
7. Frankfurter Allgemeine Zeitung, 2.1.1982.

ΟΤΑΝ ΕΝΑ παγκόσμιο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου αρχίζει με τη συνάντηση Ιταλίας-Βουλγαρίας, μπορεί να κλείσει μ' οποιαδήποτε άλλη. Ξεκινώντας, όμως, τον περασμένο Σεπτέμβρη με το «Κογιανισκάτσι», η φετινή κινηματογραφική περίοδος έμοιαζε να προαναγγέλλει, για το τέλος της, την επανάληψη δυο παλιότερων ταινιών. Το «Σύνδρομο της Κίνας» του Τζέιμς Μπρίτζες και η «Εξαφάνιση της Κάρεν Σιλκγουντ» του Μάικ Νίκολς ήρθαν ξαφνικά, μα δικαιολογημένα, στην επικαιρότητα.

Οικολογικό ντοκουμαντέρ το φιλμ του Γκόντφρεϊ Ρέτζιο, με αφελή στοχασμό να συνοδεύει τις εικόνες της ομορφιάς και του εντυπωσιασμού, περιορίζει την προειδοποίησή του απέναντι στη μόλυνση του φυσικού περιβάλλοντος, την αλόγιστη σπατάλη του υπογείου πλούτου και τους απάνθρωπους ρυθμούς των σύγχρονων δυτικών μεγαλουπόλεων.

Και να που η διαρροή ανατολικής ραδιενέργειας στάθηκε αφορμή να κατεβάσουν από τα σκονισμένα ράφια τους, ένα μήνα πριν, τις ταινίες του Μπρίτζες και του Νίκολς, ώστε οι Έλληνες διανομείς τους να συνδράμουν και αυτοί τη γενικευμένη τσερνομπίλογια.

Στη συνέχεια, μερικές συμπτώσεις αναλαμβάνουν να ολοκληρώσουν το σκηνικό: το «Κογιανισκάτσι» στην τηλεόραση τις επόμενες εβδομάδες, σε μια αναμέτρηση όπου όλοι γνωρίζουμε τον νικητή, ακόμα κι αν το αποτέλεσμα Βραζιλίας-Ισπανίας είναι ισοπαλο, ενώ η Μέριλ Στρηπ, από Κάρεν Σιλκγουντ μεταμορφώνεται σε δεύτερη Κάρεν, Μπλιξεν αυτή τη φορά, για τις ανάγκες του «Πέρα από την Αφρική» του Σίντνεϋ Πόλλακ. Όσο για τον τελευταίο, πρόεδρο της κριτικής επιτροπής στο φεστιβάλ των Καννών πρόσφατα, μάλλον στέκει αμήχανος μπροστά στη «Θυσία» του Αντρέι Ταρκόφσκι, όπου το πυρηνικό φάντασμα δεν κυκλοφορεί απλά σαν έσχατη απειλή, μα περισσότερο σαν έναυσμα και ευκαιρία της μοναδικής διαδρομής προς το χρέος και την ευθύνη.

Την αμερικάνικη απάντηση στο σοβιετικό κίνδυνο, προκαταβολικά έστω, επιχειρήσαν να τη διατυπώσουν αρκετοί. Πρώτα, ο πιθανολογούμενος για το απώτερο μέλλον υποψήφιος πρόεδρος Κλιντ Ήστυντ ή «Σιωπηλός καβαλλάρης» που μαζί με το «Σιλβεράντο» του Λώρενς Κάσταν υπερασπίστηκαν την αναβίωση του ουέστερν, είδους που κι όταν επιτρέπεται σε λιγοστούς κακούς να ζουν, τους τιμωρεί με την κατάκτηση, από τον ήρωα, του Λευκού Οίκου.

Κι επειδή άλλο Λευκός Οίκος κι άλλο Λευκός Πύργος, τα διάφορα ραμποειδή και γρανιτοειδή υποπροϊόντα της αμερικάνικης κινηματογραφικής βιομηχανίας πραγματοποιούν θεαματικές εισπράξεις, αντίθετα με τις μεγαλεπήβολες και σχεδόν πάντα ενδιαφέρουσες απόπειρες για «ολοκληρωμένο σινεμά» του Φράνσις Κόπολα, είτε στους χώρους του «Μία μέρα, ένας έρωτας», είτε στους ήχους του «Κότον κλαμπ». Τουλάχιστον αντιστέκονται, ο Τζων Χιούστον και η «Τιμή των Πρίτζι» χάρη στη σαρκαστική διάθεσή τους, ο Γούντνυ Άλλεν και το «Πορφυρό ρόδο του Καίρου» επειδή, όπως και στην εποχή των κλασικών της κωμωδίας, το γέλιο αντιμετωπίζεται σαν μια πολύ σοβαρή υπόθεση, και ο Τζιμ Τζάρμους γιατί «Πέρα από τον παράδεισο» ξαναβρίσκει τους γνωστούς περιορισμούς της παραγωγής και το παιχνίδι της υπέρβασής τους δείχνει να διατηρεί, ακόμα, μεγάλο μέρος της προσωρινά χαμένης γοητείας του.

Κάτι που, ίσως, το σφείλει και στην ασπρόμαυρη φωτογραφία, όπως και η «Βερόνικα Φος» του πρόωρα χαμένου Φασμπίντερ, ταινία που προβλήθηκε με τετράχρονη καθυστέρηση και πέρασε, άδικα, απαρατήρητη. Δεν έγινε το ίδιο με μια σειρά ολόκληρη ευρωπαϊκών δημιουργιών, που ανάμεσά τους ξε-

Όποιος πρόλαβε τις ταινίες είδε

Μέριλ Στρηπ, Ρόμπερτ ντε Νίρο, από τους πρωταγωνιστές της χρονιάς, μαζί στο «Μια αγάπη γεννιέται»

χωρίζουν το σοφά οργανωμένο «Χάος» των Πάολο και Βιτόριο Ταβιάνι, ο γεμάτος εμμονές και ερωτικές φαντασιώσεις «4ος άνθρωπος» του Πωλ Βερχόφεν (αλλά και η θλάσφημη μεσαιωνική περιπέτεια του ίδιου «Σάρκα και αίμα»), η μελοδραματική «Χρονιά του ήσυχου ήλιου» του Κριστόφ Ζανουσί και το πυκνό σχόλιο πάνω στη διατήρηση της εξουσίας, με τίτλο «Το πλοίο των παρανόμων» (αμερικανικής παραγωγής), του επίσης Πολωνού εξόριστου, Γέρτζι Σκολιμόφσκι. Ένας τρίτος ανατολικός, ο Οτάρ Ισσελιάνι, μακριά από την πατρίδα του τη Γεωργία, συνθέτει το μεστό, ανάλαφρο τραγούδι στο ρυθμό των μεταβιομηχανικών μεγαλουπόλεων, με τους «Ευνοούμενους του φεγγαριού» να υποστηρίζουν πως τίποτα -άνθρωποι, αντικείμενα, τέχνη και αισθήματα- δεν ανήκουν σε κανένα. Συγγενείς ο Ερίκ Ρομέρ και οι «Νύχτες με πανσέληνο» ή ο Ζακ Ριβέτ και ο «Έρωτας καταγής».

Στις πλαστικές θάλασσες του Φεντερίκο Φελλίνι «Και το πλοίο φεύγει» προς την έκπτωση του πολιτισμού, ενώ το πάθος της Μεσογείου κατακλύζει το χορόδραμα «Ματωμένος γάμος» των Λόρκα-Γκάδες-Σάουρα και η συγκίνηση κι η ανθρωπιά το θαλ-

κανικό δράμα του Γιουγκοσλάβου Εμίρ Κουστουρίτσα «Ο μπαμπάς λείπει σε ταξίδι για δουλειές», με πρωταγωνιστή το παχουλό, σοβαρό κι αισιόδοξο πρόσωπο του μικρού αγοριού.

Από τοπία διαφορετικά, της συνέπειας, της καλλιτεχνικής μοναξιάς και της λιτής γραφής στα όρια της αφάιρεσης, έρχεται το «Χρήμα» του Ρομπέρ Μπρεσσόν, ενώ βορειότερα ο Νηλ Τζόρνταν δικαιολογεί τις ελπίδες για την αναγέννηση του αγγλικού σινεμά με την «Παρέα των λύκων» και τη Ρόζαλιν, Κοκκινουσκουφίτσα και λύκαινα, να τρομάζει αλλά και να σαγηνεύεται μπροστά στην ανάπλαση του παιδικού παραμυθιού, της αθωότητας, των σατιρικών αναφορών στο φανταστικό και τις παρουσίες της ψυχανάλυσης.

Το καλοκαίρι δίνει τις ευκαιρίες να κερδηθούν όσα χάθηκαν το χειμώνα. Αν οι επιστήμονες διαφωνούν για την παρουσία καΐσιου στα γαλακτοκομικά, πίσω από τους τίτλους τόσων ταινιών διαγράφεται η εικόνα ενός καλού κινηματογραφικού έτους που πέρασε. Όσο για το ερχόμενο, να ευχηθούμε να είναι και-αίσιο και-ευτυχές.

Ανδρέας Τύρος

Αγωνία του Τζακ Λέμον για το «Σύνδρομο της Κίνας»

Συνεχίζουμε, φίλοι αναγνώστες, τις συζητήσεις με αξιόλογους μουσικούς της Βόρειας Ελλάδας. Αυτή τη φορά σειρά έχουν οι ΤΡΥΠΕΣ, ένα ροκ γκρουπ που δεν μπορεί ούτε έχει περάσει απαρατήρητο. Γιατί εκείνο που εντυπωσιάζει στα τέσσερα παιδιά από τη Θεσσαλονίκη είναι ότι το τραγούδι τους κατέχεται από καθολικότητα και οικουμενικότητα, χωρίς να χάνει ούτε στιγμή τον ροκ χαρακτήρα του. ΤΡΥΠΕΣ είναι ο Γιάννης Αγγελάκος (τραγουδί), ο Γιώργος Καρράς (μπάσο, φωνητικά), ο Μπάμπης Παπαδόπουλος (κιθάρα) και ο Γιώργος Τόλιος (τύμπανα).

Αλέξανδρος Σακκάς

Ροκ, συνέπεια και επιτυχία

Α.Σ.: Από πού η ονομασία «Τρύπες» παιδιά;

ΤΡ.: Χωρίς λόγο, ψάχναμε για όνομα, προσπαθήσαμε να βρούμε κάτι. Δεν θέλουμε να δείξουμε τίποτα με το όνομα.

Α.Σ.: Ούτε υπόγεια, ούτε τίποτα παρόμοιο;

ΤΡ.: Εντάξει, άμα βες τώρα να το αναλύσεις... μπορεί για διάφορα υποσυνείδητα, πάντως είπε κάποιος «Τρύπες» και μας βγήκε.

Α.Σ.: Αυτό που μου άρεσε εμένα πάρα πολύ ήταν ο στίχος. Έχει πέραση αυτού του είδους ο στίχος σήμερα;

ΤΡ.: Δείχνει να έχει αλλά δεν το κάνουμε γιατί έχει πέραση. Ο στίχος αν μπορεί να αγγίξει κάποιον, πάντα έχει πέραση.

Α.Σ.: Γιατί εγώ βλέπω ότι αυτός ο στίχος κρύβει από κάτω κάποιες ανάγκες, κάποια τρυφερότητα (άγρια βέβαια).

ΤΡ.: Εμείς τουλάχιστον στις συναυλίες μας τον έχουμε ακούσει τον κόσμο να ταυτίζεται μ' αυτό που ακούει.

Α.Σ.: Μπορεί δηλαδή κανείς να ελπίζει και σε μία μελλοντική επιτυχία;

ΤΡ.: Όχι.

Α.Σ.: Γιατί;

ΤΡ.: Γιατί μιλάμε τώρα για περιορισμένο κοινό. Σήμερα πιστεύουμε ότι επιτυχία είναι ακριβώς το αντίθετο — ο κακός στίχος, αυτό που είναι έτοιμος ο άλλος να ακούσει.

Α.Σ.: Μία συμπλήρωση: μελλοντική επιτυχία εννοώ ότι αφού ο στίχος αρέσει, μπορεί το γκρουπ να γίνει πολύ γνωστό.

ΤΡ.: Αυτό δεν μπορούμε να το ξέρουμε αλλά εμείς ξέρουμε από την αρχή ότι αυτά τα τραγούδια είναι για ένα στάνταρ κοινό. Κι όταν λες επιτυχία τι σημαίνει αυτό; Να κάνεις σουξέ;

Α.Σ.: Μου είπατε όμως προηγουμένως, ότι από αυτή τη δουλειά χάνετε, δεν πρόκειται να βγάλετε λεφτά. Τότε γιατί την κάνετε αυτή τη δουλειά;

ΤΡ.: Ε, δεν παίζεις μουσική μόνο για τα λεφτά. Αυτή τη στιγμή το γκρουπ είναι η ζωή μας. Απλώς, αυτή η δουλειά δεν μας δίνει πραγματικά τα προς το ζην.

Α.Σ.: Δεν σαν το δίνει.

ΤΡ.: Πολύ ζόρικα, πολύ ζόρικα. Δηλαδή δεν κάνουμε άλλες δουλειές. Κατεβαίνουμε στην Αθήνα, παίζουμε και τα λεφτά που βγάζουμε τα τρώμε στην Αθήνα. Ερχόμαστε στη Θεσσαλονίκη, παίζουμε και τα λεφτά που βγάζουμε τα τρώμε για να περάσουμε αυτές τις μέρες.

Α.Σ.: Οπότε εκεί μπαίνει ο κίνδυνος να δελεαστείτε

από την άλλη «επιτυχία».

ΤΡ.: Μπα, όχι, κοιτάξε, τουλάχιστον δεν... νομίζω ότι δεν υπάρχει αυτό το πρόβλημα. Αυτό που κάνουμε το κάνουμε επειδή έτσι το γουστάρουμε και το κάνουμε. Αυτό που μας δελεάζει περισσότερο είναι να κάνουμε αυτό που γουστάρουμε. Δηλαδή αυτό είναι επιτυχία τελικά, να ζήσεις με τους δικούς σου κανόνες. Κι όπως και νάχει το πράγμα, είναι πολύ πιο όμορφο να ξέρεις ότι παίζεις αυτό που σ' αρέσει και σε εκφράζει και τη βρίσκει ο άλλος μ' αυτό.

Α.Σ.: Και γιατί ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ στίχος;

ΤΡ.: Κι αυτό δεν έχει να κάνει με τίποτα ιδιαίτερο. Εμείς μπορούσαμε να κάνουμε ελληνικό στίχο και τον κάναμε. Δεν είμαστε εναντίον του αγγλικού, ούτε υπέρ του ελληνικού στίχου. Απλώς, εμάς μας εκφράζει καλύτερα ο ελληνικός στίχος.

Α.Σ.: Υπάρχει μεγάλο θέμα στο χώρο του ροκ πάνω στο πρόβλημα αυτό

ΤΡ.: Όχι, όχι δεν συμμετέχουμε καθόλου σ' αυτό. Δεν μας ενδιαφέρει καθόλου αυτή η παραφιλολογία. Αυτό μάλιστα που θέλουμε να ξεκαθαρίσουμε είναι

ΤΡΥΠΕΣ

ότι με τα γκρουπ που παίζουν αγγλικό στίχο δεν έχουμε κανένα πρόβλημα.

Α.Σ.: Δεν θελήσατε ποτέ παιδιά να κατέβετε στην Αθήνα με όλες τις δυνατότητες που μπορεί να δώσει το γεγονός αυτό;

ΤΡ.: Το κάνουμε.

Α.Σ.: Μόνιμα...

ΤΡ.: Μόνιμα; Μόνιμα πουθενά δεν είναι καλά. Τι σημαίνει μόνιμα στην Αθήνα, ποιος ο λόγος; Κι έπειτα η Θεσσαλονίκη μας αρέσει περισσότερο

Α.Σ.: Σκεφτήκατε ποτέ να χρησιμοποιήσετε ως έδρα σας τον τόπο εκείνο απ' όπου κινούνται τα πάντα, είτε Θεσσαλονίκη, είτε Αθήνα, είτε Πάτρα;

ΤΡ.: Όχι. Η ιστορία είναι τελικά να δρας, να παίζεις, οπουδήποτε υπάρχει κόσμος, έτοιμος να σ' ακούσει.

Α.Σ.: Η ιδέα των συνεντεύξεων και γενικότερα των δημοσίων σχέσεων πώς σας φαίνεται, πώς τη νιώθετε, χρήσιμη ή ενοχλητική;

ΤΡ.: Ίσως η όλη ιστορία με τις κούβεντες και μ' αυτά να μη θνάζει πουθενά. Αυτό που κάνουμε τώρα μάλλον έχει σκοπό να μας γνωρίσει ο κόσμος ώστε να έρθει να μας ακούσει και να μάθει τη δουλειά μας. Αυτό δεν σημαίνει πάντως ότι δεν μας αρέσει τώρα που μιλάμε...

Α.Σ.: Αν όλα τα μέσα δημοσιότητας αρχίζουν ξαφνικά να μιλούν και να ασχολούνται με τις Τρύπες, δεν θα ήταν λίγο περίεργο αυτό;

ΤΡ.: Ελπίζουμε να μη φτάσουμε ως εκεί.

Α.Σ.: Αν ξαφνικά όλος ο κόσμος αρχίζει να μιλάει αποκλειστικά για κάτι, είτε για το ροκ, είτε για την υγιεινή διατροφή, είτε για το πόδοσφαιρό, δεν σημαίνει αυτό ότι κάτι τρέχει;

ΤΡ.: Ναι ψάχνεται ο κόσμος κρεμίζεται από δω κι από κει, θέλει από κάπου να κρεμαστεί.

Α.Σ.: Πώς περνάει όλη αυτή η ιστορία μέσα από το

ροκ;

ΤΡ.: Όπως περνάμε και μέσα απ' όλα τ' άλλα, οποια και νάνα αυτά

Α.Σ.: Ναι, αλλά όπως και το κάθε τι, έτσι δεν έχει και το ροκ τους κώδικές του; Μ' αυτή τη διευκρίνηση πώς θα εκφράσει το ροκ αυτό το μπέρδεμα.

ΤΡ.: Ναι, αλλά ξέρεις τι συμβαίνει... όπως περνάει μέσα απ' όλα τα άλλα. Είναι επιδερμικό άγγιγμα. Σήμερα ο κόσμος απλώς βλέπει τα πράγματα, δεν κοιτάζει τι υπάρχει πίσω απ' αυτά. Έτσι είναι και το ροκ. Αυτή τη στιγμή περνάει τον καιρό του εδώ στην Ελλάδα όταν έχουν φαληρίσει όλα τα περι παραδόσεων και τα λοιπά. ελληνικό τραγουδι δεν υπάρχει...

Α.Σ.: Δεν υπάρχει ελληνικό τραγούδι;

ΤΡ.: Αυτή η κρίση που λενε όλοι, ποια είναι. Ότι τελικά ας πούμε όλοι ξαφνικά στρέφονται προς το ροκ... γιατί τέλειωσε το ρεμπέτικο κι η αναβίωση του... όλοι ροκάδες τώρα γίνανε. Υπάρχουν κέντρα που μας κατευθύνουν, άνθρωποι που ψάχνουν να μας ταίσουν κάτι φτηνό κι έτσι ο κόσμος έχει μια σχέση τελειως επιδερμική με τα πράγματα.

Α.Σ.: Κάποια στιγμή όμως, θα μετρήσουμε τα κουκιά μας.

ΤΡ.: Μα ήδη τα μετράμε. Στην Ελλάδα υπάρχει πραγματική ροκ κίνηση την οποία κανείς δεν μπορεί να πάρει χαμπάρι. Από κει και πάνω, υπάρχουν τα ροκ είδωλα...

Α.Σ.: Αυτή η κρίση στο τραγούδι για την οποία μιλούσαμε, υπάρχει πραγματικά για σας;

ΤΡ.: Καλύτερα να το πάρεις ότι παλιότερα οι δημιουργοί ήταν πιο απόφοι. Όσο όμως περνάει ο καιρός, η πηγαία έκφραση θάβεται. Όσο η Ελλάδα δυτικοποιείται, όσο γίνεται «Ευρώπη»...

Α.Σ.: Δηλαδή φταίει η δυτικοποίηση;

ΤΡ.: Τελικά βέβαια και στη Δύση, που ήταν ήδη Δύση, συμβαίνουν τα ίδια πράγματα, δεν δυτικοποιήθηκε η Δύση!

Α.Σ.: Ναι αλλά τελικά τι πρέπει να γίνει; Να αποφασίζουν διαρκώς άλλοι για τους δημιουργούς;

ΤΡ.: Κάπου αναγκάζονται να διαχωρίσεις τη θέση σου.

Α.Σ.: Εσείς λήϊπών μιλάτε στα άτομα που έχουν απομονωθεί; Θα θέλατε να μιλήσετε και στους παραδξω.

ΤΡ.: Θα ήταν όμορφο, μια ουτοπία-ίσως, αν κίόλας μπορούσαν να καταλάβουν, χωρίς να τους πεις αυτά που θέλουν να ακούσουν.

Α.Σ.: Το ότι άλλοι αποφασίζουν για μας είναι ίσως πιο έντονο στη μουσική. Τι γίνεται σ' αυτή την περίπτωση;

ΤΡ.: Τι κάνουμε, ε... να τι κάνουμε, διαλέγεις τι μπορείς να κάνεις, πλέον εσύ για τον εαυτό σου. Αυτό που χρειάζεται είναι δύναμη, κουράγιο και να πιστεύουμε σ' αυτά που κάνουμε.

(Η συζήτηση με τις ΤΡΥΠΕΣ έγινε στη Θεσσαλονίκη, στην περιοχή της Καμάρας, στο σπίτι του Γιάννη Αγγελάκη την Κυριακή 20 Απριλίου).

Τους θυμάστε; Λίγο πιο παλιά... κάπου στα παιδικά σας χρόνια... Σίγουρα κάποτε θα τους συναντήσατε. Ίσως στην «ΑΙΓΛΗ» του Ζαμπείου μαζί με ελαφρές ορχήστρες, παγωτό κασάτο για όλη την οικογένεια και κοριτσάκια που πουλούσαν γαρδένιες τυλιγμένες σ' ασημόχαρτο. Είναι οι «θαυματοποιοί» και τους καλέσαμε για μια «μικρή» κουβέντα. Κι αρχίζουμε: Γιώργος Πρίντζης... ή καλύτερα. Κυρίες και κύριοι απόψε μαζί μας ο ακροβάτης - ζογκλέρ - ισορροπιστής... GRECOS!

Γιώργος Μακρής

Υ.Γ.: ...και καλό καλοκαίρι.

• Γεννηθήκα στα Πετραλώνια στα 1920. Έγινα αυτοδίδακτος το '938. Ήταν ο Καρποζήλος τότε. Ήταν ο Λαμπρακής ο Παλαιστής - πεθανε τώρα μου φαίνεται - και γυμναζομασταν μαζί και μουρθε να γίνω καλλιτεχνής. Έγινα ακροβάτης αυτοδίδαχτος. Απάνω στον πόλεμο του '40. Μετα από κει, ήρθε η κατοχή και γυμναζομασταν με 100 δραμιά ψωμί και δουλευα τέσσερα καμπαρέ. Από το ένα στο άλλο. Έντεκα η ώρα η κυκλοφορία και τα λοιπα. Έ μετα πήγα στρατιωτής και αρχισα το '51 το πρώτο μου ταξίδι στην Κύπρο.

- Και τ' όνομά σας, το GRECOS. Πότε το πήρατε;

• Ήμουνα δυομισι Ζωρζ. Ήταν τότες η Νίνου.

- Η Μαρίκα...

• η Μαρίκα. Και παντρευτηκε το Νίνο - φίλος μου αυτος - και είχε με τον άλλον αντρα ένα παιδί. Είδε εμένα που λεγομουνα δυομισι Ζωρζ - είχα τότες μια κοπέλα και ένα παιδάκι εξι χρονών - και λέει δυομισι Νίνου. Θα τόχετε ακουστα. Από μενα πήρε τ' όνομα. Και μετά δουλευαμε στο ίδιο κεντρο. «Σπίτι του Στρατιωτή» το '48. Με το Φατσεα - αυτός που γραφει - ο Γκιωνάκης. Στεφανος Στρατηγος. Πετριανιδης.

- Το «Σπίτι του Στρατιωτή»...

• Ήτανε στρατος μεσα Ψυχαγωγία. Εγω ήμουνα στα ΛΟΚ. Μετα. Ερχεται ο αντρας της Νίνου και λέει «ταμαθες». Του λέω οχι. «η γυναίκα μου εβγαλε τραγουδι». Τρελος εισαι του λέω τραγουδι. Αυτη ήτανε παιχία. ασκημη και μετα έγινε ωραία. Τωρα πως έγινε. δεν ξερω! Μετα έγινε η πιο διασημη των διασημων. Μετα από κει. επήγα στο εξωτερικο και εμαθα οτι έγινε καταπληχτικία.

- Τ' όνομά σας τελικά πώς το πήρατε;

• Α! Ήμουνα δυομισι Ζωρζ. χωρισα με τον μικρό. χωρισα με την κοπελα κι εγινα GRECOS. μονος μου. Έχω παρει τωρα την Κινεζα - γυναίκα μου είναι - απέναντι στη φωτογραφία καταπληχτικία.

- Δεν ήξερα πως είστε παντρεμένος...

• Ναι. Οι Ελληνίδες είναι. Παναγία μου... οι χειροτερες στον κοσμο. Τρεις μου παντρευτηκαν στην Αμερικη. Είχα μια. Η μεταλυτερη τεχνήτρια στον κοσμο! Κι όταν εφυγε από μενα την πήρε ο Φορντ. Την είχε στο δρομο μ' ένα ρουλεμαν στο κεφαλι. γυριζε κι επαιρνε 1000 δολαρια! Μαζί παρναμε 700 τότε. Εχασα. όταν εφυγε. 15 000 δολαρια. Δουλευαμε μαζί στο RADIO CITY.

Απ' το Αιγαλεω νάρθει στα Πετραλώνια που εμένα εγω. δεν είχε 5 δραχμές για το λεωφορειο. Την πήρα εγω. την έφτιαξα. Της εκανα το ρουλεμαν. Αλλά ήτανε Παναγία μου σώσε! Και ωραία κοπελα και η καταπληχτικότερη γυναίκα στον κοσμο. Α. δεν έχεις δει στο σινεμά που γυριζανε σα σθουρες κάτω. Αυτη το πρωτόβγαλε. Την πήρε λοιπον ο Φορντ. αυτοι που φτιάχνουνε τ' αυτοκίνητα - την εβαλε πανω σ' ένα αυτοκίνητο και γυριζε με το ρουλεμαν κι έβλεπε ο κοσμος. Ρεκλάμα στο μαγαζι. Στο ΜΠΡΟΝΤΓΟΥΑΙΗ. στην κορυφή της Νεας Υορκης. Από μενα ξεκινήσε. Ακου τωρα! δηλαδή μη εγω θα καθοτανε στο Αιγαλεω και δε θαχε να φαιει. Και ήτανε τεχνήτρια. Ναι. αλλα δεν την είδε κανενας να την παρει να την παιει εκει. Οπως ο Ελθις Πρίσλευ. Το '57 - το είδατε το βιβλιο - είμαστε με το ίδιο γραφειο. Δεν τον ήξερε ο κοσμος ολος. Αλλά με το ένα. με το άλλο. με τη ρεκλαμα. έγινε. Ο Καζαντζίδης. Είναι καλος! Δεν ειν ανωτεροι απ τον Καζαντζίδη. Δεν τους ξερει κανεις. Αλλα σημερα είναι η ιδέα. Η ιδέα!

- Κάτι αρχίσατε να μου λέτε πριν για την Κύπρο...

• Το '51. Επαιρνα μιμισή Λιρα εγω και μιμισή η παρτεναιρ μου. Δηλαδή 160 δραχμες. Μετα παω Βραζιλία.

ΟΙ ΘΑΥΜΑΤΟΠΟΙΟΙ GRECOS

όπως: Γιώργος Πρίντζης

πιάστηκα. Πήγα στην Ισπανία. πάω στο Παρίσι, 1955. ΜΟΥΛΕΝ ΡΟΥΖ. Και το '56 ΟΛΥΜΠΙΑ. Πηγα Ελβετία. πηγα Αγγλία. ολη την Ευρωπη. Πήγα Αμερικη τεσερις φορες. πηγα στον Καναδα εξι φορές. Είμαι κατοικος Βραζιλίας και Καναδά. Αλλά το ωραιότερο μέρος στον κοσμο ναχεις είναι η Ελλάδα.

- Πέστε μου για τη δουλειά σας.

• Γυμνάζομαι καπου. 40 χρονια. Αλλά πρέπει ν' αγαπάς τη δουλειά για να φτάσεις. Έπαιξα με μεγαλους αρτίστες. Να εκει. θλεπεις. Χόλλυγουντ! Για να πας εκει πρέπει νασαι πολύ δυναμικός. Εγω είμαι δραστηριος. Μια μερα. δε θα το ξεχάσω, είχα τρία εισιτήρια στην τσέπη. Ένα με το τράινο, ένα με το αεροπλάνο κι ένα με το βαπορι. Στο Μεξικο. Ακαπούλκο. Φευγω και παω στο Λος Αντζελες και παρνω το καράβι. Το «ΚΑΜΠΕΡΑ». Είναι αυτο που βομβάρδισε μετα τα Φωκλαντς. Το μετατρεψανε. Με ασανσέρ πηγαίνα στην καμπίνα μου. Καταπληκτικό! Εικοσι δυο μερες ταξίδι - ήταν το '65. Λος Αντζελες-Σίδνευ. Μετά 22 ωρες Σίδνευ-Τόκιο. Τόκιο-Αθηνά. Με το τράινο είχα κάνει το μεγαλύτερο ταξίδι. 7 μέρες από τη Νορβηγία στην Καζαμπλάνκα. Μόλις πάω μου λέει άργησες, πήραμ' άλλον.

- Τώρα ταξιδεύετε καθόλου;

• Τελευταία. προ δυο χρονία. Ήμουνα στο Μπαγκόγκ, Χονκ Κονγκ. Φιλιππινες, Ινδονησιες. Έχει λεφτα εκει. Εδώ είναι ωραία να ζεις αλλά δε βγαίνουν τα λεφτά.

- Στην Αμερικη μείνατε αρκετό καιρό. Έχετε όλες αυτές τις φωτογραφίες με αστέρες του Χόλλυγουντ, τον Τζιμ Λόντο...

• Να σας πω το άλλο. Μολις χώρισα με την παρτεναιρ μου - το '61 ήτανε - αυτη με τα ρουλεμάν, έμεινα άνεργος 1 χρόνο. Πλήρωνα τότες στο ξενοδοχειο 2 δολάρια τη μερα. Τελειωσανε κι αυτά. Πιανω και παρνω μια φημεριδα κι είχε πάνω 160 ατζέντες. Όλοι της Αμερικης. Γράφω σ' ολη την Αμερικη και μούρθε 1 τηλεγραφημα και 3 γράμματα. Και με ρωτάει ένας από το Χόλλυγουντ, στο τηλεγράφημα: Έχει τα γενέθλιά του ο Φρανκ Σινάτρα - εγω τωρα είμαι Νέα Υόρκη - πόσα λεφτα θέλεις; Πληρωμένο το ταξίδι σου να ερθεις, να πας και μια παράσταση 15 λεπτά. Το '61. Λέω γω θα πάω στο Χόλλυγουντ. Α!... Παναγία μου. τρελάθηκα! Πόσα

να του ζητήσω; Δεν ήξερα. Έπαιρνα τότες τη βδομάδα 400 δολάρια μόνος μου. Λέω εγω με το μυαλό μου. αμα του πω 3.000 μπορεί να του φανουνε πολλά, αμα του πω λιγα μπορεί να. Του στέλνω ένα τηλεγράφημα, δώσε μου οσα θες εσυ. Μου απαντάει. δεν εισαι έμπορας και δε σε θέλω. Μια βδομάδα αρρωστος! Μετά έρχονται οι Μπασκετ. αυτοι οι μαύροι.

- Οι Χάρλεμς;

• Μπράβο. Οι Χάρλεμς. Το '62. Μου στέλνει γραμμα και μου λέει ελα στο Σικάγο να σε δω. Φευγω από Νέα Υορκη με το λεωφορειο. 16 ώρες και πάω. Μολις φτανω εκει 8 η ώρα, πάω στο γραφειο του. Με παρνει ένας μαυρος, δύο και δέκα ήτανε, με πάει εκει που κάνουνε προβες. Μπαίνω μέσα εγω με τα πράγματα, είχα χωρίσει με τη δικιά μου. Μου λέει. παιξε. Λέω εγω ν' αλλάξω. Μου λέει μην αλλάξεις. Έκανα τότε ένα νομμερο. στεκόμουνα με το ένα δάχτυλο. Δεκάξι ώρες ταξίδι, κουρασμένος, παίξε μου λέει. Άκου τωρα! Ένας κοντος ήτανε. Ο μάνατζερ τους. Τόσος. Αλλά. διάολος. Έκανα εγω το νομμερο. Εντάξει, μου λέει, ποσα χάλιασε; Λέω. χάλιασα 160 δολάρια. Έλα δω στο γραφειο μου. τακ τακ τακ. υπόγραψε. φυγε. Μου λέει θα σε ειδοποιήσω. Αυτός τωρα, κάνει ένα τουρνέ σ' όλο τον κοσμο. Και παρνει τα καλύτερα νομμερα. Ήρθα τρίτος από 50 νομμερα. Τόχασα. Έπρεπε νάρθω πρώτος. Αλλα ήταν ο άλλος κι ήταν καταπληχτικός. Πιο ανώτερος από μενα και μ' έφαγε.

Ε, μετά από κει πήγα Μεξικο. Ακαπούλκο. Χαθάη.

- Η δουλειά στα Αμερικάνικα καμπαρέ, πώς ήταν;

• Η δουλειά εκει ειν' αλλιώς απ' την Ευρωπη. Εκει σε πιανει και σε βάζει στο δρομο. Άμα κάνεις ρεκλάμα Κόκα Κολα, Πέπσι Κόλα. Παίζεις στο δρόμο σε παρκ. Πώς είναι εδω του Οικονομιδη; Απ' όξω απ' τον Οικονομιδη παίζεις και διαφημιζεις την Κόκα Κολα.

Πληρώνουνε με το παραπανω. Είναι διαόλοι σ' αυτά τα πράγματα. Και είναι το ωραιότερο κράτος στον κοσμο να το δεις. Όχι να ζήσεις. Καναδάς. Είναι κρύο. Παναγία μου! Αφού εβγαλα έξω απ' το παράθυρο τρεις-τέσσερις μπυρες να κρυσώσουνε να τις έχω όταν γυρίσω απ' τη δουλειά... Μόλις ανοίγω το παράθυρο.. είχε σπάσει, είχε βγει απάνω η μπυρα και είχε κοκκαλωσει. Πώς έγινε αυτό; Αν μου το λέγαν δε θα το πίστευα.

Μια πρόχειρη επίδειξη κατά τη διάρκεια της συνέντευξης

Α! Να σου πω για τον Τζιμ Λοντο Τον εγνωρίσα εκεί πουν οι Ινδιάνοι Απο κάτω απ το Λας Βεγκας Ειχε μια γιορτή για τους Έλληνες και πηγε και ο Τζιμ Λοντος Θαπαιζα κι εγω Μπαινω μεσα ο Τζιμ Λοντος βρε τι κανεις Του λεω αστα -νευρικός εγω τότες- αστα του λεω μου λει δεν πειραζει μην στεναχωριεσαι Το 61 αυτο Αυτος πεθανε το 68 το 70 δε θυμαμαι Αλλα τουφαγε πολλα λεφτα ο μανατζέρ του Πολλα λεφτα

Μετα ειχα παιει Βραζιλια Ολη η Νοτιος Αμερικη τοτε πειναγε Στην Αργεντινα Ημουν εκει οταν πεθανε η Εύα Περον Το 63 Πως τα θυμαμαι κι εγω δεν ξερω Κλεισαν ολα τα παντα. ενα μηνα Δεν ειχα να φωω Μετα Ισπανια. Βελγιο. Αγγλια Είναι δραμα η Αγγλια Απο τότες και τώρα Η Γερμανια καλή Αλλα το ωραιότερο μερος στον κόσμο που ειδα είναι η Γιαπωνια

Αλλα η Αμερικη Εκει είναι η ιδέα! Βρισκομαι στο Χόλλυγουντ! Μολις περάσεις τη γεφυρα την πορτα είναι η Μετρο Γκολντουιν Μαγερ Η μεγαλύτερη εταιρία του σινεμά στον κόσμο!

Οποιος την περασει -κοπελα. ανεβαινει. Λοιπον. απ ολη την Αμερικη πανε αυτες οι ωραιες σερβιτορες εκει για να θγαλουν τα εξοδα τους για να πανε για αρτιστες «Τι θελετε? Θελουμε ωραιες κοπέλες με τα μπικινι και τα λοιπα» Της λέω μιανης εσυ τι θελεις εδω: Μου λειει Θα γίνω σπαρ Αλλά. μου λειει. καθομαι εδω 3 μηνες και ακομα δεν εχω κανει τιποτα Της λεω δηλαδη τι γινεται Να μαζεύονται εκει στην πορτα και λένε ελα συ. εσυ εσυ μεσα Λεω ελα δω βρε θα σε βαλω μεσα αμεσως εγω Να δεις η ιδέα τι είναι! Παμε. ανεβαινω πανω στ αυτοκινητο μου της λεω ελα πανω Στεκομαι εγω μ ενα δαχτυλο πανω στ αυτοκινητο Αααα! οι φωτορεπορτερς τακ τακ τακ τακ αυτη διασημη Το καταλαβες τωρα. Είναι η ιδέα σημερα! Ποσοι πανε στα πανεπιστημια στο Παρισι στο Λονδινο και σπουδαζουν και θγαίνουμ κουτσουρα

- Εσεις έχετε παιξει σε ταινίες;

• Εχω παιξει σε ρεκλαμες Πολλες Ο ανθρωπος κανει οτι θελει Τιποτα δεν είναι αυτο που δε γινεται Καταλαβαινετε: Εσυ. τωρα Η δουλεια σου είναι δημοσιογραφος. Δουλεψε 20 ώρες! Ηταν ο Φερμανονγλου. ο πρώτος! Της «Βραδυνης» αν θυμάμαι Ετρεχε στ' αλόγατα Ανέθασε αυτος πολλες αρτιστες. Αλλα. τ' αλογατα! Εγω δεν την αλλαξα τη δουλεια μου απο τότες που την άρχισα μεχρι σήμερα Τωρα. μολις φυγετε. θα κάνω γυμναστική και μετά θα φρω

- Πόσες ώρες γυμνάζεστε την ημέρα;

• Αναλογως Δυο. τρεις Στέκομαι εκει πάνω που ειδατε. ισορροπω κι εχω το χρονομετρο. Αλλά σ αυτη την ηλικια που είμαι είναι υπερφυσικό αυτο Σκεφτομαι τωρα. να πάω εδω στα πανεπιστημια να πιασω τον καθηγητή. για να τους κανω ενα πειραμα στα παιδιά. πως είναι η ζωή Ο ανθρωπος οτι θέλει κανει. Το τσιγάρο Τι το καπνίζει 17 χρονώ. Εγω είμαι 65 χρονων και στεκομαι 2 λεπτα. Υπερφυσικο Να αυτό το κολπο. εδω στη φωτογραφια Δικη μου ιδέα Πολυ σουξε! στην Κορεα τόβγαλα Ωραιο μερος η Κορέα

- Μιλάτε για τη Βόρεια ή τη Νότια...

• Οχι.. Βορεια δε μπορεί να παιει κανέναν. Δε θγαίνουμ τα λεφτα Πήγα στο Βιετναμ τοτε στη Σαϊγκόν Λεφτα...

- Πριν τον πόλεμο με τους Αμερικάνους;

• Απανω στον πολεμο Πολλά λεφτά ειχ εκει. Αμερικανοι. Φεύγανε τότες τα Β-52 απο την Ταϊλάνδη... Πολυ ωραιο μέρος η Ταυλάνδη. Φτωχός Αλλα για τον άντρα είναι Εκει γεννιωνται 5 γυναικες. 2 αντρες. Και όλες πάνε στα μασάζ. Πολύ ωραιες γυναικες. αλλά φτωχιες. Πολύ φτωχιές.

- Και μείνατε πόσον καιρό στο Βιετνάμ;

• Οχι πολύ Τρεις τεσσερις μηνες Αλλα με τους Αμερικανους λεφτα. Πολλα λεφτά! Βομβαρδιζανε. . κανανε Απάνω στον πολεμο ήταν τα λεφτά Χρυσός. πράμα Αμα δεν είναι πόλεμος δεν υπάρχουνε λεφτά

- Εδώ στην Ελλάδα τώρα...

• Εδώ που είμαι τωρα δουλεωω Αλλα. δουλεωω στις επαρχίες Δουλεωα πριν στο «Πλακιωτικο Σαλονι» επι 4 μήνες. πέρσι Φέτος στη Ρόδο Πολυ τουρισμός. Τωρα γυρися απ την Κρητη Στην Ιεράπετρα. Χανιά. Ηράκλειο τωρα θα πάω να παραθερισω ωσπου ναρθει η Κινέζα Εχει παιει στην Κίνα τωρα

Εδώ. ωραιο να ζησεις αλλά δουλειές. . δε θγαίνει το χρήμα Ωραιο η Ελθετια. θγαίνει το χρημα Η Γερμανια

Η Βραζιλια που ήμουν 4 χρονια εχει λεφτα Οι Βραζιλιανες οι ωραιότερες γυναικες στον κοσμο Αλλα ο Βραζιλιανος οταν εχει λεφτα δε δουλευει Καθεται Ακου κατι πράγματα! Και οι Έλληνες εξω απ την Ελλαδα εργατικοί όταν είναι στην Ελλαδα παν στο καφενειο Και πολιτικα

- Ε, με τα πολιτικά όλοι ασχολούνται... παντού...

• Τιποτα Στη Γερμανια. στη Γιαπωνια. Οι χειρότεροι σωφερ στον κοσμο είναι οι Έλληνες

- Γιατί...;

• Α! να πας στη Γιαπωνια να δεις. θα τρελαθεις Βλεπεις εδω με δυο παιδια και περπαται στη λεωφορο με το κοκκινο και τρεχει μετα! Στη Γιαπωνια Με μουσικη είναι Ο Σταματης κι ο Γρηγορης Μολις σταματησει η μουσικη σταματαει κι ο κοσμος Δεν τοχω δει πουθενΑ Αυτό είναι Χασανε τον πόλεμο οι Γιαπωνεζοί κι ανεθηκαν Σκεψου να τον κερδίζαν! Ο Έλληνας δεν το καταλαβαινει αυτο Πολεμησαμε. λειει. και σημερα έχουμε μνημόσυνο για τους σκοτωμενους Αυτοι πεθαναν. παιει Σκοτωσαν τοτε ενα Γερμανο και οι Γερμανοι σκοτωσαν 50 Α! Σκοτωσανε τη Μανταλενα Δεν την εχεις ακουστα Ηταν αρτιστα αυτη. χορευτρια Μια ωραιο γυναικα Δουλεωαμε μαζί Δεν τοξερα οτι ήταν κατασκοπος Κι ειχε ενα φιλο Γερμανό και τουπαιρνε τα εγγραφα και τα φωτογραφιζε Την πιασανε και κατω στην Κοκκινιά. . μπαμ! τη σκοτωσανε Αυτην επρεπε να κανουνε αγαλμα! Τοχεις ξανακουσει αυτο το ονομα Οχι! Εικοσι δυο χρονω μια κουκλα Για την πατριδα Παιει κι αυτη

Λοιπον και πας στη Γερμανια σημερα εσυ. να φας ψωμι Ε. δεν είναι θλακεια. Ήτανε αλλοι με τους Εγγλέζους Και σημερα με τους Εγγλεζους. τι. τους χωνευουμ Η Κυπρος τι είναι.

- Ήταν και άλλοι... που δεν ήταν με τους Εγγλέζους...

• Καλα Πολιτικα μη μου πεις Δε ψηφιζω και δε με νοιάζει Ο Παπανδρεου. τον ψηφισες. Είναι καλος Τελειωσε Αμα ξαναρθει μην τον ξαναψηφισεις Αυτή τη γραμμή έχω

Θελω να πω τωρα Ημουν στα Πετραλωνα Βάζανε οι πολεμισται ναρκη στον Πειραιά Ανατιναζαν τα βαπορια Τους πιαναν. τους σκοτωνανε Πατριωτισμος Μετά. μολις ξελευτερωθηκαμε αυτους που βαζανε τις μπόμπες τους βαζανε φυλακη Επειδη ηταν κομμουνιστες Δε πα να ναι οτι να ναι! Πολεμησε ο ανθρωπος Το καταλαβες τωρα. Λοιπόν εσυ δεν έχεις ιδεολογια -μιλάω σοφά λόγια τωρα- είσαι βασιλιάς Αυτος έχει Θα πειναι ολη του τη ζωη Μολις ξελευτερωθηκαμε. τραβάει ένας μια χειροβομβίδα και σκοτωνει 50 στην Ομόνοια Οι Χίτες Εχεις ακουστα Ο Γριβας στην Κυπρο Εγω που δεν ανακατεύτηκα κερδισα. Εσυ που ανακατευτηκες στη Μακρόνησο! Με πήγαν εμένα Οχι Γιατι Γιατι ημουν ξυπνιος Αλλα δυσκολα ο Έλληνας να μην εχει το μικροβιο μεσα του.

- Τόσα χρόνια ταξιδεύετε, γνωρίσατε τόσους ανθρώπους... Υπάρχουν κάποιοι που θυμάστε;

• Οι καλύτεροι ανθρωποι στον κοσμο η ως φιλοι Φιλους δεν πιανω Απο χρόνια τοχω Κι εδω στην Αθήνα μόνο τον Πλατη έχω Τον Πλατη τον Τοτο και τον Καισαρα Τρεις Κανεναν αλλος Είναι κι ο Καμπας ο ατζεντης. Και συνεργαζομαι με το Γιαννη το Μπουρνελλη Από παρες τιποτα Ο Καραμανλής. ο Παπανδρέου να μου πουν ελα να φας. δε... είμαι βαρυσ σ' αυτά Και σας. να πούμε. αν δε μου λέγατε για την παράσταση δε είμαι πολύ σχολαστικός σ' αυτα τα ζητήματα

Πωπωπω. ειδες καπνισες 3 τσιγαρα Παναγια μου! Να με πληρωσεις 1.000.000. δεν καπνιζω Το καταλαβες τωρα. Ο ανθρωπος κανει οτι θελει Είχαμε τοτε στην κατοχή. δελτια για το ψωμι και τον μπακάλη Ταχεις διαβάσει. ε. Μολις πεθαινε στο σπιτι σου η μανα σου. ο πατέρας σου. οποιος νατανε. έλεγες στη Δημαρχια ελάτε πάρτε τον πεθαμενο Σου παιρναν τα δελτια Ε τον έπιανες τον πέταγες στο δρομο. κι έπαιρνες τα δελτια εσυ. Ε. εγω τότες ετρεχα στο Μνημειο του Φιλοπάππου Αφου τωρα το σκεφτομαι και λέω τι δυναμη ειχα! Η μάνα μου μ εβγαζε απ' το σπιτι για να μη προοδέψω στη δουλειά Η αδερφη μου μ εβγαζε Και πηγαينا αλλου και γυμναζομουνα Και λεγανε οι γειτονες ρε ο τρελός. ο τρελος Πεινα Πέθαινε τότε ο κόσμος Αλλά ειχα τη δυναμη Είμαι υπερφυσικός Ούτε ο Χριστός δεν πήγε εκει που πηγα! Αφού κι εγω απορώ

(φωτογραφίες: Δημήτρης Βάκης)

Ο Grecos στο Λας Βενκας με τον Τζιμ Λοντο 1961

Ο Grecos στη Χαβαη πριν εικοσι περιπου χρονια

Στο Χόλλυγουντ στα σκουντιο της Μετρο Γκολντουιν Μαγερ (1961)